

KAREL MAY

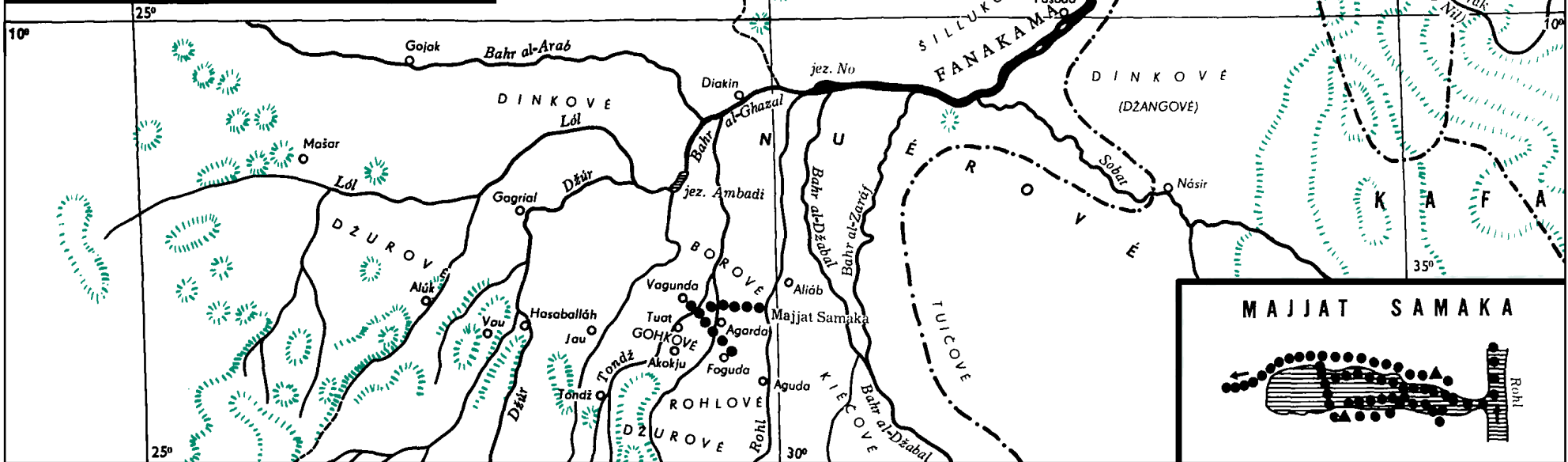
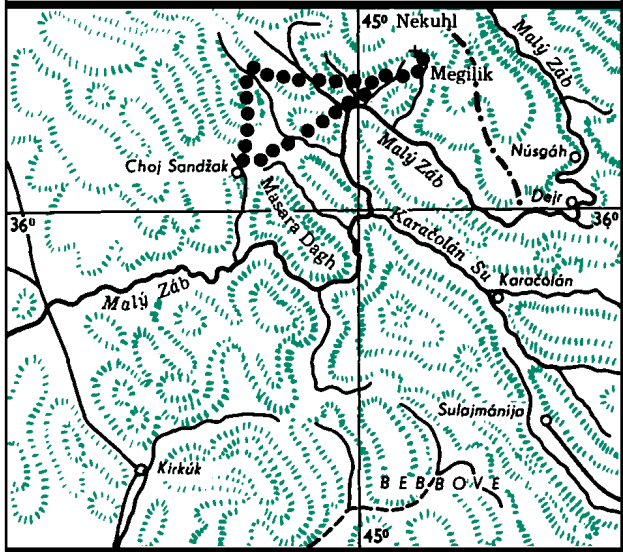
V Súdánu

V S Ú D Á N U

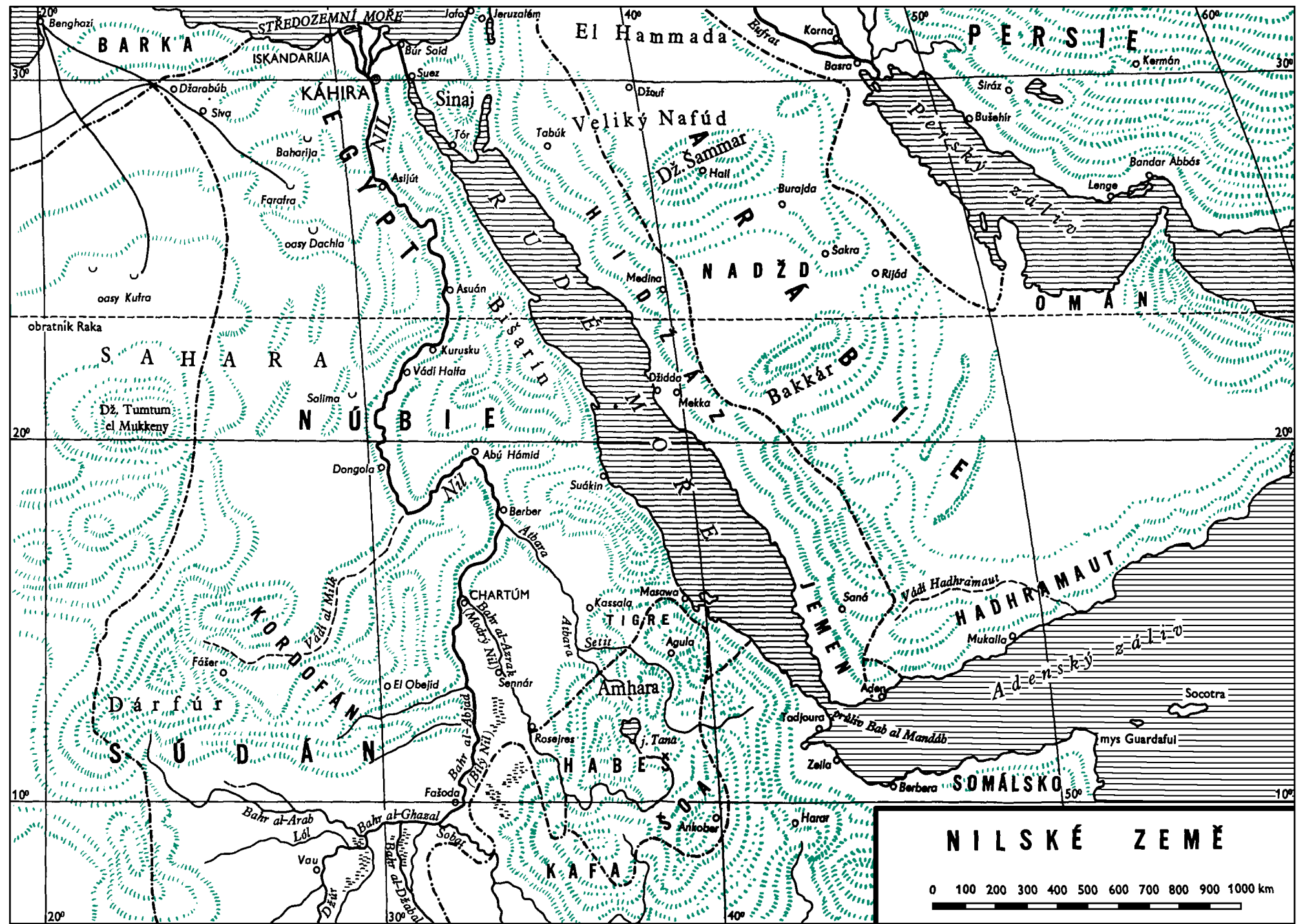
trasa cesty

0 50 100 200 300 400 km

MAJJAT SAMAKA

KAREL MAY

V Súdánu

OLYMPIA
PRAHA

*Tento příběh
se odehrává
v sedmdesátých letech
minulého století*

© 1952 Karl-May-Verlag, Bamberg
Translation © Kamila Jiroudková, 1979
Illustrations © Gustav Krum, 1979

Naším nejbližším cílem byl Majjat Samaka, což znamená Rybí voda. Už samo jméno napovídalo, že můžeme spoléhat na hojnost potravy. Dorazíme tam za tři dny. Pak už musíme loď opustit a dát se po pevnině. Jenže jak? Pěšky? Těmi močály? To by bylo příliš namáhavé, a navíc ještě velmi pomalé. Tak tedy jet? Samozřejmě. Jenže na jakých zvířatech? Koně ani velbloudy v těch končinách nemají. Nejsou tam k ničemu, a vůbec tam rychle hynou. K jízdě se užívá jiného zvířete, které ovšem není tak ušlechtilé jako arabský kůň ani se o něm tolik nezpívá v písních jako o „korábu pouště“. Jezdí se tam na volech.

Těmhle zvířatům se na bažinatém horním Nilu daří výborně. Jsou silná, rychlá, učelivá, a přitom opravdu dobrácká. Plemeno jízdních volků se asi vyvinulo chovem a je to zvláštní, samostatný druh. Užívá se jich také k nošení nákladů.

Kdybychom dostali tyhle volky, měli bychom asi vyhráno. Ibn Asl soudil, že bude na cestu potřebovat celkem dvacet koní, vydal se na ni teprve před pěti dny, a dorazí tedy podle všeho k cíli za dva týdny. My bychom mohli do Vagundy dojet za devět dní, a získali bychom tak náskok šesti dnů, což vrchovatě postačí, abychom se Ibn Asla uchystali náležitě přivítat. Jen odkud vzít ty jízdní volky pro nás pro všechny, a ještě taky nákladní voly pro zavazadla! Nezbyvalo než je hledat kolem nejbližšího cíle, Majjatu Samaka.

Tam nahoře sídlí Borové, kmen, který čítá okolo deseti tisíc hlav, obývá čtyřicet vesnic a vlastní velká stáda skotu. Naštěstí jsou tihle Borové větví velkého národa Dinků. Protože šlo o záchranu příbuzného kmene Gohků, doufali jsme, že u Borů najdeme nezbytnou podporu.

Šlo ovšem také o čas. Neradi bychom se byli omeškali byť jen o jediný den, a proto jsme nemohli vyjednávání s Bory odkládat až na dobu, kdy tam dopluje loď. Rozhodli jsme se tedy vyslat napřed velký člun, který pojal osm veslařů, kormidelníka a nezbytnou zásobu potravin. S osmi veslaři plul člun mnohem rychleji, než dokázal i při nejpríznivějším větru sám Sokol. Velení svěřili mně a rajjis efendíná

mi dal plnou moc vyjednávat s černochoy podle vlastního uvážení. Za veslaře mi vybrali osm nejsilnějších mužů. Mezi veslaři byl také Dinka Agadí, který mi měl zároveň sloužit za tlumočníka, protože nikdo z nás řeč Dinků dost dobře neuměl. Že jsme byli všichni znamenitě ozbrojeni, rozumí se samo sebou. Několik askarijů tvrdilo, že se to v Majjatu Samaka hrochy přímo hemží a na březích že najdeme stáda slonů. Doufal jsem tedy, že si také zalovím.

Pro tento plán jsme se rozhodli brzy poté, co jsme odjeli z pobožené zeríby, a hned jsme ho také provedli. Zakrátko nechal náš člun s posádkou devíti mužů Sokola daleko za sebou.

Břehy řeky byly porostlé hustým lesem. Hladinu často pokrývalo bujné rákosi, ale nezdrželo nás, snadno jsme si jím razili cestu. Abych svým lidem šetřil síly, rozkázal jsem, ať veslují střídavě vždy čtyři a čtyři, a sám jsem kormidloval. Navíc jsme napjali plachtu a využívali každého příhodného vánku.

Večer jsme zakotvili a čekali, až vyjde měsíc. Také jsem si musel aspoň na chvíli zdřímnout, vždyť jsem celou noc nezamhouřil oko ani já, ani Agadí, kdežto ostatní se mohli na lodi nerušeně prospat. Před bodavými mouchami, které jsou v tom kraji nadmíru dotěrné, nás chránil oheň. Šířka, na které jsme teď byli, už patří k oblasti nechvalně proslulé Banda.

Člověk ze severu si ani nedovede představit, jakou trýzeň v těch končinách znamenají komáři. Naše moucha domácí, ba dokonce i neodbytné tiplice jsou učinění andělé proti d'áblíkům, kteří tam v komáři podobě mučí ostatní tvory. Černoch zapálí velké hromady dřeva, trusu a mokré slámy, a stádo nocuje u ohňů. Sám pastýř se až po bradu zahrabe do horkého páchnoucího popela, aby se mu komáři a mouchy nedostali na tělo. Ohavné puppipary („připínáči“) se často snesou na skot i na ovce v takových mračnech, že není vidět kousek kůže. Trvá-li ta trýzeň dny, týdny a měsíce, podlehne i sebesilnější dobyteč. Proto má v tom kraji síť proti komárům (námúsiju) i ten nejposlednější námořník a na výpravách na otroky se i ten nejchudší askarij balí do své sítě, kdežto ubozí černoši jsou té strašlivé trýzni vydáni na pospas bez ochrany.

Když vyšel měsíc nad les, vzbudili mě a pluli jsme dál. Zobec člunu byl pokrytý vrstvou jilu a na té hliněné plošině jsme rozdělali oheň. Chránil nás před mouchami a zároveň jsme mohli v jeho záři

nabodávat ryby a hned je péci. Rohl je řeka velmi rybnatá, nalovili jsme zejména spoustu menších, chutných sumců.

Veslovali jsme celou noc. Když se ráno zvedl vítr, napjali jsme plachtu a svěřili ji jednomu lodníkovi a ostatní ulehli ve člunu jak se dalo, aby se trochu prospali. Pak jsme zase veslovali. V poledne, kdy je horko největší, nás opět poháněla jenom plachta, potom jsme znovu sáhli k veslům a urazili jsme takový kus, že podle mé mapy musel být hledaný Majjat Samaka už docela blízko. Jeden z Ibn Aslových askaríjů, kterým jsme dali milost, mi řekl, že tu kdysi byl a že hrdlo jezera nemohu minout, protože kousek před ním obvyklý porost ustává a vystřídá ho rozlehlý les delebových palm.

Delebová palma je vedle datlové palmy nejkrásnější palmou severovýchodní Afriky. Má vysoký štíhlý kmen, který se ke středu vydouvá, a pak se směrem k vrcholku ponenáhlu zase zužuje. Připomíná tím sloupy některých staroegyptských architektur. Hustou korunu tvoří spousta tmavozelených vějířů, velice podobných listům palmy zvané duma. Zralé plody jsou oranžové a dosahují velikosti dětské hlavy. Ze dřeva se vyrábějí především lehké čluny a tlouky na drcení obilí.

Už se schylovalo k večeru, když se po pravici ukázala sytá zeleň delebového lesa. Veslovali jsme podél něho asi půl hodiny, pak jako by se od řeky oddělovalo rameno. Dali jsme se tudy, a zakrátko se úzké koryto rozlilo v širokou jezerní nádrž. Byl to Majjat Samaka, náš cíl.

Za celou cestu jsme nezahlédli živou duši a tady to také nevypadalo na to, že někoho potkáme. Veslovali jsme hloub do Majjatu. Napřed jsme viděli oba břehy. Pak se břehy rozestoupily natolik, že jsme se drželi u pravého, abychom mohli rychle přistát, kdyby bylo třeba. Klouzali jsme blízko u kraje vody a já jsem pátral na břehu po stopách, které by svědčily o přítomnosti lidských tvorů. Dlouho jsem pátral bezvýsledně. Čas krátkého soumraku se kvapem blížil a už jsem usoudil, že dnes v noci nepořídíme nic. Vtom jsem zahlédl jakési podivné lešení, které připomínalo gilotinu. Tyčilo se několik kroků od břehu. Od jezera k němu vedla hluboko vyšlapaná stezka a probíhala mezi oběma postranními trámy, pod příčným břevnem. Na břevnu visel na těžkém kamenu krátký železný oštěp, spojený s dlouhým provazem. Druhý konec provazu byl upevněn k lehké otepi rákosu. Hrot oštěpu byl opatřen ostrým ozubem.

Byla to hroší past. Hroch totiž není to mírumilovné zvíře, jak se někdy líčívá. Ve vodě často zaútočí, i když ho člověk nevydráždí. A raněný hroch je nebezpečný dvojnásob. Potopí se a znovu vyrazí k hladině, aby převrhl člun a rozdrtil nepřítele v čelistech, které může široko rozevřít. A tak se černoch, pokud to jde, hrochovi ve vodě raději vyhne, zato na něj tím horlivěji líčí na zemi, protože hroší maso a zejména hroší tuk jsou hledaná potrava. Dokonce i běloši prohlašují hroší slanineu za pochoutku a chválí hroší jazyk.

Přes den se hroch zdržuje ve vodě a večer vychází na břeh, pást se na šťavnatých rostlinách. Zvláště rád chodí do polí cukrové třtiny a hrozně je zpustoší, protože pošlape ještě aspoň dvakrát tolik, co spásl. Jako každé zvíře, které žije volně, má také hroch svoji pěšinu, kudy chodí každý den, dokud ho něco nedonutí, aby se jí vzdal. Na takových pěšinách stavějí černoši ty své pasti, zavěšené oštěpy nebo harpuny zatížené kamenem, aby se zabodly prudce a hluboko. Pasti jsou seřízené tak, že zvíře pouhým dotekem harpunu uvolní. Harpuna spadne a zabodne se mu hluboko do šije nebo do hřbetu. Setřást ji hroch nemůže, ozub tomu brání. Raněné zvíře se vrhne do vody a zvolna vykvrácí. Kořist nevyplave na hladinu hned, často zůstane pod vodou i několik dní. Protože v tamním podnebí nastává hniloba brzy, bylo by po mase. Proto se k harpuně přivazuje ten dlouhý provaz s otýpkou rákosu, jak jsem se už zmínil. Otep se nepotopí, plave na hladině a ukazuje, kde mají lovci skolené zvíře hledat.

Takovou past jsme právě spatřili. Cestička pod ní byla hroší pěšina. Usoudil jsem: Kde stojí past, tam musí být lidé, a zakormidloval jsem ke břehu. Chránil jsem se však přirazit hned u hroší stezky, ne že bych se bál zvířete, ale z opatrnosti před lidmi, k nimž jsme měli namířeno.

Ještě jsme totiž nevěděli, zda nás přijmou přátelsky. K pasti určitě přijdou, a kdybychom přistáli u ní, našli by náš člun. Člun však znamenal záchranu, kdyby na nás ti lidé zaútočili, museli jsme si ho uchránit. Proto jsem kormidloval ještě kousek podél břehu a přistál jsem teprve v úzké zátoce, jejíž boky byly zarostlé vysokým a hustým rákosem, takže ji z jezera nebylo skoro vidět. Do té zátoky jsem zamířil. Když jsme vystoupili, zatáhli a dostrkali jsme člun hluboko do rákosí, takže ho cizí člověk sotva mohl objevit.

Své průvodce jsem nechal ve člunu a sám jsem šel prozkoumat

past, její okolí i stopy kolem. Potřeboval jsem z nich vyčíst směr, kudy se máme dát, abychom našli lidi, kteří past postavili. A chtěl jsem to obstarat sám, aby nás stopy zbytečně neprozradily.

Nebylo to snadné, břeh byl bažinatý a nohy se bořily. Každou šlápotu hned zalila hustá kalná tekutina, takže mě stopy nemohly prozradit. Pro jistotu jsem si však přece jen ovázel nohy rákosem, a teď se moje šlépěje podobaly velkým a kulatým stopám hrocha, který si vyšel za potravou.

U pasti jsem našel otisky bosých lidských nohou. Prohlédl jsem je pozorně a shledal, že tu ti lidé museli být někdy odpoledne. Kolem obou kúlů byla měkká půda rozrytá a ještě se neuhladila. Usoudil jsem z toho, že past postavili teprve dnes.

A lidé, kteří tu práci vykonali, se vrátili do lesa. Svědčila o tom šíroká, velmi zřetelná stopa. Rozhodl jsem se jít kus po ní.

Také tady tvořily les delebové palmy a jejich koruny se sklenuły ve střechu takřka souvislou. Po kmenech šplhaly popínavé rostliny, vysílaly úponky na všechny strany a splétaly mezi palmami tkanivo tak husté, že se tu cesta musela klestit nožem. Proto si černoši tou spleť cestu prosekali. Šel jsem po stezce, neustále ve střehu, abych rychle uskočil a schoval se, kdyby bylo třeba.

Asi po pěti minutách se přede mnou otevřela paseka, kterou tu asi vytvořil polom. Na mýtině jsem spatřil šest lehkých tukulů, jaké si černoši stavějí, když se někde chtějí jen krátce zdržet. Chýší bylo málo, zato však byly tak velké, že pod rákosovými trychtýři střech nepochybně bydlelo dost lidí.

Přede dveřmi leželi, seděli i stáli černoši, sami muži. Několik dalších černochů snášelo dříví na oheň, protože do setmění už zbývalo jen několik minut. Stráže nepostavili. Zřejmě se tu ti lidé cítili v bezpečí. Podle tetování jsem poznal, že mám před sebou Dinky, asi Dinky z čeledi Borů, které jsme hledali.

Vrátil jsem se touž cestou, kudy jsem přišel, nejdřív k pasti a pak dál ke člunu. Tam jsem pověděl, co jsem zjistil. Agadí, náš tlumočník, z toho usoudil:

„Jsou to borští bojovníci, efendi. Je to lovecká výprava, proto s sebou nemají ženy. Pojd'me k nim hned!“

„Myslíš, že nás přijmou přátelsky?“

„Ovšem. A proč by nepřijali? Vždyť přicházíme s přátelskými

úmysly a já, tlumočník, patřím k témuž kmeni. Pojd'me!“

Agadí vykročil směrem k pasti.

„Stůj!“ zadržel jsem ho. „Buďme opatrní! Není tak jisté, že jim přicházíme vhod, jak se domníváš. Kdybychom museli ustoupit, zbývala by nám jen ta jediná cesta k pasti. Jenže tu znají a mohou nás po ní snadno pronásledovat.“

„A co naše dobré pušky! Jsme v převaze.“

„Já se jich nebojím, ale můžeme-li se vyhnout ztrátám, proč bychom jim nepředěšli? Prosekejme si odtud k tukulům druhou cestu!“

„Odhadneš správně směr?“

„Určitě. A budeme-li muset utéci, nebudou Borové tuhle cestu znát a nepoběží za námi. A my získáme čas spustit člun na vodu.“

„Jak si přeješ, ó Karo ben Nemsí efendi. Ale nutná ta práce není.“

Ať už měl Agadí pravdu nebo ne, rozhodl jsem, že bude lepší zajistit si cestu k ústupu. Vytáhli jsme nože, pušky jsme přehodili přes ramena a začali jsme si razit cestu spletí popínavých rostlin. Směr jsem udával já. Nože jsme měli ostré a postupovali jsme hezky rychle. Přesto už padla tma, než jsme dospěli k mýtině. Ale to už rozdělali Borové ohně, takže jsme se mohli řídit jejich září.

Čím dále jsme byli od břehu, tím byla půda sušší a pevnější, a my jsme to vítali. Konečně jsme se dostali až k mýtině a spatřili jsme před sebou chýše. K první bylo od místa, kde jsme stáli, třicet kroků.

Před každou chýší hořel oheň a její obyvatelé si na něm pekli maso. Vůně se nesla až k nám. Agadí se nadechl a tiše zamlaskal.

„To je mašví hisán el bahr. Borové museli dnes ráno skolit hrocha. Povečeříme s nimi, efendi. Půjdemo rovnou oba, nebo s nimi mám napřed promluvit sám?“

„Ani jedno, ani druhé! Zvolíme střední cestu. Půjdemo oba až k první chýši. Pak půjdeš ty napřed, pozdravíš Bory a promluvíš s nimi. A kdybys postřehl, že nám nejsou nakloněni, pospíšíš ihned k nám, a ostatní se uvidí.“

Agadí souhlasil, a tak jsme vykročili. Strážce nepostavili Borové ještě ani teď, a tak nás zpozorovali, teprve když na nás dopadla záře ohně. První Bor, který nás uviděl, hlasitě vykřikl, vyskočil a ukázal na nás. Všecky zraky se na nás upřely, vypukl mnohohlasný jek. Pak zmizeli černoši neuvěřitelně rychle v chýších. Viděl jsem, že na nás ze vchodů tukulů míří pušky. Proto šel jenom Agadí sám k chýši, o které jsme

usoudili, že tam asi bydlí náčelník. Agadí mával palmovou ratolestí. Všude, kde rostou palmy, je to znamení mírumilovných úmyslů.

Když došel až k ohni, zastavil se a křikl něco do tukulu. Nějakou chvíli létala slova sem a tam, pak vyšli z chýše dva černoši. Byli beze zbraní. Přistoupili k Agadímu a hovořili s ním. Ani výraz, ani pohyby nesvědčily o nepřátelských úmyslech. Konečně ukázali na chýši, ve které rovněž hořel oheň, neboť z otvoru ve střeše stoupal dým. Zvali Agadího dovnitř. Chtěl jsem na něho zavolat a varovat ho, ale nechal jsem toho, abych nevzbudil v Borech nedůvěru. Agadí pozvání přijal.

Uplynulo deset minut, čtvrt hodiny, a Agadí se nevracel. Ze čtvrt hodiny byla půlhodina, a pořád se ještě nikdo neukazoval. Černoši zůstali v tukulech a ven nevyšli. Ohně, na které nikdo nepřikládal, pomalu dohořovaly. To nás už zneklidnilo. Proč nevyjde Agadí aspoň na okamžik a neřekne nám, ať máme strpení? Kdybychom čekali, až ohně uhasnou, připravili bychom se o jedinou výhodu, kterou máme, říkal jsem si. Několikrát jsem Agadího zavolal jménem, ale nadarmo. Požádal jsem ho, ať odpoví. A tu se z chýše ozval jeho hlas:

„Efendi, zajali mě, protože si myslí, že jsi Ibn Asl. Nikdo mi nevěří.“

„Je v tukulu náčelník?“

„Je.“

„Ať s tebou vyjde před tukul. Promluví s ním!“

Agadí neodpověděl. Uplynulo několik minut. Pak jsem ho uviděl vycházet ze dveří. Ruce měl svázané na zádech a navíc ho drželi na provaze, který mizel v chýši. Mohli ho na tom provaze ve mžiku vtáhnout dovnitř.

„Nu?“ zeptal jsem se. „Kde je náčelník Borů?“

„V tukulu. Voat ven nevyjde. Mám tě vyzvat, abys okamžitě odešel.“

„A když neodejdu?“

„Tak nás postřílejí. A když neposlechněš, vtáhnou mě tím provazem dovnitř a zabijí mě.“

„A když odejdeme?“

„O tom prý se ještě poradí.“

„A kdy se dozvíme výsledek porady?“

„Zítra.“

„Proč až zítra? Vždyť víš, jak je náš čas drahocenný. Jak a kde se to dozvíme? Povědels jim, kde jsme ukryli člun?“

„Nepověděl. Řekl jsem, že to místo nedovedu přesně popsat. Snad se mi přece jen podaří ty lidi přesvědčit, že nejisi Ibn Asl. Vrat' se a počkej klidně do zítřka. Teď se mě osvobodit nepokoušej. Byla by to má okamžitá smrt.“

„Rozvážím si, co máme udělat. Ale řekni Voatovi tohle: Přijdu si pro odpověď hned za svítání. Vyprávěj mu všechno, co o mně víš, a vyříd' mu, kdyby ti zkrivili jediný vlásek na hlavě, že za to on sám zaplatí životem.“

Obrátil jsem se a odešel jsem se svými askarji, ale ne daleko. Sotva jsme se dostali z okruhu záře od ohňů, zastavili jsme se. Ohlédl jsem se. Agadí právě mizel ve vchodu tukulu.

„S tím je konec,“ prohlásil jeden z askajirů. „Ti negři ho pokládají za zrádce, myslí si, že se spojil s Ibn Aslem. A protože se domnívají, že ty jsi ten lovec otroků, budou se nám snažit utéci. Vytratí se potají, a předtím Agadího zabijí.“

„Taky myslím, že se odtud chtějí ztratit. Ale my jim v tom zabráníme. Obklíčíme tábor.“

„To nám nepomůže. Několik bychom jich zastřelili, ale všechny ne.“

„Chtějí-li Borové odtud, dostanou se nám na mušku všichni. Přemýšlej trochu! Borové bydlí u řeky, a teď táboří u Majjatu. Lesem se proniknout nedá. Kudy sem přišli, co myslíš? Lesem?“

„To těžko. Chtějí lovit hrochy a snad také ryby. Připluli po vodě.“

„Zcela správně! Takže víme, co máme udělat. Jejich čluny jsme neviděli. Borové je ukryli, a to nedaleko odtud, asi někde poblíž hroší pěšiny, protože po té se nejsnáze dostanou k vodě. Odřízneme-li jim tuhle cestu, nemohou utéci. Je nás osm, to vydá čtyři stráže po dvou mužích, na sever, na jih, na východ a na západ od tábora. Rozestavíme se na kraji mýtiny, abychom byli ve stínu, až vyjde měsíc. Budou-li chtít černoši prorazit na jedné straně, stráž na té straně vykřikne. My ostatní to uslyšíme a přiběhneme na pomoc. A to je všechno, co musíme udělat. Těch jejich mizerných pušek se bát nemusíme. Pojďte! Prikážu vám místa.“

Pomalu jsme obcházeli tábor a já jsem na každé jeho straně zanechal na hlídce dva muže. Čtvrtou stráž jsme tvořili my dva, sedmý askarj a já. Vybral jsem si stanoviště na jihu, protože tudy vedla k Majjatu hroší pěšina a byl to směr, kudy se asi černoši pokusí o průlom.

Ulehli jsme na měkkou zem. Pod palmami byla taková tma, že nás mohl zpozorovat, jen kdo by o nás byl klopýtl. Ohně v táboře jeden po druhém uhasly. Když dodoutnal poslední, ležely také tukuly v černé tmě. Všude bylo naprosté ticho. Také svět zvířat spal, ve vzduchu se nepohnul ani vánek. Zvířata spala, ale ne všechna. Tisíce světlušek se míhaly pod vějíři palem, milióny bodavých komárů se na nás vrhaly. Jenže dnes si s námi ta rozmilá zvířátka na své nepřišla. V přítocích horního Nilu totiž bují malíčká vodní rostlina s čočkovitými lístky, která zdánlivě nevoní, ale když ji rozetřete, začne vydávat zápach vpravdě pekelný. Veslovali jsme odpoledne plovoucí kolonií těch vodních rostlinek a nabrali jsme jich do člunu několik hrstí. Když jsme vystoupili na břeh, potřeli jsme si jimi ruce i obličej a teď od nás ten puch odpudil každou mouchu a každého komára.

Neznám jiný pach, který by se té vůni podobal. Dá-li někdo, a dokonce Evropan, téhle muce přednost před trýzní bodavých much, dovede si čtenář udělat představu, jak zlé asi je to komáří soužení. Nechrání-li obličej síť, za chvíli už ani nevypadá jako lidský obličej. Napuchne komářím jedem, oči zmizí pod otoky, rty naběhnou v jelita a z nosu je modročervená hrouda. A když se takový komár nebo několik těch potvůrek dostane do úst, běda jazyku! Napuchne tak, že téměř vyplní ústní dutinu a vůbec s ním nepohnete. To pak nemluvíte, jenom bezmocně blábolíte. A stejně se vede uším, otoky je uzavrou, ohluchnete na dlouhé hodiny. To se pach té vodní rostliny přece jen snese snáze. A my jsme ho snášet museli, protože jsme sítě proti komárům nechali ve člunu. Byly by nám překážely.

Tak jsme leželi na číhané asi půl hodiny. Pak hvězdy pobledly a obloha celá zjasněla, neboť vyšel měsíc. Kde byla v korunách palem skulina, tam vrhal měsíc do lesní tmy chvějivá stříbrná světýlka, a ta zase lákala spousty mihotavých světlušek.

Vtom jsem napravo od nás zaslechl tichý zvuk praskajících větviček.

„Slyšíš, efendi?“ pošeptal mi můj druh. „Co to asi je?“

„Plíží se sem dva lidé, a jsou to černoši.“

Blížili se. Leželi jsme stranou od pěšiny pod změtí plazivých rostlin, takže nás nezpозorovali. Pod palmami byla tma. Přesto jsem rozeznal obrysy černých těl a připadalo mi, jako by nesli v rukou vesla. Když nás minuli, ozval se šramot znovu.

„Zase jich jde několik,“ zašeptat askarij. „Necháme je přejít?“

„Necháme. Borové jdou ke člunům. Když je nevyrušíme, dovíme se, kde je schovali. Jinak bychom ty čluny museli klopotně hledat. Ale přijdou-li ještě nějací, ty už dál nepustíme.“

Zatímco jsem to vojákovi šeptal, prošli ti dva černoši kolem. Bylo jasné, že se Borové chtějí vytratit, a tihle čtyři zřejmě šli napřed a měli spustit čluny na vodu. Naslouchal jsem, ale už jsem od tábora neslyšel nic.

„Jdu za nimi,“ pošeptal jsem askaríjovi. „Lež tady! Jestli zas nějací půjdou, křikni na ně. A kdyby se nechtěli vrátit, střel prvního do nohy. To zapůsobí, aspoň než se vrátím.“

Vylezl jsem z úkrytu a zamířil k Majjatu. Stezka se neklíkčila, vedla k jezeru rovně jako šňůrka, a když jsem po ní kus ušel, viděl jsem jí ven na Majjat jako nějakým dalekohledem. Jezero se třpytilo v měsíční záři jako roztavený kov. Ani vánek hladinu nezčeřil. Mezi vodou a lesem se táhl široký lem rákosí. Z rákosí se tyčila past. Mezi pastí a lesem jsem viděl čtyři černochoy. Stáli zády ke mně, v rukou drželi vesla a zřejmě pozorovali něco na Majjatu, ale co to je, jsem neviděl. Přidal jsem do kroku, až jsem došel na kraj lesa. Tam jsem se zastavil ve stínu posledních palem a konečně jsem spatřil, nač se dívají.

Byla to hroší samice, podle velikosti hlavy soudě ohromný kus. Hrála si ve vodě, tu se potopila a hned zase vyplavala, ale když se vynořila, nebylo vidět celé tělo, jen hlavu a šiji. V týle jí sedělo mládě, velké asi jako novofundlandský pes, ale tlustší.

Staří Egypťané nazývali hrocha *rer*, což znamená vodní vepř, a tělo toho obra mezi zvířaty se opravdu velmi podobá prasečímu, jen jsou všechny rozměry přehnané skoro do obhludnosti. Hlavu nelze přirovnat k ničemu, žádné zvíře nemá podobnou. Tvář hippopotama je neúměrně široká a hladká. Malá prasečí očka jsou posazena velmi vysoko. Tlama ozbrojená silnými tesáky obemkne v pase silného člověka. Protože oči, uši a nozdry leží ve stejné rovině, může hroch skrývat tělo ve vodě a nad hladinu zvednout pouze obličej, aby mohl dýchat a rozhlížet se, kde je nepřítel. Pod tlustou kůží má hroch silnou, polotekutou vrstvu tuku, která mu nesmírně usnadňuje plavání. Neohrabané nohy jsou tak krátké, že se břicho málem plouhá po zemi, když hroch utíká.

Ted' se hrošice opět vynořila a voda jí crčela po obou stranách ze chřtánu. Pak zase vyrazila hustou spršku z nozder, převalila se z boku

na bok, setřásla mládě, znovu je nabrala na záda, a nakonec zamířila k břehu. Na mělčině mládě shodila. Šplouchalo vodou hodně nemotorně, vylezlo na pevnou zem a pomalu cupalo po pěšině, proběhlo pod pastí, zůstalo stát a ohlíželo se, kde je matka.

Hrošice držela hlavu nad vodou a hleděla za mládětem, aby mu pomohla, kdyby bylo třeba. Když bylo mládě na bezpečné pevné půdě, pustila se ke břehu také samice, mohutná, neohrabaná hora masa, ze které kapala voda, a funivě se valila na bažinatý břeh. Mládě vidělo, že matka jde za ním, vesele si cupalo a blížilo se k černochům. Ti se opatrně příkrčili. Mládě si jich nevšímal, nemělo ještě potuchy o nebezpečích, jaká číhají dokonce i na roztomilé hroší batole.

Moje pozornost se upínala jen k oběma zvířatům. Všecko teď bylo vedlejší. A stejně se zřejmě vedlo také těm čtyřem černochům. Zapomněli na čluny, k nimž je poslali. Viděli jenom tu báječnou pečinku, zatím ještě syrovou, a do duší se jim vkrádalo pohnutí, kterému se všechno muselo podřídit.

Každý Evropan zná ohromný rozdíl mezi skvělou chutí jemného selecího masíčka a mnohem obyčejnějším požitkem z vepřové pečeně. A právě tak dovede každý obstojně zkušený Súdánec rozeznat pečinku takového hrošího „kuřátka“ od pečeně ze staré hroší nestvůry. A tady se takové křehoučké kuřátko dokonce batolilo černochům naproti, tomu pokušení prostě nemohli odolat. Vyskočili, pustili se do nic netušícího zvířátka vesly a srazili je. Dvakrát nebo třikrát hroší mládě vykvíкло, a pak pod silnými údery zhaslo. Uhádl jsem, co teď musí přijít – matka se pomstí.

Sotva uslyšela samice bolestný nářek mláděte, zafuněla zlostně a vrhla se vpřed. Rychlostí, jakou by od té neohrabané hory masa nikdo nečekal, se přehnala pastí. Dotkla se spouště. Harpuna spadla – ale až za hrošící, protože utíkala příliš rychle. Kopí ji nezranilo, řítila se dál, až k místu, kde leželo mládě. Tam zarazila a několikrát obrátila mládě tlamou z boku na bok.

Domnívali se ti čtyři černoši, že jsou před hrošící bezpeční? Mysleli, že se nedostane dál než pod past? Jestli ano, pak se šeredně zklamali. Stah tam zkameněli úděsem. Protože se matka zastavila u mláděte, získali přece jen chvilku času k útěku. Odhodili vesla a pádili okolo mne do lesa a k táboru. V témž okamžiku jsem zaslechl, jak můj druh na stráži na někoho volá:

„Stát! Stůj, nebo jsi synem smrti!“

Z té hrozby jsem vyrozuměl, že z tábora přicházejí ostatní černoši, nebo aspoň několik Borů. Čtyři přehající černoši na ně křičeli, slovům jsem nerozuměl, ale varovali je. Teď hulákalo v lese deset hlasů nebo ještě víc. Zvěř se probudila ze spánku, opice vřeštěly, ptáci spustili povyk, kterýsi z mých průvodců vystřelil, v táboře skučeli černoši, celý les ožil. Ostatní tři strážé volaly. Zaslechl jsem výstřely jejich pušek. A stará hroší samice? A já?

Nu, byli jsme si těsně v patách, ne však hrošice za mnou, ale já za ní. Vtiskl jsem se totiž hluboko do popínavých rostlin, abych nechal ty čtyři černochoy proběhnout, a nespustil jsem hrocha z očí. Když se samice přesvědčila, že je mládě mrtvé, vyřítla se znovu vpřed. Viděla, jak Borové mizí pod palmami, a hnala se za nimi. Utíkala tak rychle, že to bylo prostě k nevíře, a vydávala přitom nepopsatelné zvuky. Nebylo to už funění, ani sípot, ani mručení, ani řev, bylo to všecko tohle dohromady a ještě mnohem víc.

Když se rozzuřené zvíře přiblížilo ke mně, zastavilo se, ne úlekem, ale protože uvažovalo. Obě hlavně mé pušky medvědobijky byly nabitě. Byl bych mohl střílet, ale opatrnost mě varovala, abych to nedělal. To ohromné zvíře musí lovec zasáhnout tak, aby padlo rázem. Tady pod stromy jsem však nemohl bezpečně zamířit, a na hrochovi není mnoho míst, kde ho lze zranit smrtelně. A střílet zepředu bylo zhola vyloučeno.

Jak pádila hroší samice okolo mne, zavadila o mne, jen zlehka, a přesto jsem odlétl do houští, ale hned jsem zase vyskočil a utíkal za ní. Co se událo pak, dá se snáze prožít než vyličit.

Představte si pěšinu, kterou vyšlapal hroch a která se doslova skládá z hlubokých kulatých děr, a v každé díře stojí voda. Napravo i nalevo houština. Nahoře vršky palem, pěšina pod nimi tone ve tmě, a pronikne-li někde jediný měsíční paprsek, způsobí jen to, že je světlo ještě neurčitější. Vpředu padají výstřely, lidé volají, vyděšeně křičí a na všech stranách vřeští, ječí, sténají, bručí a vřiskají pralesní zvířata! A těsně přede mnou rozzuřená hrošice, kterou chci skolit, kterou musím skolit, abych zachránil deset lidských životů, a možná ještě víc!

Ani tehdy jsem nevěděl, jak jsem dokázal utíkat tak rychle, a dnes si to dovedu vysvětlit ještě méně. Hroch se hnál a já se hnál také, přes díry a kaluže, mezi stěny z popínavých rostlin. Klopýtal jsem přes

těla lidí, které nestvůra porazila, a přece jsem neupadl. Mé nohy se sotva dotýkaly země, a přesto mi nedošel dech. Tu se tma nade mnou rozjasnila. Pěšina skončila, stromy se rozestoupily. Začala mýtiny zaplavená měsíčním světlem. Napravo, nalevo, vpředu chvátaly, pádily, padaly, koulely a válely se černé postavy. Pět šest dlouhých skoků doleva a dopředu, pak jsem se zastavil a zalícil. Namířil jsem ústí hlavně na dlaň za hrochovo levé ucho a pak jsem stiskl kohoutek. Výstřel zahřměl lesem, druhá kulka následovala vzápětí. Skočil jsem dál doleva až do stínu nejbližší chýše, levou rukou jsem sáhl do opasku, kde jsem měl patrony, a teprve teď jsem se otočil, abych rychle nabil znovu a přitom se podíval, jak byly mé rány úspěšné.

Zvíře stálo bez hnutí. Tlamu mělo široce rozevřenou a ukazovalo silné, tupé tesáky. Vypadalo, jako by chtělo v zuřivém vzteku zařvat, ale chřtán zůstal němý. Zdroj hlasu, plíce, byly ochromené. Těžký třas pomalu projel hroším tělem. Zvíře se naklonilo doprava, doleva, dopředu, znovu doprava, a pak těžce, jako by bylo vytesané ze samých dřevěných špalků, padlo na pravý bok. Leželo tam strnulé a tuhé a už se v něm nehnu ani sval.

Mezitím jsem nabil znovu a opatrně jsem se přiblížil k hlavě, ve střehu, abych do ní vpálil ještě dvě kulky, kdyby bylo třeba. Už to třeba nebylo. Jak se později ukázalo, pronikly obě první kulky do mozku a okamžitě nestvůru ochromily.

Rozhlédl jsem se. Porůznu leželo na zemi několik mrtvých a rozdrcených lidí, jinak nebylo vidět živáčka, ale v tukulech jsem slyšel hlasy. Zamířil jsem k největšímu tukulu, rozkročil jsem se ve vchodu a zeptal se:

„Agadí, jsi tu ještě?“

„Jsem, efendi,“ odpověděl. „Ó Alláhu, jaký děs přikvačil na zemi!“

„Ještě jsi svázaný?“

„Ještě. Visím tu na sloupu.“

„Jsou tu ještě jiní lidé?“

„Je jich tu hodně.“

„Přeřežu ti pouta.“

Hlas Agadího mi řekl, kam se mám obrátit.

Razil jsem si cestu mezi lidmi, které jsem neviděl, šlapal jsem na ně a překračoval je, a oni si to dali pokojně líbit. Přerízl jsem provaz, kterým byl Agadí připoután, uvolnil jsem mu také ruce a pak jsem ho vyvedl z tukulu. Kromě mrtvých a raněných jsme tu venku byli jediní lidé. Všechny ostatní zahnal strach do chýší. Když uviděl Agadí zastřelené zvíře, spráskl ruce.

„Tady leží ta nestvůra, při Alláhovi, tady leží! Opravdu je mrtvá?“

„Je, zastřelil jsem ji.“

Než mohl Agadí odpovědět, někdo za mrtvým hrochem hlasitě zvolal:

„Alláh akbar! Tady leží ten čtyřnohý čert, co nás chtěl všechny spolykat! Je mrtvý, vyrazili z něho duši a zemřel ve svých hříších. To tys ho zastřelil, pravda, efendi? Ležel jsem schovaný u pěšiny a viděl jsem i v té tmě, jak za ním utíkáš.“

Mluvil to askaríj, se kterým jsem čekal u pěšiny.

„Ted' máme vyhráno,“ zvolal Agadí. „Ty jsi zachránil celý tábor, zachovals borským bojovníkům život, protože tahle nestvůra by byla rozdupala chýše a s nimi všechny lidi, co byli uvnitř. Ted' už nás nemůže nikdo pokládat za nepřátele, a když jim znovu řeknu, že nejsi Ibn Asl, uvěří mi. Pojď se mnou! Řeknu náčelníku Voatovi, žeš ho zachránil.“

„U toho být nemusím. Běž k Voatovi sám! Ať dá znova zapálit ohně. Rozčtvrtíme hrocha a každý Bor dostane svůj podíl stejně jako každý askaríj. Pověz mu to! Já se zatím poohlédnu po svých askaríjích.“

Agadí vešel do tukulu. Muž, který byl na stráži se mnou, mě doprovodil k šesti ostatním askaríjům. Drželi se statečně, žádný neopustil stanoviště. Slyšeli křik a varovné volání a viděli nějaký zmatek, ale nevěděli, co to znamená, protože řeči Borů nerozuměli. Černoši chtěli před hrochem utéci a vyrazit z tábora, ale výstřely askaríjů je zahnały zpět, a tak zalezli ve strachu do tukulů. S tou zásluhou, že moje stráže vytrvaly na místě, jsem to ovšem nesměl příliš přehánět. Kdyby byli věděli, že před nimi zuří hroch, byli by asi také utekli, ačkoli černochoům se postavili statečně.

Odvedl jsem askaríje do tábora a už jsem se ani neptal, zda se toho mohu odvážit. Že by nám ještě hrozilo nebezpečí, bylo vyloučeno. Proto jsem rozkázal svým vojákům, ať rozdělají nedaleko hrocha dva velké ohně, abychom mohli v jejich záři zvíře vyvrhnout.

A zatímco rozkaz prováděli, pozoroval jsem Bory. Zapálili také ohně a přinesli k nim všechny, koho hroch zabil nebo poranil, a také ty, které porazil už na pěšině. Celkem byli čtyři mrtví, osm raněných, většinou těžce. Všecko se to dalo, jako by byla naše přítomnost samozřejmá. Když potom odnesli mrtvé opodál a raněné uložili v jednom tukulu, přišel ke mně tlumočník s černochem a představil mi ho jako Voata. Mohl jsem si náčelníka prohlédnout v záři plápolajících ohňů. Byl to muž středních let. Obličej měl téměř úplně černý, rysy však nebyly výrazně černošské. Jako téměř všichni příslušníci národa Dinků nosil vlasy ostříhané, jen uprostřed na temeni si nechával růst něco jako skalpovou kšticí. Také tetovaný byl, jak se o tom už zmínil tlumočník. Na sobě měl modrou plátěnou košili, která mu sahala skoro na paty. Přepásanou ji měl řemenem a za řemenem starou pistoli a nůž. V ruce nesl Voat dlouhou, jednohlavňovou

arabskou křesací ručnici. Hluboce se mi uklonil, prohlížel si mě zvědavě a jeho obličej se vůčihledě jasn timer.

„Ne, ty nejsi Ibn Asl. Ted' to vidím.“

Pronesl to řeči svého kmene, takže mi Agadí musel ta slova přetlumočit. Poznávám, že jsem s ním a se všemi jeho lidmi také nadále rozmlouval jen s Agadího přispěním.

„Znáš toho člověka osobně?“ zeptal jsem se.

„Znám. Viděl jsem ho jednou dole u Mokrén el Bahr.“¹⁾

„Tak to ovšem poznáš, zda jsem ten ničema, nebo nejsem.“

„Když jsi prve stál u ohně, neviděl jsem ti dobře do tváře, a protože vím, že se Ibn Asl zamýšlí vydat na lov otroků, musel jsem být opatrný. Ale když tě ted' mám tak blízko před sebou, věřím tomu, co říká Agadí. Pověz, jak ti můžeme prokázat svou vděčnost?“

„Za to, co jsem udělal, mi děkovat nemusíte. Nanejvýš bych tě chtěl poprosit o laskavost. Potřebujeme voly, jízdní i k dopravě zavazadel.“

„Tak je to tedy pravda, že chce Ibn Asl táhnout proti Gohkům?“

„Už je na cestě. Vím, že Gohkové patří k vašemu kmeni, a proto doufám, že nám pomoc neodmítnete.“

„Jsou to naši přátelé a příbuzní a pomáhat jim je naše povinnost. Kolik volů potřebujete?“

„Asi dvě stovky. Můžeš jich sehnat tolik, a brzy?“

„Chceš-li, můžeš jich mít hned zítra o polednách tisíc, my máme hodně skotu, víc než jiné kmeny, které sídlí v tomhle kraji. Dvě stě bude málo.“

Při těch slovech se na mne usmíval, jako by ho byla napadla nějaká příjemná postranní myšlenka.

„Protože dvě stovky volů nepostačí pro všechny bojovníky, kteří s tebou vytáhnou. Když na sebe vzali takové útrapy a nebezpečí cizí bojovníci, aby pomohli Gohkům, nesmíme my zůstat stranou. Shromáždím dvě stě svých nejlepších mužů a potáhnou s vámi.“

Nic mi nemohlo být milejší než tahle nabídka. Bylo to mnohem víc, než jsem mohl čekat. Proto jsem radostně odpověděl:

„Budete nám velmi vítaní! Ibn Asla se sice nebojíme, ale sil k boji není nikdy dost. Jen jde ještě o to, jak dlouho ti potrvá, než ty dvě stovky bojovníků shromáždíš.“

¹⁾ Jezero No.

„Kdy sem dorazí rajjis efendiná se svými lidmi?“

„Myslím, že tu bude zítra navečer.“

„A já soudím, že rajjis efendiná nemůže vyrazit dál hned večer, ale že bude muset počkat do pozítří do rána. Tak to se kvůli nám nezdrží. Rozešlu hned teď posly, ať shromáždí bojovníky do zítřejšího poledne. A abychom se nemuseli po cestě zdržovat lovem, upečeme si dostatečnou zásobu jídla. Do rána s tím budou naše ženy a dívky hotovy. Dovol mi odejít, ať mohu udělit příkazy poslům!“

Voat svolal své lidi. Pak jich šest odkvapilo s jeho pokyny. Zamířili ke břehu, protože chtěli domů do vesnic plout po řece, a ostatní šli s nimi, přinést hroší mládě. Přidal jsem se k nim a přesvědčil se, že černoši skutečně ukryli čluny nedaleko hroší pasti.

Když jsme se vrátili do tábora, rozčtvrtili černoši také hroší mládě. Pak začalo pečení. Seděl jsem se svými askarji u jednoho ohně a náčelník Borů přisedl k nám. Těšil se na chystanou válečnou výpravu a z každého jeho slova jsem poznával, jak srdnatého budeme mít spojence.

Borové sice už povečeřeli, ale do hroší pečínky se pustili horlivě, jako by umírali hladem. Černoch dovede shltat neuvěřitelné spousty masa. Ani já jsem se nedal dvakrát pobízet. Z velkého kusu jazyka, který jsem si vybral, jsem nenechal ani sousto a pochutnal jsem si výtečně, ale co snědli ti lidé a jak to jedli, nad tím jsem jenom žasl. Uřízli si vždycky kus dlouhý jako ruka, zaklonili daleko hlavu, levačkou drželi maso nad otevřenými ústy asi tak, jako jedí neapolští lazzaroni své makaróny, chňapli pokaždé po mase ústy a pravou rukou pak sousto odřízli těsně u zubů. Tak jedli, dokud mohli a dokud neměli břicha tak vzedmutá, že jsem se o ně málem začal bát. Pak se zalezli do tukulů vyspat. Také raněné nacpali hroším masem, že div nepraskli, nad čímž by asi byla evropská medicína povážlivě vrtěla hlavou. Já jsem dal přednost spánku pod širým nebem a poslal jsem do člunu pro síť proti komárům. Zabalili jsme se do nich a oddali se odpočinku. Stráž jsme pro vlastní bezpečnost nepostavili ani jedinou, takovou jsem pojal k borskému náčelníkovi důvěru.

Ráno nás probudil křik ptáků v lese. Černoši už byli vzhůru, seděli u ohňů – a zase jedli. Budou-li se tihle bojovníci potýkat s nepřítelem stejně statečně jako teď s jídlem, je Ibn Asl nadobro ztracen.

Celé dopoledne strávili černoši tím, že opékali do zásoby maso. Mezitím se vrátili posli, které Voat vyslal do šesti různých vesnic, a ohlásili, že tu bojovníci budou v poledne a voly že zaženou na nevelkou lučnatou pláň nedaleko odtud. Tam prý později přijdou také ženy se zásobou jídla.

Okolo poledne přinesl černý posel zprávu, že bojovníci jsou i s voly na místě. Voat se chystal k nim a vyzval mě, ať ho doprovodím. Rajjis efendiná mohl také dorazit dříve, než jsem předpokládal, a proto jsem se musel postarat, aby nás našel. Poslal jsem tedy člun se čtyřmi veslaři a s kormidelníkem zpět na řeku, aby přistál u břehu před Majjatem, a až rajjis připluje, měli ho dovést za námi. Pak jsem doprovodil náčelníka do stepi. Agadí šel s námi, protože jsem ho potřeboval jako tlumočníka.

Pochodovali jsme lesem asi čtvrt hodiny a dorazili jsme na step. Voda tu byla blízko, proto rostla všude šťavnatá tráva. V lučině tábořily dvě stovky bojovníků s jízdními voly a s poháněči, kteří přihnali ostatní zvířata. Borové byli statní a černí a na sobě měli jen šátek okolo beder. Za zbraně měli všichni bez výjimky pouze nůž, dost pevný, aby si jím mohli v lese prosekát cestu spleť popínavých rostlin, a dlouhé staré pušky, ale s těmi uměli zacházet obstojně, jak jsem se později přesvědčil. Volci byli silní a dobře živení, ale drobnější nežli náš skot. Hleděli chytře a rozumně a za celé tažení se nevyskytl ani jediný případ jankovitosti, jakou tak často pozorujeme u nás. Chůzi měli lehkou a pružnou. Ten, na kterém jsem potom jezdil, poslouchal na sebemenší stisk, bez únavy snášel každou námahu a nepamatuji se, že by kdy býval neposlušný.

Zvířat bylo hodně přes čtyři stovky. Nákladní dobytčata nesla buď z každé strany lýkový koš, nebo velký hliněný džbán. Koše byly určeny pro pevné předměty, ve džbánech jsme měli vézt pitnou vodu, protože v močálech, kudy nás povede cesta, byla voda nepoživatelná. Volci určené pro náčelníky měli na hřbetě něco jako sedlo a stejně jako všechna ostatní zvířata v nose kruh, na kterém byla upevněna uzda.

Náčelník Borů pronesl k svým lidem řeč, které jsem bohužel nerozuměl. Jak mi sdělil tlumočník Agadí, vyložil jim Voat příčiny, směr a účel našeho tažení a nabádal je k statečnosti. Odpověděli pokřikem, který znamenal totéž co naše sláva nebo hurá. Pak Voat rozkázal, aby přede mnou defilovali nejdříve pěšky a pak na volech. Měla to být jakási přehlídka. Černoši na mne udělali výborný dojem, jen by byli ještě potřebovali nějaký řízný vojenský pochod, aby se naučili srovnat krok. Ale čeho se jim nedostávalo v tomhle směru, vynahradili zuřivými grimasami. Kdybych byl soudil pouze podle bojových gest, stáli přede mnou, jak by se byl vyjádřil Selim, nejstatečnější hrdinové z celého vesmíru.

Když přehlídka skončila, vrátili jsme se do tábora. Bojovníci zůstali ve stepi, protože u nás pod stromy pro ně nebylo místo. Jen malý houf jel s námi pro maso. Bylo ho dost pro všechny, neboť skolený hroch byl dlouhý skoro čtyři metry.

Zanedlouho nato, co jsme dorazili do tábora, vrátil se člun s askarji a veslaři mi naznačovali posunky, že se rajjis efendíná už blíží. Odebral jsem se k hroší pasti a čekal ho tam, protože se to místo nejlépe hodilo k přistání. Zakrátko se loď objevila v ústí Majjatu a po několika minutách vystoupil důstojník na břeh, zatím jen sám.

Oznámil jsem mu, že jsem své poslání úspěšně splnil. Rajjis efendíná rovněž uvítal, že se Borové rozhodli zúčastnit se našeho tažení v takovém počtu, a dal rozkaz, aby se vylodila také posádka Sokola.

Mezitím jsem odvedl rajjise efendíná k náčelníkovi Borů a ten ho prostřednictvím tlumočnicka uctivě přivítal. Pak pozval černoche rajjise do stepi, aby tam rovněž uspořádal přehlídku borských bojovníků. Protože jsem je už viděl, nešel jsem s nimi. Rajjis efendíná mohl řídit nezbytné přípravy k pochodu sám. Neměl jsem tedy co dělat, a protože do večera zbývalo několik hodin a já jsem nechtěl zahálet, rozhodl jsem se, že se vydám na pernatou. Protože Voat zdejší krajinu určitě znal, zeptal jsem se ho, kam se mám obrátit, abych si opravdu zastřílel.

„Tady nenajdeš nic, efendi,“ odpověděl mi Voat Agadího prostřednictvím. „Odtud jsme zvěř zaplašili. Ale zavesluješ-li k protějšímu břehu, určitě najdeš, co hledáš.“

„A víš určitě, že se tam nesetkám s nepřáteli?“

„Vím naprosto jistě, že se nemusíš ničeho bát. Nepotkáš tam živou duši, protože tenhle kraj obýváme pouze my.“

Takové ujištění rozptýlilo všechny mé pochyby. Vyzval jsem Ibn Níla, aby mě v člunu doprovodil. Zaslechl to člověk, kterého jsem dříve brával s sebou, ale poslední dobou už ne, protože sloužil už dlouho na palubě u rajjise efendíná. Byl to Selim. Kvapně ke mně přistoupil a žadonil:

„Vezmi mě s sebou, efendi! Chci taky střílet ptáky.“

„Nemohu tě potřebovat,“ odmítl jsem, protože jsem si vzpomněl na nesnáze, do kterých mě Selim tolikrát přivedl.

„A proč?“ zeptal se mě užasle.

„Protože bys zase jenom tropil hlouposti.“

Selim rozhodil dlouhé paže do vzduchu a spráskl ruce nad hlavou.

„Hlouposti! Já, nejslavnější bojovník a lovec z celého vesmíru, a hlouposti! Urážíš hlubiny mé duše a kormoutíš city mého srdce. Nejstatečnější hrdina této země přede mnou neobstojí. Pošli na mne padesát hrochů a stovku slonů, a neublíží mi! Vyřídím je za pět minut. A ty jdeš střílet jenom ptáky!“

Ani tenhle výmluvný rozklad by mě asi nebyl pohnul, abych Selimovi vyhověl, ale Ibn Nílovi se zřejmě zachtělo vzít starého chvástala zase jednou s sebou a přimluvil se za něj.

„Neodmítej ho, efendi! Slyšel jsi, že budeme tam za jezerem naprosto bezpeční. Nic se nám tedy nemůže stát.“

„Tak nám Selim aspoň vyplaší ptáky, protože nějakou hloupost provede určitě. No dobrá, uvidíme, dokáže-li se aspoň jednou chovat rozumně.“

Vzali jsme si malý člun z lodi, který byl velmi lehký a prostornější než pro dva veslaře a kormidelníka. Ibn Níl a Selim veslovali. Přepluli jsme přes Majjat a přistáli u protějšího břehu, vystoupili jsme a pronikli do lesa. Šli jsme jím přes čtvrt hodiny, ale k výstřelu jsme se nedostali. Pernaté zvíře tam bylo dost, ale byla příliš plachá.

„Ještě nejsme dost daleko od tábora,“ usoudil Ibn Níl. „Musíme hloub do Majjatu.“

Protože jsem s Ibn Nílovou poznámkou souhlasil, vrátili jsme se ke člunu a veslovali ještě notný kus podél břehu, až jsme dopluli k úzké zátoce, která se zakrojila vlevo do břehu. Zabočil jsem do ní. Selim se rozhlédl kolem a prohlásil:

„Tady najdeme, co hledáme. Vystupme!“

A nečekal ani na můj povel a vtáhl hned veslo do člunu. Byli jsme ještě hezkých pár metrů od břehu, u něhož se zachytil jakýsi poloostrov zelené bahenní trávy. Jak Selim veslo zvedl, člun se stočil a já jsem nemohl směr kormidlem okamžitě vyrovnat. Zaryli jsme se přidí do té trávy. Selim pokládal plovoucí poloostrov za pevnou zemi a...

„Stůj!“ vykřikl jsem. „Počkej, proboříš se!“

Jenže čahoun už vstal a skočil, než jsem ho mohl varovat. A moje slova se splnila do písmene – Selim se probořil a zmizel pod zrádnou zelení bahenní trávy. Lehký člun se skokem toho nerozvážlivce rozkolébal a už málem nabíral levým bokem vodu. Proto jsem se

rychle vyklonil doprava, abych člun vyvážil. V tom okamžiku se však Selim vynořil právě na levé straně, křečovitě se chytil nakloněného okraje člunu a zaječel: „Topím se! Pomoc, pomoc!“

„Přitáhni nohy, plav!“ volal jsem na něho. „Nebo nám převrhneš člun!“

„Chci dovnitř, do člunu!“ bědoval Selim. „Krokodýli sem plavou, krokodýli! Vytáhněte mě do člunu! Honem, honem, nebo mě sežerou!“

Nikde nebylo po krokodýlech ani vidu, ale ten zbabělec byl děsem dočista bez sebe a těžce visel na člunu, takže jsem ho nedokázal vyrovnat.

„Honem na druhou stranu, Ibn Níle, nebo se vyklopíme!“ rozkázal jsem.

Můj mladý průvodce chtěl uposlechnout a poodsedl od Selima. Jenže Selim se tím vyděsil ještě víc.

„Nechod' ode mne!“ křičel. „Zůstaň tu! Vytáhni mě do člunu! Už jsou tu, už jsou tu!“

Ze strachu před krokodýly, po kterých tu nebylo ani památky, se vytáhl za okraj člunu a chňapl po Ibn Nílovi. Tohle zatížení z boku bylo pro lehký člun příliš velké. Loďka nabrala vodu, a protože se Selim přesto nepustil, převrátila se. A starý smolař zmizel znova v hlubině; také Ibn Níl se potopil a s ním naše pušky, které ležely na dně člunu. Jen já jsem zůstal na hladině, protože jsem byl tak opatrný, že jsem hned roztáhl ruce a nohy a začal plavat. Ibn Níl se vzápětí objevil.

„Kde je Selim?“ zeptal se, když čahouna nikde neviděl.

„Pod vodou. Musíme za ním, nebo se nám utopí.“

Ponořil jsem se, a v tu chvíli se mě Selim chytil za nohu. S námahou jsem vyplaval a táhl jsem Selima za sebou ke břehu. Visel mi na nohou tak pevně, že se nepustil, ani když jsem se už vytáhl na suchou zemi. Ležel napůl ve vodě a napůl na břehu, oči měl pevně zavřené a nehýbal se. Musel jsem se z jeho křečovitého sevření vyprostit silou.

„Snad není mrtvý?“ zeptal se Ibn Níl, když také vylezl na břeh.

„Kdepak. Tak rychle se nikdo neutopí.“

„Ale je v bezvědomí. Zkusím, jestli mě slyší. Selime, Selime! Tak otevři oči!“

Selim uposlechl, pohlédl na nás, rázem se vyškrabal docela na břeh, ustrašeně se ohlédl na vodu a vykřikl:

„Kde jsou ti krokodýli, kde jsou? Honem, pryč odtud!“

Chtěl skutečně utéci, ale zadržel jsem ho.

„Stůj, zbabělce! Žádný krokodýl není tak hloupý, aby zrovna tebe pokládal za chutné sousto. Jsi tu v naprostém bezpečí. Nikde nablízku není jediný krokodýl, jenže s lovem je konec. A jenom proto, že jsme tě vzali s sebou. Vždyť jsem věděl, že se to neobejde bez nějaké té hlouposti.“

Tohle slovo Selima vzpamatovalo. Viděl, že mu žádné nebezpečí nehrozí, a to stačilo, aby hned zaujal co nejdůstojnější pózu a uraženě mi odpověděl:

„Takhle nemluv, efendi! Kdo provedl hloupost, ty, nebo já? Kdo zakormidloval k té trávě, takže jsem ji musel pokládat za pevný břeh? Ty přece!“

„Já ne. Chtěl jsem proplout kolem. Ale protože ty jsi vtáhl veslo do člunu dřív, než jsem k tomu dal povel, stočil se člun nesprávným směrem. Vlastně jsme tě měli nechat utonout, aspoň bychom se už nemuseli zlobit s takovým hlupákem.“

„Hlupákem? To mám být já? Ne, tím nemůžeš myslet mne, efendi. A já že bych utonul? Vždyť jsem ve všech mořích a ve všech řekách tak doma, že bych se mnohem snáz utopil na suché zemi než ve vodě!“

„Je-li to pravda, tak tam vlez a přitáhni člun, ale nejdřív vylov naše pušky!“

Tu se poškrábal Selim podle svého zvyku za ušima a mlčel. Ostatně jsem tu výzvu nemínil vážně. Selim nám pušky vrátit nemohl, to jsem musel udělat sám. Proto jsem vyprázdnil kapsy, rozložil jejich obsah na slunci, aby všechno uschlo, a přihodil jsem k té hromádce opasek se vším, co v něm bylo. Zul jsem také boty a vstoupil jsem do vody. Najít pušky bylo snadné, protože ležely přesně pod místem, kde došlo k nehodě. Zatímco jsem se pro ně potápěl, odložil také Ibn Níl všechno zbytečné, doplaval ke člunu, který plul kýlem vzhůru, a dopravil ho ke břehu.

Pak jsme seděli na břehu a čistili a osušovali zámky a hlavně ručnic. Hleděli jsme přitom na jezero a rozmlouvali jsme hlasitě, protože jsme se domnívali, že není proč tlumit hlas a všimnout si lesa za námi. Bohužel však nás náčelník Borů oklamal, byť neúmyslně.

Tvrdil, že tu na břehu nepotkáme živou duši, ale byl to omyl, jak se ukázalo. Měli jsme spatřit lidi, a jaké lidi!

Byl jsem právě hotov se svou henryovkou a chtěl jsem sáhnout po revolverech a podívat se, nakolik vodou utrpěly, vtom se však za námi ozval rozkaz:

„Na ně! Chyťte je a svažte!“

Uchopili mě zezadu a strhli mě na zem tak rychle, že jsem neměl kdy ani se ohlédnout, natož vyskočit. Tři nebo čtyři muži tmavé pleti na mne klekli a další se snažil přivázat mi svým šátkem paže k tělu. Pokoušel jsem se nepřátele setrást a napřímit se. Také jsem se několikrát napůl zvedl, ale pokaždé mě zase přemohli, až jsem tam nakonec ležel svázaný a bezbranný. Tři stejně ostří hoši zdolali Ibn Níla. Vedle něho ležel Selim. Tohohle „největšího hrdinu z celého vesmíru“ držel v šachu jediný člověk.

Teď, když nás zneškodnili, se konečně ukázal muž, jehož rozkaz jsme prve zaslechli. Po celou dobu zůstal v křoví, abychom ho snad neporanili. Teď, když se cítil bezpečný, vylezl z úkrytu a promluvil k nám.

„Vy jste na Majjatu Samaka, psí syni? Sám Alláh vás sem zavedl! Vydal vás do mých rukou, a teď už nám na mou věru nebudete škodit.“

K svému úžasu jsme spatřili, že před námi stojí Núbar, muza'bir, muž, který nám už několikrát šťastně unikl. Domníval jsem se, že odtáhl s Ibn Aslem. Proč zůstal tady na Majjatu? A co je to za lidi, kterým velí?

Jeho obličej vyjadřoval nesmírnou radost, když přistoupil těsně ke mně.

„Dábel ti několikrát pomohl, abys nám unikl, když jsme už mysleli, že tě máme v hrsti. Tentokrát ti však už nepomůže, protože ti nedáme k útěku čas. Jen co s tebou dorazíme do tábora, budeš viset. Bohužel je pro tebe tahle smrt příliš rychlá. Měli bychom tě umučit pomaloučkou. A to se pořád ještě může stát, jestli mi odmítneš povědět pravdu. Chceš-li si tedy uspořít mučení, mluv pravdu! Odkud jste přišli?“

Núbar se zmínil o táboře. Je snad Ibn Asl ještě zde? To sotva! Zarytě mlčet by bylo bývalo nerozvážné. Ale povědět mu pravdu mě ovšem ani nenapadlo.

„My tři plujeme po řece proti proudu,“ odpověděl jsem.

„Dál už nikdo?“

„Nikdo.“

„Nelži, d'aure! Tvůj člun tě prozradil. Takové čluny tady nemají, připlul zdaleka a patří k lodi. A ta loď je asi loď rajjise efendiná. Přiznej se! Od koho máš ten člun, psí synu?“

Rozhodl jsem se, že tentokrát povím pravdu, aby Núbar nepochyboval o tom, co budu říkat dál.

„Od rajjise efendiná,“ přiznal jsem.

„Myslel jsem si to! Kde kotví jeho loď?“

„Dole na řece, půl druhého dne plavby odtud.“

„A to ti mám věřit? Proč tam nejste taky?“

„Protože nás rajjis Ahmad poslal napřed, abychom tady u Majjatu postavili hroší past. Aby naši askaríjové dostali hned maso, jakmile připlují.“

„Co vůbec tu nahoře chcete?“

„Hledáme Ibn Asla.“

„Aha! Copak neznáte jeho zeríbu?“

„Neznáme. Ale však my ji vypátráme.“

„Vy už nevypátráte nic jiného, než jak to vypadá v pekle. Než slunce zapadne, bude po vás. Nezastavili jste se na žádné zeríbě, když jste sem pluli?“

„Zastavili jsme se u zeríby Aliáb.“

„Komu patří ta zeríba?“

„Chromému starci, který obchoduje s kmeny u řeky.“

„Neobchoduje snad s otroky?“

„To se mýlíš. Ibrahim je poctivec a prodává jen dovolené zboží.“

Tu se Núbar výsměšně a hlasitě zachechtal.

„Tak hloupý může být jenom křesťan, jen proklatý d'aur! Cizinče, s tvým mozkiem to zřejmě vypadá bledě! Dal ses tím ‚poctivcem‘ přílišně napálit. Poslyš, zeríba Aliáb patří Ibn Aslovi a ten chromý stařec, který se vydával za obchodníka, je jeho kaprál!“

„U všech hromů!“ hrál jsem překvapeného.

„Ba, tak je to! Chcete Ibn Asla chytit. K smíchu! Už dávno není tam, kde ho hledáte.“

„A kdepak je?“ zeptal jsem se záměrně prostoduše.

„Kde je? Myslíš, že ti to povím?“ zasmál se, ale rychle zase zvázněl a dodal: „Ale ano, povím ti to, abych ti dokázal, že se tě už nemusím bát, že je s tebou konec. Ibn Asl vytáhl s více než dvěma sty bojovníků do Vagundy, nadělat otroky z černých Gohků, kteří tam sídlí.“

„Proč jsi nešel s ním? Bojíš se?“

„Že se bojím? Já? Vlastně bych ti měl odpověd' na tuhle otázku vepsat do obličejů! Zůstal jsem tu s mukaddamem, protože se Ibn Asl dá touhle cestou, až otroky pochytá. Stavíme tu novou zeríbu, zatím jen lehké chýše. Zavřeme do nich otroky, jakmile přijdou a než se najde příležitost bezpečně je dopravit kupcům. Uvidíš tu novou zeríbu, protože tam teď půjdeme.“

Núbar s sebou měl devět mužů. Dva vzali mezi sebe Ibn Níla, dva Selima, ostatních pět muselo střežit mne a Núbar jim přikázal, ať dávají dobrý pozor. Člun zůstal na břehu, přivázali ho provazem ke stromu. Zaslechl jsem, že pro něj dojdou později.

Odváděli nás po břehu. Zakrátko les ustal a přede mnou se otevřela hezky široká a velmi travnatá pláň, která sahala až k jezeru. V těch místech lemoval Majjat pouze úzký pruh křoví. Lučina vznikla nepochybně lesním požárem. Kráčeli jsme po ní asi půl hodiny a Majjat jsme měli stále po pravici. Pak jsme znova uviděli les a na pokraji několik chatrčí. Kruhovitě chýše postavili z bahna a rákosu a trychtýřovité střechy, které se nahoru zužovaly, spleť jen z rákosu. Tyhle tukuly tedy tvořily novou, teprve rozestavěnou zeríbu otrokářovu.

Když jsme se k ní blížili, vyšli nám naproti čtyři muži. Tři měli africké rysy, ve čtvrtém jsem poznal mukaddama kádíríje. Jak užasl Abd el Baraka, sotva mě spatřil! Když se dosyta naradoval, že mě zase vidí, a jako zajatce, zeptal se, kde a jak se nás zmocnili. Ten ničema mu pověděl všechno, co jsem mu řekl, a oba tomu věřili, což nebyl zrovna důkaz přílišné chytrosti.

Protože mi Núbar předtím řekl, že si pospíší mě pověsit, rozhodl jsem se, že uteču co nejdřív. Musel jsem se zbavit šátku, kterým mi přivázali paže k tělu. Šátek nebyl nový, ale dosud pevný. Musel jsem se je pokusit nějak přimět, aby ten šátek na okamžik rozvázali.

V zeribě byli oba naši úhlavní nepřátelé a dvanáct askaríjů, které jim zanechal Ibn Asl. Všichni byli ozbrojení, ale když jsme došli k chýším, odložili dlouhé pušky. Pistole a nože, které si ještě ponechali, mi příliš ublížit nemohly. Opodál se pásli dva volci, jízdní, jak se zdálo. Uzdy připevněné na řemeni v nose měli ovinuté kolem krku. Že nám otrokářovi lidé vzali všechno, co jsme měli u sebe, nemusím snad ani podotýkat.

Abd el Baraka schválil, že máme zemřít na oprátce, ale navrhl, že by

měli napřed aspoň mne krapet potýrat. Zatímco se o tom dohadovali, pošeptal jsem oběma svým druhům, kteří stáli blízko mne:

„Rozřežu vám pouta. Utíkejte rovnou cestou ke člunu, ani se neohlížejte, a hned do něho vlezte, abyste mohli odrazit, jakmile za vámi přijdu.“

„Jak nám chceš přerezat pouta?“ potichu odpověděl Ibn Níl, aby to nepřátelé neslyšeli. „Vždyť jsi sám svázaný a nemáš nůž.“

„Vyprostím se.“

„Utečeme jim? Všichni se za námi pustí.“

„Za vámi se nepustí. Já se napřed rozběhnu jiným směrem, a protože jim jde hlavně o mne, dají se za mnou, a ne za vámi. Ale počkejte na mne určitě, nebo by mě přece jen chytili!“

Pohyboval jsem pažemi, abych šátek uvolnil. Ale neskryval jsem to, naopak, chtěl jsem, aby si toho všimli. Muza'bir to postřehl první a pokročil ke mně.

„Chceš se rozvázat, psí synu? To se ti nepodaří. Vida, šátek už se skutečně uvolnil. Zavážu ho pevněji.“

Núbar neuvážil, chce-li šátek utáhnout, že musí uzel nejdřív rozvázat. Uvolnil ho sice jen na krátkou chvíli, ale já jsem trhl lokty od těla, tím jsem si uvolnil paže, otočil jsem se k muza'birovi, pravou rukou jsem mu vytrhl z opasku nůž, levou jsem ho udeřil do obličeje, až se svalil naznak, pak stačily dva rychlé řezy, a pouta Ibn Nílova i Selimova byla vedví a oba upalovali, co jim nohy stačily. Všecky ty pohyby se udály nadmíru rychle, ne však dost rychle pro mukaddama. Abd el Baraka skočil ke mně a popadl mě za levou paži. Nůž jsem držel v pravé ruce a vyprostit jsem se musel, ale probodnout jsem ho nechtěl. Proto jsem nůž odhodil a srazil jsem Abd el Baraku zařátou pěstí, takže musel mou paži pustit, a pak jsem se rozběhl také, jenže ne přímo ke člunu jako moji druhové, ale doprava do stepi. Musel jsem proběhnout kolem dvou volků. Vyskočil jsem jednomu volkovi na hřbet a vrazil jsem mu paty do slabin tak silně, že zvíře se mnou v tu chvíli uhánělo pryč. Hned po prvních skocích jsem poznal, že volek poslouchá uzdu.

Za mnou hulákali lovci otroků a pronásledovali mě. Ohlédl jsem se a zjistil jsem, že muza'bir právě vsedá na druhého volka, aby se pustil za mnou. Byl jsem tomu rád. O Ibn Níla ani o Selima se nestarali a sám jsem už získal dostatečný náskok, nemusel jsem se bát, že mě dohoní.

Bohužel se ukázalo, že jsem si neměl tak důvěřovat. Můj volek šlápl přední nohou do díry, kterou jsem včas nezahlédl a ani nemohl zahlédnout, protože byla zarostlá trávou, uvízl v ní a svalil se. Náraz mě vymrštil. Letěl jsem dlouhým obloukem a dopadl jsem na zem tak prudce, že jsem zůstal chvíli ležet. Pak jsem vyskočil. Zraněn jsem nebyl, ale celé tělo mě „brnělo“ – tenhle lidový výraz nejlépe vystihuje ten těžko definovatelný pocit.

Volek vstát nemohl. Zlomil si nohu, a teď jsem byl odkázán na rychlost vlastních nohou. Muza'bir už byl ode mne na dvě stě kroků. Vyrazil vítězný pokřik a zamával v pravici pistolí. Daleko za ním utíkal mukaddam s ostatními. Cožpak ten hlouček, toho jsem se bát nemusel, zato tím nebezpečnější byl ten šejdíř. Stejně mě dohoní, řekl jsem si, nebylo by lepší zastavit se a počkat? Núbar byl sice ozbrojený a já ne, ale věřil jsem, že se mohu spolehnout na své bystré oči a na štěstí. Zastavil jsem se tedy. Núbar se ke mně hnál, mířil na mne pistolí, a ačkoliv byl ode mne ještě na sto kroků, vykřikl:

„Zemři, psí synu! Chceš ujít oprátce, tak tě zasáhne moje kulka!“

Núbar stiskl spoušť – a nezasáhl mě, jak se dalo čekat. Kdo chce zasáhnout terč na takovou vzdálenost ze hřbetu cválajícího volka, musí být lepší střelec, a také musí rozhodně mít lepší zbraň. Pistole byla jednohlavňová. Núbar ji zastrčil za pás a vytáhl jinou. Vystřelil znovu, a opět mě minul. Teď byl ten člověk můj.

Šejdíř zasunul za opasek také druhou pistoli a vytrhl nůž. Ve vzteku, že se dvakrát chybil, a zuřivý touhou zmocnit se mě ztratil odhad a zapomněl přitáhnout volkovi v pravý okamžik uzdu. Zvíře nezastavilo u mne, ale o kousek přeběhlo. Núbar škubal uzdou a zapomněl se po mně ohlédnout. Ztratil jen několik vteřin, a přece mi ta chvilka postačila, abych jeho neopatrnosti využil. Skočil jsem, a ještě než Núbar volka zastavil, seděl jsem za ním a pevně mu tiskl paže k tělu. Zvíře se leklo a znovu se rozběhlo.

„Psí synu!“ řval muza'bir, „pusť mě, nebo srazíme vaz a zprerážíme si hnáty oba!“

„Já si nic nesrazím,“ zasmál jsem se, „ale tobě zprělámu kosti. Pusť nůž, nebo ti rozdrtím žebra!“

Núbar držel oběma rukama uzdu a navíc ještě v pravé ruce nůž. Pustil ho, když jsem ho při těch slovech pevněji sevřel.

„Přestaň!“ zasténal, „rozmačkáš mi hrudník!“

„Budeš-li poslouchat, nic se ti nestane. Ale při první známce odporu tě rozmáčknu jako shnilé jablko. Uzdu držíš ty. Jed' trochu víc doleva!“

Jeho lidé byli za námi pořád ještě tak daleko, že jsem se jich nemusel bát. Oba moji průvodci už přeběhli step. Viděl jsem, že se blíží k lesu a už jsou z dosahu nebezpečí. Ted' už zbývalo jen dostat se za nimi, a ne sám, muza'bir musel se mnou. Proto jsem ho donutil, aby zabočil doleva, směrem ke člunu. Stiskl jsem mu žebra tak, že musel udělat, co jsem mu přikázal. Hlasitě pod mým sevřením záúpěl, ale poslechl beze slova.

Vůl se plným tryskem řítí stepí a k lesu. Lovci otroků se pod

mukaddamovým vedením hnali za námi. Křičeli jako posedlí, ale teď už mi starost nedělali. Už jsme téměř vjížděli do lesa. Vtom zvedl Nubar jednu nohu, aby ji přehodil na volkův druhý bok a pokusil se mi tak vyklouznout z objetí. Jenže já jsem se nemínil spokojit s tím, že nepřítelům uniknu. Když už mám toho člověka v rukou, říkal jsem si, tak v nich také zůstane. Proto jsem ho na okamžik pustil, levicí jsem ho chytil za krk a pěstí jsem mu zasadil ránu do pravého spánku. Nubarovi zvednutá noha poklesla, užuž přepadal dopředu. Vyrval jsem mu uzdu z ochablých prstů a druhou rukou jsem zachytil hroutící se tělo.

V tom okamžiku jsem dorazil k lesu a musel jsem volkovi přitáhnout uzdu. Poslechl a šel mezi stromy pomaleji. Přesto nebylo snadné udržet se mu na hřbetě a přitom nepustit muza'biru nebo se nedat srazit větvemi. Když stromy zhoustly, musel jsem seskočit. Volka jsem pustil, ať si běží, šejdíře jsem si přehodil přes rameno a pospíchal jsem k místu, kde zůstal člun.

Ještě tam byl. Moji průvodci v něm seděli a ustrašeně čekali.

„Hamdu li'lláh!“ zvolal mi vstříc Ibn Níl. „To je dobře, že jdeš! Měli jsme o tebe velkou starost, efendi. Ale koho to neseš? To je – při Alláhovi, vždyť je to muza'bir!“

„Ovšem! Nubar chtěl mít nás, a teď máme my jeho!“

„To je ale štěstí! Takový kousek! Jak jsi to dokázal, efendi?“

„To vám povím až potom. Teď musíme honem pryč, pronásledovatelé tu budou co nevidět.“

„Mají naše zbraně a všecko ostatní. To jim necháme?“

„Jenom na nějakou chvíli. Teď se musíme především dostat odtud.“

„Přímo přes Majjat?“

„Přímo ne. To by nás lovci otroků spatřili a dověděli by se, kam máme namířeno. Budeme veslovat pořád u břehu, tam nás nezahlednou. Než se dostaneme proti hroší pasti, setmí se natolik, že nepřítelé člun neuvidí, až popluje přes Majjat.“

Za té krátké rozmluvy jsem vlezl do člunu, bezvědomého muza'biru jsem složil na dno a pak jsem usedl ke kormidlu. Oba ostatní se chopili vesel, a už jsme letěli po hladině pod stromy, co nejbliž u břehu. Slunce už stálo nízko, do chvíle, kdy zmizí za lesem naproti, zbývalo několik minut. Pospíchali jsme, abychom do té doby dorazili k místu proti hroší pasti, kde jsme předtím přistáli a marně hledali pernatou. Oba moji

průvodci pilně veslovali a já jsem jim vyprávěl, jak se mi podařilo zmocnit se muza'бира. Skončil jsem, právě když jsme dorazili na místo, a také muza'bir se už začal hýbat. Přistáli jsme a svázali ho jeho vlastním opaskem. Strpěl to mlčky a bez odporu.

Stíny lesa už dávno ležely na hladině. Teď se začalo stmívat a my jsme odrazili a zamířili přídí k hroší pasti, kde kotvila loď. Kvůli nepřítelům, kterým jsme unikli, mi bylo milé, že na lodi nesvítí žádná lampa. Možná že by ji byli přece jen zahlédli.

Rajjis efendiná rozestavil stráže a sám byl s Bory u tukulů. Odebrali jsme se za ním. Muza'бира jsme vedli mezi sebou a drželi jsme ho tak pevně, že nám nemohl utéci. Jak užasl rajjis efendiná, když ho spatřil a ode mne uslyšel, co se stalo. U tukulů už hořel oheň. Rajjis efendiná vzal zajatce za paži, přistrčil ho blíž k plamenům, vbodl do něho zachmuřený a pátravý pohled a obořil se na něj:

„Jsi lovec otroků!“

„Dokaž mi to! Přiveď mi jediného otroka, kterého jsem já chytil!“

„Jen štěkej, pse, brzy budeš kňučet o milost! Neusilovals Karovi ben Nemsí efendimu o život?“

„Lže. A i kdyby to byla pravda, musel by se obrátit na svého konzula, a ne na tebe.“

„Mýlíš se. Jsi poddaný vicekrále, na jehož místě tu před tebou stojím. Všecky tvé zločiny jsou mi známy. Efendi k vám byl mnohokrát shovívavý. Ale já jsem věděl, že v okamžiku, kdy tě dopadnu, budeš ztracen. Teď tě mám, a tedy nadešel tvůj konec. Kdo zlé strojí, necht' se zlého bojí! Azízi, provaz!“

Azíz byl, jak známo, miláček rajjise efendiná a vykonavatel jeho ortelů. Odkvapil do tukulu pro žádaný provaz. Když ho přinesl, muza'bir vykřikl:

„Rajjisi efendiná, to snad nemíniš vážně? Považ tu zodpovědnost! Mukaddam kádirije je můj přítel. Ví, že jsem nevinný, a pro mou smrt by tě pohnal před místokrále!“

„Tenhle mukaddam je také můj přítel, a než se rozední, bude pro tvé potěšení viset tady vedle tebe. Nahoru s ním na větev!“

Tři askarjové muza'бира drželi. Azíz mu ovinul oprátku kolem krku a hodil druhý konec provazu dvěma dalším askarjům, kteří vylezli na nejbližší strom. Odsouzený se pokoušel bránit. Křičel a vyl, v jednom kuse ujišťoval, že je nevinný. Nedalo mi to, abych přísného

soudce nepoprosil o milost, ale dostal jsem, jak se dalo čekat, zlostnou odpověď:

„Mlč! Víš, jak často jsem byl kvůli tobě mírný. Kdybych tě byl neposlušal, dávno jsme s těmi psími syny skoncovali. A když mi teď, když jsme skoro u cíle, znovu přicházíš s takovými slabošskými a nerozumnými prosbami, vydáváš se v nebezpečí, že mě rozhněváš doopravdy a že už o tobě nebudu chtít ani slyšet. Tak tedy laskavě mlč a běž odtud, když nesneseš pohled na to, jak věšejí takového padoucha!“

To bylo věru dost jasné. Takhle se mnou ještě nemluvil žádný „přítel“! Neřekl jsem už ani slovo a mlčky jsem se odvrátil.

Když bylo po všem, přistoupil Ahmad ke mně. Jeho hněv se vypařil stejně rychle, jako vzplanul.

„Efendi, spravedlnost je uspokojena, ale ne úplně,“ řekl. „Musíme dostat ještě také mukaddama. Doufám, že mi při tom neodmítneš pomoci?“

„Co tě přivedlo k téhle otázce?“

„Ta tvoje takzvaná humanita. Před chvílí jsi chtěl vyprosit svobodu muza'birovi, a já ti musím upřímně říci, že dám mukaddama pověsit na témže stromě, jen co se ho zmocníme. Není-li ti to po chuti, ať nás k nové zeribě dovede Ibn Níl a ty zůstaň tady, aby ti tvoje přecitlivělé svědomí nemohlo později nic vyčítat.“

„Mé svědomí je stejně rozhodné jako tvoje. Když se někdo proviní na mně, pokládám za svou povinnost přimluvit se za něj aspoň dobrým slovem. Nepomůže-li to, udělal jsem svou povinnost a nemusím si nic vyčítat.“

„Tak souhlasíš s tím, abych dal Abd el Baraku také pověsit, a půjdeš s námi?“

„Ano.“

„To jsem rád, protože jsi lepší vůdce i rádce než Ibn Níl. Musím tě dokonce požádat o radu hned teď. Myslíš, že ty ničemy dopadneme?“

„Jsem o tom přesvědčen.“

„A já se bojím, že utekli. Vždyť si mohou domyslet, že se vrátíš!“

„Jestli si to ti lovci otroků vůbec pomysleli, rozhodně nečekají, že přijdu tak brzy. Postaral jsem se, aby se dnes ještě cítili bezpeční. Domnívají se, že jsi odtud půldruhého dne cesty. Protože nám vzali zbraně, musím počkat na tebe, než proti nim něco podniknu. Utekl

jsem jim hodně daleko, aby mě nenašli. Takhle uvažují, a proto se budou na té své nově založené zeríbě cítit tak bezpeční, jako by se dnes nebylo přihodilo vůbec nic.“

„Nemýlíš-li se, pak je ovšem určitě pochyťáme. Kdy vyrazíme?“

„Co nejdříve. Já jsem připraven vydat se na cestu hned. Máme dva čluny a postačí, když si vypůjčíme ještě jeden od Borů, pak se do nich vejde víc mužů, než na tu hrstku nepřátel potřebujeme.“

„Ale musíme se dát jinudy, aby nás lovci otroků nepozorovali.“

„Ovšem! Vědí, že jsme uprchli západním směrem, a tak budou dávat pozor na západ, pokud vůbec budou ve střehu. Musíme tedy přijít od východu. Poveslujeme ve stínu stromů stále podél tohoto břehu až kus za novou zeríbu. Pak přeplujeme Majjat, necháme člun tam a připlížíme se k zeríbě pěšky.“

„Zabloudit nemůžeme?“

„Nemůžeme. Měsíc vyjde brzy. Pak snadno rozeznáme na protějším břehu tmavý les od travnaté pláně, na jejímž okraji zeríba leží. Vezmi s sebou kromě mne a Ibn Níla dvacet mužů. To postačí.“

„Také soudím, že jich víc nepotřebujeme. Zbraně si vezmi od kteréhokoli askarije, který zůstává tady.“

„Nechci je. Dojdu si pro svoje zbraně. Kdybych si teď vypůjčil cizí, musel bych se s nimi zbytečně plahočit, až se budeme vracet.“

„Tak si tedy promluvíš s Voatem o člunu.“

Náčelník Borů byl nejen ochoten půjčit nám jeden ze svých člunů, ale dokonce nás prosil, abychom ho vzali s sebou, a my mu to rádi dovolili. Vsedl jsem s rajjise efendíná a s Ibn Nílem do malého člunu, kterého jsme použili odpoledne, a veslovali jsme napřed, kdežto askarijové měli jet za námi v obou větších lodicích.

Vyrazili jsme, ještě než vyšel měsíc, ale hvězdy svítily dost jasně, abychom se mohli vyhýbat kořenům vyčnívajícím z vody a jiným překážkám. Drželi jsme se u břehu, který tvořil na této straně několik větších zátok. Poněkud nás to zdrželo, ale mně to přišlo docela vhod, protože jsem stejně chtěl počkat na měsíc, abych pak nezabloudil.

Když měsíc vyšel, stál nizoučko nad obzorem, protože na protějším břehu nebyly stromy, které by ho zakrývaly. Z toho jsem poznal, že už jsme proti volné stepi, na jejímž druhém okraji stojí zeríba.

Teď jsme se opřeli do vesel silněji než dosud. Měsíc zvolna stoupal výš, ale po nějaké chvíli opět zmizel za temnou stěnou. To tam na

druhém břehu znova začal les. Nechali jsme tedy step už za zády. Veslovali jsme ještě kousek, a pak jsme se pustili přes Majjat.

Na protějším břehu jsme vystoupili a uvázali čluny. Nejdřív jsme se museli přesvědčit, zda nás tu nezpозorovali. Proto jsme se chovali naprosto tiše a naslouchali, ale nic nebylo slyšet. Pak zůstali ostatní ještě na břehu a já jsem prohledal okolí. Stromy tu rostly řídce a měsíc prosvítal korunami, takže jsem jakžtakž viděl. Nablízku nebyla živá duše. Krátký pochod mohl začít. Nebyli jsme od zeríby dál než nějakých šest set kroků.

Šel jsem první, asi dvacet kroků před ostatními, kteří se za mnou rozvinuli v dlouhou řadu. Ještě jsem ani nedospěl ke kraji lesa, a už jsem vpředu zahlédl zář ohně a uslyšel hlasy. Pokynul jsem askaríjům, aby se zastavili, a sám jsem se plížil dál. Byl jsem si jist, že nepřátele přemůžeme a nemusíme přitom prolít ani kapku krve.

Tukuly nové zeríby stály, jak jsem se už zmínil, pod prvními stromy na kraji lesa. Oheň rozdělali mukaddamovi lidé mezi dvěma tukuly, určitě jen proto, aby zahnali bodavé mouchy. U ohně seděl mukaddam s askaríji a z vojáků nechyběl ani jediný. Nepokládali za nutné postavit stráž a cítili se v bezpečí. Bylo to zřejmé i z toho, že jsem nikde neviděl jedinou pušku. Nechali ručnice v tukulech. To mě potěšilo kvůli nám, ale také kvůli nim, našim protivníkům. Abd el Baraka byl ztracen, ale doufal jsem, že ostatním dá rajjis efendiná přece jen milost, nepoteče-li krev.

Vrátil jsem se a přivedl naše lidi. Mohli si nepřátele dobře prohlédnout, protože stín jedné chýše padal na místo, kde jsme stáli. Chtěl jsem rajjisovi efendiná povědět, jak bychom měli podle mého názoru postupovat, ale Ahmed mě vzal za rameno a řekl:

„Pojď kousek dál, nebo tě zasáhnou!“

S těmi slovy mě táhl pryč. Podvolil jsem se a nic netuše jsem se zeptal:

„Že mě zasáhnou? Vždyť se ti lovci otroků ani nedostanou k tomu, aby vystřelili. Vrhne se na ně znenadání a...“

„Efendi,“ přerušil mě Ibn Níl, který se přikradl za námi, „přý máme ty nepřátele postřílet, všechny kromě mukaddama. Když jsi šel před chvílí na zvědy, rozkázal rajjis efendiná...“

„Mlč!“ vpadl mu Ahmad hněvivě do řeči. Pak ukázal na oheň, a než jsem mu mohl zabránit, zavolal na své lidi: „Palte!“

Třesklo dvacet výstřelů. Všichni, kdo seděli nic netušíce u ohně, se zhroutili, až na mukaddama. Ten vyskočil a zděšeně k nám vyřeštil oči.

Tušil jsem, co teď přijde, a abych mukaddama polapil, nerozběhl jsem se k ohni, ale doleva ke břehu, který po celé délce stepi vroubily keře.

„Co tě to napadlo!“ křikl za mnou rajjis efendiná. „Tamhle u ohně je ten padouch. Na něj!“

Ahmad se rozběhl k ohni a všichni jeho lidé za ním. To vrátilo Abd el Barakovi duchapřítomnost. Obrátil se, chtěl se dát na útěk. Ale kam? Do lesa, odkud přibíhali nepřátelé, nemohl. Ven do stepi, kde tak jasně svítil měsíc? To bylo také nebezpečné. K útěku zbývala jediná cesta, k jezeru. Jen pod ochranou křoví na břehu jezera kynula záchrana. Velkými skoky zamířil mukaddam tam. To jsem právě předvídal, proto jsem se pustil tím směrem. Nepozorovaně jsem mukaddamovi nadběhl. Právě když se dával na útěk, byl jsem já už ve křoví a přikrčil jsem se tam. Mukaddam pádil přímo ke mně. Vzpřímil jsem se. Spatřil mě a uskočil zpátky.

„Pro Alláha! Efendi! Kéž ho peklo pohltil!“

Abd el Baraka se tak vyděsil, že ho ani nenapadlo použít zbraně. Viděl spásu jen v útěku a obrátil se znovu, aby se rozběhl do stepi. Vtom jsem ho už popadl za obě ramena a mrštil jím k askaríjům, kteří k nám dobíhali, a ti ho srazili na zem. Dál už jsem se o něj nestaral. Pospíšil jsem k ohni, podívat se na přepadené. Devět jich bylo mrtvo, některé zasáhlo i několik kulek, ostatní utrhli těžká zranění.

Rajjis efendiná stál opodál a pozoroval mě. Přistoupil jsem k němu a rozčileně jsem se ho zeptal:

„Bylo to nutné? Proč jsi mi o tom neřekl předem? Museli jste je povraždit?“

„Povraždit?“ pobouřeně se ohradil Egyptan. „Odpouštím ti tu otázku, protože jsi rozčilený. Měl jsem snad nechat ty lidi běžet a dát jim příležitost, aby dál tropili to své řemeslo?“

„To bych na tobě nebyl žádal. Mohls jim dát milost a přijmout je do svých služeb. Udělals to tak už s jejich kamarády, které jsme zajali v zeribě Aliáb!“

„Udělal jsem to pouze proto, žes mě o to prosil. Kdybych se měl pokaždé řídit podle tvých přání, musel bych ze všech súdánských

lovců otroků nadělat svoje askarije, a nakonec by mě donutili, abych se sám dal k lovcům otroků.“

„O to vůbec nejde. Jde jen o těch dvanáct mužů tady.“

„Jen o těch dvanáct? Jenom? Připočti ty, kterým jsem dal milost v zeribě Aliáb, a bylo by askarijů, kterým bych nikdy nemohl důvěřovat, dost, aby mi moje dosud tak spolehlivé vojáky ponenáhlu svedli a nadobro je zkazili. Ne. Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí! Tihle darebáci zasloužili smrt, a já znám svou povinnost. Tys odsouzené viděl. Žije ještě někdo?“

„Ještě tři, ale jsou ranění tak těžce, že se nemohou postavit na nohy.“

„Vysvobodím je. Pojd' se mnou k mukaddamovi! Bude náramně rád, že se s tebou shledává tak brzy.“

Zatímco jsem já velmi znechuceně uposlechl jeho výzvy, přivolal Ahmad pokynem tři ze svých lidí a něco jim přikázal, nerozuměl jsem co. Zamířili k ohni. Nedíval jsem se tam, ale tři výstřely, které padly rychle za sebou, mi pověděly, že askarijové dostali rozkaz ty tři raněné dorazit.

Abd el Baraku spoutali na rukou i na nohou a odnesli k ohni. Rajjis efendiná vzal hořící louč a vyzval mě, abych s ním prozkoumal vnitřek tukulů. V první chýši jsme našli několik lamp a tuk. Zapálili jsme je, protože tu najisto měli zásobu střelného prachu a hořící větev byla nebezpečná. Chýše patřila mukaddamovi, jak jsme se od něho později dověděli. Ležely tam moje, Ibn Nílovy a Selimovy zbraně. Našli jsme tam také ostatní předměty, které nám sebrali. Všecko jsme dostali zpět. Co jsme kromě svých věcí našli v tomhle tukulu a v ostatních chýších, prohlásili jsme za válečnou kořist a rozhodli, že se rozdělí mezi Bory. Když to uslyšel jejich náčelník, byl radostí málem bez sebe a nadšeně nás ujišťoval svou věrnou oddaností.

Cíle jsme dosáhli, a rozhodli jsme se k návratu. U chýší jsme zanechali několik askarijů, aby je přes noc hlídali. Ráno si měli Borové přijít pro kořist a tukuly spálit.

Zpět jsme pluli přímo přes Majjat, takže jsme brzy dorazili do tábora. Tam položili mukaddama tak, že mrtvolu svého spoluvíníka, která dosud visela na stromě, neměl na očích. Mukaddamův obličej, na nějž dopadala zář ohně, měl klidný výraz. Buď se uměl mukaddam tak ovládat, že dovedl strach skrýt, nebo byl skálopevně přesvědčen,

že se muži jeho postavení nemůže ani za daných okolností nic zlého stát. Tuto domněnku mi potvrdil Abd el Baraka sám. Když se totiž o něho nějakou chvíli zdánlivě nikdo nestaral, zavolal na mne lovec otroků téměř pánovitě:

„To tu mám takhle ležet? Chci, aby mě rozvázali!“

Tu k němu přistoupil rajjis efendíná.

„Máš špatnou náladu? Asi se nudíš. Dobrá, poskytneme ti zábavu. Byl bys tak laskav a sdělil mi milostivě, co si přeješ?“

„Neposmívej se, ale považ, kdo jsem a co jsem!“ vybuchl zajatec.

„Okamžitě mi vrať svobodu!“

„A co uděláš, když tvého rozkazu uposlechnu?“

„V tom případě jsem ochoten odpustit vám, že jste se mnou tak špatně nakládali.“

„A co když tvé přání nesplním?“

„Pak si vzpomeň, že jsem mukaddam kádíríje a že postačí jediné moje slovo, abych tebe a vás všechny zničil.“

„Tak! Nu, pověz nám to velké slovo!“

„Rájji efendíná, neposmívej se muži, který stojí tak vysoko nad tebou! Mně jsou poddány statisíce lidí, kteří náležejí ke kádíríji!“

„Jenže já k ní nepatřím!“

„Přesto mám moc, abych ti dokázal, jak hluboko pode mnou stojíš!“

„Nenamáhej se, ó velký mukaddame, rád připouštím, že máš pravdu. Za několik okamžiků budeme my všichni tady stát hluboko pod tebou a ty budeš nad nás povznesen. Vychutnej to už předem. Pohled tam nahoru!“

Ahmad ukázal na strom a obrátil mukaddama tak, že mohl pohlédnout vzhůru. Když spatřil zajatec oběšence, mlčel celou minutu, ale oči mu div nevylezly z důlků. Pak vykřikl zděšeně:

„Kdo je to? Šálí mě zrak? Ó Alláhu, Alláhu! Vždyť je to – to je Núbar, muza'bir!“

„Ano, je to muza'bir,“ urputně potvrdil rajjis efendíná. „Myslel si o sobě, že je nad nás velice povznesen, až jsme ho museli zvednout tak vysoko, že jsme se před ním mohli v pokoře sklonit. A protože víme, že ty stojíš i nad ním, vykážeme ti místo ještě výš.“

„Mně? Vy – mě – chcete...?“

Abd el Baraka tu otázku stěží vykoktal a poslední slovo se mu dočista vzpříčilo v ústech.

„Oběsit?“ doplnil neúprosný služebník spravedlnosti. „Ba, oběsíme tě. Co jiného s tebou?“

„Vy-vy-vyloučeno!“

„Nezbude nám než zkusit tu vyloučenou věc přece jen provést, protože jsem tvému příteli muza'birovi slíbil, že s ním budeš viset na témže stromě, než se rozední.“

„Jaká vražda! Jaký zločin! Co vám Núbar udělal? Jeho smrt bude pomstěna. Sám půjdu k chedívoovi, a pak běda, třikrát běda vrahům! Od této chvíle si nedopřeju odpočinku, dokud vás nezničím. Pozvedli jste své zlořečené ruce, abyste...“

„Mlčíš, psí synu!“ zahřměl na něho soudce, který až do té chvíle mluvil klidně. „Jak se opovažuješ ty mluvit o zlořečení! Sám jsi nejzlořečenější mezi zlořečenými! Víš, že známe všechny tvé zločiny, a přesto se mi odvažuješ hrozit? Nahoru s ním, nahoru, a o dvě větve výš, než visí muza'bir! Potom ať si ho ta jeho kádírja, kterou se tak chlubí, ze stromu odřízne. Alláh je spravedlivý, a já říkám: Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí!“

Šestého dne po večeru neúprosné odplaty se naše výprava vinula jako nekonečný had rozlehlým lesem. Obrovité stromy vytvářely listnatou střechu, kterou se nedokázalo jediným paprskem prodrat dokonce ani súdánské slunce. Putovali jsme neustálým šerem. Samo o sobě jsme to přitímí vítali, protože nás chránilo před palčivým žářem, který ničí venku v otevřené, bezvodé krajině všechn život, bylo však přinejmenším stejně nebezpečné jako sluneční výheň, protože půdu stíněnou hustým listovým nemohl nikdo nazývat pevnou zemí. Ti obři ve světě stromů kořenili v bahně, v bezedném bahně, a co mi připadalo nevysvětlitelné, nepropadli se do něho.

Poznal jsem ve Spojených státech různé bažiny: Dismal-swamp, Alligator-swamp, Catfish-swamp, Green-swamp a Gum-swamp, a od té doby jsem se domníval, že se s těmi swampy nemůže měřit žádný močál na světě, ale teď jsem musel uznat, že si ve srovnání s touhle končinou na horním Nilu, kudy jsme táhli, ty swampy jméno močál vůbec nezaslouží.

Lesní půda, po které jsme se pohybovali, byla hustá kaše, pokrytá mechem a jiným bahenním rostlinstvem, a při každém kroku hrozila pohltnutí jezdce i se zvířetem. Mlaskalo to a žbluňkalo, pleskalo a čvachtalo, hrnulo se to před nohama a zase řinulo zpátky. Každou chvíli se mi zdálo, že jezdec přede mnou mizí v tom mazlavém těstě, a přece v něm nezmizel ani on, ani já, nikdo z nás všech. Jak si to vysvětlit? Nenacházel jsem na tu otázku odpověď.

Všichni jsme jeli na volech, o kterých jsem se už zmínil. V čele houf borských bojovníků, pak oddíl askarjů, za nimi soumaři, pak zase vojáci a soumaři, a průvod uzavírala druhá polovina Borů. Měli jsme štěstí, že se k nám černoši přidali, protože bez nich bychom nikdy nebyli dorazili k cíli, byli bychom zahynuli v té nekonečné bažině. Borové ji však znali, jako zná každý člověk chodníčky ve svém domově. Zkušenýma očima snadno rozpoznávali místa, kterým jsme se mohli svěřit. Jen se na ně nesměli odvážit dva lidé najednou, proto jsme jeli stále po jednom. Čím dál víc rostl můj obdiv k bystrému zraku těch

lidí a také jsem pojal úctu k jejich volkům, protože bez nich by se ani Borové nebyli dostali z místa. Volci zapadali téměř při každém kroku až po kolena, a přece nejevili únavu. Zřejmě zdejší půdu důvěrně znali. Žádné zvíře neuhnulo ani doprava, ani doleva. Každé vědělo, že musí jít přesně za volkem před sebou. A to jsme nepostupovali rovně; Voat, náčelník Borů, který výpravu vedl, se musel řídit podle nosnosti půdy, a tak se stávalo, že jsme někdy opisovali oblouk tak široký, že se poslední lidé v řadě přiblížili k prvním, kdežto ti uprostřed jeli daleko jak od čela, tak od konce karavany.

Tak to šlo už tři dny a měli jsme toho už všichni po krk. Bodaví komáři nás hrozně týrali. V noci jsme se nemohli utábořit na pevné zemi, pitná voda nám došla, a co jsme vdechovali, nebyl vzduch, ale přímo horečnaté výpary.

Tu zazněl vpředu, tam co jel náčelník, protáhlý výkřik v nejvyšší tónině, a všichni Borové ho rázem opakovali. Agadí, tlumočník, se držel mezi rajjisem efendíná a mnou uprostřed výpravy. Zeptal jsem se ho, co ten výkřik znamená, a dostal jsem odpověď, že hlásí radostnou novinu. Už za několik minut jsem poznal, jakou to novinu ohlašoval. Zahlédl jsem, že vrcholky stromů poněkud prořídly a že jimi proniká sluneční paprsek, a do plic mi náhle vnikl lehký a svěží vzduch. Půda poněkud zpevněla a mezi obrovitými kmeny se začaly ukazovat drobné keříky. Jezdci přede mnou už jeli vedle sebe po dvou, ba i po třech a po čtyřech. Všecko svědčilo, že močál skončil, a za námi se ozval Selimův skřípavý hlas:

„Hamdu li'lláh! Velkou kaši jsme přemohli. Rozvírala chřtán, aby nás pohltila. Ale my jsme po ní přešli jako hrdinové, kteří se nebojí žádného draka. Teď za námi velkou tlamu sklapne a zmizí ze zlosti a ze studu, že se jí nepodařilo sežrat Selima, statečného vítěze nad všemi močály a bažinami celého vesmíru!“

Starý tluchuba zkrátka nemohl propást žádnou příležitost, aby se blýskl, ale „vítěz nad všemi bažinami celého vesmíru“ přece jen překonával vše, co jsem až dosud ze Selimových úst uslyšel.

Voat se zastavil, počkal na nás a tlumočnickovými ústy nám sdělil:

„Bažina je za námi, teď začne dobrá cesta. Už brzy se napijeme vody a uvidíme pole, která patří Gohkům. Navečer vtáhneme do Vagundy.“

Ta zvěst nás pochopitelně velmi potěšila. Lidé, až dosud tak zamlklí a nerudní, byli teď čilí a hovorní, a také zvířata jako by věděla, že je cíl

blízko. Bučela a drala se dopředu, že se původní pořádek už nedal udržet. Za nějakou dobu nám náhle zazářil vstříc sluneční jas. Po dlouhém přitnutí nám připadalo, jako by nás zalévalo moře světla. Bylo poledne, ale my jsme jeho žár vnímali jen jako teplo, které nám blahodárně proniká tělem a znovu probouzí všechny smysly.

Prales ustal, zarazil se o řeku Tondž. Na druhém břehu rostlo jen rákosí promíšené s keři. Řeka byla široká, ale ne hluboká. Po krátkém hledání našli Borové místo, kde jsme mohli Tondž přebrodit. Pak jsme pokračovali starým směrem dál, stále na západ. Rákosí zmizelo, ale keře zůstaly. Tvořily ostrůvky v moři zelené, šťavnaté trávy. Prosil jsem borského náčelníka, ať nařídí aspoň nakrátko zastavit, aby se mohli volci napást. Ale Voat mi dal přetlumočit, že brzy dojedeme na místo ještě příhodnější.

Zanedlouho začala krajina mírně stoupat, a v dálce jsme spatřili kopce s korunou lesa. Tam pramenil, jak jsme se dověděli, jeden z přítoků Tondže, na kterém leží větší gohcké vesnice. Jeli jsme tou krajinou a octli se v úvalovitém údolí, na jehož dně se objevil jakýsi rybník. K severovýchodu z něho vytékala stružka, kterou bych téměř nazval potokem. Byl to potok Jau. V mžiku sesákali černoši z jízdních volků, stejně rychle sňali jiní břemena ostatním zvířatům, aby se náklad nepoškodil, protože se volci už nedali udržet. Pádili k rybníku a vběhli do vody co nejdál, aby se po dlouhé pouti bažinou, kde byla voda nepoživatelná, dosyta napili. Lidé měli plné ruce práce, aby pro sebe uhájili potok.

Potok? Zní to tak známě, připomíná to domov! Užívám-li toho slova, dopouštím se nepřesnosti. To, čemu my říkáme rybník a potok, v těch krajích neexistuje. A kopce, o kterých jsem mluvil, ani zdaleka nebyly hory. Jenže po třídním putování močálem, který páchne horečkou, se člověk snadno octne v nebezpečí, že nazve mírné zvlnění terénu kopcem a vodu, která docela nestojí a je jakžtakž průhledná, potokem.

Asi za hodinu jsme opět vyrazili. Ujížděli jsme k západu, pak jsme odbočili podél jiného potoka, který brzy vyústil do úzké říčky, a teď nás vedl zase její břeh. Dovedl nás k vysokým polím cukrové třtiny a durny, prosa, z nichž vykukovaly kulaté střechy jednotlivých chýší. Blížili jsme se k malé gohcké vesnici, proto jsme zastavili a vyslali napřed posla, aby se obyvatelé nevylekali, až nás spatří, a neutekli.

Když se posel vrátil, běželo za ním všechno, co mělo ve vsi ruce a

nohy, dědečkové a babičky, mužíčkové a ženušky, klučáci a děvčátka, každý a každá v největší parádě a se skvosty, které stačili ve spěchu popadnout a navléci.

Sedovlasý stařec, kterého nám označili jako šejcha vsi, měl na sobě pouze bederní zástěrku, zato na hlavě mu seděl jakýsi spletený válec, asi metr vysoký a plný zastrkaných strakatých per. Jedna mladá krasavice si natočila vlasy do lokýnek a tukem a cukrem je tak vyztužila, že to vypadalo, jako by jí z lebky trčelo několik tuctů červených vývrtek. A jeden mladík, zřejmě místní švihák, si hlavu ozdobil utrženou střechou od klobouku. Jak se ten kus plsti asi dostal sem, hluboko do Afriky? Na pravou nohu si náš mladík obul kožený střevíc bez podrážky, kdežto na levou si přivázel sandál. Ale nejcennější ozdobou a snad největší drahocenností v celé vsi byly prastaré, zohýbané mosazné obroučky brýlí beze skel, které si mládenec upevnil tenkým řemínkem okolo krku.

Rád bych si byl vesničany dál prohlížel, jenže zmíněný stařec vzal mladíka s obroučkami za ruku, přitáhl ho k rajjisovi efendiná, o němž mu řekli, že je to náš velitel, a začal živě gestikulovat a pronášet řeč, z níž jsem sice nerozuměl ani slovo, ale obsah jsem přesto uhádl. Stařec totiž ukázal několikrát na brýle a potom k západu, a já jsem si tu gestikulaci přeložil do své mateřštiny takto:

„Jste cizinci a náramně vznešení páni a chcete do Vagundy. Tenhle mladý Adonis je majitelem brýlí, a proto je pouze on hoden vás tam dovést.“

Ukázalo se, že jsem hádal správně. Agadí nám starcovu řeč přeložil. Obdarovali jsme starce několika drobnostmi, které pro něj měly nesmírnou cenu, a jeli jsme dál. Majitel slepých brýlí si pyšně vykračoval v čele jako vůdce. Mýlil by se však, kdo by se domníval, že ten mladík šel před námi jediný. Sotva šejch našeho posla přivítal, vyslal hned, ještě než nám vyšel v ústřety, jednoho muže do Vagundy, aby tam ohlásil blížký příchod tolika cizinců. Splnil pouze svoji povinnost, ale následky jsme zjistili teprve později.

Náš vůdce byl dobrý běžec, vzdor tomu, že měl nohy tak rozdílně vyzbrojené. Držel krok s našimi volky, a ti klusali velmi rychle. Ujížděli jsme stále po proudu zmíněné řeky, pak jsme ji překročili na brodu a hodinu jsme se ubírali pustinou zalitou palčivým sluncem. Pak jsme spatřili v dálce táhlý les a usoudili z toho, že je nablízku voda.

Mířili jsme k lesu a vůdce nám nepřetržitě něco vyprávěl. Od Agadího jsme se dověděli, že nám popisuje Vagundu. Byl bych tento popis raději poslouchal v jiné řeči, které rozumím. Zajímalo mě, zda mladík vůbec ví, co mu to visí na krku. Proto jsem pokynul, ať ke mně přistoupí, a naznačil jsem mu, aby mi brýle podal. Náramně se lekl a posunky velmi energicky odmítal mé nezpůsobné a lupičské žádosti vyhovět. Tlumočník Agadí mu to vyčetl napřed vlídně, a pak, když to nepomáhalo, hrubě, jak jsem vyrozuměl z jeho tónu. To zapůsobilo, nedůvěřivý džentlmen odvázel svůj nenahraditelný poklad a vložil mi ho do ruky, ale oka z něho nespustil, dokud ho nedostal zpět. Trochu jsem narovnal boule a zprohýbaniny, pak jsem si brýle nasadil, vytáhl jsem z kapsy notýsek a dělal jsem, jako že čtu a píšu. Černý mládenec neměl potuchy, co tím myslím. Ale když jsem se několikrát zahleděl napřed bez brýlí a pak skrz ně na les před námi a mimikou vyjádřil, že je úplně jiné dívat se na předmět těmi obroučkami nebo bez nich, zdálo se, že pochopil. Když jsem mu pak brýle vrátil, hned si je nasadil a koukal skrz ně. Obličej mu zářil radostí, jako by viděl kraj tisíckrát krásnější než předtím. Od té chvíle už nám o Vagundě nic nevyprávěl a jen se neustále díval brýlemi. Získal jsem si jeho srdce, vždyť jsem mu ukázal, že se brýle nenosí na krku, ale na nose, a v příštích dnech mi ten mládenec nadmíru přesvědčivě dokázal svou náklonnost skutkem.

Dorazili jsme k lesu, projeli jím a oclili se na břehu protáhlé vodní nádrže, jakéhosi jezera. Na první pohled jsme viděli, že jsme blízko cíle. Břehy jezera vroubila obděláná pole a za nimi se až k samému obzoru táhly pastviny. U břehu ležely čluny. Napravo od nás se zvedalo návrší, nu ano, opravdový kopec, kterému se v té jinak zcela ploché krajině dalo dokonce říkat hora. Svahy byly hodně strmé a kolem oblého vrcholu se táhl vysoký a hustý pruh trnitého křoví, živá hradba, za níž jsme neviděli.

V hradbě byl úzký otvor a tím nám proudil vstříc průvod, vždy dva a dva muži vedle sebe. Teprve teď jsme se přes tlumočníka dověděli, že Vagund'any zpravil o našem příchodu posel, který jim také pověděl, proč jsme se vůbec na tuhle cestu vydali. Ze samé radosti nás teď šli slavnostně uvítat.

Podle pokynů Voata, náčelníka Borů, který znal zdejší obyčeje, jsme se museli rozdělit do dvou oddílů, v prvním jezdcí, ve druhém soumaři

a poháněči. Před šikem se postavili velitelé, totiž rajjis efendiná, Voat a já. V tom pořádku jsme měli postupovat k vesnici a přitom střílet a povykovat ze všech sil. Ostatní prý už obstarají Gohkové.

Naštěstí se místo k takovému manévru výborně hodilo. Mezi námi a kopcem se táhla volná pláň, kde pořádali Vagund'ané své radovánky asi jako u nás na tržištích. To jsme se ovšem dověděli teprve později. Měli jsme právě tak ještě kdy rozdělit kolonu, jak nám poradil Voat, v čele rajjis efendiná, po jeho levici Voat a po pravici já. Vedle rajjise jel tlumočník Agadí, aby byl po ruce, bude-li ho třeba. Já jsem rovněž dostal adjutanta. Mladík s brýlemi totiž popohnal svého volka po bok mého a usmíval se na mne tak slibně, že jsem uhodl, že vedle mne zaujímá důležité a výhodné místo. Byl vlastně opěšalý, ale aby mohl vystupovat, jak se na jeho novou hodnost slušelo, zmocnil se dobytčete, které právě neneslo náklad.

Když Gohkové dorazili na zmíněnou pláň, rozestavili se také do dvou oddílů a pak se k nám rozběhli s náčelníkem v čele, mávali zbraněmi a křičeli z plných plic. Za výzbroj měli oštěpy, šavle, nože, kyje, luky a šípy. Několik jich, samozřejmě také náčelník, mělo ručnice. Sotva se hnuli k nám, rozjeli jsme se my k nim. Gohkové proběhli mezi našimi oddíly a my jsme projeli mezi jejich oddíly. Hlavní přitom byl rámus. Kdo měl pušku, střílel, jak dokázal nejčastěji. Ostatní mávali zbraněmi a příšerně se šklebili, a všichni volali, vrískali a ječeli, jako by se zbláznili. Já jsem k tomu krásnému koncertu také přispíval, seč jsem byl, takže mě potom několik dní bolelo v krku. Kdo tráví život na cestách jako já, musí umět se slávky zpívat a s vlky výt, nebo vzbudí všude pohoršení.

Když jsme se tomu pobíhání a těm uměleckým hlasovým výkonům s ušlechtilým zápalem oddávali čtvrt hodiny, zastavily se obě strany na povel proti sobě. Pak přistoupil náčelník Gohků za stálých poklon k rajjisovi efendiná, svíjel se hned doprava a hned doleva, jako by měl pořádnou koňskou koliku, koulel očima, spínal ruce, udělal několik skoků dopředu a zase dozadu, kroutil krkem, jako když chce slepice snést vejce zobákem, a polykal a škytal, jako by se dával kostí, a konečně ze sebe vysoukal, co měl, totiž proslov. Ten proslov trval jistě přes čtvrt hodiny a mne nadchl zejména tím, že nám ho Agadí pro délku nemohl přeložit. Když doznělo náčelníkovovo poslední slovo, propukli jeho Gohkové v ztřeštěný jásot a my jsme se ze všech sil přidali.

Teď přišel významný okamžik, kdy měl odpovědět náš vrchní generál. Nejprve si efektně odkašlal, pak vypustil z úst jednu krátkou, vybroušenou větu a moudře se odmlčel, aby poskytl Agadimu čas k překladu. Nato připojil, stále v příjemné rozmanitosti, několik jiných vět a odmlčel se, až dospěl k rozvážnému přesvědčení, že je se svou výmluvností u konce. Zdvíženou rukou nás vyzval, abychom co nejvíc napjali hlasivky. Bohužel však nedokázal náš milý rajjis efendiná nadchnout ani sebe, ani koho jiného, a proto se na jeho výzvu rozhostilo jen obecné a nápadné ticho.

Viděli jsme, že nás Gohkové přetrumfli. Jejich velitel zvítězil nad naším o nespočet koňských délek. Jak to odčinit? Jestliže jsme chtěli setřít trapný dojem z toho ticha, muselo se rychle něco stát. To mi říkal můj jemnocit, a stejně to cítil také můj černý adjutant, neboť popohnal svého soumara, ještě než jsem se já sám rozhodl, zarazil ho před náčelníkem Gohků, ukázal na mne a dvakrát nebo třikrát zavolal na náčelníka dlouhou větu, ze které jsem ovšem nerozuměl ani slovo. Naštěstí mi Agadí honem pověděl, oč jde. Prý teď také promluví.

Já a řečnit! Nápad byl výtečný. Nu ano, Gohkové uslyší řeč! A čím bláznivější, tím lépe, protože čím si budu počínat nesmyslněji, tím větší udělám dojem. Dlouho jsem se tedy nerozmýšlel, popohnal jsem svého volka do prudkého cvalu, desetkrát, dvacetkrát jsem objel náčelníka Gohků a vyrážel přitom divoký, pronikavý válečný pokřik Apačů, který jsem tak často slýchal, pak jsem seskočil ze sedla, nechal jsem volka, ať si běží kam chce, rozkročil jsem se před černošským náčelníkem, který mě uchváceně pozoroval, hodil jsem medvědobijku na zem, zvedl ruce nad hlavu a hromovým hlasem, který se daleko rozléhal, jsem spustil:

*„Forma vypálená z hlíny
pevně zazděna je v zem;
a teď k lití zvonoviny!
Tovaryši, hbitě sem!“*

Tak jsem přednášel, nebo spíš vykřikoval dál celou dlouhou Píseň o zvonu až do konce. Ó Schillere, nejúchvatnější z pěvců, být ti tak dopřáno mě slyšet, byl bys došel k přesvědčení, že jsem jediný

smrtelník, který tě správně pochopil a dokáže tvou nádhernou báseň tlumočit nezbytnými hrdelními tóny!

Nestál jsem klidně, když jsem recitoval, skočil jsem hned sem, hned tam, tu jsem vyhodil do vzduchu jednu nohu, tu zase druhou, skrčil se do dřepu a rázem se vymrštil, točil jsem se kolem své osy jako vlček, a když jsem vykřičel do vesmíru poslední verše: „A svým prvním vyzváněním hlásej městu radost, mír!“, popadl jsem zase svou medvědobijku, rozběhl se k svému volkovi, který se zastavil nedaleko, vyskočil jsem mu na hřbet a s novým válečným pokřikem jsem ho divoce hnal několikrát sem a tam mezi oběma šíky, načež jsem se konečně vrátil na své místo.

Co následovalo, nedá se prostě vyspat. Nejdříve vládlo hluboké, bezhlesé ticho, pak zaječel můj duchapřítomný černý adjutant. To rozpoutalo hlasy všech přítomných lidí černé, hnědé, žluté i bílé pleti. A jaké to byly hlasy! Co je alpský föhn, co scirocco, co samum, co severoamerický blizzard, ba co je dokonce sama zběsilá vjuga asijských výšin proti bouři, která teď propukla! Kdo měl hlas, a ten měl každý, spustil, jako by měl hlasů sto. Kdyby se bylo vyrojilo celé peklo, před tímhle tartasem by bylo okamžitě zalezlo. Krásný pořádek byl rázem ten tam. Nadšení nedalo nikomu setrvat na místě. Naši jezdci seskákali ze zvířat. Všecko, všecičko, těla, paže, nohy, hlavy, se vznášelo, klouzalo, tančilo, skákalo a lítalo v bláznivém zmatku po pláni. Volci, jindy tak rozumní, se vydělali a s bučením se rozutekli. Zkrátka a dobře, měl jsem úspěch tak nepopsatelný, že je mi z toho úzko ještě dnes. Jestliže jsem si před chvílí počínal jako šílenec já, vyváděli teď moji posluchači ještě šíleněji. Opravdu se podobali bláznům. Dokonce i ti nejrozáznější z našich askarjů se tím nakazili; také Ibn Níl tančil a jásal s ostatními, jako by ho za to platili.

Jediný člověk setrval v klidu kromě mne, a to rajjis efendiná. Přistoupil ke mně a prohlásil:

„Věřil bys, efendi, že jsem se už málem bál, jestli ti nepřeskočilo? Co tě to napadlo? Ty, nejuvážlivější a nejklidnější z nás všech, se náhle chováš, jako bys byl přišel o rozum! Co jsem si měl myslet? Nejradeji bych byl utekl!“

„Tak ty mému výkonu netleskáš?“ zasmál jsem se.

„Ne, vůbec ne! Uškodils naší důstojnosti. Co si teď o nás myslí ti černoši?“

„Myslí si, že své věci rozumíme, na to se můžeš spolehnout! Bere-li člověk lidi, jací jsou, nenarazí, ale dojde naopak uznání. Myslím, že mi za ten můj výstup ještě poděkuješ.“

„To sotva! Jsem zástupcem místokrálovým, a jeho vážnost takovými bláhovostmi nutně utrpí.“

„Já jsem ovšem nemyslel na místokrálovu vážnost, ale především na to, abychom si tu zjednali vážnost my sami. Budoucnost ukáže, přijde-li chedív pro mé chování o trůn, nebo nepřijde. Chceš-li hanět, nejdřív se přesvědč!“

„Ale tolik přiznat musíš, že byl můj proslov mnohem důstojnější, než sis počínal ty!“

„V mých očích byl. Jenže – mluvíš ke mně?“

„Ke Gohkům.“

„Tak musí rozhodnout Gohkové. Nejde o to, či řeč se víc líbila nám, ale jim. A tím já sotem už vlastně odpověděli.“

Odpovědi se nám vzápětí mělo dostat ještě jinak. Náčelník Gohků skákal a tančil jako všichni jeho poddaní. Teď se vymotal z tlačence a zvedl něco jako korouhev. Byla to tyč a na ní visela šedá opičí kůže. To bylo znamení, že se mají bojovníci shromáždit. Změť lidí se rozptýlila, každý se odebral na své místo. Náčelník Gohků se krátce poradil s několika muži, které bychom podle evropských pojmů mohli označit za obecní radní. Pak s nimi vykročil k náčelníkovi Borů, který se už také vrátil k rajjisovi efendiná, neboť naši lidé rovněž zaujali svá místa. Dlouho rozmlouval s Voatem, zřejmě o rajjisovi efendiná a o mně, protože po nás neustále pokukoval. Pak přistoupil k nám oběma, uklonil se před rajjiselem efendiná a prostřednictvím tlumočníka mu řekl:

„Pane, slyšel jsem, co vás k nám přivádí. Přišli jste nás zachránit z velkého nebezpečí. Promluvíme si ještě o tom nebezpečí i o způsobu, jak je odvrátit. Především vás vítáme. Dověděl jsem se, že jsi miláček vicekrálův. My sice nejsme jeho poddaní, jsme svobodní Gohkové z velkého národa Džangů, ale budeš se u nás těšit stejně úctě, jaké požíváš doma. Buď naším hostem a zůstaň, dokud se ti u nás bude líbit!“

Pak se obrátil na mne těmito slovy:

„Efendi, náčelník Borů, kteří jsou našimi bratry, se doslechl o tvých činech a stručně mi jich několik vylíčil. Přicházíš ze země, kde

žijí sami slavní mužové. Porážíš své nepřátele, jako když sfoukneš prach, a nikdo tě nedokáže přemoci. Také jsem tě slyšel a viděl mluvit, jak jsem ještě nikoho mluvit neviděl ani neslyšel. Kdo zaslechne tvůj hlas, opojí se jím jako merisou, a pohyby tvých rukou a nohou svědčí o pravdivosti tvých slov. Kdyby někdy někdo dokázal vzdorovat tvému noži, přemůžeš ho svou řečí. Proto jsi jenom ty mužem, který nás dokáže zachránit. Podřídím své lidi tvému velení. Pověz mi, chceš tu být velitelem?“

Přeháněl, samozřejmě. Kdyby chtěl někdo soudit podle slov toho černocha, pak bych opravdu zasloužil označení, které si tak často neoprávněně přivlastňoval Selim, a byl bych „největší hrdina z celého vesmíru“. Tak tedy mám být vrchním generálem! Nu, neměl jsem proč tu hodnotu odmítat. Přijmu-li ji, budu mít aspoň jistotu, že se vedení nedopustí velkých chyb, a tak jsem náčelníkovi odpověděl, že jsem ochoten na jeho návrh přistoupit.

Když náčelník ohlásil mou odpověď svým lidem, propukl kolem hluchý jásot a znovu se rozpoutala vřava. Všecko, co mělo nohy, se dalo okolo mne v kruhu do tance. Pak nás pozvali nahoru do vsi. Černoši utvořili dvě řady a vzali nás doprostřed, načež se dal průvod do pohybu a šplhal na kopec po téže cestě, kudy nám vyšli černoši vstříc. Já jsem jel vedle rajjise efendiná, ale jen malý kousek. Pak se ke mně z druhé strany přidal můj obrýlený adjutant a nafukoval se tak pyšně, až to bylo k smíchu. Na jeho tváři se skvěl všechen odlesk vznešenosti, kterou přikládal mně.

Teprve nahoře jsme spatřili, jak je kopec rozlehlý. Stáli jsme na náhorní plošině, která spadala ze tří ostatních stran téměř kolmo a byla přístupná jen z té jediné strany, kudy jsme přijeli. Místo se tedy dalo výborně hájit. Ves zabírala zhruba polovinu plošiny a tvořily ji kulaté chýše toho druhu, jaké jsem popsal už několikrát. Kolem dokola se táhl pruh vysoké a velmi husté trnité houštiny. Zbytek pláně za vsí byl porostlý nízkou trávou. Bylo tam několik ohrad, kam zaháněli na noc a v době přepadení stáda.

Vchod v trnité hradbě byl otevřený. Sesedli jsme z volků, aby je mohli zahnat na pastvu, a pěšky jsme vtáhli do vesnice, kde nás slavnostně vítalo všechno obyvatelstvo, které se z nějakých důvodů nemohlo zúčastnit uvítání dole. Největší chýši určili pro rajjise efendiná a pro mne, všechny ostatní příchozí ubytovali u vesničanů.

Pak porazili několik dobytčat a rozdělali ohně, aby maso upekli. Nechtělo se mi bydlet v chýši. Svědivé a škrábavé, bodavé a kousavé obyvatelstvo takových příbytků bývá tak dotěrné, že se mi zdálo lepší zůstat i přes noc pod širým nebem.

Nejdříve jsem s rajjiseem Ahmadem, s Voatem a s Agadím prošel celou ves a její okolí, abych se přesvědčil, jak se hodí jednotlivé části opevnění. Shledal jsem, že se rychlý útok dá snadno odrazit. Jinak tomu však bylo v případě, že by nepřátelé ves oblehli. Tady nahoře totiž nebyla voda. Nosili ji z malé říčky, která napájela dolní jezero. Zásobu na delší dobu si vesnice udělat nemohla, předně tu na to nebyly nádrže a za druhé by se při vedru, které tu panovalo, voda rychle vypařila. Proto jsme nesměli dopustit, aby nás Ibn Asl na kopci obklíčil. Sám by měl dole u řeky vody nadbytek a mohl by se spoléhat, že nás žízeň brzy donutí, abychom se mu vzdali. Abychom Ibn Aslovi výhodu nedopřáli a sebe neohrozili, museli jsme svá postavení posunout dál, nesměli jsme Ibn Asla k jezeru a k řece vůbec pustit. Museli jsme ho uvítat na místě, které by nám skýtal naději, že ho přemůžeme rychle a bez velkých ztrát. Protože jsme nepřítelé očekávali z jihovýchodu, muselo být příhodné místo na jihovýchod od vsi. Znamenalo to vydat se na výzvědy a objevit vhodný terén. Dnes už na to nebylo kdy, protože bych byl Gohky urazil, kdybych se vyhnul jejich pohostinství.

Ostatně nebyl spěch, vždyť jsme Ibn Asla ještě nečekali. Co jsme chytili jeho posla, byli jsme na cestě devět dnů, kdežto on počítal s osmi dny cesty do Agudy a pak do Vagundy ještě s dvanácti, celkem tedy s dvaceti dny. Proto jsme soudili, že sem dorazí ode dneška za deset nebo za jedenáct dní, a to byla dost dlouhá doba, abychom mu mohli uchystat drtivé uvítání a jednou provždy udělat konec jeho rejdům. Povinnosti vrchního velitele mi tedy nebránily, abych dnes odevzdaně snášel důkazy gohckého přátelství.

Odevzdaně snášel! Ba, to je ten pravý výraz pro to, co chci vylíčit, protože jsem při tom vskutku byl trpnou, a nikoli činnou stranou. Mou jedinou činností bylo kousat a neustále polykat maso a nakyslou merisu, kterou do mne takřka do slova a do písmene znovu a znovu lili. Ze zdvořilosti jsem musel zajít až ke krajní mezi své kapacity, a když jsem o půlnoci uléhal za vsí do trávy, měl jsem pocit, že už nikdy v životě nespoknu ani sousto. Ačkoli ve vsi ještě hlučeli, rázem jsem tvrdě usnul a procitl jsem, teprve když stálo slunce tak vysoko, že mě

vzbudily jeho palčivé paprsky. Když jsem prošel hradbou do vsi, zastihl jsem – černochoy i naše askarije už zase u jídla. Ale nejvýkonnější ze všech se zdál můj čahoun Selim. Když mě spatřil, zavolal:

„Efendi, tady je tak hezky! Zůstanu tady do konce svých dnů. Vůbec jsem nespál, pořád jsem jenom jedl a vyprávěl. A tihle milí a hodní lidé, Alláh jim dopřej tisíc let, taky pořád jedli a poslouchali mě. Přisedni a vezmi si s námi! Mám tu kus žeber tak šťavnatý, že se skví nad všechny ostatní vezdejší potraviny!“

Oběma rukama mi ten kus masa podával, a aby mi dokázal, že mluvím pravdu, stiskl ho, až mu šťáva kapala z prstů. Poděkoval jsem a šel dál, k rajjisovi efendiná. Ahmad seděl v chýši, kterou nám vykárali, a před ním milá návštěva, náčelník Gohků. Mám prozradit, co náčelník dělal? Jedl! Když jsem vstoupil, držel právě náčelník hovězí obratel a zuby jako ze slonoviny z něho ohryzoval maso. V uctivé vzdálenosti od obou stáli dva mladí černoši a k mému úžasu nejdli, ačkoli před náčelníkem leželo pečeně tolik, že by se jí bylo nasytilo deset mužů mé konstituce. Když jsem pozdravil, ukázal rajjis Ahmad na ty dva.

„Tihle mladíci nám budou velmi užiteční. Pocházejí odtud ze vsi a náhodou se právě vrátili z dvouletého pobytu v Hasaballáhu na Bahr el Džúru. Byli tam jako askarijové a naučili se arabsky natolik, že nám mohou posloužit za tlumočníky.“

Ta novina mě potěšila, protože se budu moci pohybovat volněji. Požádal jsem náčelníka, aby mi jednoho tlumočníka přidělil nastálo, a náčelník mi hned vyhověl. Pak jsem vyložil rajjisovi efendiná, že je nezbytné vyjet na obhlídku ještě dnes a obeznámit se s krajinou jihovýchodně od vsi, a zeptal jsem se ho, zda mě doprovodí. Úsečně to odmítl. Dobře jsem si všiml, že odmítá ze žárlivosti. Cítil se odstrčený, protože včera nesvěřili velení nad gohckými bojovníky jemu, ale mně. Raněná ctižádost snadno zvrátí v opak i nejlepší přátelství.

Provázet mě tedy měli jen tlumočník a můj věrný Ibn Níl. Náš brýlatý mládenec chtěl s námi. Nedovolil jsem to. Také Selim se hlásil. Nacpal se tolik, že ani nemohl stát zpřímá, natož jet na volkovi. Ale nebyl bych ho stejně vzal, ten smolař by mi byl překážel ještě víc než kdo jiný a hloupostmi, které by natopil, mi mohl jen uškodit.

Můj mladý tlumočník byl velmi užitečný. Mluvil sice jenom takzvanou pobřežní arabštinou, ale jakžtakž jsme si rozuměli, protože jsem se snažil přizpůsobit své výrazivo jeho znalostem. Ale především

se dobře vyznal v krajině, o kterou mi šlo. Byl dříve s otcem několikrát v Agudě, odkud jsme Ibn Asla čekali, a na mé otázky odpovídal uspokojivě. Dopodrobna mi popsal cestu, kudy se musí Ibn Asl ubírat z Agudy do Vagundy. Na základě jeho popisu a průzkumu, z něhož jsme se vrátili až večer, jsem navrhl plán, který by Ibn Asla a všechny jeho askarije zaručeně vydal do našich rukou bez velkého krveprolití.

Vagunda leží blízko středního toku Tondže. Na celé řece je pouze jediné místo, kde je půda tak pevná, že se lze k řece přiblížit a přebrodit ji, nebo podle roční doby přeplavat. K tomuto místu musel Ibn Asl zamířit, aby se dostal do Vagundy. Můj plán vypadal takto:

Brod musíme na obou stranách obsadit dostatečným počtem bojovníků. Oddíl na protějším břehu řeky se ukrýje, dokud ho Ibn Asl nemine a nedorazí k řece. Pak potáhne ten oddíl za ním, takže ho Ibn Asl bude mít v zádech, zleva a zprava bude mít bažinu a před sebou brod. Oddíl ho vžene do řeky, takže se Ibn Asl bude muset pokusit dostat na náš břeh, ale tady ho bude čekat druhý oddíl. Tak uvázne Ibn Asl ve vodě, před sebou i za sebou bude mít močál a nepřátele a podle všech předpokladů bude nucen se bez odporu vzdát. Spoléhal jsem přitom na džangské bojovníky, kteří zůstali u Ibn Asla a jejichž náčelník byl s námi. Až na ně Agadí z dálky zavolá, že je Ibn Asl podvedl, a vyzve je, ať přeběhnou k nám, určitě uposlechnou, a nepřítel pak bude se svou hrstkou askarijů tak bezmocný, že by bylo šílenství stavět se na odpor. Abych si byl zdarem naprosto jist, umínil jsem si, že zřídím u brodu několik příkopů a záseků, které nás bezpečně ochrání před kulkami nepřátel.

S tím plánem jsem se vrátil do vsi a hned po příjezdu jsem svolal něco jako válečnou radu. Skládala se z rajjise efendiná, z náčelníka Džangů, Borů a Gohků a ze mne. Když jsem tlumočnickovým prostřednictvím přednesl svůj záměr a zdůvodnil ho, rozhostilo se k mému úžasu ticho. Zarazilo mě to. Tři černoši na sebe pohlédli, pak upřeli oči na rajjise efendiná a nakonec je sklopili. Bylo jasné, že si netroufají se mnou souhlasit. Způsobil snad rajjis efendiná, že se chovají tak váhavě? Požádal jsem tedy jeho, ať se vyjádří.

„Dobrá, poslyš můj názor,“ odpověděl mi povýšeně. „Jsi důstojník, efendi?“

„Nejsem.“

„Nu, já důstojník jsem, a to jako rajjis efendiná vysoký důstojník, to víš. A z toho můžeš vyvodit, kdo z nás dvou je schopen vypracovat válečný plán, zda ty, nebo já. Náčelník Gohků ti pravda svěřil velení. Může ti podřídit svoje lidi, ale myslíš, že se já vzdám vrchního velení nad všemi ostatními, kteří přitáhli s námi?“

Ahmad mluvil přímo nevlídně. Žárlil na mne, cítil se uražený. Prokázal jsem mu nejednu službu a mohl jsem snad spoléhat na jeho vděčnost. Vlastně jsem teď měl příčinu cítit se dotčený já. Ale odpověděl jsem klidně jako obvykle:

„Co tě přivedlo k téhle otázce? Žádal jsem tě snad, aby ses vzdal svých práv? Když mě náčelník Gohků prosil, abych je vedl, odpověděl jsem mu, a ty jsi mlčel. Měl jsem tedy právo předpokládat, že souhlasíš. Protože se teď dovídám, že s tím nesouhlasíš, klidně vezmu ten slib zpět. Jsem Evropan, a co se děje tady v Súdánu, může mi být srdečně jedno. Jestli se vám můj plán nelíbí, máte přece právo ho odmítnout. Vymyslete si jiný, lepší! Budete-li potom chtít slyšet můj názor, prosím. Nechcete-li však, aby vaše jednání ovlivňoval cizinec, ani mě nenapadne brát to jako urážku, ale z lásky k věci a z přátelství k tobě prosím, abych směl bojovat ve vašich řadách, dojde-li k boji.“

Očekával jsem, že tato slova Egyptřana usmíří, ale mylil jsem se. Stále ještě podrážděně prohlásil:

„Tohle jsi řekl velmi správně. Jsi cizinec a naše záležitosti se tě vlastně netýkají. Svým včerejším tancem jsi tyhle hodné lidičky zmátl. Dnes však dospěli k názoru, že jsem si já počínal důstojněji, a náčelník Gohků ti vrchní velení nad svými bojovníky odňal a odevzdal je mně. Proti tomu, abys bojoval s námi, nebude nikdo nic mít.“

„Dobrá, podřizuji se. Ale jak vypadá tvůj plán? Dovím se ho?“

„Jestli se ho dovíš? To ano. Ale případné námitky na něm nic nezmění. Je prostý a povede nesporně k cíli.“

„Tak mluv!“

„Podobá se tvému plánu. Ty chceš Ibn Asla zahnat do řeky, já do jezera.“

„Do jezera tady pod kopcem?“

„Ovšem. Můj plán je mnohem pohodlnější než tvůj. Podle tvého plánu bychom museli podniknout dlouhý pochod k řece a tábořit v bažínách. Můj návrh nám dovoluje zůstat zde. Ukryjeme se tady nahoře. Ibn Asl nemá tušení, že jsme zde a že jsme Gohky varovali.

Přitáhne a zaujme postavení mezi kopcem a jezerem. Jakmile tam bude, zaútočíme a zatlačíme ho do vody.“

„Zní to ovšem lákavě, ale přesto si to musíte rozvážit. Tam venku u brodu by byl nepřítel úplně obklíčen, námi, močalem a řekou, a nemohl by nikudy uniknout. Zachránil by se jen tím, že by se vzdal. Kdežto tady bude mít vás před sebou, jezero za sebou, a z obou stran volné pole. Může tedy uniknout, i kdyby se vám ho podařilo porazit. Tvou snahou bude zmocnit se především Ibn Asla osobně. Ale já bych rád...“

„Nenamáhej se!“ přerušil mě rajjis efendiná. „Jsi statečný, silný a lstivý, ale nejsi důstojník. Tvoje kulka se nikdy nemine cílem, ale v umění válečnickém se nevyznáš, to jsem pozoroval už mnohokrát. Můj plán je dobrý, provedeme ho. Bojovat s námi ti dovolíme, ale jen pod podmínkou, že budeš poslouchat!“

Řekl to úsečným tónem představeného. Kolikrát jsem musel napravovat chyby jeho lidí a dokonce i jeho vlastní chyby, a on prý už mnohokrát pozoroval, že se ve válečnickém umění nevyznám! No ano, vojevůdcem jsem nikdy nebyl a nejsem, ale chytit Ibn Asla, na to stačím zrovna tak dobře jako on. Poslední slova rajjise efendiná byla přímo hrubá. Proto jsem vstal a klidně jsem prohlásil:

„Není na světě člověk, kterého bych musel poslouchat, a také se asi nikdy takový člověk nenajde. Alláh tě ochraňuj!“

S těmi slovy jsem se odvrátil a vyšel jsem z chýše, kde se konala tahle svérázná porada. Venku stál Ibn Níl. Ustaraně mi pohlédl do tváře.

„Hamdu li'lláh, proběhlo to líp, než jsem čekal! Myslel jsem, že vyjdeš velice rozhněvaný. Ale tvůj klidný výraz mi říká, že snad přece nebyli tak hloupí, aby ti odporovali?“

„Odkud víš, že mi chtěli odporovat?“

„Od druhého tlumočníka. Řekl mi, že rajjis efendiná hrozil, když jsme byli pryč, že ponechá Vagundu jejímu osudu, jestli nebude poroučet jenom on sám.“

„A ty sis myslel, že mě to rozzlobí?“

„To se ví! Takový nevděk musí člověka dohřát!“

„Mrzí mě to, ale nezlobí.“

„Mrzí tě to? Tak to přece jenom provedli?“

„Provedli. Odmítli mou radu, ale milostivě mi dovolili s nimi bojovat, ovšem s podmínkou, že budu poslouchat.“

„Poslouchat? Ty?“ žasl Ibn Níl. „Efendi, zůstaň tu, dokud se nevrátím. Půjdu tam a povím jim, co jsou proti tobě!“

Ibn Níl chtěl dovnitř. Zadržel jsem ho za rameno.

„Zůstaň tady! Stejně nic nezměníš. Když nedali na mne, nedají ani na tebe. Ty poučí jenom příští události. Zaběhni do své chýše, seber své věci a potom přijd' k mé chýši!“

Ibn Níl odkvapil. Já jsem se odebral do chýše, kterou vykážali mně a rajjisovi efendiná, abych si vzal své věci. Zakrátko přišel Ibn Níl. Opustili jsme vesnici a sestoupili s kopce, abychom se na kraji lesa za jezerem uložili ke spánku.

Ibn Níl nepromluvil ani slovo, protože měl vrozený jemnocit. Můj klidný výraz před chvílí ho udivil. Také jsem byl klidný, jenže jsem se ke klidu donutil. Nezlobil jsem se, ani jsem se nehryzl. Jen mi ošklivě ublížili, a přece jsem celou noc nemohl usnout. Starost o osud lidí, kteří se, jak jsem viděl, řítili do nebezpečí, mi nedopřávala pokoje. Lámal jsem si hlavu, jak jim pomoci, a konečně jsem přišel na nápad, který mi sice nepřinesl spánek, ale aspoň vnitřní uklidnění. Leccos se proti němu sice dalo namítat, ale právě když se začalo rozednívat, dospěl jsem po zralé úvaze k přesvědčení, že nemohu nic lepšího udělat, než zůstat tomu záměru věrný. Tu se probudil Ibn Níl, který spal také hodně neklidně. Umyli jsme se v jezeře, a když jsme se osušili, zeptal se mne můj druh:

„A co teď, efendi? Půjdeme zase nahoru do vsi?“

„Ne. Vydáme se do Fogudy.“

„Do Fogudy? To je ta gohcká vesnice, o které nám vyprávěl tlumočník, když nám včera líčil okolní krajinu. A co tam budeme dělat?“

„Přivedeme odtamtud pro Vagundu pomoc.“

„Tak ty neponecháš ty nevděčníky jejich osudu?“

„Ne. Víím, že upadnou do neštěstí, jestli jim nepomohu, a protože mou pomoc odmítají, musím je donutit, aby ji přijali.“

„Ti lidé za to nestojí, efendi! A považ, jaká nebezpečí na nás číhají po cestě!“

„Proč mě varuješ? Vždyť víím, že nejsi strašpytel.“

„Bojím se o tebe, ne o sebe. Půjdu s tebou třeba na konec světa, ale varovat tě musím. Tlumočník říkal, že do Fogudy jsou odtud plné tři dny cesty. Považ, že nemáme zvířata, na kterých bychom jeli, a že musíme jít pěšky pralesem a močály, které neznáme.“

„Tlumočník nám udal směr a stručně nám popsal cestu. To mi stačí.“

„Chceš vyzvat Fogud'any, aby sem přitáhli s námi?“

„Chci. Foguda leží stranou od cesty, kudy sem přitrhne Ibn Asl. Položíme se s Gohky před Fogudou do zálohy, necháme ho přejet a

pustíme se za ním. A tady zaujmeme postavení v jeho týle, a až Ibn Asl zaútočí na vesnici, vrhneme se na něj.“

„Tenhle plán chceš vyložit ve Fogudě? Ale vždyť neumíš jejich řeč, a já ji taky neumím. A tlumočníka nemáme.“

„Spoléhám na své štěstí. Třeba se tam najde někdo, kdo trochu rozumí arabsky, a ne-li, doufám, že vyjdu s posunkovou řečí a s několika slovy, která jsem přece jen pochytil.“

„A myslíš, že s námi fogudští bojovníci půjdou?“

„Jsem o tom přesvědčen, protože patří ke stejnému kmeni jako Vagund'ané.“

„No dobrá! Ale co budeme cestou jíst?“

„Plody, které najdeme, a co si zastřelíme. Ostatně jsem se včera najedl tolik, že nemusím dnes ani zítra sníst ani sousto.“

Opušteli jsme jezero a dali se směrem, kterým jsme jeli včera, a vesnici, kde zřejmě ještě všechno spalo, jsme už nepočuli ani pohledem. Kráčeli jsme tak asi deset minut a právě jsme procházeli řídkými křovisky, když jsem uslyšel, že za námi někdo supí, jako když ztratil pes pána a teď vyděšeně hledá jeho stopu. Otočil jsem se s kulovnicí připravenou k ráně. Pronásledovali nás, ale jak jsem brzy uviděl, nemuseli jsme se ničeho bát. Tím pronásledovatelem nebyl nikdo jiný než čahoun Selim a pospíchal za námi milovými kroky, až za ním dlouhé roucho vlálo.

„Stůj, efendi, stůj!“ vykřikl, když mě zahlédl. „Kam jdete?“

„Nejdřív pověz, kam jdeš ty?“

„S vámi!“ odpověděl a dohonil nás všecek udýchaný.

„Zůstaň zde, ve jménu Alláhově. Nemůžeme tě potřebovat!“

„Mne že nemůžete potřebovat? Mne, nejstatečnějšího z hrdinů?“

„Nosíš nám jenom neštěstí! Kolikrát jsem tě s sebou vzal, tolikrát jsi nám přinesl smůlu.“

„Slyšíš to, Alláhu? Nemluv tak, efendi! Každý můj krok provází štěstí a požehnání. Proč tu nechcete zůstat? Proč jste odešli včera večer ze vsi?“

„Protože jsem se dočkal nevděku.“

„Slyšel jsem o tom a askaríjové toho litují, protože si tě zamilovali. Doufají, že se dnes vrátíš. Vstal jsem z lože a šel jsem tě hledat, protože jsem tvůj přirozený opatrovník a ochránce. Sebral jsem svůj nůž a pušku a vydal se ze vsi. Zhlédl jsem vás, právě když jsem vycházel z

ohrady. Volal jsem, ale neslyšeli jste, a tak jsem utíkal za vámi.“

„Poroučím ti, aby ses vrátil k rajjisovi efendiná! Jdeme rovnou do nebezpečí a nepotřebujeme tě.“

„To si jenom myslíš. A kdybys mě třeba i opravdu odehnal, poběžím za vámi zpovzdálí!“

Tu se Ibn Níl přidal k Selimovi a přimlouval se za něj. Co jsem měl dělat! Věrný ten starý brach byl, ale všude mi přinášel jen smůlu, smůlu smolovatou. Měl jsem se tu s ním zbůhdarma hádat? Věděl jsem, že za námi stejně poběží. Proto jsem rozhodl, ovšem nadmíru nerad:

„No tak dobře, pojď s námi! Vím, že nám přineseš neštěstí, ale ještě to s tebou jednou zkusím, slíbiš-li mi, že budeš do puntíku poslouchat všechny mé příkazy.“

„Všecky, všecičky, efendi!“ ujišťoval mě Selim s rukou na srdci. „Žádej ode mne, co chceš, a já to udělám. Jen to nežádej, abych tě opustil.“

Ve třech jsme pokračovali v cestě, která nás vedla nejdříve k brodu. Protože měl Selim nejdelší nohy, nezůstával pozadu, ačkoli si brzy začal naříkat, že ho velice bolí břicho a tlačí žaludek. Po tom, kolik toho včera dokázal spořádat, dala se ta nevolnost snadno vysvětlit.

Včera jsme brod přešli, dnes jsme ho museli přebrodit a voda nám sahala až po prsa. Pak jsme od směru, kterým jsme očekávali Ibn Asla, odbočili kousek na jih. Neřídil jsem se přitom ani tak údaji, které mi o cestě pověděl tlumočník, jako spíše svým kompasem, ten byl rozhodně spolehlivější. Také orientační smysl zkušeného cestovatele bývá vždy lepším vůdcem než slovo mladého černocho, kterému je zatěžko nezaměnit příbuzné pojmy. Věděl jsem, kterým směrem Foguda leží, a dodržím-li ten směr, určitě dojdeme k cíli.

To, co jsem právě nazval orientačním smyslem, se osvědčilo, aspoň první den. Nešli jsme močály, jak jsme se obávali, ale lesem, který se zdál nekonečný. Stromy stály tak daleko od sebe, že půda pod nimi byla dosti suchá a dobře se nám šlo, ale přece jen rostly tak hustě, že nám koruny skýtalý příjemný stín.

U velké louže, kolem které jsme šli, poletovalo různé ptactvo a mně se podařilo několik kusů zastřelit, večer jsme si je potom upekli. Když se slunce sklánělo k obzoru, les skončil a octli jsme se ve zcela vyprahlé stepi. Po ní jsme stejným směrem putovali dál. Nemohla být

v téhle na řeky bohaté končině příliš rozlehlá a skutečně se právě ve chvíli, kdy slunce vysílalo na oblohu poslední paprsky, přímo před námi objevily obrysy dalšího lesa.

Byli jsme unavení, přesto však jsme se neutábořili hned na kraji lesa, protože by byl náš oheň zářil daleko do stepi, ale navzdory tmě jsme se prodrali hlouběji do houští a teprve po přiměřené době jsme udělali vytouženou zastávku. Suchého dříví tu bylo dost. Ve chvíli oheň hořel a my jsme horlivě šhubali a kuchali úlovek. Pečínka dopadla zcela podle měřítek naší skromné kuchyně. Také asi byli ti ptáci už poněkud obstárlejší, ale protože jsme měli hlad, slupli jsme je jako mladá kuřátka a pak jsme ulehli ke spánku. Nespali jsme všichni tři najednou, jeden musel bdít a za dvě hodiny vzbudit dalšího. Tři strážely celkem šest hodin, a tu dobu jsme si určili k odpočinku.

Ráno jsme snědli zbytek tuhých slepiček, vlastně to byli ibisové, a znovu jsme se vydali na cestu, právě když začalo svítat. Druhý den nebyl tak šťastný jako předchozí. Procházeli jsme močálovitým krajem, museli jsme být velmi opatrní a často se uchýlovat od přímého směru, abychom obešli nebezpečné místo. Zdálo se, že tam všechen život odumřel. Asi tam někde byl, ale vyhýbal se nám, a tak se stalo, že nadešel večer a my jsme za celý den nezahlédli jediné lovné zvíře. Proto jsme museli ulehnout s lačným žaludkem a hladový Selim vyslal k nebi několik výmluvných povzdechů. Když jsem ho ujistil, že zítra určitě budeme mít víc štěstí, upokojil se a usnul.

Ujišťoval jsem ho v dobré víře, ale slib jsem bohužel splnit nemohl. Také nazítří dopoledne byly kolem nás jen samé močály. Po neškodných nebo dokonce jedlých plodech nebylo nikde ani památky a ze zvěře se neukázal, jak říkají lovci, ani ocásek. Mružel-li včera jen Selimův žaludek, dnes začal mručet a nařikat sám Selim, a to tak žalostně, že bylo radno toho hladovce co nejrychleji nasytit.

Kéž bych byl toho nešťastníka klidně nechal mručet, bylo by nám to uspořilo velkou pohromu. Jenže Selim byl náramný jedlík a hlad bolí, a tak mi ho bylo líto. Už bylo poledne, a podle mých propočtů jsme měli dorazit do Fogudy někdy navečer. Řekl jsem to Selimovi, ale čahoun mlel ustavičně jenom: Mám hlad, mám hlad! Také Ibn Níl vypadal vyčerpaně. Ani on od včerejšího rána nejedl, a přitom byl pochod bažinami velmi namáhavý. Ibn Níl o hladu ani nemukl, ale po nezbytném posilnění toužil stejně jako Selim. Co dělat v pralese, kde

bylo určitě zvíře dost, ale ani se neukázala? Jako v odpověď na tu tichou otázku se zleva ozvalo: „Karnuk, karnuk, karnuk!“ Tady byla pomoc.

„Za malou chvíli dostanete najíst!“ prohlásil jsem.

„A co? Kde to vezmeš?“

„Tamhle,“ odpověděl jsem a ukázal tím směrem. „Neslyšeli jste toho ptáka? Je to karmút, a kde je karmút, tam jsou také jiní ptáci. Pojdte se mnou, ale co nejtíšeji!“

Karmút je korunový jeřáb. Usoudil jsem, že tam, kde žije karmút, určitě bude voda, a že tam tedy najdu ještě jiné bahenní a vodní ptáky. Zabočili jsme doleva a kradli se pod stromy, až se objevilo husté křoví. Když jsme jím proklouzli, octli jsme se pod volnou oblohou. Les jsme v tom místě měli za zády, vlevo tvořil porost pravý úhel. Okraj, u něhož jsme stáli, běžel od jihu k severu. Druhé rameno pravého úhlu ukazovalo k východu. Napravo, asi sto kroků od nás, byl močál a jeho břehy, zarostlé vysokým hustým rákosem, dosahovaly až téměř k lesu. Odtamtud se předtím ozval ten ptačí křik, a tam jsem také zamířil a už jsem sňal pušku z ramene.

„Smím s tebou?“ zeptal se Ibn Níl. „Vždyť víš, efendi, že ti lov nezkažím.“

„Pojď!“ rozhodl jsem, abych mu vyhověl, protože jsem uhlodl, že by taky rád něco zastřelil.

„Já bych s vámi šel taky,“ přihlásil se Selim. „Před mou kulkou se třese každý pták.“

„A potom odletí se zdravou kůží,“ dodal jsem. „Ještě bys nám všechno vyplašil, smolaři. Zůstaneš tady na okraji v křoví, abychom tě pak nemuseli hledat. A ať se odtud nehneš, rozuměls?!“

„Rozuměl, zůstanu tady, efendi. Vždyť jsem ti slíbil, že udělám všechno, co budeš chtít. Jenom hodně rychle sežeň něco k snědku!“

Selim usedl. My jsme se po kraji lesa kradli k výběžku močálu. Opatrně jsem rozhrnul rákosí a uviděl ve vodě stát dva jeřáby. Krásní černí ptáci vypadali s těmi vysokými chocholkami nádherně, ale byli staří, jejich maso už se nedalo jíst. Zato jsem o kus výš zahlédl hejno ostruhatých hus, jenže u protějšího břehu, kdežto na naší straně se ve vodě krčil párek ostruhatých čejek. Súdanci říkají těmhle ostražitým ptákům podle jejich volání sik-sak. Protože z husy je lepší pečinka než z čejky a také se dá husa líp vzít na mušku, obešli jsme výběžek

močálu a po druhém břehu jsme se příkrčeně plížili za rákosím. Vtom se náhle rozlehlo vyplašené: „Sik-sak, sik-sak!“ Čejky se na druhé straně zvedly, přeletěly jezírko i nás a zapadly za námi do lesa.

„Co se to děje?“ zeptal jsem se tiše a zastavil se. „Ty čejky vyplašil někdo tam naproti. Ale kdo?“

„My,“ usoudil Ibn Níl. „Zahlédly nás.“

„Ba ne. Rákosí nás kryje. Kdyby byly ulétaly před námi, nebyly by zamířily sem.“

„Tak zpozorovaly Selima.“

„To je nemožné. Jdeme dál!“

Když jsme dorazili k místu, kde jsem uviděl husy, pomalu a tiše jsme se vnořili do rákosí. Podařilo se nám husy spatřit, aniž nás zpozorovaly.

„Míř na tu mladou tučnou vlevo!“ pošeptal jsem Ibn Nílovi a sám jsem si vzal na mušku jinou husu. Oba výstřely zahřměly takřka současně. Hejno se s kejháním rozprchlo. Zasáhli jsme obě husy tak dobře, že se ani nehnuly. Prodrali jsme se rákosím až k vodě a vylovili jsme kořist puškami.

„Tak, teď máme co jíst,“ spokojeně se zasmál Ibn Níl. „Selim už nebude kňourat.“

Každý s husou v ruce jsme se vrátili kolem močálu na druhou stranu. Od chvíle, kdy jsme Selima opustili, uplynulo jen něco přes čtvrt hodiny. Když jsme močál obešli a před námi ležel kraj lesa rovný jako šňůrka, Selima jsem neviděl. Také Ibn Níl ho pohřešil, neboť mi řekl:

„Přes všechny sliby nezůstal ten chlap, kde měl! Asi se taky pustil k majjatu. Tak to nám určitě vyplašil ty čejky on.“

Bylo to možné, ba dokonce pravděpodobné. Proto jsem se neznepokojil, ačkoli jinak bývám opatrný, a oba jsme zvolna kráčeli k místu, kde předtím Selim seděl. Když jsme k němu došli, rázem jsem postřehl, že z toho místa nevede k močálu žádná stopa. Tam tedy Selim není, zato v křoví bylo několik větviček ulomených.

„Vrátil se do lesa,“ usoudil jsem. „Ale proč?“

Sotva jsem tu otázku vyslovil, dostal jsem odpověď, jenže způsobem zcela nečekaným. Za křovím se totiž zvedlo několik postav a rozpráhli se po mně pažbami pušek. Chtěl jsem uskočit, ale bylo pozdě. Úder mě srazil. Pokusil jsem se vstát, ale dostal jsem druhou ránu a ztratil jsem vědomí.

Když jsem se potom probral, bylo mi velmi podivně. Jako bych hleděl skrz hustou mlhu a za ní jako by seděly nějaké postavy. Hlava mě příšerně bolela. Chtěl jsem si na ni sáhnout, ale nemohl jsem, paže jsem měl pevně připoutané k tělu.

„Ten psí syn otevřel oči,“ ozvalo se přede mnou, „tak to ještě žije. Náramně nás to těší!“

Také ten hlas mi doléhal k sluchu jako skrz mlhu, jako z velké dálky nebo za stěnou. Přesto mi připadal známý. Lámal jsem si hlavu, kde jsem ho už slyšel – ale marně. Smysly jsem ještě měl napůl ochromené těmi dvěma ranami pažby.

„Kdybyste ho byli proti mému rozkazu zasáhli smrtelně,“ zaslechl jsem znovu ten hlas, „byli bychom přišli o velký požitek. Ale protože je živ, okusí konečně muka, kterými jsem mu už tolikrát marně hrozil. Tentokrát nám neunikne!“

Už jsem věděl, kdo to mluví. Je to Ibn Asl, můj nepřítel na život a na smrt! Jsem v jeho moci! Zavřel jsem oči. Ne úděsem, to ne! Není na světě situace, aby si člověk musel zoufat. Ale teď jsem především potřeboval klid, odpočinout si, aby mé smysly úplně procitly. A sotva jsem zavřel oči, už jsem o sobě nevěděl. Upadl jsem do tvrdého spánku? Ztratil jsem znovu vědomí? Nevím. Když jsem se probudil podruhé, hlava mě sice pořád ještě stejně bolela, ale jinak jsem se tělesně cítil tak silný a duševně tak čilý, jako by se nebylo nic přihodilo.

Malounko jsem pootevřel řasy, abych se úkradkem rozhlédl. Co jsem uviděl, nijak mě nepotěšilo. Ještě byl den. Ležel jsem na kraji lesa na témž místě, kde mě srazili. Vedle sebe jsem vpravo spatřil Ibn Níla a vlevo Selima. Oba měli oči otevřené a oba byli svázáni na rukou a na nohou zrovna jako já. Přímě přede mnou seděl Ibn Asl a nenávisťně na mne zíral. Kolem něho se na bobku krčili jeho nejbližší podřízení, kousek opodál bílí lovci otroků. Ještě dál se drželi Džangové, část jich také odpočívala a část se pilně činila. Strojili a sedlali volky, kteří se pásli na louce mezi lesem a močálem. Jistý počet těch zvířat měl nést provazy, řetězy a rozsochy na spoutání otroků, které pochyťají, jak doufali. Vezli těch nástrojů velké množství.

„Jen otevři oči, psí synu!“ vyjel na mne Ibn Asl. „Myslíš, že jsem slepý a nevidím, že koukáš skrz řasy?“

Abych ho zbytečně nedráždil, raději jsem otevřel oči úplně. Ibn Asl držel v ruce hroší bič a švihl mě jím.

„Alláh konečně vyslyšel mé úpěnlivé prosby a vydal tě do mé moci, když jsem to už ani nepokládal za možné. Víš, co tě čeká?“

„Vím,“ prohlásil jsem klidně. „Svoboda.“

„Psí synu, ty se opovažuješ posmívat se mi?“ vybuchl lovec otroků a zasadil mi několik dalších ran bičem. Protože jsem na sobě měl tenký a lehký oděv, cítil jsem pak napuchlé šrámy ještě dost dlouho. „Muka, která tě čekají, jsem ti vypočítal už několikrát. Ale pokaždé se ti podařilo utéci. Tentokrát mi neunikneš. Ze všeho nejdřív ti dám uřezat víčka, abys přišel o požehnání spánku a pomalu umíral trýzní nespavostí!“

„Sám zemřeš dřív než já a Alláh uchystá tvé duši muka, která jsi ty určil pro mne, a přesto mě jimi nepotrápíš.“

„Že nepotrápím?“ rozkřikl se. „Stačí jediné slovo, a moji lidé ten rozkaz provedou, jenže teď na to nemám ani čas, ani chuť. Zatím tě potýrám pohledem na negry, které jsi chtěl zachránit. Z jejich utrpení ti bude taky bídně. Tak ty si myslíš, že já umřu dřív než ty? Přestaň už konečně věřit, že tě někdo osvobodí! Vím, na koho spoléháš, ale já tvé naděje zmařím!“

„Nic nevíš, vůbec nic!“ tvrdil jsem, abych Ibn Asla podráždil a aby mi ve zlosti řekl, co ví.

„Všecko vím, všecko do puntíku!“ ušklíbl se. „Chytil jsi mého posla, náčelníka Džangů, a dověděl ses od něho můj plán. Dobyli jste moji zeribu a pak jste vytáhli s Bory, které jste zastihli u Majjatu Samaka, abyste varovali vagundské Gohky.“

„Něco se ti zdálo!“ zasmál jsem se, aby mi Ibn Asl prozradil ještě víc.

„Nic se mi nezdálo, mám to z bezpečného pramene. Tvůj chytrák Selim mi všecko dopodrobna vyklopil, když jsem mu pohrozil smrtí. Nepohodl ses s rajjiseem efendiná, a odešel jsi proto z Vagundy, abys na vlastní pěst přivedl na pomoc Fogudany. Naštěstí jsem svůj pochod zkrátil, netáhl jsem až do Agudy a jsem tu o několik dní dřív, než jsi čekal. Připadl jsem na chytrý nápad, že nedobudu jenom Vagundy, ale že napřed přepadnu také Fogudu. Museli jsme nedaleko té osady zastavit, schovat se a čekat na noc. Vyjel jsem s několika askaríji napřed, abych našel příhodné místo, a dojel jsem sem, právě když stál Selim na kraji lesa a vy jste byli tamhle za rákosím. Tenhle Selim je takový výlupek chytrostí, že ho ani nenapadlo utéci. Viděl nás, určitě

taky zpozoroval, že jsme volky honem zatáhli pod stromy a že se k němu plížíme křovím. Jsou-li všichni bojovníci, které tam máte, stejně chytrí jako Selim, bude to hotová hračka. Vidiš, že vím všecko. Jsi ztracen. Teď vyrazíme k Fogudě a dopřejeme ti podívanou, jak se loví otroci. Co tam uvidíš, dá ti malou představu, nač se máte těšit.“

Ibn Asl vstal a pokynul, načež se zvedli také všichni ostatní a chystali se vyrazit. Protože nás v tu chvíli nikdo příliš nehlídal, využil jsem příležitosti a obrátil se k Selimovi.

„Opravdu jsi viděl Ibn Asla přicházet?“

„Viděl, efendi,“ přiznal Selim. „Bylo s ním pět bílých askaríjů.“

„A přesto sis klidně seděl dál?“

„No ovšem! Copak jsi zapomněl, jak jsi mi přikazoval, že tam mám zůstat? Zapomněl jsi už, jak jsem ti sliboval, že uposlechnu všech tvých příkazů?“

Tu mě hněv přece jen přemohl.

„Ty osle všech oslů! Takovou hloupost svět ještě neviděl! Mohl jsem vědět, že přijde Ibn Asl? Já to tušil, že nás přivedeš do neštěstí! Kdybys byl honem skočil do křoví, když jsi Ibn Asla uviděl, a varoval nás, byl by teď on naším zajatcem, a ne my v jeho moci. A proč jsi mu to všecko tak obšírně přiznával?“

„Vždyť jsi od něho slyšel, že mi pohrozil smrtí!“

„Hlupáku! Jestli tě nezachráním já, zavraždí tě Ibn Asl i přes to tvé doznání.“

„Myslíš, že nás dokážeš zachránit, milý efendi?“ sklíčeně se zeptal Selim.

„Ještě jsem nepozbyl naděje. Modli se k svému Alláhovi, aby nás...“

Nedořekl jsem, protože v tu chvíli k nám přistoupilo několik bílých askaríjů, aby nás připravili k pochodu. Ibn Asl chtěl zřejmě zabránit našemu styku s černými askaríji nebo dokonce s Džangy. Báł se, abychom neprozradili, že jejich náčelník s námi uzavřel přátelství. Musel jsem vstát a na ramena mi položili těžkou šebá. Je to silná rozsocha, do jejíž vidlice otrokáři strčí krk otroka nebo zajatce a v týlu upevní napříč klacek. Tak může zajatec volně užívat rukou a nohou, ale protože musí před sebou nést dlouhou větev, nemůže ani utéci, ani použít rukou a osvobodit se. Pro mne vybrali, jak se zdálo, ze všech větví tu nejtěžší.

Ale ani to jim nestačilo, ještě mi sevřeli zápěstí do dvou železných okovů, spojených krátkým řetězem. Teprve pak mi sňali dosavadní pouta. Ibn Níla a Selima zneškodnili každého jednou šebá.

Když mi poutali zápěstí, dbal jsem na to, abych nedostal okovy příliš těsné. Přitiskl jsem lokty k tělu a pevně sevřel pěsti, a zápěstí se tím zkrátilo a nabylo na objemu. Ti dva ničemové, kteří mi okovy nasazovali, se tím skutečně dali oklamat. Můj trik způsobil, že se zámky nedaly zaklapnout, a tak mi vybrali pár větších želez. To mi dalo naději, že se z okovů vyprostím. A pak bych se ve chvíli zbavil také rozsochy.

Pochod započal. Ibn Asl vyslal napřed houf dobrých běžců, aby posílili zvědy, kteří už byli na místě. Pak vytrhl oddíl Džangů a za ním Ibn Asl se svými bílými lovci otroků. Zadní voj tvořil zbytek Džangů. Většina průvodu jela na volech. Dvě nákladní zvířata nesla stan, který večer co večer stavěli pro Ibn Asla, jak jsem se dověděl. Na hrot mé šebá upevnili řemen spletený z několika řemínků a jeho druhý konec si uvázal Ibn Asl k sedlu. Tak jsem klusal jako otrok vedle svého úhlavního nepřítele nebo za ním. Rozsochy Ibn Níla a Selima přivázali k sedlům dvou jiných jezdců.

Říkal jsem si, kdyby Džangové věděli, jak se věci opravdu mají, že by neposlouchali svého velitele tak ochotně. Naopak, bylo velmi pravděpodobné, že by poslouchat odmítli. Ba byl jsem dokonce přesvědčen, že by se nás aspoň pokusili osvobodit. Proto jsem se rozhodl, že je budu varovat, i když to bude nebezpečné. Jenže jak to dokázat, když se s nimi nedorozumím! Shledával jsem v paměti nepatrnou zásobu slov z jejich řeči, a brzy se také naskytla příležitost jich použít.

Táhli jsme asi hodinu otevřenou krajinou a na samém konci obzoru jsme zase spatřili les. Odtamtud se vrátil zvěd s hlášením k veliteli prvního oddílu Džangů. Velitel přijel s tou zprávou k Ibn Aslovi. Hlásil mu ji v řeči Džangů, kterou Ibn Asl také dobře mluvil, jak jsem se teď přesvědčil. Malou chvíli spolu hovořili. Když se chtěl Džanga vrátit k svému oddílu, zavolał jsem na něj:

„Ibn Asl anadž rehm, badd ginu šejch kador, šejch and virt, afod rahn...“

Tato slova v řeči Džangů a Nuérů znamenala: Ibn Asl je špatný člověk, chtěl zavraždit tvého šejcha, šejch je teď náš přítel a je u nás ...

Dál jsem se nedostal, neboť Ibn Asl popadl moji šebá, trhl jí, až jsem se svalil na zem, a vztekle se na mne rozkřikl:

„Mlčíš, psí synu, nejbídnější ze všech lhářů! Mám ti zacpat hubu bičem?“

Vytáhl hroší bič z opasku, a právě když jsem chtěl vstát, udeřil mě rukojetí do hlavy, že jsem málem zase upadl. Pak rozkázal Džangovi, aby se vzdálil. Bojovník poslechl, a to tak poníženě, že bylo patrné, že mým slovům nepřikládá žádoucí smysl.

„Promluvíš-li ještě jednou na některého Džangu, dám ti roubík!“ pohrozil mi Ibn Asl.

Určitě by byl tu hrozbu splnil, a protože mít roubík v ústech den nebo ještě déle není nic příjemného, umínil jsem si, že už Ibn Asla takhle dráždit nebudu.

Zakrátko jsme dorazili k lesu. Bylo v něm hodně ponuro, protože stromy rostly hustě a odpoledne se sklánělo k večeru. Trvalo půl hodiny, než jsme projeli lesem a znova se octli v otevřené krajině. Za čtvrt hodiny se zešeřilo, ale přesto jsme se ubírali dál až asi do osmi hodin. Pak jsme se zastavili, protože jsme narazili na zvědy, kteří nás tam očekávali. Usoudil jsem z toho, že je vesnice Foguda už blízko. Hvězdy ještě nesvítily dost jasně, abych dobře rozeznával krajinu kolem. Ale zjistil jsem aspoň tolik, že jsme se utábořili mezi křovinami, které skýtají lovcům otroků dobrý úkryt.

Nás tři zajatce odpoutali od sedel, zato nám znovu svázali nohy. Museli jsme tedy ulehnout, a to nám způsobilo velké nepohodlí, protože nikoho nenapadlo sejmut nám šebá. Navíc se u nás usadili tři muži, aby nás hlídali. Kolem panoval čilý, a přesto téměř němý ruch. Ohně nezapálili, ale řinkot zbraní a chřestot řetězů mi prozrazovaly, že se lovcé otroků chystají vesnici přepadnout.

Mučil jsem si mozek otázkou, nelze-li ty ubohé černocho nějak zachránit nebo aspoň varovat. Snad je vesnice tak blízko, že by tam zaslechli varovný výkřik. Chtěl jsem vykřiknout. Říkal jsem si ovšem, že tím dávám v sázku svůj život, ale připadalo mi, že stojí za to obětovat jeden lidský život za životy tolika lidí. Kdybych byl najisto věděl, že dosáhnu cíle, byl bych dal svůj život rád všanc. Jenže na tom, budu-li žít, záviselo ještě mnohem víc. Vždyť jsem chtěl zachránit také Gohky ve Vagundě a s nimi rajjise efendíná a jeho lidi. A nezachráním je, jestli mě tu zavraždí. Co tedy mám dělat?

Takové myšlenky a úvahy mě soužily. Všiml jsem si, že Džangové odtáhli. Po chvíli odjeli za nimi bílí askarjové. Jen několik jich zůstalo kromě našich strážců, aby dohlédli na voly. Čas kvapil. Můj strach o ohroženou vesnici vzrůstal od minuty k minutě. Mít tak volnou jenom ruku, jednu ruku! Zkusil jsem ve tmě okovy stáhnout, ale nepodařilo se to. Horkem přes den a namáhavým pochodem se mi ruce tak zpotily a naběhly, že bylo marné všechno úsilí.

Asi čtvrt hodiny po tom, co lovci otroků odtáhli, dosáhl můj nepokoj takového stupně, že jsem to už nevydržel. Musel jsem varovat, ať se pak se mnou stane co chce. Přiložil jsem dlaně k ústům, zhluboka jsem nabral dech, abych dal svému výkřiku potřebnou sílu, a vyrazil jsem jekot, kterým divoši provázejí útok v boji. Vykřikl jsem táhle podruhé a potřetí, a strážci mi nijak nebránili. Jeden se zasmál:

„Hlupáku! Myslíš si, že se Ibn Asl nezabezpečil? Zná tě. Počítal s tím, že budeš tak pitomý a budeš chtít ty černé psy varovat. Proto tě nechal tady. Odtud je ke vsi pěšky skoro hodina. Tak si křič, Alláh s tebou, když tě to baví! Já ti to dopřeju, protože je to poslední potěšení, kterého se ještě dožiješ.“

Málem jsem se zastyděl. A přece jsem byl rád, že můj čin neměl horší následky. Zachránit se tedy Foguda nedala. Ležel jsem jako v horečce. Jedna čtvrt hodina plynula za druhou. Podle postavení hvězd, které teď zářily jasněji, mohlo být mezi desátou a jedenáctou, když začala na jihu obloha rudnout.

„Hamdu li'lláh, už to začíná!“ radostně zvolal strážce, který na mne předtím promluvil. „Vykuřují krysy.“

„Chcete je upálit?“ zeptal jsem se zděšeně.

„Upálit?“ zasmál se strážce. „Ty nevíš, jak to chodí, když se loví otroci?“

„Já lidi nelovím.“

„Tak já ti to vylíčím.“

„Mlč! Nechci nic slyšet.“

„Jen si to pěkně poslechni. Ty mi nemáš co poroučet. Když chceš mluvit, tak budu mluvit, a o čem, to je moje věc. A právě protože vím, že tě to potrápí, povím ti, jak se to dělá, když chce člověk pochytat otroky.“

Neodpověděl jsem, ale strážce pokračoval:

„Každá černošská vesnice je obehnaná vysokým trnitým plotem, to

víš. Křoví těch ohrad je většinou uschlé a hoří výtečně. Jakmile vesnice večer obklíčíme, zapálíme na různých místech plot. Za několik minut hoří plot všude. Jiskry padají na chýše a rákosové střechy jsou rázem také v jednom plameni. Negři se probudí a chtějí utéci. Malé děti a staří lidé jsou na to slabí, ti uhoří. Ale těm silným, zrovna těm, co je chceme pochyťat, se podaří dostat se mocnými skoky skrz hořící plot. Venku je tma, negři jsou ohněm oslnění a nevidí, koho a co mají před sebou. Pochytáme je a spoutáme. Kdo se brání, toho probodneme, zastřelíme nebo utlučeme!“

„Mlč už, nic nevyprávěj!“ hněvivě ho okřikl Ibn Níl. „Vy nejste lidé, ale učinění ďáblů!“

Opět uplynulo několik hodin. Už bylo po půlnoci. Tu přišli dva bílí askarijové a ohlásili našim strážcům:

„Ibn Asl chce těmhle zajatým psům ukázat, jaký máme úlovek. Zavedeme vás i s nimi do Fogudy.“

Sňali nám s nohou řemeny. Museli jsme uposlechnout a jít s nimi. Záře požáru už nebyla tak silná jako předtím, přesto však osvětlovala krajinu natolik, že jsme dobře viděli. Napřed jsme šli mezi křovím, pak otevřenou krajinou. Za půl hodiny jsme míjeli pole, odkud už majitelé příští úrodu nesklidí. Pak jsme dorazili ke vsi. Už nehořela, zbývala z ní jediná dýmající hromada popele. Před někdejší trnitou ohradou zapálili lovci otroků několik velkých ohňů a u nich drželi v obklíčení kořist. Byli to lidé a zvířata.

Černoši totiž chovají stáda vždy mimo vesnice na ohrazeném, ale jinak volném prostranství. Proto také skot, ovce ani ostatní zvířectvo s obyvateli přepadené vsi neuhoří, ale padnou vždy vítězům do rukou. Stáda jsou lovcům otroků ještě mnohem milejší než ukořisťení černoši, protože kráva stojí v těch končinách nejméně dvakrát tolik co otrok, dokonce i mladý a silný.

Ibn Asl získal bohatou kořist. Viděl jsem tam pohromadě přes sto kusů hovězího dobytka a ovcí bylo nejméně čtyřikrát tolik, pokud jsem mohl v pološeru zběžně odhadnout.

A lidé, zajatci? Nu, mít ruce volné, byl by s Ibn Aslem konec. Prolít lidskou krev je zakázáno. Ale tady bych byl tomu lovcovi otroků s rozkoší vrazil ostrou čepel do břicha.

Mezi dvěma největšími ohni leželi nešťastníci, kteří ještě před krátkou chvílí pokojně spali. Leželi na zádech, v řadách těsně vedle sebe, muži

zvlášť, zvlášť ženy a dívky a děti také zvlášť. Mezi řadami přecházeli strážci s bičí v rukou. Všichni zajatci byli svázáni. Když se přesto některý třeba jen maličko pohnul, hned na něho pršely rány, až mu praskala kůže. Odvrátil jsem se od té hrůzné podívané a Ibn Níl a Selim rovněž.

Ibn Asl stál u dětí. Ohmatával jim ruce a nohy a zkoušel, zda jsou dost silné. Viděl, že nás přivedli, a také si všiml, že jsme se odvrátili. Přistoupil k nám a ukázal na několik silných kůlů, ke kterým přivazovali černoši při porážce voly.

„Ti psí syni se nechtějí dívat na to, co mají vidět! Přivažte je ke kůlům, aby museli na negry hledět, a kdyby zavřeli oči, dejte jim ochutnat bičel!“

Rozkaz byl proveden. Přivázali nás tak, že jsme měli to kruté divadlo před očima. Po mé pravici ležela spálená vesnice. V doutnajících troskách jsem viděl četné pozůstatky napůl zuhelnatělých lidí. Nalevo hlídal houf Džangů sehnaná stáda, aby se nerozutekla. A přímo přede mnou leželi Gohkové a mezi nimi přecházeli hlídači s bičí.

Ibn Asl se vrátil k dětem a prohlížel je dál. Všecky děti, o kterých usoudil, že jsou dost silné a vydrží dlouhou cestu, zůstaly ležet. Ostatní, které označil pohrdavým pokynem ruky, odnesli jeho lidé stranou. Ještě jsem netušil, co Ibn Asl s nešťastnými dětmi zamýšlí. Protože je nemohl potřebovat, domníval jsem se, že jim sejme pouta a prostě je nechá běžet. Ale jak jsem se mýlil!

Když Ibn Asl prohlídku skončil, vyslovil nějaký rozkaz, a několik jeho lidí se ihned rozběhlo k vyřazeným dětem. Nože těch nelidů se zablýskly. Vykřikl jsem hlasitě a zavřel jsem oči. Několik šlehů biče mě přinutilo, abych je opět otevřel. Když jsem tam pohlédl, žádné dítě už nežilo.

Matky a otcové zavražděných dětí křičeli a plakali bolestí. Vzpínali se v poutech. Chtěli vyskočit a pomstít smrt dětí. Ubožáci! Rány bičů je přiměly k mlčení, a několik černochů, u nichž ten prostředek nepomáhal, hlídači prostě zastřelili.

Cítil jsem v sobě hněv, jaký se nedá vypsát slovy. Trásl jsem se po celém těle ne slabostí, ale vnitřním rozhořčením. Kolikrát jsem ušetřil Ibn Asla a některé, ba všechny jeho spoluviníky! V tom okamžiku jsem toho trpce litoval. Dělal jsem si hrozné výčitky a pevně jsem si umiňoval, že už nepodlehnu slabosti a nebudu shovívavý, naskytne-li se mi možnost tu masovou vraždu dětí pomstít.

Bohužel jsem ještě neviděl všechno. Nemělo-li být ještě hůř, líp rozhodně nebylo. Teď došlo na třídění dospělých. A neschopné neodnášeli napřed stranou, ale zabíjeli je rovnou na místě. Stiskl jsem zuby, abych nekřičel, ale oči jsem nechal otevřené, už ne ze strachu před bičem, teď jsem chtěl být očitým svědkem toho surového vraždění až do konce.

Když bylo po všem, přinesli rozsochy a železné řetězy. Dosud byli pochytaní černoši svázáni jen provazy a řemeny. Teď jim dali okovy a rozsochy a připoutali je vždy jednoho k druhému tak, že všichni mohli ležet jen na jednom boku, a když si ho otláčili, museli se na druhý bok otočit všichni zároveň. Chovali se teď tiše, protože už nahlédli, že by odpor jejich osud jen zhoršil.

Když dokončil Ibn Asl tuto práci, přistoupil opět ke mně a výsměšně se mi zašklebil do obličeje.

„No tak, jak se ti to líbí? Dobrý lov, co říkáš, a obchod to bude také znamenitý.“

Potlačil jsem pobouření a odpověděl jsem klidně:

„Úlovek je opravdu velký. Odhaduji, že černochoů, kteří to přežili, jsou nejméně dvě stovky. I kdyby jich po cestě zahynula čtvrtina, pořád ještě dostaneš zapláceno za sto padesát otroků. A navíc ještě stáda. Závidím ti!“

Odehrávat se to v jiném prostředí, byl bych se musel v duchu zasmát výrazu, jaký se při mých slovech objevil na padouchově tváři. Ibn Asl doslova ucouvl o několik kroků a užasle na mne vykulil oči.

„Ty že mi závidíš? Alláh koná zázraky nad zázraky! To tě musel znenadání posednout úplně jiný duch.“

„Máš pravdu, je to tak, a ty myslím toho ducha také brzy poznáš.“

„Chceš se snad taky dát k lovcům otroků?“

„Ne, to nechci. Otroky nehledám. Já chci chytit jen několik určitých lidí a doufám, že je taky chytím.“

„A kdo to je?“

„Mohl bych mlčet, ale povím ti to přece, abys mě nepokládal za zbabělce nebo si nemyslel, že si zoufám. Koho chci chytit? Především tebe a pak tvoje bílé askarije.“

Tu se Ibn Asl hlučně rozchechtal.

„Mne a moje bílé askarije? A proč ne taky moje černé vojáky?“

„Protože jsi je oklamal, obelhal a svedl. Proto čeká trest tebe a tvé

bělochy, ale černochy s tebou nestihně.“

Ibn Asl mi civěl hezkou chvíli do tváře, pak přikročil blíž, prohlédl velmi pečlivě mou šebá i okovy na mých rukou, a když shledal, že jsou v pořádku, řekl:

„Už jsem málem myslel, že ses napůl vyprostil z pout a doufáš, že se zase dostaneš na svobodu. Ale protože vidím, že pouta jsou v pořádku, zbývá mi jen jeden závěr, že ses náhle zbláznil.“

„Jsem zcela při smyslech a vím přesně, co mluvím.“

„Tak? Nu, já ti ukážu, jak na takové...“

Zarazil se a znovu si mě prohlížel pronikavým pohledem, ale já jsem ten pohled klidně vydržel. Poslední slova pronesl Ibn Asl vztekle a vytrhl z opasku nůž, jako by mi ho chtěl vrazit do prsou. Ale rozmyslel si to, jen na mne vycenil v nadutém smíchu zuby a nůž zastrčil za opasek.

„Ba ne! Mne nedoběhneš! Mám dost filipa, abych uhodl, co zamýšlíš. Poznal jsi, že jsi ztracen, protože víš, že tě čekají muka, jaká dosud nikdo nevytrpěl. Abys těm mukám ušel a umřel snadno a rychle, dráždíš mě. Myslíš si, že tě v zlosti rychle zabiju, ale to ses přepočítal. Budu tě šetřit, dokud nepřepadnu a nespálím Vagundu. Pak se zmocním také tvého milovaného přítele rajjise efendiná a udělám vám tu radost a dovolím vám, abyste spolu závodili, kdo bude víc křičet bolestí a naříkat žalostněji.“

S ironickou přívětivostí mi položil ruku na rameno.

„Vidíš, oč jsem mocnější než ty. Tebe už mi nevyrve z rukou ani Alláh, ani šajtan. Jsi ztracen. A pro případ, že bys snad čekal pomoc od rajjise efendiná a těšil se, že se ho nezmocním, povím ti, že vyrazím k Vagundě ještě dnes v noci. Rajjis efendiná mě tam ještě nečeká, a čím víc si pospíším, tím bezpečněji ho překvapím. Vy tři teď dostanete najíst a napít, ne ze soucitu, to ne, ale abyste měli dost sil a vydrželi rychlou cestu.“

Ibn Asl se ode mne odvrátil a udělil několik rozkazů. Dosáhl jsem svého, a co mi sdělil, mě velice uspokojilo. Domnívá se, že ho chci dráždit, a to mi dalo jistotu, že nás aspoň v nejbližší době nezbaví života.

Toho večera nám dali najíst masa a napít vody. Maso nám strkali po soustech do úst, a to tak vydatně, že jsem byl úplně sytý. Pak nás odvázáli od kůlů a pod dohledem tří strážců odvedli opodál. Tam jsme směli ulehnout.

Lehl jsem si tak, že jsem měl ohně a dějiště dnešních krutostí za zády a nic jsem z nich neviděl. Promluvit na své druhy jsem se chránil, protože jsem věděl, že by mě i za pouhý pokus umlčeli bičem. A protože se neozval ani Ibn Níl, ani Selim, byli zřejmě téhož názoru.

Ačkoli jsem ležel odvráceně, brzy jsem postřehl, že se za mnou chystají k odchodu. Nově pochytaní otroci museli vstát, aby je mohli odvést v řadách po jednom. Uloupená stáda hnali za nimi. Nás tři si vzali za pochodu na starost Ibn Asl s pěti bílými askaríji. Průvod se vrátil na sever ke křovinám, kde jsme tábořili, než lovci otroků vesnici přepadli. Zapálili několik ohňů. Podle toho, co mi řekl Ibn Asl, jsem byl přesvědčen, že se tam zdržíme jen krátce, a brzy se ukázalo, že jsem měl pravdu.

Položili nás tak, že nás ze tří stran obklopovalo křoví a že jsme nemohli vidět, co se děje na tábořišti. Přivedli osedlané volky. Pak přišel Ibn Asl a prohlásil:

„Ibn Níl ani Selim nejsou jezdci. Kdybych jim ponechal šebá, zahynuli by mi po cestě. Ale protože chci, aby zůstali naživu, ulehčím jim jízdu tím, že jim vidlici sejmu. Ty však jsi v sedle doma, efendi, a tak pojedeš s šebá. Jsi mi doufám vděčný, že tě tak vyznamenávám!“

Po těchto výsměšných slovech jsem se mohl připravit na velmi obtížnou jízdu, ale přijal jsem to klidně, protože jsem v té chvíli stejně nemohl nic podniknout pro svou záchranu. Naděje jsem mohl skládat pouze ve vodu. Ve vodu? Jak to?

Když mi nasazovali okovy poprvé, snažil jsem se dostat železa co nejvolněji. Byl jsem přesvědčen, že se z nich vysmeknu. Na několika cárech kůže nebo masa, o něž bych přitom přišel, mi nesešlo. Jenže jsem nevzal v úvahu vedro. Potil jsem se, ruce jsem měl neustále vlhké a tak napuchlé, že jsem je nemohl sám z pout vyvléknout, i kdybych se

dřel sebevíc. Mělo-li by se to podařit, musel jsem nejdřív odstranit otok, a to zmůže pouze studená voda. Tak tedy vodu, jen vodu!

Ibn Nílovi i Selimovi sňali rozsochy a přivázali je na jízdní volky. Také já jsem musel nasednout, a učinil jsem to bez váhání, a pak mě pevně sešněrovali. Potom vedli naše zvířata křovím, až jsme vyjeli do volné roviny. Spatřil jsem tam větší počet jezdců.

Řadili se k pochodu. V čele jeli dva vůdci, kteří se tu skvěle vyznali, jak jsem si později všiml. Pak následovala četa asi devíti bílých askarjů, za nimi Ibn Asl, k jehož sedlu byly vzadu upevněny dva řemeny. Jeden uvázali k hrotu mé šebá, druhý ovinuli kolem těla Ibn Nílovi, takže jsme oba museli jet bok po boku za svým mučitelem. Od mého sedla vedl zase řemen a na něm šel za mnou Selimův volek. Nikdo si to nemohl vymyslet prohnanejším.

Byl jsem na svém volku pevně svázaný a nemohl jsem držet uzdu, protože jsem měl na krku těžkou šebá a musel jsem ji podpírat zdviženýma rukama, aby mě neuškrtila. Každé škubnutí Ibn Aslova volka, každý chybný krok jeho zvířete nutně vychýlil mou šebá a způsobil mi bolest. Selim byl špatný jezdec, navíc byl také svázaný, a na volkovi, říkal jsem si, určitě pojede ještě hůř než na koni. A protože jeho volek šel na řemeni od mého sedla, vymysleli si celé to uspořádání vlastně jen proto, aby mě mučilo, a byl to vynález věru d'ábelský. Měl jsem jen jediný prostředek, jak utrpení zmírnit, totiž sedět v sedle pevně a co nejvíc svírat volka stehny. Jenže kdo dokáže sedět pevně na volkovi celý den, ba i jen hodinu, a nadto ještě svázaný!

Za Selimem jelo zase několik bílých askarjů a za nimi zbytek průvodu. Vůdce vykřikl a dali jsme se do pohybu, nejdříve pomalu, pak rychlejším krokem.

Už po prvních pěti minutách jsem postřehl, že nesedím na jízdním volkovi, ba že mi dokonce vybrali z nákladních soumarů nejhorší a nejnepoddajnější dobytče. Nu, dělal jsem, co jsem mohl, aby šel volek trochu vláčněji a rovnoměrněji. Jenže co to bylo platné, když ten lotr Ibn Asl každou chvíli sáhl po řemenu za sebou a zaškubal mou šebá! Pak zase askarjové, kteří jeli za Selimem, tloukli jeho volka, takže se zvíře plašilo, uskakovalo a smýkalo mnou zezadu. Byla to jízda, jakou jsem ještě nezažil, ani netoužím ještě někdy zažít.

Mohly být asi tři hodiny v noci. Hvězdy ještě zářily stejně jasně a my jsme pořád jeli volnou krajinou. Jediné právo mi ponechali: mohl

jsem bez překážek hovořit s Ibn Nílem. Nebo nám také to dopřávali z pouhé vypočítavosti? Chtěli, abychom kuli plány na záchranu a pak byli tím zoufalejší, že nemůžeme uniknout?

Nemohl jsem se podívat, kolik mužů jede za mnou, protože mi šebá bránila otočit hlavu. Když jsme pak zastavili, aby si volci odpočali, napili se a napásli, napočítal jsem třicet askarijů a asi stovku Džangů. Asi dvacet bělochů a padesát černochů tedy zůstalo s ukořistěným skotem a s otroky a hnali je za námi, kdežto Ibn Asl spěchal napřed, aby Vagundu překvapil.

Ibn Níl se všemožně snažil ulehčit mi trýzeň jízdy. Protože byl rovněž spoutaný na nohou i na rukou, neovládal své zvíře, jak by byl chtěl.

„Efendi, tentokrát je s námi asi konec,“ povzdechl tlumeně. „Nebo snad zbyla v tvém srdci ještě špetka naděje?“

„Špetka?“ odpověděl jsem tiše. „Nepozbyl jsem naděje ani jiskřičku.“

„Naděje! Je to hezké slovo, jenže se bojím, že pro nás už na světě nic takového není.“

„Pro mne je naděje, dokud žiju, a protože dosud žiju, tak zkrátka ještě doufám.“

„Navzdor poutům a navzdor téhle šebá, která patří mezi vynálezy pekel?“

„Navzdor tomu všemu. Pouta se dají rozbít a šebá je překážka sice pevná, ale lze ji překonat.“

„Myslíš, efendi, že dokážeš přetrhnout řetěz, který spojuje tvé okovy?“

„Dokud musím držet šebá, nepřetrhnu.“

„A dokud máš okovy na rukou, nemůžeš si sám sundat šebá z krku.“

„Máš pravdu. Jenže já doufám, že ty okovy dlouho nosit nebudu.“

„A jak je dostaneš dolů?“

„To se dovíš až potom. Nechci o tom mluvit, někdo by mě přece jen mohl zaslechnout. Teď buďme zticha! Musím se soustředit na jiné věci, nechci-li se dát uškrtit nebo se svalit s volkem a zlámat si vaz.“

Tuhle poznámku, že bych si mohl zlámat vaz, jsem myslel vážně. Nebezpečí, že mě potká osklivá nehoda, bylo opravdu značné. Tahali mě a smýkali mnou zepředu i zezadu, a každé to škubnutí, které trhlo mnou, ucítil můj volek také. Jestli ztratí trpělivost, snadno upadne.

A já jsem byl pevně přivázaný k jeho hřbetu a na krku jsem měl těžkou a dlouhou šebá. Krk byl tedy ze všech částí mého těla nejvíc ohrožený.

Když se rozednilo, už jsem necítil paže. Strnuly mi v nepřírozené poloze, jak jsem musel podpírat rozsochu. Ostatní strážně pominu, jen o nohou se ještě zmíním. Cítil jsem, že jsou samá krev. A přece měla trýzeň ještě vzrůst.

Za noční tmy vyhledávali vůdcové jen volné pláně. Když se teď rozednilo, mohli zachovávat přímý směr, a ten vedl samými lesy. Jet na mém zvířeti a v té poloze pod stromy a místy i močálem bylo

ještě mnohem obtížnější než po pasekách. A přece jsem to vydržel až do poledne, kdy jsme zastavili, protože si volci potřebovali odpočinout. Rozložili jsme se na mýtině, kterou zvolna protékal úzký potůček.

Nás tři odvážali z volků. Když jsem se nohama dotkl půdy, odmítly mě nést. Zhroutil jsem se.

„To už je to s tebou tak špatné?“ ironicky se zasmál Ibn Asl. „Pořád se ještě chlubíš svou silou?“

„Kdy jsem se jí chlubil?“ odpověděl jsem. „Myslíš si, že trpím? Naopak, raduji se, protože vím, že nedorazíš do Vagundy včas.“

„Že ne? A proč?“

„Protože tě zdržuji!“

Ibn Asl chvíli zamyšleně zíral do země, a pak se mlčky odvrátil. Doufal jsem, že jsem dosáhl, čeho jsem dosáhnout chtěl, že se mnou totiž budou nakládat méně krutě.

Nohavice jsem měl ztuhlé krví, ale brzy jsem poznal, že ta slabost před chvílí byla přechodná. Nucená nepřírozená poloha spoutaných nohou a rukou je ochromila jen na chvíli, jakmile se mohly vrátit do obvyklé polohy, opět jsem jimi vládl. Nedal jsem to však znát, ale tvářil jsem se malátnější, než jsem skutečně byl. A úskok zapůsobil.

Také teď jsme dostali maso a vodu. Protože jsem se mohl pohybovat volněji, rozhlédl jsem se, z kolika lidí a jakých se náš průvod skládá. Ibn Asl přibral také náhradní volky. Dva z nich nesli jeho stan. Na nákladním sedle třetího volka jsem zahlédl dlouhý balík, z něhož vykukovaly pažby a hlavně našich pušek. Že nám nesebrali jenom zbraně, ale vůbec všechno, nemusím snad podotýkat.

Odpočívali jsme asi dvě hodiny, než jsme znovu vyrazili. Jak jsem byl rád, že mi z krku šňali šebá, než mi rozkázali nasednout! Dostal jsem dokonce lepšího volka. Moje poznámka tedy přinesla kýžené ovoce. Sice mě zase poutal řemen k Ibn Aslovi a k Selimovi, ale rozsocha mě už netlačila, a třeba jsem měl ruce svázané, mohl jsem držet uzdu a volka řídit. Proto jsem odpoledne tolik netrpěl, a když jsme večer zastavili, pozoroval jsem na sobě už jen jakousi ztuhlost.

Tábořili jsme na kraji stepi. Volci se měli několik hodin pást a pak přezvykovat pod dohledem stráží, které se musely v noci střídát. Pro Ibn Asla postavili stan a mně dali opět na krk šebá. K večeri jsme dostali kaši z prosné mouky, rozmíchané ve studené vodě.

Zapálili oheň a chystali se ho udržovat celou noc, aby plašil bodavé komáry. U ohně museli ulehnout Ibn Níl a Selim, protože je mohli strážci v záři plamenů líp hlídat. Mně však Ibn Asl pečlivě prohlédl okovy a šebá a pak řekl:

„Tebe venku nenechám. Musíš se mnou do stanu, abych tě měl naprosto jistého.“

Odvedli mě tedy dovnitř, a když mi řemenem pevně spoutali kotníky, položili mě vzadu ve stanu. Hrot mé šebá přivázali k podpěře, takže jsem nemohl hlavou ani trupem hnout. Poloha to byla víc než nepříjemná. Hned u vchodu ustlali Ibn Aslovi lůžko z měkkých příkrývek a vedle postavili na noc nádobu pitné vody. Ta voda by mě byla mohla zachránit, bohužel však nestála na dosah. Když se lovec otroků natáhl na lůžko, poznamenal:

„Ať tě ani nenapadne utíkat! Sotva by ses pohnul, hned to uslyším. Kdybys chtěl vstát, otřeseš stanem nebo ho dokonce strhneš, protože je k němu šebá přivázaná. A venku sedí u ohně strážci. Nespustí ze stanu oči.“

Měl pravdu, ale kdybych byl dosáhl k nádobě s vodou, byl bych se mu přesto vzepřel. Ibn Asl zatáhl závěs a zavřel tak stan, a od té chvíle se neozval. Já jsem byl také zticha, ale neusnul jsem. Jednak jsem ležel příliš nepohodlně, a pak jsem také musel přemýšlet, zda bych se nemohl zbavit pout jinak. Jenže ať jsem si lámal hlavu jak jsem chtěl, k ničemu jsem nedošel. Až mi začala hlava klesat a chvílemi jsem upadal do jakési dřímoty, ale hned jsem se zase probouzel. Když venku strážce hlasitým křikem budily spáče, byl jsem mnohem unavenější než večer.

Svívalo. Uvolnili mi nohy, odvázáli šebá od podpěry stanu, vyvedli mě ven a zase mi dali najíst prosné kaše. Pak mi šebá sňali a opět mě přivázali na volka, stejně jako Ibn Níla a Selima, a začala další jízda. Jeden z vůdců chyběl. Později jsem se dověděl, že vyrazil už v noci a jede před námi jako zvěd.

Ted' už jsem si nemusel naříkat, že je mi v sedle zle, ani Ibn Níl si nestěžoval, zato začal za námi kňourat Selim. Bylo jasné, že takové útrapy nevydrží. Litoval jsem ho, ačkoli jenom on zavinil tohle naše neštěstí, a zavolał jsem na něho pár útěšných poznámek. Dnes to šlo, protože jsem už nemusel nadnášet šebá a mohl se otočit.

Jenže jsem sklídl malý vděk. Selim se na mne osopil:

„Mlč, efendi! To ty jsi vinen vším, co musím snášet.“

„Já? Jak to?“ zeptal jsem se udiveně.

„Kdybys byl zůstal ve Vagundě, nebyl bych za tebou utíkal. Mám ruce a nohy jako z papíru a moje duše pláče víc kapek, než naprší za rok. Tenhle vůl je má smrt.“

„Vždycky jsem se domníval, že jsi dobrý jezdec.“

„Taky že jsem. Jsem nejodvážnější a nejobratnější jezdec v celém vesmíru. Zkrotím i nejdivočejšího koně. Ale který opravdový věřící kdy seděl na volu?“

Ani v nynějším zoufalém postavení si ten chvástal nemohl odpustit své vytahování.

Když jsme nechali step za námi, jeli jsme lesem po kraji močálu. Připadalo mi to tam známé. Brzy jsme projeli mýtinou, kterou jsem už také někdy viděl. Rozhlížel jsem se proto bystřeji na všechny strany a Ibn Níl poznamenal:

„Víš, efendi, že jsme tady už byli? Tudy jsme šli druhý den časně zrána.“

„Vidíš, máš pravdu. Už si vzpomínám.“

„Tak rychle jsme jeli, představ si!“

„Včera jsme urazili velký kus cesty. Ale to není jediný důvod, proč už jsme tady. Máme skvělé vůdce.“

„To je zlé, protože ten kus, na který jsme my potřebovali pěšky tři dny, teď urazíme za dva dny. Kdy dojedeme k Vagundě, co myslíš?“

„Pravděpodobně už dnes.“

„Tak to jsou naši přátelé ztraceni a my s nimi.“

„Ještě ne. Do té doby se ještě může leccos přihodit. Nezoufej!“

Důvodů, abychom pozbyli naděje, bylo dost. Jestli jsme se v krajině nezmýlili, dalo se očekávat, že dorazíme večer blízko k Vagundě. Také okolnost, že vyslali zvěda, dokazovala, že se blížíme k cíli. Nedojedeme-li tam příliš pozdě, zaútočí Ibn Asl pravděpodobně ještě dnes, ovšem shledá-li, že se ve Vagundě nepřipravili k obraně. Lidí bylo ve vsi dost, ale budou-li spát a zapálí-li útočníci kolem dokola ohně jako ve Fogudě, budou asi přátelé ztraceni.

Zkrátka a dobře, rozhodnutí se blížilo rychlými kroky. Neosvítí-li mě do večera spásný nápad, později už nebude nic platný.

„Myslíš, že bude rajjis efendiná ve střehu?“ pokračoval v rozmluvě Ibn Níl.

„Skoro o tom pochybuji.“

„Já taky, protože rajjis Ahmad ještě Ibn Asla nečeká.“

„A i kdyby byl opatrný, nám třem to nepomůže. Jakmile by Ibn Asl poznal, že podlehne, zavraždil by nás.“

„Při Alláhovi! To je pravda!“

„Musíme se osvobodit, než dojde k boji.“

„Jenže to je vyloučeno, a proto jsme ztraceni. Už nikdy neuvidím své drahé, ale mám přece jen útěchu, že mi bude dopřáno zemřít vedle tebe, můj drahý, dobrý efendi.“

„Doufám, že budeš ještě dlouho a šťastně žít, protože si to zasloužíš.“

Ibn Níl neodpověděl. Ani mně nebylo tak lehké u srdce, jak jsem se tvářil. Potají jsem se pokoušel překroutit řetěz na rukou, ale bylo to marné. Ostatně i kdyby se mi to bylo podařilo, stejně jsem neměl zbraně. A navíc jsem ještě byl svázaný pevnými řemeny.

Uplynulo dopoledne. Když stálo slunce nejvýš, zastavili jsme dnes poprvé, abychom dopřáli zchváceným zvířatům odpočinek a potravu. Bylo na nich vidět, že tak rychle už vydrží klusat nanejvýš ještě do večera.

Nakrmili nás sušeným masem, kterého měl Ibn Asl zásobu. Za dvě hodiny jsme znovu vyrazili, stejně jako včera. Odpoledne mi krajina připadala ještě známější. Ke čtvrté hodině jsme dojeli k místu, kde jsme před pěti dny uhnuli doprava z cesty, odkud jsme čekali Ibn Asla. Blížili jsme se k brodu.

Zvěd, který se od nás odloučil předešlé noci, vykročil z úkrytu za křovím a přistoupil k Ibn Aslovi, aby mu podal hlášení. Protože jsem jel za lovcem otroků, slyšel jsem každé slovo.

„Nu,“ zeptal se Ibn Asl, „měl jsi štěstí?“

„Měl, ó pane,“ zněla odpověď, „a větší, než jsem mohl doufat.“

„Jak daleko je odtud k vesnici?“

„Pěšky se tam jde přes hodinu, ale když jedeš, dorazíš tam ještě dříve. Za brodem jsem vyslechl v lese dva muže.“

„Černochy z Vagundy?“

„Černochy ne, bílé askarije rajjise efendiná. Vyšli si do lesa něco zastřelit, a protože zvěř nenašli, sedli si a povídali.“

„A co jsi vyslechl?“

„Že tě očekávají až za čtyři nebo dokonce až pět dní.“

„Tak to se ještě nijak neuchystali k obraně.“

„Neuchystali. Chtějí ti poslat naproti zvědy a pustit tě až k jezeru pod vesnicí. A do toho jezera nás má jejich přesila zahnat.“

„To pro mne není nic nového, to jsem se dověděl už od zajatce, od Selima. Kdo je velitelem? Rajjis efendíná?“

„Ano, ale velkou důvěru k němu nemají. Oba ti chlapci říkali, že by jim byl Kara ben Nemsí efendi milejší, a také Borové, co tam jsou, prý mu víc důvěřovali.“

Tu se Ibn Asl otočil ke mně.

„Slyšíš tu chválu, efendi? Doufám, že jejich důvěru nezklameš.“

„Ujišťuji tě, že udělám všechno, co bude možné,“ odpověděl jsem lhostejně.

„S tvými možnostmi je konec,“ jízlivě se zasmál Ibn Asl a znovu se obrátil k zvědovi. „A co jsi ještě vyslechl?“

„Dál už nic, jen to, že se ve Vagundě domnívají, že se ti tři, co jsme je zajali, pustili zpět cestou, kudy sem přišli.“

„Tak ve Vagundě netuší, že ti tři chtěli do Fogudy?“

„Netuší. Myslí si, že se Kara ben Nemsí efendi cítil uražený a odstrčený, a že se proto s rajjise efendíná nadobro rozešel.“

„Jsem spokojený s tím, co jsi se dověděl. Jak je brod hluboký?“

„Jezdec se namočí jen po kolena.“

„Musíme se přiblížit ke vsi co nejvíc. Víš o místě, kde bychom se mohli utábořit, aby nás neobjevili?“

„Poohlédl jsem se po okolí a našel jsem takové místo na půl cesty odtud. Když nezapálíme ohně, nemohou nás z Vagundy upozorovat.“

„Tak nás veď! Zastavíme tam jenom nakrátko, protože musíme vesnici přepadnout ještě před půlnocí.“

„Dovol, pane, abych tě upozornil, že vesničané mají hosty. Jsou u nich Borové a askarijové rajjise efendíná, a kam zavítali hosté, tam se chodí pozdě spát.“

„To je pravda. Také je ostatně mezi půlnocí a východem slunce spánek nejtvrdší. Možná že je napadneme až někdy po půlnoci. Vyšlu pak ještě zvěda. A teď kupředu!“

Vjeli jsme do vody a za brodem jsme zase vyjeli na břeh, směrem k vesnici. Asi po půl hodině jsme odbočili za průvodcem k lesu, kde předtím ukrýval volka. Stromy byly statné a vysoké a rostly daleko od sebe. Když jsme zastavili v mlázi mezi dvojí houštinou, prohlásil

vůdce, že tohle je nejlepší místo k táboření.

Sesedli jsme z volků a my tři jsme hned zase dostali na krk šebá. Dojeli jsme v pravý čas, protože se začínalo stmívat. Voly přivázali ke stromům. Několik mužů postavilo pro velitele stan. Protože jsme kromě šebá měli ještě na rukou a na nohou pouta, domnívali se Ibn Aslovi lidé, že nás nemusí příliš bedlivě hlídat. Mohli jsme tedy hovořit nerušeně.

„Vypadá to s námi tuze ošklivě, efendi,“ prohodil Ibn Níl. „Napřed dávali Selimovi a mně jenom řemeny. Ted’ už nám také dali železa. To je zlé znamení. Jsme ztraceni.“

„Nejsme! Něco se musí stát a stane se k naší záchraně.“

„A co? Já nemůžu udělat nic, Selim také ne. A tebe zase přivážou ke stanu. Tak co se může stát?“

„Nu, nestane-li se nic jiného, přihodí se aspoň to, že se vrhnu na Ibn Asla.“

„Vyloučeno! Vždyť budeš přivázaný!“

„Za šebá k podpoře stanu, to ano. Ale když vstanu, vytrhnu kůl a zvednu ho a stan se zřítí. A to by bylo, abych se přitom nezmocnil Ibn Asla!“

„Jenže co to bude platné?“

„Moc to bude platné. Jakmile ho budu držet v rukou, už ho nevydám, to tě ujišťuju.“

„Jenže pak zabijí nás!“

„A možná že taky ne. V mých rukou bude ten člověk rukojmím, a třeba nám výměnou za něj dají svobodu.“

„Ty jsi svázaný a nemáš zbraně, a Ibn Asl má u sebe nůž, i když spí. A kdyby ses ho nakrásně zmocnil i v okovech, probodne tě.“

„Sevřu ho naráz tak, že si na nůž ani nevzpomene.“

„Kdybychom si tak mohli promluvit s těmi Džangy! Ale ani to by nebylo k ničemu. Džangové sice patří k témuž kmeni jako Vagund’ané, ale s Fogud’any byli také příbuzní, vždyť to jsou také Gohkové, a přesto je pomáhali přepadnout a vraždit.“

Museli jsme rozmluvu přerušit, protože nás přišli odnést blíž ke stanu. Pod stromy už bylo šero. Využil jsem toho, abych si získal přehled o táboru.

Prostora mezi oběma houštinami byla dlouhá a nepřiliš široká.

Proto měl tábor úzký protáhlý tvar. Jedno křídlo zaujali bílí

askaríjové, druhé Džangové. Mezi oběma křídly stál stan, ne však uprostřed tábora, protože černoši zabírali víc místa než běloši. Voly považovali za křovím. Několik Džangů odešlo s nádobami pro vodu. Museli pro ni hodně daleko, až ke brodu. Když se vrátili, udělali obvyklou kaši a tou nakrmili také mne. Pak mě odnesli do stanu a přivázali jako včera. Ibn Asl seděl před vchodem. Slyšel jsem, co hovoří se svými lidmi. Vyslal dva zvědy a navíc rozkázal, aby mu přinesli vodu, protože mu došla zásoba.

Uplynula hodně dlouhá doba, snad hodina. Pak se vrátil od brodu muž s vodou. Ibn Asl se napil a postavil nádobu za sebe do stanu. Brzy nato přišli zvědové. Hlásili, že je ve vsi hodně živo a dá se předpokládat, že tam tak brzy spát nepůjdou. Tma byla taková, že jsem nerozeznal ani člověka, ačkoli byl stan otevřený. Ibn Asl chvíli přemýšlel, a pak rozhodl:

„Dobrá, zaútočíme až po půlnoci. Stráže jsou stejné jako včera a o půlnoci ať všechno probudí. Přineste pokrývky pro mé lůžko!“

Já jsem každé to slovo přímo hltal, a teď jsem zatajil dech a naslouchal jsem každému Ibn Aslovu pohybu. Lovec otroků vzal pokrývky a chtěl si ustlat lože sám. Nádobu s vodou mu překázela. Odstavil ji kousek, aby ji nepřevrhl. Když přípravy skončil, přistoupil ke mně a ohmatal mi pouta.

„Dnes je tvůj poslední šťastný den, psí synu,“ poznamenal. „Zítra bude v mé moci také rajjis efendíná, a pak budete skučet, že to bude slyšet až na druhém břehu Tondže.“

Ibn Asl se přesvědčil, že jsou moje pouta v pořádku, a pak přikročil k lůžku a natáhl se na ně. Hrnec s vodou stál hodně daleko. Téměř jsem se třásl napětím, zda si ho odnese. Neodnesl, nechal ho stát, kde byl! Zhluboka jsem si oddechl úlevou.

Teď jsem čekal, až bude jisté, že usnul. Čekal jsem snad hodinu, ale mně připadala jako věčnost. Pak jsem natáhl svázané nohy a začal nádobu s vodou lovit. Dotkl jsem se jí, zasunul špičky nohou za ni a ohýbal a přitahoval jsem kolena k tělu, a tak jsem nádobu zlehka zlehounka přisouval k sobě. Konečně jsem na ni dosáhl rukama. Byl to takzvaný břicháč, baňatý džbán, a naštěstí měl hrdlo tak široké, že jsem prostrčil dovnitř ruku. Protože obvykle bývá levá ruka útlejší než pravá, vsunul jsem do džbánu nejdřív levačku, ale dával jsem dobrý pozor, aby nezařinčel řetěz. Voda byla chladná.

Těžko se dalo odhadnout, jak dlouho trvalo, než jsem ruku vytáhl, snad to byla zase hodina. Když jsem levou rukou ohmatal pravou, cítil jsem, že kůže je drobně zvrásněná, ruka se tedy scvrkla. Pevně jsem pravou rukou uchopil levé pouto a začal jsem točit. Hamdu li'lláh, byl bych málem vykřikl – šlo to! Podařilo se mi protáhnout levou ruku okovem, levačka byla volná! Honem jsem sáhl do týla, kde vězel v šebá příčný klacek. Vytáhl jsem ho, a mohl jsem vyvléknout krk z rozsochy. Ted' už zbývalo jen uvolnit řemen, který mi poutal nohy. Zavázali ho na smyčku. Rozvázal jsem ji, a už jsem vládl všemi údy. Pouta sice ještě visela na pravém zápěstí, ale nebránila mi v pohybech, naopak, jako zbraň nebyla k zahození.

Co ted'? Osvobodit Ibn Níla a Selima? To nešlo, bylo by mě to znovu ohrozilo, protože je oba určitě dobře hlídají. Ale kdyby se probudil Ibn Asl a objevil, že jsem utekl, usoudil by, že prozradím jeho plán, a pak by byl s oběma konec! Vypadalo to povážlivě, osvobodit jsem je nemohl, a nechat je tady jsem nesměl! Jenže co kdybych zneškodnil Ibn Asla? Mohu vůbec odtud, když si ho nezajistím? Má mi Ibn Asl zase uniknout? Ne, ne a třikrát ne! Bud' se odvážím všeho, nebo ničeho!

Lehl jsem si na břicho, tiše jsem se plazil k Ibn Aslovi a přidržoval jsem si řetěz, aby neřinčel. Slyšel jsem, že Ibn Asl dýchá hlasitě a pravidelně. Mám ho zabít, probodnout ho jeho vlastním nožem? Ne, vrah nejsem. Po hmatu jsem našel jeho tělo, jediný úder do spánku, Ibn Asl zachroptěl – a byl můj!

A ted' ven ze stanu, ale s ním! Vytáhl jsem mu z opasku nůž a pistoli, protože i Ibn Asl nechával obě ty zbraně u sebe, i když spal, a napřímil jsem se. Vpředu před stanem jsou stráže, vzadu je křoví, napravo je křoví, ale vlevo je volné prostranství, to jsem viděl za soumraku. Nůž byl ostrý. Rozpáral jsem jím plátěnou stěnu na levé straně, zvedl jsem Ibn Asla a prosoukal se ven. Nešlo to ovšem tak rychle, jak se to píše, protože jsem se musel vyvarovat sebemenšího šramotu. Venku jsem si přehodil omráčeného Ibn Asla přes pravé rameno, přidržoval jsem ho jednou rukou a druhou jsem se protápával dál. Šťastně jsem prošel mezerou v houštině, obrátil se doleva, proklouzl za volky, a ted' jsem se musel dostat z lesa ven. Podařilo se to.

Ted' už jsem krajinu znal. Napravo vedla cesta k jezeru. Zamířil

jsem tím směrem. Ibn Asl byl těžký a času jsem neměl nazbyt. Mohl jsem se s ním vláčet až nahoru do vsi, půl hodiny cesty? Nemohl. Když jsme navečer přijížděli, zahlédl jsem kousek opodál od cesty prostředně silný strom. Ten jsem teď našel, a poměrně snadno, protože už minula devátá a hvězdy mi svítily. U stromu jsem Ibn Asla složil a hledal jsem, čím bych ho svázel. Když jsem si před chvílí ve stanu uvolnil nohy, strčil jsem řemen do kapsy. Zajatecův pás a dlouhý pruh jeho turbanu postačily na spoutání, za roubík posloužil jeho fez. Ve dvou minutách byl Ibn Asl přivázaný ke stromu tak pevně, že se vlastní silou nemohl vyprostit, a křičet také nemohl, v tom mu bránil roubík.

Pak jsem utíkal k jezeru. Odtamtud jsem pohlédl ke vsi na kopci. Všude tma. Předpověď zvědů se nesplnila, šli tam spát brzy. Rozběhl jsem se do svahu. Cestou jsem uvažoval co udělat. Přepadnout tábor by bylo bývalo snadné. Byl bych však rád předešel krveprolití. Vzpomněl jsem si na Džangu Agadího. Ano, půjde to, když nám Agadí pomůže. Ba půjde ještě také něco jiného. Dokážu rajjisovi efendiná, že on mě potřebuje, kdežto já jeho ne. Nejsem ctižádostivý, ale rajjis efendiná mě odmítl, a proto jsem mu neváhal uštědřit tuhle lekci.

Půda byla měkká a mé kroky tlumila i tráva. V polovině svahu se tyčilo skalisko sice široké, ale jen o málo vyšší než člověk. Musel jsem projít kolem. Skála byla světlá a mně se pojednou zazdalo, že se u ní pohybuje něco tmavého. V mém postavení bylo záhodno pokládat za podezřelé všecko. Vytáhl jsem nůž a pokročil blíž. Stál tam nějaký párek milenců, což se prý nepřiházívá pouze v Africe. Odskočili od sebe. Ženy jsem si nevšímal, zato jsem si tím bedlivěji prohlédl muže. Na kudrnaté hlavě měl širokou střechu z klobouku a na ohrnutém nose velké brýle beze skel.

Na mou duši, tenhle zázrak si za těch pár dní, co tu pobyl, už dokázal získat srdce černé panenky! Když mě poznal a dal se radostí do křiku, položil jsem mu varovně dlaň na tlusté pysky a právě jsem ho chtěl napomenout také slovy, vtom se však zpoza skály vynořil přilákán švihákovým křikem druhý párek. Zřejmě se tu rozdávání srdcí rozmohlo. Prohlédl jsem si také tohohle chlapíka a k své velké radosti jsem ho poznal. Byl to jeden z obou tlumočnicků, které nám přidělili posledního dne, co jsem ještě pobyl ve vsi. Rychle jsem se s

ním domluvil. Tlumočník se rozběhl do vesnice pro Agadího, ale jinak neměl nikoho budit a živé duši nic neříkat. Přivedl Agadího asi za deset minut.

Ted' jsme museli zpravit náčelníka a získat ho pro můj plán. Hněval se na Ibn Asla a hned byl ochoten jít se mnou.

Když jsme odcházeli, vzal jsem s sebou brejláče s oběma děvčaty, aby hlídali Ibn Asla. Brejláč se dušoval, že se dá raději roztrhat, než by nechal zajatce uprchnout. Ibn Asl mezitím nabyl vědomí. Oči měl sice zavřené, ale supěl námahou, jak se snažil popadnout přes roubík dech.

Pak jsem zamířil s Agadím a s tlumočníkem k lesu. Zamýšlel jsem dovést Agadího k jeho Džangům, aby jim pověděl o Ibn Aslových skutečných záměrech. Zatímco bude Agadí plnit tento úkol, chtěl jsem se já s tlumočníkem vlízt rozpáranou stěnou do stanu, abych byl po ruce, až Džangové napadnou bílé lovce otroků.

Listnatou klenbou prokmitávaly hvězdy a já jsem se tu vyznal. Byl jsem si tedy jist, že tábor najdu. Vklouzli jsme do něho na příhodném místě pod stromy, a pak jsme se přikrčili a plížili se dál, já s Agadím napřed, tlumočník za námi. Hlavní bylo, aby černoši nespustili povyk, než v mém průvodci poznají svého náčelníka. Černoši tábořili vpředu, askarijové za stanem. V lese panovalo hluboké ticho – tak tedy ještě nezjistili, ani že jsem já utekl, ani že velitel chybí.

Potichu jsme se kradli, dokud jsme před sebou nespátřili světlé oděvy Džangů, které se odrážely od hlubokého lesního stínu. Lidé spali. Doplazili jsme se k prvnímu spáči. Agadí ho probudil a pošeptal mu do ucha několik slov. Bojovník chtěl vyskočit, ale náčelník ho přísně napomenul, a černocho se rychle uklidnil. Vzbudili druhého černocho, třetího, a pak Agadí poznamenal:

„Běž do stanu, efendi! Tady už každý vždycky vzbudí dalšího a tiše mu poví, že jsem tu. Pak se vrhneme na bílé askarije, napadneme je ve spánku a pozajímáme je. Ty přitom nemusíš hnout ani prstem.“

Uspokojilo mě to. Plížil jsem se s tlumočníkem dál křovinami kolem spících volků. Dostat se do stanu nepozorovaně nebylo nijak snadné, vždyť strážní seděli, docela blízko, ale dokázali jsme to. Uvnitř jsem si lehl, doplazil jsem se ke vchodu a poodhrnul jsem závěs. Moje oči si už na tmou zvykly a v listnaté klenbě byly mezery. Viděl jsem na několik kroků.

Přímo před stanem seděli zády ke mně oba strážní. U jejich nohou leželi Ibn Níl a Selim, vlevo jsem zahlédl postavy spících askarijů.

Protože mi okolnosti přály, protáhl jsem se pod závěsem a rozpráhl se Ibn Aslovou pistolí. Byla to těžká a stará zbraň. Stačilo dvakrát uhodit pažbou, a zasažení strážci se svalili. Skočil jsem k Ibn Nílovi. Nespál a rázem mě poznal.

„Efendi,“ zašeptal, „ty jsi na svobodě?“

„Jsem. Buď zticha, ať se nikdo neprobudí!“

Přeřízl jsem mu řemen na nohou a vytáhl kolík jeho šebá. Ibn Níl mohl vstát, ale železa mu bohužel na rukou zatím ještě zůstala.

„Tamhle vpravo leží balík s našimi puškami,“ pošeptal mi Ibn Níl. „Podej mi tu moji! Ohánět se jí mohu i v poutech!“

„Teď ne. Vlez do stanu. Jinak by si tě mohli Džangové splést s některým askarijem.“

„Džangové? Co je s nimi? Proč by mi...“

Nenechal jsem ho domluvit a vstrčil jsem ho do stanu. Selima jsem osvobodil podobně. Tu se konečně začalo vpravo něco hýbat. Černoši se jeden od druhého dověděli, že jejich náčelník Agadí je opět zde, že ho Ibn Asl chtěl dát zavraždit a je že chtěl za všechny služby nakonec také prodat do otroctví. Potichoučku se shromáždili u stanu, vedle něhož ležela velká hromada řemenů a provazů, určených pro Vagund'any. Vzali si z nich, kolik mysleli, že budou potřebovat na svázání askarijů.

Stovka Džangů na třicet bělochů! Naznačil jsem Agadímu, že si mají vždy tři a tři černoši vzít na mušku jednoho askarije a že se mají na všechny vrhnout současně, aby žádný neunikl. Agadí ten pokyn svým lidem dobře vštípl a oni ho hladce provedli. Přiblížili se tiše jako přízraky a každá trojice si vybrala svého muže. Vrhout se na ně, odzbrojit je a svázat bylo dílem několika okamžiků. Oddíl zvláště k tomu vycvičený by si nebyl mohl počínat lépe a přesněji. Neunikl nám ani jediný askarij, rovněž se ani jediný nedostal k tomu, aby použil zbraně.

Když bylo po všem, zapálili jsme ohně, což bylo nutné pro lepší přehled. A teď se odehrávaly výjevy zpola veselé a zpola dojemné. Veselé především pro nás, pro vítěze. Ibn Níla, Selima a mne ihned zbavili okovů. A jak se tvářili bílí lovci otroků, když viděli, že jsme my tři na svobodě a že jsme tak zadobře s černochoy, kteří byli až dosud jejich spojenci! Kleli a láteřili, ale nebylo jim to nic platné. Jediné, čeho

nadávkami dosáhli, bylo, že jim k řemenům přidali ještě také řetězy a šebá. Obojího tu bylo dost. Ibn Asl to přivezl pro Vagund'any.

Když jsme obnovili nezbytný pořádek, poslal jsem Ibn Níla a Selima pro Ibn Asla a jeho hlídače. Vzali s sebou šebá a okovy. Těmhle šperky byl Ibn Asl vyšňořený, když ho přivedli. Nechtěl jsem s ním mluvit, chtěl jsem mu jenom dát najevo opovržení. Ale protože se přede mnou rozkročil, změřil si mě pohledem, ze kterého sršela nenávist, a vmetl mi do tváře kletbu, jež se nedá opakovat, vyskočil jsem zlostně a obořil se na něj:

„Mlč, ničemo! Je to pár hodin, co jsi mě vyzýval, abych nezklamal důvěru, kterou tu ve mne skládají. Slíbil jsem, že udělám, co budu moci, a slovo jsem dodržel. A teď není konec mým možnostem, ale tvým. Dokázal jsem ti, že dobro je vždycky silnější nežli zlo, a jsem s tebou provždy hotov. Rajjis efendiná vyřkne nad tebou ortel.“

Jak jsme strávili několik hodin do svítání, dovede si každý představit. Nejčileji si zase vedl Selim a kdekoho nutil poslouchat, že on je největší hrdina z celého vesmíru.

Když se začalo rozednívat, dal jsem osedlat volky, protože jsem si usmyslil veselý kousek. Naložili jsme zavazadla i zajatce a pak jsme také nasedli. Vyjeli jsme z lesa a táhli k jezeru. Tam jsme slavnostně a pěkně pomalu objeli vodní nádrž kolem dokola. Ve vsi už vstali. Pokládali nás za očekávané nepřátele a spustili velký válečný povyk. Vyhrnuli se před ohradu v celých zástupech a vrchní velitel rajjis efendiná je rozdělil do několika oddílů. Když se houfy hnuly se svahu, aby nás „zahnaly do jezera“, jak si to rajjis efendiná představoval, vyslal jsem jim v ústřety statečného Selima na hřbetu výbojného volka. Ničí jazyk se pro tenhle úkol nehodil líp než jazyk „největšího hrdiny v celém vesmíru“. Milý Selim také tentokrát přišel, viděl a zvítězil. Sotva ho šiky bojovníků poznaly a uslyšely první slova, bylo po pořádku, tatam byla kázeň a všechno se hnalo s kopce v jednom chumlu, aby kulilo oči na ten jitrní div. Každý se mnou chtěl mluvit, ale já jsem neměl kdy odpovídat, protože všechnu mou pozornost vyžadoval úkol chránit Ibn Asla. Nebýt mne, byli by ho doslova roztrhali na kusy. Na můj rozkaz utvořili askaríjové rajjise efendiná kolem Ibn Asla a jeho bílé sebranky hustý kruh, aby poražené bezpečně dovedli do vsi. Za nimi jeli Džangové a potom táhli vagundští občané a občanky v takovém nadšení, že si na mne nikdo už ani nevzpomněl.

Osaměl jsem u jezera, a teprve po chvíli jsem se pomalu loudal ke vsi. Mezitím už měl Selim dost času, aby všude roztroubil naše, nebo spíše svoje hrdinské činy a kdekoho jejich mlčením rozehrál. Rozehrál se také rajjis efendiná. Právě když jsem vcházel branou, kráčel mi vstříc a podával mi obě ruce.

„Efendi! Byl jsem k tobě nespravedlivý. Selimovi se nedá věřit ani slovo, ale z toho mála, co jsem se dověděl od statečného Ibn Níla, vidím, že nám dnes v noci hrozilo vážné nebezpečí. A celá vesnice spala!“

„Celá ne,“ odpověděl jsem. „Čtyři srdce bděla a bušila tak silně, že jim bylo ve vsi těsno. Nebýt jich...“

Dál jsem se nedostal, protože se ke mně přihnala celá tlupa Gohků s brejláčem v čele. Chytili mě, tiskli, mačkali a točili mnou od chýše k chýši po celé vsi. A mně málem připadalo, že jízda na volku z Fogudy sem nebyla ani zdaleka tak hrozná jako tenhle vítězný průvod po Vagundě.

Odpoledne chodil vesnicí zase průvod, ale zcela jiného druhu. Vodili Ibn Asla a jeho bílé lovce otroků, všechny bez výjimky v okovech a s šebá na krku. Zmínil jsem se už, že kopec, na kterém vesnice stojí, spadá na třech stranách téměř kolmo. Lovce otroků zavedli k jedné z těch stran, postavili je na samý kraj a zastřelili. Mrtvá těla se zřítily do hlubiny. Sám jsem u popravy nebyl. Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí! Trest byl spravedlivý, jenže já jsem neměl nejmenší chuť přihlížet jeho provedení. Zato jsem cítil, že si teprve teď mohu zase volně vydechnout, když mám jistotu, že mě lovec otroků už nemůže tak strašlivě umučit, jak vyhrožoval.

Džangům bylo odpuštěno. Dověděli jsme se od nich, že jiný oddíl lovců otroků dostal příkaz táhnout z Fogudy směrem na Agardu a tam se spojit s Ibn Aslem. Gohkové znali kraj i cestu, a tak jsme se vydali hned nazítří ráno na pochod, abychom zajaté černochoy osvobodili. Narazili jsme na ně o den později kolem poledne. Byli proti sedmdesáti honcům stád a otroků ve velké přesile a obklíčili jsme je. Když padesát Džangů vidělo, že jejich soukmenovci i s náčelníkem Agadím jsou s námi, přešli hned k nám. Dvacet Ibn Aslových askarjů vědělo, jaký osud je čeká. Nevzdali se. Bránili se doposledka, dokud jsme je nepostříleli.

Osvobozených otroků mi bylo z té duše líto. Vrátili jsme jim sice

svobodu, skot a ovce, ale doma najdou jen trosky chýší a mrtvoly svých drahých. Necht' nikdo neříká, že černoši necítí jako my. Cítí dokonce ještě vášnivěji než my a prožívají intenzivně všechny strasti i radosti.

Nejeden čtenář si asi na konci předešlé kapitoly řekl: Teď by měl autor vlastně skončit, protože podle zákonů literatury je vyprávění u konce, všechny zápletky jsou vyřešené a spravedlnosti bylo učiněno zadost.

A já bych také byl mohl své vyprávění pobýtem ve Vagundě ukončit, kdyby mě nebyl osud několik let předtím v daleké zemi svedl s mužem, kterého jsem měl proti všemu očekávání tady hluboko v Súdánu zase potkat.

Podnikl jsem tehdy se svým statečným sluhou a přítelem Halefem, kterého všichni moji přátelé znají, koňmo cestu Persií, „Říší stříbrného lva“. Unavení několika měsíci jízdního putování, ale bohatí zkušenostmi jsme uprostřed území loupeživých kurdských kmenů přejeli persko-tureckou hranici a nakrátko se zastavili v malém městečku Choj, abychom dopřáli vyčerpaným koním několik dnů odpočinku. Tehdy ještě žil, jak musím poznamenat, Ríh, můj skvělý, nedostižný vráný hřebec, kterého pode mnou později zastřelili. Smrtelně ho zasáhla kulka určená vlastně mně. A když tohle ušlechtilé a vytrvalé zvíře cesta unavila, je nasnadě, že zchvátila ještě mnohem víc koně Hádžího Halefa, ačkoli také jeho zvíře mělo dobrý rodokmen. Halefův kůň v posledních dnech vysílením často klopýtal, a protože jsme měli před sebou ještě obtížnou cestu až za Tigris, museli jsme se zdržet v Choji, ačkoli nám městečko neskýtalo nic, co by nás jinak bylo mohlo lákat.

Hned u prvních chatrčí nás obyvatelé užasle okukovali, ale když jsme zastavili před ubohou hánou, seběhl se k nám celý zástup. Nevztahovali jsme ovšem jejich zájem na sebe. Mnohem víc platil mému hřebci, který i v tom zbědovaném stavu budil zasloužený obdiv. Ríh měl na sobě jeden z těch drahocenných postrojů, kterým se říká rešma, a také postroj vábil všechny zraky. Dostal jsem ho darem od jistého vysoce postaveného Peršana, kterému jsem kdysi prokázal velkou službu, a protože pro mne v ušlechtilé štědrosti vyhledal své nejlepší rešma, které podle kurdských pojmů představovalo jmění, nebylo divu, že se z blízkých domků seběhli všichni, muži, ženy i děti, aby si prohlédli koně i postroj.

Hána byla hrubá, hlínou olepená kamenná přízemní budova. Okénka měla tak malá, že dovnitř padala jen trocha denního světla. Označení okna tu užívám neprávem. Čtenář necht' si pod tím nepředstavuje skleněné tabulky, ale prostě otvory ve zdi, kudy si mohl vítr foukat, jak se mu zlíbilo, a která zároveň sloužila k tomu chvalitebnému účelu, že jimi unikal kouř z ohniště, protože komíny hána neměla. Také vrata do dvora byla pouze široká díra ve zdi bez dveří, a na dvoře to vypadalo, jako by tam byla dlouhá léta zanechávala trus veškerá kurdská zvířena divoká i krotká a vznešení páni tvorstva a jejich roztomilé paničky ho udusávali.

A vzhledu dvora odpovídal zevnějšek hostinského, který se objevil ve dveřích, aby nás po orientálním způsobu uvítal hlubokými poklonami a květnatou řečí. Neobracel se na Hádžího Halefa Omara, ale na mne, protože jsem měl lepšího koně, a tedy jsem musel být z nás obou vznešenější.

„Bud' vítán, ó pane, v mém domě, který ti radostně otevírá svých dvanáct pohostinných bran! Kéž na tě Alláh sešle tisíce požehnání a deset tisíc požehnání kéž rozestře pod tvé nohy! Přej si, pane, všechno, čeho si žádá tvé srdce, a já ti to okamžitě přinesu. Obličej mi září radostí z tvého příchodu jako slunce v ráji. Mé tělo překypuje ochotou sloužit ti, mé ruce se třesou plnit tvé rozkazy a moje nohy si pospíší jako sokolí křídla, aby ve mžiku vyřídily všechny tvé vzkazy. Duše, která bydlí v mém těle, už...“

„Jen ji nech na pokoji! Ať si zůstane, kde je,“ přerušil jsem ho. Nejsem přítel mnoha slov. „Máš byt pro nás oba?“

„Jsem tvůj sluha. U mne budete bydlet, jako byste byli oblíbené ženy Prorokovy.“

„A jídlo?“

„Ničím nebudu šetřit, jen abych ti posloužil. Pro vás jsem ochoten porazit všechna svoje stáda!“

„Nech je naživu! Nepřišli jsme sem požírat stáda. Hlavní je, aby koně dostali dobrou stáj.“

„Ach, pane, budou mít stáje, že se nevyrovnejí palácům v Mekce!“

„Dobrá! Ukaž nám ty paláce!“

„Tak pojď a klad' nohy do šlépějí mých radostně dojatých chodidel!“

Budeš se mnou spokojen, neboť jsem nejspolehlivější ze všech tvých služebníků!“

Seskočili jsme z koní, a ten „nejspolehlivější ze všech mých služebníků“ zamířil ke vratům. Na rozčuchané hlavě mu seděl šátek, vlastně ne šátek, ale už jen zplstnatělý chuchvalec potrhaných nití. A jeho kalhoty, to už ani nebyly kalhoty! Ta nepochopitelná věc, která jen podvodem nesla jméno kalhot, byl roztrhaný hadr, který se marně snažil dosáhnout hostinskému až ke kolenům, a holeně vypadaly, jako by vězely v tmavých punčochách. Ale když jsem se na ně podíval blíže, ukázalo se, že tohle předivo pochází z hospodářova zlatého dolu, totiž z hnojiště na dvoře. Také kazajku měl na sobě tenhle urozený Kurd, napravo zbývala z rukávu ještě třetina a nalevo ho zbývalo čtvrt. Vzadu byla kazajka kupodivu celá, až ovšem na ty díry. Vpředu byla otevřená, protože mám-li říci pravdu, už tam vůbec nebyla. Místo ní jsem viděl něco, co jsem nedokázal blíž určit, protože se to náramně podobalo tomu, co pokrývalo hostinského lýtka.

Hned když se ten člověk objevil, všiml jsem si, že má nadmíru nejistý pohled, a teď se před námi tolik potácel a vrávorál, že jsem uhodl: V tom člověku nepřebývá jen ta duše, kterou jsem mu před chvílí nedovolil vypustit, ale ještě jiný duch, onen oblažující spiritus, který vděčí za svůj vznik kvašení a po žejdlících a po sklenkách se prolévá hrdlem.

Vzali jsme koně za uzdu a vešli jsme za hándžím do dvora. Hned u vchodu byla prohlubeň a v ní se nashromáždily tekutější části zmíněného selského zlata. Hostinský, majitel a vlastník té všudypřítomné hromady hnoje, nebezpečné místo znal, a proto se mu pokusil obloukem vyhnout. Jenže přitažlivá síla louže byla o tolik větší než zamýšlená síla odstředivá, že kaluž chojského hoteliéra neodolatelně přitáhla. Klesl matičce zemi do měkké náruče. Natáhl jsem ruku a chtěl ho vytáhnout, ale hostinský měl patrně už praxi, jak si v tomhle případě pomoci sám, protože odmítl, pomalu se vyškrábal a usmál se na mne:

„Neobtěžuj se, mezi námi to není třeba!“

Měl pravdu, protože když konečně stál zase na nohou, nevypadal o nic špinavější než předtím.

„Sidi,“ řekl Halef marockou arabštinou, které hostinský určitě nerozuměl, „tenhle chlap je abú kuli chanazír, otec všech prasat, u toho rozhodně nemůžeme zůstat. Nenajdeme si přístřeší jinde?“

„Jeho hána je tady v městečku jediná, milý Halefe.“

„Tak zůstaňme raději pod širým nebem!“

„Nejde to. Jsme v nynějším území kelhurských Kurdů, a to jsou nejvyhlášenější zloději koní. Pomysli na mého drahocenného Ríha! Neodpočali bychom si, vždyť bychom nesměli ani na chvíli zamhouřit oči.“

„Máš bohužel pravdu, musíme mít přístřeší, které se dá zamknout a kam se nemůže takový lupič vkrást. Kousíček čistého místa tu ovšem neobjevíme, tak si tedy najdeme, kde je špíny nejméně a kde nebude tenhle džadd el-vasácha, tenhle děd špíny, moc nablízku našim nosům! Viděl jsem už hodně lidí, že se ve mně zvedl hnus, když jsem se na ně podíval, ale takového miláčka hnoje jsem ještě neviděl!“

Opilý „miláček“ vrávoral přes dvůr. Naproti byl ve zdi zase otvor, hostinský se u něho zastavil a přidržel se zdi. Pak se otočil k nám.

„Tady je to místo, pane, kde bude vašim koním jako za branami ráje. Zaveďte je dovnitř a povězte mi, jaké mám pro ně přinést krmení.“

Nahlédl jsem do místnosti, která byla tak tmavá, že si můj zrak musel na tu tmou nejdříve zvyknout. Potom jsem však v těch „palácích“ uviděl takovou spoustu nejrůznějšího neřádu, že jsem bez jakýchkoli omluv odmítl.

„Zbláznil ses? Vždyť je tu tolik špíny, že by do ní koně zapadli!“

Hándží na mě chvíli nechápavě zíral a pak zvolal:

„Špíny? Špíny u mne? Tohle mi ještě nikdo neřekl! To je urážka a já bych tě za ni vlastně měl vyzvat na souboj!“

Tahle vyhrůžka mi připadala tak směšná, že jsem se hlasitě rozesmál. Ale Halefa tak rozhněvala, že se na hostinského obořil:

„Cože? Ty se tady odvažuješ mluvit o souboji? Víš, kdo je vznešený pán, kterému to řekl?“

„Nevím,“ nevinně odpověděl hostinský.

„Je to slavný Kara ben Nemsí efendi z Almánie!“

„Toho neznám. A kdo jsi ty?“

„Já jsem stejně slavný Hándží Halef Omar ben Hándží Abu'l Abbás ibn Hándží Dávúd al Gosara. Stačí, když proti tobě pozvedneme jediný prst, a svalíš se strachy!“

„Ohó! Já se jmenuji Alí a nepatřím k opovrhovanému stavu gur'ánů – sedláků, ale k ašírům, kteří dovedou zacházet se zbraněmi. Žádný strach není tak velký, aby mě dokázal povalit!“

„Vždyť už se potácíš!“

„To není strachy, ale... ale...“

„Ale kořalkou,“ skočil mu do řeči Halef.

„Kořalkou? Dneska jsem ještě nevypil ani hlt. Nechceš mi snad udělat tu ostudu, že bys mě pokládal za opilého?“

„Ale chci, a zrovna tohle!“

„Mýlíš se!“

„Dokaž to! Věřící vyznavač prorokův se nesmí nikdy opít, a kdyby se přesto někdy stalo, že by ho podezírali z opilství, je každý dobrý muslim povinen připomenout mu súru El imtihan. Umíš ji zpaměti?“

„Neumím.“

„Tak ti ji budu rychle předříkávat, a ty ji budeš stejně rychle říkat po mně! Poslouchej!“

Je to stá devátá súra koránu. Zní takto: „Rci: Nevěřící, nebudu uctívat to, co vy uctíváte, a vy nejste ctitelé toho, co já uctívám, a já nejsem ctitelem toho, co vy jste uctívali, a vy neuctíváte to, co já uctívám. Vy máte své náboženství, a já své náboženství mám.“

Takhle v překladu to zní jednoduše. Ale odříkat tuhle súru rychle a bez chyb arabsky je, jak čtenář ví, těžké i pro střízlivého člověka, a opilý to nedokáže za nic na světě. Proto člověka, kterého podezřívají z opičky, vyzvou, aby súru odříkal. Když odmítne, přizná tím, že je opilý. Proto nikdo neodmítne súru opakovat. Neodmítl ani Alí. Naopak, snažil se ze všech sil odříkávat ji po Halefovi, ale musel pořád začínat znova a nikdy ji nedoříkal správně až do konce.

„Tak co, přiznáš teď, že jsi opilý?“ hněvivě se zeptal můj malý hádží. „Budeš za to pykat v džehenně!“

„Já? Ani mě nenapadne! Jsem jenom drobátko veselý, ale když vejdete do světnice, uvidíte tam člověka, který už nedokáže ani stát, ani sedět, ani udržet oči otevřené.“

„Tak to je ten tvůj maghára er radíla, doupě neřesti, kéž je Alláh zatratí, a špíny duše je v ní naskládáno stejně vysoko jako tady smradlavého neřádu. Nemáš pro naše koně jiné místo, lepší?“

„Ještě lepší místo? A nechtěl bys pro ta vaše zvířata Mohamedovo sedmé nebe? Copak není tahle stáj účinná nádhra proti té, kde chovám své vlastní koně? Sem pouštím jen koně vznešených hostů, kteří se u mne ubytují.“

„Tak to už opravdu nevím, co máme dělat! Víš to ty, sidi?“

„Asi nám nezbude nic jiného než dát tuhle stáj vyčistit,“ odpověděl jsem. „Ale napřed se podíváme, co tu můžeme očekávat my lidé. Máš pro vznešené hosty zvláštní světnici?“

„Nemám,“ prohlásil hándží, na něhož jsem se s tou otázkou obrátil. „Před Alláhem jsou si všichni lidé rovni, proto usedají také vznešení lidé tam, kde sedí lidé nízkého stavu.“

„To myslíš v té světnici, kde je ten opilec?“

„Tam.“

„Tak se na ni nejdřív podíváme.“

Uvázali jsme koně na malou chvíli ve dvoře a šli jsme za hostinským do světnice. Byla dlouhá a široká, ale velmi nízká. Zabírala větší část domu ode dveří až ke štítové zdi. Podlaha byla z udusané hlíny. Stálo tam několik nízkých stolů a lavic, zaražených prostě do země, a o zadní stěnu se opíralo několik zástěn z vrbového proutí, vyšších než člověk a dlouhých na šířku světnice. Takové pletené zástěny slouží v Kurdistanu jako posuvné zdi, aby se podle potřeby udělalo z větší místnosti několik menších.

Ve světnici byl jediný host, seděl u jednoho stolu a obličej si položil na paže. Před ním stála hliněná láhev a dva malé, rovněž hliněné pohárky. Hándží prohlašoval, že je ten člověk ještě opilejší než on sám. Pozorně jsem se proto na něho zadíval, hned jak jsem vstoupil. Nadzvedl trochu hlavu a pohlédl na nás. Ale ten pátravý, pronikavý pohled, to nebyl pohled opilcův. Aspoň mi tak nepřipadal, ačkoli host hned zase složil hlavu na paže. Mýlil jsem se? Mýlí se Alí? Nebo se neznámý přetvařuje? Je-li tomu tak, pak musí mít přetvářka důvod a měl bych se nad tím zamyslet.

Oblečen byl ten člověk zcela po kurdsku. Na hlavě měl zvláštní kulatou koženou čepici, jejíž okraje měly tolik hlubokých zářezů, že klíny padaly vpředu až do obličejce, po stranách visely přes uši a vzadu až do týla. Ta čapka se podobala velkému pavoukovi, který sedí na temeni a dlouhé nohy natahuje přes celou lebku. Dále měl muž na sobě tmavou vestu, nahoře tak vystřiženou, že nechávala šlachovitý, osmahlý krk volný. Rukávy měla nahoře úzké, směrem dolů se rozšiřovaly a holé, kostnaté ruce z nich čouhaly až po lokty. Kožené kalhoty vězely v nízkých, hrubě pracovaných botách. Co má ten člověk za opaskem, jsem neviděl, protože seděl, ale vedle něho se o hranu stolu opírala dlouhá orientální ručnice. Vlasy měl bílé. Mohlo

mu být asi šedesát, ale vůbec nepůsobil dojmem vetchého starce, ačkoli jsem si ho natolik zase nemohl prohlédnout.

Halef se o hosta nestaral. Přeletěl celou místnost pohledem, spokojeně pokývl hlavou, když uviděl, že v krbu hoří oheň, jehož dým se zvolna táhl pod nízkým stropem a unikal okenními otvory, a řekl:

„Víš co, sidi, těmi proutěnými zástěnami bychom si tu mohli zřídit oddělený pokoj. Co říkáš?“

„Není to špatný nápad.“

„A můj druhý nápad je ještě lepší, sidi: Mohli bychom vzít dovnitř také koně. Tady by jim bylo dobře, a my bychom je měli u sebe a nemuseli bychom venku hlídat.“

Když to uslyšel hándží, honem se bránil:

„Koně s sebou do světnice? Alláh vám asi dal moc divné hlavy, že se v nich rodí takové nepochopitelné nápady. Jak vás může vůbec napadnout, že si dám z nejhezčí místnosti v domě udělat koňskou stáj?“

„Zaplatíme ti za to!“ namítl Halef.

„Že zaplatíte? O peníze vám nestojím. Mám v domě víc peněz, mnohem víc peněz, než můžete vy zaplatit.“

„Tak to jsi náramný boháč?“

„To nejsem, ty peníze nepatří mně, ale pašovi, vybral jsem mu je jako charrádží tohoto kraje. Je to přes dvacet tisíc piastrů. Máte v kapsách taky tolik?“

„Hlupáku!“ nerudně odpověděl Halef. „Jsme bohatší i než ten tvůj pašá, a co máme, to nám opravdu patří. Ale tobě nepatří z toho, co tu máš, ani vindra. Kolik na nás chceš, když si tu oddělíme vlastní pokoj?“

„Jak dlouho zůstanete?“ opatrně se vyptával Alí.

„Čtyři dny.“

„Tak mi budete platit za pokoj deset piastrů denně a za jídlo...“

„Jídlo si budeme vařit sami,“ vpadl mu do řeči Halef. „Když dovolíš, a bychom si vzali koně do pokoje, zaplatíme ti za den dvacet piastrů. Honem si s námi plácni, protože tolik ti ještě nedal vydělat žádný host!“

Po chvíli dohadování opilý hospodský svolil a zástěnou pro nás oddělil zadní část místnosti, načež došel Halef pro koně a zavedl je k nám. Nato jsme si za dva piastry koupili kuře, Halef je zařízl a upekl

na rožni v krbu, protože pojíst něčeho, čeho se dotkl Alí, bylo vyloučeno.

Já jsem si zatím rozložil za proutěnou stěnou příkrývku a uvelebil jsem se na ní. Štěrbínami v zástěně jsem mohl pozorovat lidi, kteří přišli do světnice. Chtěli vidět hosty tak vznešené, že nenechají koně stát ve špíně. Obraceli se na Hádžího Halefa se zvědavými otázkami, a Halef jim odpovídal a podle svého zvyku náramně legračně přeháněl. Když přitom padlo mé jméno, domněle opilý host se náhle vzpřimil a začal se vyptávat:

„Je to ten Kara ben Nemsí efendi, co tenkrát osvobodil kmen Haddádů ode všech nepřátel?“

„Ovšem,“ prohlásil Halef. „Je to ten slavný válečník, kterého ještě nikdy nedokázal porazit žádný nepřítel a který si samojediný najde v noci lva a zasáhne ho přímo do oka.“

„Tak je to ten, co za to dostal od haddádského šejcha Mohammada Amína darem nedostižného vraného hřebce Ríha?“

„Je.“

„A to je ten hřebec, cos ho vedl tamhle za zeď?“

„To je on. Proč se na něj ptáš?“

„Protože jsem o tom koni a o jeho nynějším pánovi už tolik slyšel.“

Po těch slovech položil ten člověk hlavu opět na stůl a setrval tak hezky dlouho. Nakonec vstal a pomalu a nejistě jako opilý vyvrávoral ze dveří. Asi za deset minut přichvátala nějaká žena, zřejmě hostinská, a zeptala se muže:

„Ten cizí člověk právě odjel. Dovolil se tě?“

„Dovolil? A proč?“ odpověděl hándží. „Že odjel? Vždyť nemá koně. A tuhle ještě stojí jeho puška!“

„Odjel na našem koni.“

„Tak to si asi vzpomněl, že má něco spěšného obstarat. Nepojede daleko, uvidíš, a brzy se vrátí, vždyť říkal, že tady u nás v Choji pobude několik týdnů.“

Tím byla pro Alího věc odbyta, ale mne to zarazilo, ačkoliv mi po tom nic nebylo. Když se předtím ten neznámý muž vyptával Halefa, kladl mu otázky jasně a určitě a vůbec nemluvil, jako by byl opilý, a když potom odcházel, připadalo mi, jako by tu vrávoravou chůzí jenom hrál. Mezitím však přišel Halef s upečeným kuřetem. Najedli jsme se, pak jsme nakrmili a napojili koně, a na tu příhodu jsme

přítom nadobro zapomněli.

Navečer jsme si vyšli na procházku za ves. Když jsme se za soumraku vrátili, seděl hostinský s několika sousedy už zase u kořalky a byl ještě opilejší než předtím. Usoudil zřejmě, že Mohamed zakázal pouze víno, kořalku ne, a ostatní smýšleli stejně. Byli to pijáci ze zvyku, lili do sebe kořalku mlčky a tupě, až byl džbán prázdný. Pak odešli sousedé domů a Alí vyškobrtal ze dveří. Ale za několik minut jsme ho slyšeli, jak křičí venku na dvoře, jako by ho na nože bral. Pospíšili jsme ven, podívat se, co se mu přihodilo. Alí tam stál, lomil rukama a vztekle křičel na ženu i na jiné lidi, které láteřením přivolal. Těžká opice se mu náhle vypařila z hlavy, leknutím vystřízlivěl. Uslyšel jsem totiž, že těch deset tisíc piastrů zmizelo, a Alí teď přítomné jednoho po druhém obviňoval, že je ukradli. Když se všichni dušovali, že jsou nevinní, rozběhl se Alí do stáje, přinesl si bič a šlehal jím ženu i čeládku. Vyrval jsem mu knutu z ruky a obořil se na hándžího:

„Jak můžeš trestat svou ženu a ty lidi tady za něco, co vůbec neudělali!“

„Že ne?“ odmlouval Alí. „Jak to můžeš tvrdit? Jeden z nich to být musel!“

„Chceš-li postihnout viníka, napráskej jenom sobě!“

„Cože? Jenom sobě? Zbláznil ses?“

„Nezbláznil jsem se. Ale ty blázníš. Ty ses sám okradl, ty sám jsi myslím zloděje přímo ponoukl, aby ty peníze vzal. Měls je schované?“

„Měl,“ přiznal Alí.

„Věděla tvoje žena, kde jsou?“

„Nevěděla.“

„Věděli to tihle lidé?“

„Taky ne.“

„Jsi náramně neopatrný, Alí, kořalka ti rozvázala ústa.“

„Já jsem nic nevyžvanil!“ tvrdil hándží.

„Tak? A nevyprávěls nám dvěma, ačkoli nás vůbec neznáš, že máš v domě přes deset tisíc piastrů?“

„Ale kde ty peníze jsou, jsem vám neprozradil!“

„Nám ne, ale někomu jinému asi ano. Znáš toho člověka, co odjel na tvém koni?“

„Nikdy jsem ho neviděl, až dnes. Ale teď už vím, že je to boháč ze Sardaštu a že tu zůstane několik týdnů a bude nakupovat duběnky.“

„Opravdu? Někdo bydlí v Sardaštu a přijde shánět duběnky až sem? Tvoje lehkověrnost a hloupost jsou bezmezné. A navíc se tě ptám, je teď čas nakupovat duběnky?“

Alí cítil, že mám pravdu, a mlčel.

„Vrátil se s koněm?“ vyptával jsem se dál.

„Nevrátil.“

„A s penězi se také nevrátil?“

Tu jím náhle trhlo leknutí.

„Ten – ten? Myslíš, že je ukradl ten host?“

„Myslím si to.“

„Proč?“

„Předstíral, že je opilý, ale nebyl. Pamatuješ se, o čem jste spolu v opilosti mluvili?“

„Na všechno se nepamatuju.“

„Vyprávěls mu o těch penězích?“

„To ano, protože to byl zkušený člověk a na oplátku mi pověděl, jak schovává svoje peníze on.“

„A tys to pak udělal po něm?“

„No ano,“ už zkroušeněji doznal Alí.

„Tak on tedy věděl, kde jsou schované?“

„Tak najisto to nevěděl, protože mi poradil těch míst víc.“

„Tak je prohledával jedno po druhém, až přišel na to pravé místo, a potom vyskočil na tvého koně a honem zmizel.“

„Ale, efendi, vždyť tu má ještě pušku!“

„Svatá prostoto! Tu tady přece musel nechat! Kdyby si ji byl ze světnice odnášel, byl by tím prozradil, že chce pláchnout. A když někdo ukradne deset tisíc piastrů a k tomu ještě koně, co mu sejde na ceně téhle staré flinty.“

Opilost s hándžího spadla, jak jsem řekl, ale ani ve střízlivém stavu se Alí nemohl chlubit vynikající silou ducha. Pořád nemohl pochopit, že mám pravdu. Chvilí na mne zíral beze slova a pak se odvrátil, aby dál napíнал tu špetku soudnosti, která mu ještě zbyla. Pojednou ho zřejmě osvítilo náhlé vnuknutí, protože se znovu otočil ke mně.

„Efendi, vzpomněl jsem si na něco moc důležitého. U díry, kterou musel zloděj prorazit, aby se k penězům dostal, jsem našel nůž. Co

tomu říkáš?“

„Vzals ho k sobě?“

„Nevzal, nechal jsem ho tam ležet.“

„Mně se zdá, že nemáš v hlavě ani za mák logiky. Tím nožem přece prorazil tu díru, a člověk, kterému nůž patří, tedy ty peníze ukradl. Honem tam pojďme a podívejme se na ten nůž!“

„Ne, ne! Nikdo nepotřebuje vědět, kde mám svou skrýš. Dojdu pro nůž sám.“

A už se rozběhl a ani ho nenapadlo, že teď, když už jsou peníze ukradené, nemusí skrýš dál tajit. Když se vrátil, odebrali jsme se do světnice, protože tam bylo víc světla než venku na tmavém dvoře. Sotva vrhl Alí na nůž jediný pohled, zvolal:

„Měls pravdu, efendi, tenhle nůž patří tomu cizímu hostovi. Víím to určitě. Pořád jsem si ho prohlížel, když jím ten člověk jedl, a dokonce jsem ho žádal, ať mi nůž ukáže, protože rukojeť je pravá perská práce. Sare men – při mé hlavě, on ty peníze ukradl! Ó Alláhu, ó Proroku všech proroků! Jsem zničen, protože ty peníze nepatří mně. Musím je odevzdat. Budu je muset nahradit a octnu se na mizině! Co mám udělat? Co mi radíš?“

„Hm! Lidé viděli, kterým směrem zloděj odjel. Kdyby byl den, našli bychom jeho stopy a pustili se za ním. Já bych ho na svém koni dohonil, i když má už značný náskok.“

„Udělej to, efendi, jeď za ním!“

„Jel bych, kdyby mi nebránila tma. Musíme počkat, až se rozední. Do té doby máme ještě čas o všem si promluvit a rozvážit si to.“

„Rozvážit? Co tě napadá! Zítra bude ten darebák ještě mnohem dál než teď! Ne, ne! Já mu nedopřeji ani chvilku! Musím dostat zpátky své peníze, svoje penízky! Už víím, co musím udělat, je to to nejlepší, co můžu udělat: Pospíším rovnou k malkoje gundovi a podám žalobu. Malkoje gund je člověk chytrý a zkušený, to je mnohem větší lišák a má víc filipa a zkušeností než my oba dohromady. Ten bude hned vědět, co mám podniknout, abych se najisto zase dostal ke svému majetku. Uvidíš, že ty peníze budu mít co nevidět!“

Alí odkvapil. Halef ho doprovodil veselým smíchem.

„Teď jsi slyšel, sidi, jaké mínění má tenhle Alí o svých a také o tvých schopnostech. Kdyby tě tak někdy napadlo hlásit se do Choje za malkoje gunda, tak víš, jakého hlupáka dostane za nástupce nyníjší

starosta. Poděkuj Alláhovi za tolik upřímnosti a poslušně, skromně kráčeť vstříc svému příštému úřadu!“

Bylo mi hostinského líto a rád bych byl pro něho něco udělal. Za daných okolností však jsme nemohli nic podniknout. Museli jsme se uchýlit do své komory a čekat, až se Alí vrátí. Uplynula téměř hodina, než jsme venku zaslechli frkat koně. Halef vyšel na dvůr a přinesl mi tuto zprávu:

„Ani je nenapadlo využít předností našeho ducha, sidi. Ten ‚lišák‘ malkoje gund právě odjel s hostinským a s několika jinými muži na západ, protože tím směrem viděli ujíždět zloděje. Přegu jim šťastnou cestu. Mnohokrát jsi mi říkal, že Země má tvar koule. Chceš-li se dovědět, jestli zloděje dopadli, rád tu s tebou počkám, až se od východu výprava zase vrátí.“

V těch posměšných slovech se skrýval celý soud malého hádžího, který si to co do vrozené bystrosti a důvtipu mohl směle rozdat se všemi malkoje gundovými poddanými. Protože jsme usoudili, že nás dnes už nebude nikdo potřebovat, ustlali jsme si a dali také koním znamení, aby si lehli, a oni to z navyklé poslušnosti hned učinili.

Jenže usnout nám ještě nebylo dopřáno. Sotva jsme zavřeli oči, objevil se nový host a volal venku na dvoře hostinského, a protože mu hned neodpověděli, vešel do světnice. Už ve dveřích začal hlasitě láteřit, že mu tu nevzdávají úctu, jaká přísluší jeho stavu, ale přerval tok výčitek, když vpředu ve světnici v záři pohasínajícího ohně nikoho neviděl. Pak vešel k nám. Ani tady neviděl nic, protože za zástěnou byla tma, a zeptal se: „Je tu někdo v té díře?“

„Je,“ odpověděl Halef.

„Tak už konečně vstávejte, lenoši! Nemám ani čas, ani chuť čekat, až se vám uráčí mě obsloužit!“

Znal jsem Hádžího Halefa příliš dobře, než abych nevěděl, co teď přijde. Byl nadmíru citlivý na svou čest a nedovolil nikomu, aby mu beztrestně říkal hrubosti. Napřed mlčel.

„No tak, bude to brzo?“ huboval dál neznámý příchozí. „Nevyjdete-li okamžitě, zvednu vás z lůžka bičem!“

Halef pořád ještě mlčel, a já jsem se chránil pronést slovo. Tu udělal neznámý několik kroků k nám a slyšel jsem, že kolem sebe šlehá bičem. Vedle mne zašramotilo. To Halef vyskočil. Vzápětí zamlaskaly rány a pršely tak rychle za sebou, že jsem je nestačil počítat, a hlas neznámého bědoval:

„Alláhu, Alláhu! Kdo se mě opovažuje bít! Kdo je to – el vajl lak, madad amán, madad Alláh, el vajl – běda ti, au, pomoc, au, au!“

Ted' už jsem věděl, kdo rány rozdává a na koho dopadají. Malý statečný hádží vyplácel neznámého příchozího. Potmě jsem to ovšem neviděl, ale rány pršely hustě jako krupobití a postižený ani neměl kdy zvednout bič k obraně. K smíchu bylo, že Halef vykonával tu práci bez jediného hlesu, zato neznámý křičel, až uši brněly. Bědoval a nadával arabsky a turecky, a z toho jsem usoudil, že to není Kurd. Když dospěl neznámý k poznání, že na to mlčenlivé, ale zato tak citelné uvitání nestačí, pokusil se z našeho přepaženého pokoje uniknout, a také se mu to podařilo, protože mu v tom Halef nebránil. Vtom přiběhla hostinská, kterou přivolal hostův křik. Když ji neznámý spatřil, zvolal na ni:

„Kdo jsi? Jsi žena hándžího?“

„Jsem,“ odpověděla hostinská.

„Kde je tvůj muž? Zavolej mi ho!“

„Můj pán není doma.“

„Tak pošli pro zdejšího malkoje gunda! Musím s ním okamžitě mluvit.“

„Ani starosta není doma.“

„Ale já ho potřebuji! Ztloukli mě a já žádám, aby ty zločince, kteří to spáchali, neprodleně a co nejpřísněji potrestal.“

„Kdo že tě ztloukl?“

„Ti psi tam za tou proutěnou stěnou. Ty jsi tu paní. Zavolej je sem, tebe musí poslechnout!“

Hostinská v rozpacích váhala.

„Neposlechnou mě, protože nepatří k domácnosti. Jsou to cizinci a bydlí tu na několik dní.“

„Cizinci? Tím hůř! Kdo to je?“

„Ten jeden je efendi ze západní země a ten druhý je nějaký hádží s tak dlouhým jménem, že si je nikdo nedokáže zapamatovat.“

„Ať je to jméno třeba ještě tisíckrát delší, ty darebáky musí stihnout trest. Vždyť i každý prostý člověk tvrdí, že rány lze smýt pouze krví. A já jsem miláček Alláhův, potomek Prorokův a badatel na cestě, která vede do nebe. Zavolej sem ty zločince, ať s nimi zúčtuji!“

„Zavolat je mohu, ale jestli přijdou, nevím.“

Pokročila k přepážce, ale volat už nemusela, neohrožený Halef ji předešel. S bičem stále ještě v ruce vyšel z pokoje a zamířil rovnou k neznámému, rozkročil se těsně před ním a vbodl mu pohled do tváře.

„Tady jsem, já, hádží s tím dlouhým jménem. Chceš-li se mnou zúčtovat, prosím, jsem ochoten, ale jen po svém, a obávám se, že se ti to nebude zamlouvat. Mého účetnictví jsi už okusil!“

„Miláček Alláhův“ byl muž asi třicetiletý s dlouhým plnovousem a s krásnými, přísnými rysy, které připomínaly kajícíka. Viděl jsem ho teď dírou v proutěné přepážce, protože stál ve světle ohně. Vysokou pyšnou postavou převyšoval malého hádžího víc než o hlavu. Barva jeho turbanu hlásala, že se neznámý počítá mezi potomky Prorokovy. Za pasem měl nůž a pistole. Protože však přijímal Halefovy rány a vůbec se nebránil, usoudil jsem, že tomu bojovnému vzhledu hostovy vlastnosti neodpovídají. Neznámý zamračeně shlížel na Halefa.

„Vidím v tvé ruce bič. To ty ses mě odvážil bít?“

„Bil jsem tě, to ano, ale žádné odvahy k tomu třeba nebylo.“

„Mlčíš, psí synu! Chceš mě znova urážet?“

Tu zvedl šprček Halef hrozivě bič.

„Řekneš-li mi ještě jednou jedinkrát psí synu nebo jiné slovo, které se mi nebude líbit, přetáhnu tě tady těmi řemeny z hroší kůže přes obličej, že se nebudeš moci deset let živé duši ukázat! Kdo jsi, že se opovažuješ takhle se mnou mluvit? Jak se jmenuješ a jak zní jméno tvého otce, obou tvých dědů a čtyř otců těch otců tvých otců?“

„Hned je uslyšíš. Věz, že jsem Sala ibn Ákil, slavný potulný

kazatel víry pravé, kteráž nám slibuje zmrtvýchvstání a návrat Prorokův.“

Měli jsme tedy před sebou „zbožného syna důvtipu“ – takový byl význam kazatelova jména.

„Slavný že jsi, říkáš?“ pousmál se Halef. „Pobýval jsem v mnoha zemích od východu až k západu slunce, ale třeba zní jméno Sala ibn Ákil tak zbožně a důvtipně, ještě jakživ jsem je neslyšel. Ale já jsem Hádží Halef Omar hádží Abu'l Abbás ibn Hádží Dávúd al Gosara!“

Když potulný kazatel to jméno uslyšel, ucouvl o krok a učinil posunek svrchovaného překvapení.

„Hádží Halef Omar! Patříš tedy ke kmeni Haddádů?“

„Patřím.“

„Tak to jsi ten malý muž, který provázal toho nevěřícího, toho křesťana, co zvítězil v Údolí supů nad nepřáteli, kteří se spojili, aby kmen Haddádů zničili?“

„Jsem.“

„Víš, kde ten křesťan teď je?“

„Vím.“

„A kde je?“

„Tamhle za přepážkou.“

Sala ucouvl ještě o krok, úžasem rozhodil paže – skoro se mi chtělo věřit, že je to úžas radostný – a zeptal se:

„Jak mu říkají?“

„Je to slavný a nepřemožitelný Kara ben Nemsí efendi.“

„Sahíh, sahíh – správně, správně. Přesně tak jsem to jméno slyšel!“

Viděl jsem, že chce mluvit dál, náhle však spolkl, co se mu užuž dralo na rty, otočil se a několikrát zamyšleně přešel světnicí. Zřejmě ho vzrušila nějaká závažná myšlenka, k něčemu se rozhodoval. Zakrátko se s tím vypořádal, protože se znovu otočil k Halefovi a promluvil docela jinak než dosud:

„Poslyš má slova, Hádží Halefe Omare! Bil jsi mě, a to je urážka, která by se vlastně dala usmířit pouze smrtí. Ale já ti odpustím, protože jsem tě bít začal já první, byť jsem tě nezasáhl. Tolik jsem toho slyšel o činech tvých a toho křesťanského efendiho a obdivuji se jim, a byla by to pro mne veliká radost, kdybych mohl Karu ben Nemsí uvidět a říci mu to. Běž k němu, prosím tě, a pověz mu to. Splníš mi tuhle prosbu?“

Při té otázce spočíval jeho zrak napjatě na tváři malého Halefa. Tenhle kazatel islámu se mi nelíbil. Před tím člověkem je třeba se mít na pozoru, řekl jsem si, za tou jeho nenadálou přívětivostí určitě číhá nepřátelský záměr. Jenže můj statečný Halef byl všecko, jen ne znalec lidí. Jeho laskavé srdce snadno odpouštělo, a když se někdo dokonce zmínil o jeho „velkých a slavných“ činech, nebyl Halef schopen odporu. Nebyl to ovšem jalový chvástál jako starý Selim, „vrhač kostí“ a „největší hrdina z celého vesmíru“, ale prožil se mnou četná dobrodružství a šťastně v nich obstál, a při míře jeho vzdělání a při povaze orientálců vůbec nebylo divu, že snadno podlehl a pojal důvěru k lidem, kteří mu zalichotili. A tak se dlouho nerozmýšlel ani tentokrát.

„Splním tvou prosbu a dojdou pro efendiho.“

„Ale přijde efendi skutečně, když ho požádáš?“

„Docela určitě! Nikdy by mě nezarmoutil tím, že by nesplnil slib, který jsem já dal.“

Nahlédl jsem, že mi už kvůli Halefovi nezbývá než neznámému se ukázat. K tomu přistoupila zvědavost, protože mě zajímá každý člověk, který mi připadá nezvyklý nebo dokonce záhadný. Tenhle kazatel je náš nepřítel, o tom jsem byl přesvědčen. Sleduje záměr, který nám nepřinese nic dobrého, to jsem rovněž pokládal za jisté. Ale lákalo mě ten záměr odhalit, a protože je vždycky lepší vyjít zlu nebo dokonce nebezpečí vstříc, než zbaběle čekat, až na vás zaútočí, vstal jsem a vyšel do světnice a Halefovi jsem ani nedopřál času, aby mě o to přišel požádat.

Když mě Sala ibn Ákil spatřil, pokročil ke mně, zkrfížil paže na prsou a hluboce se uklonil.

„Alláh tě pozdrav a požehnej ti, efendi! Ještě v hodině smrti budu počítat k nekrásnějším chvílím svého života okamžik, kdy jsem se s tebou setkal!“

Hluboko skloněn očekával Sala mou odpověď. Věděl, že jsem křesťan, a jako muslim mi nesměl přát Alláhovo požehnání. Přesto to učinil, ačkoli byl dokonce chatib, kazatel islámu, a to nutně ještě zdvojnásobilo mé pochyby. Nedal jsem však na sobě nic znát a odpověděl jsem přívětivě:

„Zvedni hlavu! Pro muže se sluší, aby si hleděli zpřímá do očí.“

„Ale ty jsi slavnější než já!“ namítl mi, zvolna se vzpřímil a pokorně ke mně zvedl oči.

„Co myslíš slovem slavný? Jen jeden je slavný, a to Alláh, neboť jeho jméno se rozléhá po všech zemích a jeho chvála zní na všech sluncích a hvězdách nyní i na věky věků. Udělal-li nějaký člověk o trochu víc než jiný, nemá proč se tím chlubit, neboť mu to přikázal Alláh a dal mu k tomu sílu.“

„Z tvých slov ke mně zaznívá hlas moudrosti a pokory, ale jsem si velmi dobře vědom, jak vysoko stojíš nade mnou. Odpustíš mi, že tě můj nenadálý příchod vyrušil ze zaslouženého spánku?“

„Vyušil jsi mě poněkud neobvykle, ale o tom už nemluvme, když ses už porovnal s Hádžím Halefem Omarem. Tvůj bič se zeptal a jeho bič odpověděl, a tím je věc odbyta.“

Z kazatelových očí po mně střehl rychlý a ostrý blesk, ale Sala odpověděl nadmíru přívětivě:

„Doslechl jsem se, že tu zamýšlíš pobýt několik dní. Nemusíš tedy zítra časně vstávat a můžeš si přispat tu hodinu, o kterou tě teď připravím. Dovol, ať poznám tvé laskavé srdce, a buď mým hostem u večeře.“

„Už jsme večeřeli,“ odmítl jsem.

Sala se významně rozhlédl po špíně kolem.

„Chápu tě, efendi, ale v brašnách mého sedla je dostatek darů čistoty, abyste se o ně se mnou mohli podělit oba, ty i Hádží Halef Omar. Dovol, abych pro ně došel a dohodl s hostinskou, že tu zůstanu!“

Když jsem s Halefem osaměl, zeptal se mě malý hádží:

„Byl bys pokládán za možné, sidi, že se takový hrubián a ibn el misvák, takový syn biče, tak rychle promění v přívětivého a oddaného sibte el adab, vnuka zdvořilosti?“

„Ovšem. Buď jak buď pro to má dobré důvody. Ale ty, milý Halefe, jsi byl synem a vnukem neopatrnosti, když jsi mu slíbil, že mě přivedeš.“

„Já? A proč?“

„Protože z nějaké příčiny, kterou se snad brzy dovím, je ten člověk naším nepřítelem a tu krátkou chvíli, co předtím přecházel tady po světnici, přemýšlel o nějakém plánu, který nám může přinést jen zlo.“

„Ale vždyť ti přál Alláhovo požehnání!“

„On, učitel islámu, mně, křesťanovi! Rozvaž si to, Halefe!“

„U Alláha! To jsem ze samé radosti, že se tak změnil, vůbec

nepostřehl. Ale co zlého může proti nám zamýšlet? Neznáme ho a nikdy jsme ho neurazili!“

„Ale on nás zná, a leckdo má víc nepřátel neznámých než známých. Považ, kolikrát jsme se už na svých toulkách bránili útočníkům, a příbuzní těch lidí nás musí podle zákonů pomsty nenávidět, kdykoli a kdekoli nás potkají. Vždyť není vyloučeno, že tenhle Sala ibn Ákil patří k takové zneprátelené rodině.“

„To je pravda, jako všechno, co řekneš ty, sidi. Lehne si a budeme dělat, jako by sem byl tenhle ‚miláček Alláhův‘ nikdy nepřišel!“

„Ne, to nesmíme. Ani kdyby ho nenutila k nepřátelství nějaká událost z dřívějška, musel by se nám pomstít za rány, které mu vysázal. A kdybychom ho hrubě urazili ještě také tím, že bychom odmítli jeho pozvání, mohli bychom se dvojnásob jistě spolehnout, že si z něho uděláme nepřítele na život a na smrt.“

„Tak se aspoň chovejme tak pyšně a upjatě, že bude rád, když odejdeme hodně brzy!“

„Ani to nejde, protože by ho to nutilo chovat se stejně upjatě, a já bych nevyzvěděl, co se od něho ještě chci dovědět. Musí být přesvědčen, že mu věříme a nemáme stín pochybnosti. Proto budeme přivětiví a vděční, že nás pozval. Ty raději co nejvíc mlč a nech s ním mluvit mne.“

Žádat od mého vždy upovídaného Halefa mlčenlivost bylo sice kruté, ale prohlásil jsem to tak jednoznačně, že ani nic nenamítal. Dal jsem ten pokyn Halefovi zrovna ještě včas. Právě když jsem dořekl poslední slovo, vešel Sala ibn Ákil, a za ním nesl chaddám, sluha, hezky nadité brašny od sedla.

„Zde, efendi, nesu ašá, večeři, z které můžeš pojíst bez obav, protože jsem také přítelem čistoty, vždyť jsem pobýval ve velkých městech, kde hosta neodsuzují špinou k hladovění.“

Sala vzal od sluhy brašny a rozložil na stůl jejich obsah, zabalené maso, chlebové placky a ovoce. Vypadalo to tak čistě a lákavě, že Halef hned usedl a vytáhl nůž. Následoval jsem jeho příkladu. Dali jsme se do jídla a já jsem zatím navázal na Salovu poznámku a vypyτάval jsem se dál:

„Tak ty jsi pobýval ve velkých městech? Neřekl bys mi, která jsi zhlédl?“

„Zhlédl jsem celou říši pádišáhovu a také zemi perského šacha,

neboť táhnu od místa k místu a hlásám, že je blízký čas, kdy se objeví „Správně vedený“ – mahdí.“

„Odkud to víš?“

„Říká mi to vnitřní hlas, který ke mně neustále promlouvá. Jenže ty to jako křesťan nemůžeš chápat. Mluvme raději o městech, kde jsem zůstal delší čas, abych studoval korán, jeho výklady a všechna pravidla náboženství.“

„A která to byla města?“

„Nejprve jsem zavítal do Persie, protože perské školy byly mé domovině nejbližší. Studoval jsem v Teheránu a v Isfahánu, ale kvůli těm psům ší'itským, Alláh je zatrat', jsem už za rok zase odešel. Odebral jsem se do Cařihradu a našel jsem tam velmi zbožné a moudré učitele, ale přece jen to nebylo to, co jsem hledal. Pak jsem se připojil k velké hádži do posvátných měst Mekky a Medíny. V Mekce jsem získal tenhle hamá'il, který nosím pověšený na krku, v Medíně jsem pak pobyl déle jako žák jednoho slavného mudarrise, který znal důležité výklady koránu téměř nazpaměť.“

„Dovolil bys mi, abych se na tvůj hamá'il podíval?“

Sala rozvázal stuhu a podal mi knížku se slovy:

„Vlastně se tohoto posvátného koránu nesmí dotknout ruka nevěřícího. Z toho, že ti ho přece podávám, vidíš, jak hluboce tě v srdci ctím.“

Znám korán jako naši bibli. Když jsem Salu o ten exemplář požádal, neučinil jsem to kvůli obsahu, ale z jiné příčiny. Chtěl jsem se totiž dovědět, zda je Sala opravdu šaríf, potomek Mohamedův. Když jsem zjistil, že to v koránu není zapsáno a potvrzeno pečeti, zeptal jsem se:

„Víš, že se tabulky, ve kterých je zapsáno jméno každého šarífa, rok co rok posílají po velké hádži do Mekky?“

„Vím.“

„A že se jméno každého šarífa, který tam získá hamá'il, musí do toho hamá'ilu vepsat?“

„Ovšemže to vím. Vždyť jsem šaríf!“

„Proč tedy tvoje jméno tady v tom koránu nestojí?“

Teprve teď si Sala uvědomil, kam jsem mířil, zrudl a chtěl to honem zamluvit.

„Protože jsem je tam zapomněl vepsat a dát si je potvrdit širafátem. Když jsem se od medínského mudarrise už nemohl nic víc naučit,

odešel jsem do Káhiry. Tamní Al Azhar je po celém světě nejslavnější nejvyšší škola. Bylo tam přes osm tisíc tálibů, a mezi těmi osmi tisíci studenty jsem našel několik, kteří usilovali o čistou pravdu. Zavedli mě k jistému mudarrisovi, jedinému, který učil, že mám mahdího už brzy očekávat. Stal jsem se jeho žákem a jemu vděčím za to, že teď mohu světu hlásat zvěst o tom, že ‚Správně vedený‘ přichází.“

Hovořil teď tak pyšně a s takovým vědomím nadřazenosti nad námi ostatními smrtelníky, že jsem neodolal, abych mu trochu nesrazil hřebínek.

„Vím teď, jaký jsi významný muž. Smím se dovědět, kterému kraji nebo které osadě se dostalo té cti, že viděla tvé zrození a je tvým domovem?“

Tahle otázka přišla Salovi zřejmě nevhod. Krátce se zamyslel, než odpověděl:

„Narodil jsem se v Ad Dimjátu v Egyptě.“

„To je zvláštní! Pokládá jsem tě za Kurda.“

„Pročpak?“

„Předně pro několik charakteristických hrdelních hlásek v tvé výslovnosti, a pak, sám jsi prve řekl, že tvůj domov je Kurdistán.“

„Já že jsem to řekl? A kdy?“ zeptal se Sala spíš ustaraně než užasle.

„Povídal jsi, že Persie leží nejbliž k tvé domovině. Nejbliž Persie leží Kurdistán.“

„Ach efendi, takové poznámky nemůžeš brát tak do puntíku, jako by stály v koránu. Pocházím opravdu z Dimjátu. Ano, Kurdistánem jsem už také na koni několikrát projel, ale nejsem v téhle zemi ani z poloviny tak známý jako ty.“

„Myslíš? A proč?“

„Protože mi vyprávěli, co jsi tu prožil.“

„O čempak ti vyprávěli?“

„O všem. Hlavně si vzpomínám na vaše boje s bebbbskými Kurdy.“

„Tihle Bebbbové jsou největší ničemové, jaké svět nosí.“

Užil jsem tak ostrého výrazu úmyslně a kradmo jsem Salu pozoroval. Viděl jsem, jak se mu do tváří hrne ruměnec hněvu, ale kazatel se ovládl a zeptal se napohled klidně:

„Znal jsi také jejich šejcha?“

„Míníš Gasála Gabogu?“

„Ano, toho.“

„Poznal jsem ho až příliš dobře. Byl z těch ničemu největší.“

Tu jsem viděl, že Sala ibn Ákil musí sebrat všecku svou sebevládu, aby potlačil vztek. Jeho hlas zněl drsně a téměř chraptivě, když se mě zeptal:

„Nebyls to ty, kdo Gasála Gabogu zastřelil?“

„Já ne, ale odvážil se na mne v boji vrhnout, a zastřelil ho jeden z mých druhů.“

Že tím druhem byl Hádží Halef, jsem zamlčel, protože jsem se už dověděl, co jsem chtěl vědět. Tenhle Sala ibn Ákil byl skutečně muslimský duchovní, v tom nám nelhal, ale stejně nepochybně byl původem bebbský Kurd, ba nanejvýš pravděpodobně byl s Gasálem Gabogou příbuzný. Musel jsem se tedy mít náramně na pozoru, protože nikde se thar, krevní msta, nedodrжуje tak přísně jako u několika kurdských kmenů. Jako by byl Sala uhodl, nač myslím, poznamenal na mou odpověď:

„Tak tedy bebbský šejch přece padl v boji s tebou, ať už tvou kulkou nebo jinak, to je jedno. Propadls krevní mstě a divím se, že ses odvážil do tohoto kraje znovu zavítat.“

„Ale co, byl jsem tu od té doby už několikrát.“

„Opravdu? Za lehkomyšlníka tě pokládat nemohu, a tak asi máš odvalu, že jí není rovno. Pros Alláha, ať nedopustí, aby tě postihl thar! Kdyby tě spatřil některý příbuzný Gasála Gabogy, byl bys ztracen.“

„Nu ano, jeden z nás dvou by byl ztracen, buď on, nebo já.“

„Ty, ty, a ne on, efendi! Podceňuješ to, protože jsi tu cizí, a nejenže jsi cizinec, jsi dokonce také křesťan. Muslim dobře zná hrůzy krevní msty. Kdyby udělal, cos tu spáchal ty, nikdy by se neodvážil znovu se v tomhle kraji ukázat. Ty jako křesťan neznáš korán a neznáš ani zákony a pravidla, kterými se zdejší národy v životě řídí. Domníváš se, že tvoje kůže je stejně nezranitelná jako kůže dračí, kterou nepronikne žádná zbraň. Ba ve své pýše si dokonce domýšlíš, že se žádný Kurd nesmí odvážít vztáhnout na tebe ruku a ublížit ti, protože se vy cizinci oháníte svými konzuly, kteří vás chrání a hýčkají jako matka své nejslabší dítě. Jenže ta tvoje pýcha ti brzy spadne k nohám, jen co dojdeš k úděsnému poznání, žeš propadl krevní mstě a že pro tebe není záchrany. Nepostihne to jednoho z obou, jaks právě řekl, ale tebe, jen a jen tebe samotného. Nemůžeš si pomoci ani ty sám, ani ti nepomůže tvůj bůh. Země pod tebou zakolísá, půda, na které stojíš, ti

zmizí pod nohama a sjeđeš do věčného nářku džehenny!“

Sala mluvil čím dál nadšeněji. Oči mu plály a z tváře mu zářilo vášnivé uchvácení vírou. Musel jsem si v duchu přiznat, že tenhle člověk má všecko, co patří k potulnému kazateli islámu: přesvědčení, dar výmluvnosti a fantazie, vědomí nadřazenosti, nedostatek vzdělání a úsudku a v neposlední řadě naprostou nevědomost o učení a vztazích lidí jiné víry. Když jsem mu neodpověděl hned, Sala dodal:

„Mlčíš, zdrtila tě pravdivost mých slov. Ano, posvátný islám je slunce, před kterým musí zmizet ubohé, mizerné šam’át ad dúd, lojové svíčky jiných náboženství, jako ty bludičky, co žijí pouze ze smradu bažin. Nazývají tě učeným efendim ze západních zemí a domýšlivě zvedáš hlavu, protože pocházíš z bilád Almánijá, ale všechna tvoje učenost se před mou podmanivou řečí propadla do němého mlčení, a kdyby ozbrojené zástupy vojsk tvého národa přišly s námi bojovat sem do Kurdistánu, padly by do prachu a musely by prosit o milost.“

Neměl jsem v úmyslu přit se s potulným kazatelem o věci víry, ale protože pochopil mé mlčení takhle, musel jsem se přece ozvat.

„Salo ibn Ákile, zdá se mi, že jsi madžnún, že ti přeskočilo. Jinak si nedovedu vysvětlit, že sis mé mlčení takhle vyložil. Neznáš přísloví: Seg dirava, karván dibobure?“¹⁾

„Znám,“ odpověděl netuše, proč jsem použil právě toho pořekadla.

„A znáš také tohle: E ku tif beke ber bá, tif dike rúje chu?“²⁾

„Také to znám.“

„Podívejme se, jak dobře rozumíš kurdsky, ačkoli tvrdíš, že ses narodil v Egyptě! Myslíš si, že mě tvoje řeč zdrtila, jenže karavana si i přes ten tvůj štěkot jde klidně dál. Plivals na mne, nezasáhl však mne, ale jen sebe.“

„Jak se mnou můžeš takhle mluvit, efendi,“ ohradil se Sala, „vždyť znám všechny poučky a zákony islámu!“

Opovržlivě jsem mávl rukou:

„Chceš asi říci, že znáš pouze učení koránu a dál už vůbec nic, a ani to jsi nepochopil správně! Říkám ti z té své ‚zdrčenosti‘: Je-li někdo z nás dvou domýšlivý a nafoukaný, jsi to ty. S tvou znalostí koránu to vypadá velice bledě, jak hned uvidíš, a také zákony a

¹⁾ Pes štěká, karavana jde dál.

²⁾ Kdo plivá proti větru, naplívá si do tváře.

pravidla, kterými se v životě řídí zdejší národy, znám já líp než ty. Ty tvrdíš, že se my křesťané a cizinci musíme spoléhat na své konzuly a ti že nás ochraňují jako nezletilé děti. Jestli ti tohle o nás opravdu vyprávěli, pak mi tedy uveď jediný případ, kdy jsem se choval jako slabé děčko! Mohu naopak tvrdit, a mohu to také dokázat, že dodnes žije a těší se dobrému zdraví ne jeden muslim, který by byl bez mé pomoci ztracen. Právě Kurdové z kmene Bebbů dobře vědí, zda jsem takový slaboch, jak si ty myslíš. Běž k nim a zeptej se jich, a dovíš se, jak se mě bál celý jejich kmen! Je mezi nimi...“

„Mlč!“ hněvivě mě okřikl Sala ibn Ákil. „Bebbové jsou hrdinové, nevědí, co je strach. A nejmíň ze všeho se bojí tebe...“

„Jsi snad Bebba, že se jich tak zastáváš? Mám si myslet, že ses nenarodil v Egyptě, ale tady? Důvodů k téhle domněnce jsi mi už poskytl dost. Varuji tě! Odvážil ses mi říci, že jsme my křesťané propadli pecku? Jaký hlupák ti tohle namluvil? Snad některý z tvých učitelů. Pak je islám k politování, že nemá lepší učitele! Mohamed několikrát prohlásil, že nebe je otevřeno také křesťanům. Nahlédni do hamá'ilu, který máš sice na krku, ale ne v hlavě, jak se zdá, a najdeš místo, které mám na mysli!“

Sala ibn Ákil za mé řeči několikrát otvíral ústa, aby mě přerušil. Teď však ztichl a seděl proti mně mlčky. Proto jsem pokračoval:

„Tak co, neodpovídáš? Vyvrátil jsem všecko, co jsi tvrdil. Můžeš-li něco namítnout proti mým slovům, mluv!“

Protože setrval v mlčení, chopil se slova malý Halef:

„Sidi, jemu se vede, jako se vedlo mně a jako se vede každému, kdo se s tebou začne přít o tvou víru. Pamatuješ se ještě, jak jsem se ten první čas, co jsme se znali, a ještě i potom snažil obrátit tě na islám?“

„Hádží!“ obořil se na něj potulný kazatel. „Pověz mi, jsi muslim?“

„Jsem muslim.“

„A přesto se tu zastáváš křesťana?“

„Při Alláhovi! Já bych se ho dokonce zastal víc než jen slovy, já bych se ho zastal taky svou puškou a nožem!“

Jak to Halef řekl, znělo to skoro jako vyhrůžka, a ten neohrožený šprček věru dovedl dát svým slovům patřičný důraz. To Sala věděl, vždyť slyšel o Halefovi stejně jako o mně, a proto asi raději nehnal nepřátelství dál, aspoň prozatím. Také mu velmi záleželo na tom, aby v nás nevzbudil nepříznivý dojem, přemohl se tedy a podotkl smířlivě:

„Ani mě nenapadlo efendiho napadat. Ať si zůstane křesťanem, když jím je, a já se budu nadále hlásit k Mohamedovi, jehož Alláh povýší nad všechna nebesa.“

„Jenže tys nemluvil jen o víře, ty jsi mi také vyhrožoval krevní mstou!“

„Já že jsem vyhrožoval? Nevyhrožoval jsem. Ctím Karu ben Nemsí efendiho a obdivuji se vašim činům, a proto jsem si dovolil vás varovat. Učinil jsem to jen z dobroty srdce.“

„Tak měj v budoucnu na paměti, že se nelze radovat z dobroty srdce, když to srdce používá nezdvořilého a prchlivého jazyka. Pozval jsi nás, abychom s tebou pojedli. Jsme tedy tvými hosty, a s hosty se člověk nepře.“

„Máš pravdu. Nechtěl jsem se vás dotknout, nebo vás dokonce urazit. Jestli jsem přesto pronesl slovo, které se vám nelíbilo, odpusťte mi to! Jsem unavený po cestě, a unavený člověk často nedává pozor na to, co mluví.“

Znělo to tak mírně a smířlivě, že by to asi na leckoho zapůsobilo, jak Sala zamýšlel, ale mne to neukolébalo. Kdo se dovede tak ovládat, že z náboženského vytržení rázem bez přechodu začne prosit za odpuštění, je pokrytec a třeba se před ním mít na pozoru. Navenek se tvářil přívětivě, ale v duchu se uzavřel ještě víc. Po nějaké chvíli jsem se vymluvil na únavu a rozloučil se s kazatelem. Uchýlili jsme se do svého odděleného kouta a Sala odešel do stáje postarat se o koně.

Když se vrátil, vzal z krbu hořící větev a vešel s tou loučí k nám za proutěnou přepážku. My jsme zatím už ulehli. Sala si na nás posvítil a omluvil se:

„Odpusťte, že vyrušuji. Ale popřál jsem vám jen Tisbah al chér, jen dobrou noc, a neporučil jsem vás do ochrany Alláhovy, jak je u nás zvykem, když přijdou hosté. Alláh vás ochraňuj! Kéž vám dá dlouhý a klidný spánek!“

„Má šá'llah hán va má lam jaši lam jakun – co Alláh chce, to se stane, co nechce, to se nestane,“ odpověděl jsem mu.

Nato nám Sala vlídně pokynul a opustil nás, aniž postřehl dvojsmyslnost mých zbožných slov. Mezerami v proutěném pletivu jsem viděl, že si ustlal ze sedla a z příkrývky lože nedaleko krbu a uleh na ně.

Proč k nám Sala ještě jednou vešel? Opravdu jen ze zdvořilosti? Určitě ne! Chtěl se snad podívat, kde a jak ležíme? To bylo velice

pravděpodobné. Ale je-li tomu tak, pak kazatel něco zamýšlí, pak nám hrozí nebezpečí. Proto jsem mu také tak odpověděl, ale Sala význam mé odpovědi neuhádl. Mám Halefovi svěřit, čeho se domýšlím? Ne. Ten milý, hodný brach se potřeboval vyspat víc než já, a tak jsem se rozhodl, že ho nebudu znepokojovat a raději zůstanu celou noc vzhůru sám. Halef byl ohrožen méně než já, protože ležel až u zdi, kdežto k mému lůžku by se záluďný nepřítel dostal dřív. Zanedlouho mi tichý, pravidelný dech prozradil, že Halef usnul. Tu jsem poodlezl kousek od svého lůžka, abych mohl zaútočit první, kdyby nás snad Sala opravdu přepadl.

V místech, kde jsem teď ležel, byl v přepážce větší otvor. Mohl jsem jím snadněji pozorovat, co se vedle děje. Po obou stranách krbu leželo navršeno rákosí na podpal a suché dříví k udržování ohně. Protože už nikdo nepřikládal, plamen brzy dohořel. Než zhasl docela, zahlédl jsem, že Sala vytáhl ruce zpod pokrývky, nadzvedl hlavu a upřeně hledí k nám. To mě utvrdilo v podezření. Pak se rozhostila naprostá tma a už jsem se mohl spoléhat pouze na sluch.

V takových situacích plyne čas mučivě pomalu. Minuty se mi měnily v hodiny, ale v pozornosti jsem nepolevoval. Konečně, konečně byla odměněna podle očekávání, neboť jsem zaslechl tichý šelest, jako když se vleče po podlaze kus oděvu. Kdybych si nebyl sluch tak neobyčejně zbystril, když jsem pobýval na Divokém západě, určitě bych nebyl nic zaslechl.

Jak je dobře, že jsem byl nedůvěřivý a začal Salu podezírat! Ten bebbbský Kurd – a že je Sala Bebbba, tím jsem si teď byl jist – se cítil krevním mstitelem. Jaká to bude sláva a jaká čest, přinese-li svému kmeni zprávu, že zabil Karu ben Nemsí a Hádžího Halefa Omara! Takový krvavý čin nebyl podle názoru těch lidí s jeho duchovním povoláním v nejmenším rozporu.

Proklouzl otvorem v přepážce k nám a pak se obrátil doprava, kde jsem předtím ležel a kde dosud spal Halef, kdežto já jsem teď byl nalevo. Neviděl jsem Salu, ale nemýlil jsem se, slabý šelest šatů o podlahu nebyl žádný smyslový klam, a kdybych byl ještě pochyboval, ozval se teď kratičký, ale ještě zřetelnější zvuk a dokázal mi, že se nemýlím: Salovi zapraskalo v kloubu, což se ovšem člověku dobře vycvičenému v plížení vůbec nemůže stát.

Když se krevní mstitel obrátil doprava, pustil jsem se za ním po

kolenou a opíral jsem se o levou ruku, protože jsem musel opatrně hmatat před sebou. Dotkl jsem se podrážky kazatelova střevíce. Sala se ani nezul, taková neodpuštělná chyba! Pak jsem se posunul ještě o kousek dál a nahmátl jsem cíp jeho háiku. Tedy ani plášť neodložil! Chytil jsem cíp, ale jen zlehka, a teď jsem cítil každý kazatelův pohyb, až dolezl Sala blízko k místu, kde jsem předtím ležel. Až dosud lezl po všech čtyřech. Teď se vkleče napřímil, a to byl pro mne ten pravý okamžik. Zvedl jsem se stejně jako on a popadl ho oběma rukama. Pravou jsem ho chytil za paži a levou v týle. Sala se lekl nečekaného doteku a hlasitě vykřikl. Přitáhl jsem ho k sobě a sevřel mu oběma rukama krk, a to tak pevně, že se vůbec nemohl bránit. Paže mu bezvládně poklesly, a kdybych ho byl nedržel, byl by se zhroutil.

Halefa výkřik probudil. Duchapřítomný hádží rázem vyskočil, vytáhl zřejmě pistoli z opasku, protože jsem uslyšel cvaknout kohoutek, a zvolal:

„Co se děje? Kdo tu křičí? Kde jsi, efendi?“

„Tady,“ odpověděl jsem. „Máš u sebe zápalky?“

„Mám, tady v opasku.“

„Tak skoč ke krbu a honem rozdělej oheň!“

„Proč? A kde je Sala ibn Ákil?“

„Tady. Držím ho, chtěl nás zavraždit.“

„Alláh, v'Iláh! Držíš ho opravdu pevně?“

„Držím. Neboj se! Ale musíme mít světlo!“

„Hned, hned! Už běžím. Za okamžik bude světlo! Zavraždit! Nás! Ten padouch! Pošleme ho za to do pekla! Ale napřed ode mne ještě dostane sto ran bičem!“

Hádží pospíšil ke krbu. Sala se pode mnou pohnul a hmátl po mých rukou. Udeřil jsem ho pěstí do spánku, takže pozbyl vědomí. Za přepážkou se ve světnici jasným plamenem rozhořel rákos a jeho odlesk pronikal škvírami v pletivu. Přímo před sebou jsem na podlaze spatřil Kurdův nůž, chtěl nás tedy probodnout. Zvedl jsem nůž, zastrčil ho za opasek a pak jsem bezvědomého kazatele odtáhl ke krbu, kde zatím už chytlo dřevo. Spoutali jsme dopadeného vraha na nohou i na rukou a Halef se vyptával:

„Ale jak je to možné, sidi, že nám tenhle člověk ukládal o život, když jsme byli jeho hosty?“

„Domnívám se, že je Kurd a patří ke kmeni Bebbů!“

„Má šá'lláh! Bebbá! Tak tedy krevní msta! A přece nás poroučel do Alláhovy ochrany, než ulehl ke spánku!“

„Aby nás oklamal. Vždyť nám také přál dlouhý spánek. Asi tím myslel spánek smrti.“

„Ať je proklet! Když jsem uléhal, neměl jsem žádnou chuť probudit se jinde než na téhle zemi. Zachránils život mně i sobě. Podívej se, Sala otvírá oči. A já bych chtěl vzít bič a vysázet mu sto piastrů, ne stříbrných, kdepak, jenom kožených, vyříznutých z hroší kůže. Ale jak tě znám, budu se toho asi muset zříci. Netekla krev, a tak se podle tvého názoru nic zlého nestalo.“

Sala přišel k sobě. Když ucítil, že je spoutaný, užasle na nás pohlédl. Pak se rozpomněl, co se stalo, a vykřikl zděšením. Potom už před námi ležel mlčky a svíral rty. Tím výmluvnější však byly jeho vzteklé a nenávisné pohledy.

„Budeš i teď ještě tvrdit, že ses narodil v Dimjátu?“ zeptal jsem se ho.

Neodpověděl hned, ale pak zasyčel vztekle skrz zuby:

„Lest mi velela tvrdit nepravdu, ale nemysli si, že teď budu ze strachu před tebou lhát dál! Alláh mě zřejmě vydal do tvých rukou. Zmýlil jsem se v jeho vůli.“

„Asi to není ponejprv, co se mylíš v božích úradcích. Jsi Kurd. Z kmene Bebbů?“

„Ano.“

„Šejch Gasál Gaboga byl tvůj příbuzný?“

„Byl to bratr mé matky.“

„Rozumím. Dověděl ses tu, kdo jsme, a krevní msta tě nutila nás zabít.“

„Ano, nutila mě zabít vás, tak jako teď nutí tebe, abys zabil mne.“

„Já jsem křesťan a krevní mstu neznám.“

Sala na mne užasle pohlédl.

„To smějí křesťané ukládat jeden druhému o život beztrpně?“

„Nesmějí. Naše el kitáb el mukaddas, naše bible přikazuje: Nezabíješ! a: Milujte své nepřátele! Ale kdo prolíje krev, toho potrestá vrchnost, kterou k tomu bůh ustanovil.“

Paprasek naděje mu rozjasnil tvář a kazatel se honem zeptal:

„Tak vy mě vydáte vrchnosti?“

„Nevydáme. Neusmrtím tě, ani tě nevydám vrchnosti.“

Tu přelétl po jeho rysech výraz, který se nedá vylíčit. Ohromení, naděje, pochyby, údiv, úzkost, to všechno z nich promlouvalo, až

nabyla opět vrchu nenávist.

„Vysmíváš se mi!“ vyhrkl Sala. „Ano, říká se, že prý vám přikázali, abyste činili dobro dokonce nepřátelům, ale který člověk to dokáže!“

„Mluvíš jako muslim. Chtěl jsi můj život, ale nedostal jsi ho, a za to ti já daruji tvůj život.“

Při těch slovech jsem vzal jeho nůž, přerezal jsem mu pouta, pak jsem mu nůž podal a řekl jsem:

„Těhle čepeli nebylo dopřáno, aby mě zasáhla, a tak ti ji vracím. Vezmi si ji!“

Tu Bebba vyskočil. Široce rozevřel oči. A ústa – málem bych byl řekl, že je otevřel dokořán, a obě ruce se škubaly, ale po noži nesáhly.

„Alláh ja’lam el ghujúb – Bůh zná věci skryté, ale já nevím, co si mám myslet!“ zvolal. „Pořád se mi ještě posmíváš, nebo to myslíš vážně?“

„Myslím to vážně.“

„Ale co když setrvám u msty?“

„Jsi volný a dělej si se svou pomstou, co chceš!“

Tu mi vytrhl krevní mstitel nůž z ruky, ucouvl o několik kroků, nejisté zatěkal pohledem ode mne k Halefovi a pak řekl napůl posměšně a napůl dojatě:

„Děkuji ti, efendi! Jestli ti to, co jsi teď říkal a udělal, opravdu vycházelo ze srdce, tak ses buď náhle zbláznil, nebo je křesťanství přece jen mnohem lepší, než jsem se domníval. Ale protože jsem člověk opatrný a nedůvěřuji ani tobě, ani tvé víře, vzdálím se rychle a nevyčkám, až se ti ztracený rozum vrátí. A kdyby se nevrátil, přeju ti, ať Alláh rozmnoží vaše zdraví o tolik, kolik jste pozbyli na rozumu!“

Sala ibn Ákil shrnul svou příkrývku a pospíšil s ní ke dveřím. Za několik minut už cválal odtud a ani nezaplatil hostinské, jak jsme se pak ráno dověděli. Když úderý podkov jeho koně dozněly v nočním tichu, zatvářil se Halef napůl zlostně a napůl pobaveně.

„A je pryč, bez trestu a bez výprasku! A já jsem ani nevěřil, že to míníš vážně! Sidi, čeho všeho se na tobě musím dočkat! Těšíš slitováním své nepřátele a přátele rmoutíš žalostí nad kůží biče, kterým se nesmějí rozmáchnout! Budeš-li takhle dál odměňovat své nepřátele, bude každý chytrý člověk raději tvým odpůrcem než přítelem!“

Přihodili jsme do ohně několik polen a pak jsme ulehli a živá duše se v domě nedověděla, jak blízko jsme byli smrti.

Když Halef usoudil, že nás už nikdo nevyruší, mýlil se. Nespali jsme ještě snad ani dvě hodiny, a už nás probudil hluk venku. Byl to pokřik a řev mnoha hlasů, chvílemi jsme zřetelně vyrozumívali, že volají „nagdáá já haríka, já haríka!“ pomoc, pomoc! Hoří! Někde v městečku tedy hořelo, a ačkoli se nás to vlastně netýkalo, vyskočili jsme a vyběhli ven, abychom pomohli, bude-li třeba.

Viděli jsme, že jde o dost velký požár, a rozběhli jsme se tím směrem. Představte si noční požár v odlehlé nevelké osadě u nás doma a v době, kdy ještě nebyli hasiči, a dovedete si udělat aspoň trochu obrázek velkého zmatku, do kterého jsme byli strženi, a co se kolem nás odehrávalo. Hořelo na opačném konci městečka Choj. Všecko se tam hrnulo a utíkalo, nebo nás tam spíš vlekli a nesli. V malé chvíli jsme se octli v hustém lidském klubku, odkud nebylo úniku. To klubko se převalovalo hned doprava, hned doleva, hned dopředu a hned zase zpátky. Každý křičel, jak mohl nejhlasitěji, ale co to hoří, kde to hoří, u koho hoří, nevěděl nikdo. Nemohli jsme to vyzvědět. Byli jsme zaklíněni v tísnivém sevření, neměli jsme vlastní vůli, nemohli se samostatně pohybovat a vynakládali jsme velké úsilí, jen abychom zůstali pohromadě.

V té tlačnici jsem si vzpomněl na koně, které jsme v horlivosti, abychom honem nabídli svou pomoc, nechali v háně bez ochrany a bez dozoru. Co když se jim něco přihodí! Lidé viděli mého Ríha a žasli nad ním, a v tomhle kraji byl skoro každý člověk rozený zloděj koní. Padl na mne strach. Pověděl jsem o svých obavách Halefovi a ze všech sil jsme se snažili proklestit si cestu a vrátit se do hány. Ale čím víc jsme se strkali, tlačili a prodírali, tím víc nás tiskli, mačkali a tloukli. Za chvíli jsme necítili kosti v těle a už jsme se vzdali, vtom však přišla nenadálá pomoc. Tu pomoc nám přinesla talumba.

Talumba – co je to? Samozřejmě to, co je u každého požáru to nezbytné a nejpotřebnější, totiž stříkačka. Stříkačka! Copak v tom malém, odlehlém kurdistánském městečku měli stříkačku, opravdovou stříkačku? Toť se ví že měli, a jakou! Ach talumbo! Viděl jsem tě v Turecku, setkal jsem se s tebou v Persii a v Káhiře jsi mě jednou

povalila i s oslem, na kterém jsem seděl, takže ten osel pak ležel na mně! Ale podoba, v jaké jsi se mi zjevila tady v Choji, by mě byla málem zmátla, jako bys ani nebyla ty a tvoje dobře známá konstrukce. Ó talumbo, od té doby z tebe mám hrůzu! To ses tak přestrojila naschvál, abych tě nepoznal? Anebo ses jenom přetvařovala? Ať je to jak chce, kismet mě uchraň toho, abych tě v té formě a tak jako tehdy ještě někdy v životě potkal. Ó talumbo, strašlivá talumbo!

Jsou prý na světě lidé, kteří zaměňují účel s prostředky, hlavní věc s vedlejší, pomoc s překážkou. Kdo tomu nevěří, ať se vypraví do Choje a dá si tam ukázat talumbu, a uvěří! Abyste to pochopili, představte si – ale ne, nepředstavujte si nic, ale zažijte to, jak jsem to zažil já, a všechna představivost vás nadobro přejde. Tak tedy my dva, Halef a já, jsme se marně pokoušeli prodrat se z hustého a tvrdého lidského knedlíku, ve kterém jsme byli pouhými dvěma mizivě maličkými škvarečky. Naše úsilí mělo jenom ten nežádoucí výsledek, že jsme se do toho chuchvalce dostávali čím dál hloub a že nás nakonec roztrhli. Halef teď byl kousek za mnou a dělilo nás od sebe nějakých pět nebo šest lidí. Jak mě vlekli pořád dál, často jsem se k Halefovi otáčel a mohl se s ním dorozumívat jen posunky, protože slovům nebylo v obecném ohlušujícím řevu rozumět.

Ten řev byl tak děsný, že jsem byl přesvědčen, že ho už nelze dál stupňovat. Mezi řevem u nás doma a řevem v kurdštině je ostatně značný rozdíl, nehledě už k tomu, že mnoho těch křiklounů řvalo také turecky, arabsky a persky. Náhle se ty hrozné zvukové vlny proměnily v příšerné vlnobití zvuků. Už neřvali, už přímo bouřili, a někde za mnou. Otočil jsem se a uviděl jsem v zástupu jakýsi svérázný pohyb. Lišil se od obecného tíhnutí kupředu a já jsem si ho nedovedl vysvětlit. Stoupněte si k stojaté vodě a pozorujte rybu, která plave rovně po hladině. Špička hlavy nadzvedá vodu a vysílá doprava i doleva vlny, které ubíhají dozadu. Když jsem si hlavy zástupu za sebou přirovnal k takové vodní hladině, postřehl jsem stejný pohyb. Vlny se rozbíhaly na obě strany, ale rybu, která tu vodu tlamou zvedá, jsem neviděl. Jinak řečeno vyhazovala ta ryba do výše lidi před sebou, protože hrot toho pohybu zvolna postupoval přímo ke mně a všechny lidi, které zachvátil, vymršťoval nad hlavy davu. Kdo nebo co byl ten kapr nebo ta štika, která čeřila na hladině hustého lidského zástupu ty zvláštní vlny?

Neviditelná ryba se pomalu, ale jistě blížila, provázena přímo ohlušující bouří lidských hlasů. Už dospěla až téměř k Halefovi, který ji dosud nezpozoroval. Zvedl jsem obě paže, abych ho varoval, ale už bylo pozdě. Právě v tom okamžiku to malého hádžího vymrštilo vzhůru. Byl zrovna pod košatým horem, stříbrným topolem, jehož větve visely hodně nízko, a hádží vyletěl tak vysoko, že se rukama, které v pudu sebezáchovy rozhodil, chytil jedné větve a zůstal na ní viset. Teď začal Halef také řvát, co mu hrdlo stačilo. Neslyšel jsem ho, ale viděl jsem to na ústech, která otevíral, až bylo vidět všech dvaatřicet zubů, protože Halef měl chrup, který mu mohl každý závidět.

Pozoroval jsem ho a zapomněl jsem myslet na sebe. Znenadání mi něco vjelo mezi nohy. Než jsem mohl zjistit, co to je, už mě to taky zvedlo do výše a náhle mě to vymrštilo přes tři metry vysoko. Z té výšky jsem se zřítíl na hlavy zástupu, ale na zem jsem nespadl. Dvacet, třicet rukou se ke mně zvedlo, uchopily mě, strkaly, táhly, cloumaly mnou a házely, až jsem málem roztáhl ústa od ucha k uchu jako Halef a přidal se k jejich řevu. Tak mnou na lidských hlavách šoupali sem a tam, až mě napadlo, že se mohu tímhle nezvyklým způsobem dostat do bezpečí. V prériích Severní Ameriky jsem vjížděl s jinými lovci doprostřed stád divokých buvolů, a jak se stádo hnalo kupředu, skákal jsem ze hřbetu jednoho bizona na hřbet druhého. Dělá se to, aby si lovec vybral nejlepší kus. Na to jsem si teď vzpomněl. Vytrhl jsem se z rukou, které mě držely, napůl jsem se vzpřímil a po všech čtyřech jsem začal lézt přes hlavy, nedbaje, kam kladu ruce a nohy. Ušetřil jsem hodně ran a štulců, ale stejně mnoho mi jich také vrátili. Jak vypadaly moje šaty, dovedete si představit. Jenže nač by na světě jinak byly jehly?

Moje cesta za záchranou mířila k topolu, v jehož větvích si teď poklidně a v bezpečí trůnil Halef. Nebylo to daleko, jenže štulce, které jsem rozdával a sklízel, mi ten kousek cesty natolik ztížily, že jsem přistál u Hádžího Halefa Omara se zpožděním nejméně pětiminutovým. Přistál je výstižné slovo, protože jsem do větví přímo vletěl a musel se pevně chytit, abych na opačné straně hned zase nevyletěl.

Halef na mne něco křičel, ale já mu nerozuměl. Byl jsem téměř vyčerpaný, lapal jsem po dechu a cítil, jak mi tepny buší v celém těle. Když jsem se trochu vydýchal, uklidnil se a pevně se usadil, našel jsem chvilí, abych pohlédl pod sebe, a tu jsem konečně uviděl tu

zvláštní, tajemnou „rybu“, která se mocně a vytrvale zakusovala do lidského moře a tlamou tak vysoko vyhodila Halefa i mne. Tou rybou byla talumba, požární stříkačka. Právě minula náš topol. Pozorovali jsme, jak se prodírá dál, a mohli jsme si důkladně prohlédnout její konstrukci. Ohromila mě, když jsem ji uviděl, ale pak jsem propukl v srdečný smích, jenže ten v tom obecném tartasu bohužel úplně zanikl. Také Halef se smál, jak jsem viděl na jeho vesele sešklebeném obličejí.

Když vypukne požár, musí se hasit vodou, to je rozhodně správná myšlenka. Když vypukne požár, sbíhají se davy lidí. Tahle myšlenka do sebe také má mnoho pravdy. Západní konstruktér stříkačky by prohlásil první úvahu za hlavní. Avšak orientální mistr, z jehož dílny tahle talumba vzešla, použil jiného logického pochodu, který způsob západního myšlení daleko předstihl. Tenhle mistr si položil ukazovák na nos a řekl si: Co bude platné, když se z talumby dá stříkat do ohně voda, ale když se stříkačka nedá pro sběh lidí k požáru dopravit! Mazaně tedy usoudil, že je mnohem důležitější ten chrlíč vody dopravit na místo, než stříkat vodu, a proto položil při konstrukci hlavní důraz na odstraňování překážek, které se talumbě postaví do cesty. Jako vynálezce už pravděpodobně někdy slyšel o šesti jednoduchých strojích: páce, kladce, kolu, nakloněné rovině, klínu a šroubu, a obzvláštní náklonnost pojal ke klínu. Jaký tedy div, že se mu zamýšlená talumba zjevila ve snu v podobě klínu a že on toho pokynu boha snů uposlechl? Ba byl dokonce ještě moudřejší a prozíravější než sám bůh snů, protože spojil klínovou konstrukci s pákovitým pohybem, který umožňoval vymrštit prostě do vzduchu každého člověka, který se talumbě nevyhne.

Celek je tedy dvoukolý vůz s jedním dlouhým a úzkým trojúhelníkem z trámů vpředu a stejným trojúhelníkem vzadu, které se navzájem vyvažují. Není třeba žádné obzvláštní námahy, abychom sklopili zadní trojúhelník a tím zvedli přední, a obráceně. Mužstvo talumby je uvnitř zadního trojúhelníku, nepřijde tedy s nositeli čestného názvu „obecenstvo“, které je třeba odstranit z cesty, do bezprostředního styku. Tihle hasiči – v Choji jich bylo dvacet – strkají vůz bezohledně dopředu, přímo do davu. Chvilími přitom zvednou zadní trámy, tím se přední část hluboko sklopí, a protože hrot vybíhá v úzký trámeček, vjede lidem, kteří stojí talumbě v cestě, mezi nohy. Pak

zase hasiči zadek přístroje prudce stáhnou a přední hrot vymrští všechny, koho podebral, podle prudkosti buď výš nebo méně vysoko, kdežto klínovitý tvar zase odstrčí ostatní lidi do stran. Dovedete si představit ten křik, a jak to lidi mačká a jaká vznikne strkanice, když se vhání takový klín do hustého zástupu!

Je samozřejmé, že se stříkačka prodírá kupředu jen velmi pomalu, protože musí často zarazit a mnohdy se také odbojný dav postaví na odpor. V našem případě se proto talumba vůbec nedostala až k požáru a velká hromada dříví, kterou žháři zapálili, shořela na popel.

Prozíravý vynálezce však uvážil i tu možnost, že stříkačka na místo určení dorazí, a pro ten případ upevnil na osu silný hák, na kterém visel pod pumpou sud s vodou a několik kbelíků. Hledám-li od té doby příklady, abych charakterizoval veřejná zařízení v Orientě, pokaždé si nejdřív vzpomenu na chojskou talumbu. Nesmíme ostatně tohle kurdské městečko Choj Sandžak zaměňovat se stejnojmenným perským městem, které leží v provincii Ázerbájdžán při karavanní cestě z Erzerumu do Tabrízu, což je jedno z nejkrásnějších perských měst a má kolem třiceti tisíc obyvatel.

Zůstal jsem s Halefem sedět na topolu, až zmizela talumba z dohledu a tlačence s ní. Pak jsme slezli. Teprve teď jsem cítil všechny rány a štulce, které jsem utržil. Také Halef si třel různé části těla a svým jedinečným rozmarným způsobem prohlásil:

„Sidi, jestli ten oheň tam hoří jako moje tělo, tak se nedá uhasit, zvlášť když v tom sudu v talumbě nebyla voda.“

„Že tam nebyla voda? Víš to bezpečně?“

„Vím, protože jednomu z těch mužů, co stříkačku strkali, vyhasl čibuk a on si ho schoval do sudu. Přece by ho tam nestrkal, kdyby byla v sudu voda.“

Chtě nechtě jsem se hlasitě rozesmál. Hasič s čibukem, a sud na vodu jako schránka na dýmky! Halef se smál také a rozkládal dál:

„Ten člověk, co tuhle talumbu vynalezl, určitě dostal ten nápad od nejvyššího ze všech šajtanů. Ať se za to smaží v pekle, kde nejsou žádné stříkačky a neuhásí plameny, kterými tam lidi mučí. Mé tělo si připadá jako stará velbloudí pokrývka, ze které zrovna vyklepali dvousetletou špinu. Ještě štěstí, že byl kismet tak rozumný a zasadil sem tenhle hór et tachlís, ten topol záchrany, který poskytl ochranu také tobě! Když jsi se zmítal na hlavách těch chojských mužů, bolela

mě duše soucitem. Držel ses a pohyboval ses vznešeně, jako perský pádišáh, když udílí velkou audienci, a kdybych byl nemyslel na naše koně – ach, sidi, naše koně, naše koně! Co bychom dělali, kdyby nám je ukradli!“

„Utíkejme k háně, Halefe! Cesta je volná, na mne už také sedl nepokoj a nedá se zaplašit. Rychle ke koním!“

A už jsem se také rozběhl a malý hádží za mnou, a na těch svých krátkých nožkách musel div ne skákat. Už jsme nemysleli na požár, ale jenom na koně, které jsme z lásky k lidem a z ochoty pomáhat zanechali bez dozoru. Jakýsi hlas ve mně jasně a určitě tvrdil, že s koňmi není něco v pořádku. Bohužel se mělo ukázat, že je to pravda. Doběhli jsme k háně. Na dvoře nebyla živá duše, kromě hostinské se všichni rozběhli k ohni. Vešli jsme do světnice. Bylo tam tma, protože lampa nesvítla a oheň v krbu vyhasl. Hned ve dveřích jsem zavolal na svého hřebce jménem. Byl zvyklý v odpověď radostně zafřkat. Ale Rih neodpověděl, a já jsem zděšeně pospíchal za přepážku.

„Jsou pryč, Halefe!“ vykřikl jsem. „Jsou pryč, sice by se Rih ozval!“

Halef se zastavil. On, který jindy neznal strach ani váhavost, nemohl leknutím dál.

„Pryč jsou, pryč?“ koktal. „Jestli nám ukradli koně, ležíme tu jako ryby na suchu. Leknutí mi vjelo do všech údů. Doufám, že toho aspoň tvoje tělo zůstane ušetřeno!“

Když jsem doběhl do přístěnku a natáhl ke koním ruce, hmátl jsem do prázdna. Tušení mě tedy neklamalo. A obava snad ještě horší mnou projela, když jsem si teď vzpomněl na zbraně. Jsou-li pryč taky mé pušky, bude to dvojnásobná ztráta. Než jsme odběhli k požáru, položil jsem je k Halefově ručnici do zadního kouta a hodil na ně pokrývky. Několika kroky jsem byl v koutě a shýbl se. Chválabohu! Příkrývky tam ještě ležely, a pod nimi jsem nahmatal pušky! Zároveň jsem slyšel, jak Halef volá:

„Opravdu jsou koně pryč, sidi?“

„Bohužel jsou!“

„Ať šajtan ty zloděje usmaží! Musím se sám přesvědčit, je-li to pravda. Jdu za tebou! A jestli je – Alláh! Tady jsem klopýtl o člověka, leží tu na zemi a – Alláh! Pojd' sem, sidi, honem sem pojd'! Tady leží nějaká žena, svázaná kolem dokola, a nemůže mluvit, protože má v

ústech roubík. To mohli udělat jen zloději, protože poctivý člověk zná pravidla zdvořilosti, jak jednat s ženami, a ta pravidla zakazují strkat sájjidě, dámě, do úst něco jiného než pamlssek!“

Malý hádží si i v téhle situaci zachoval svůj komický způsob vyjadřování, který byl důsledkem jeho stále dobré nálady. Uposlechl jsem a pospíšil jsem k němu, ale napřed jsem ještě zabočil ke stolu. Doufal jsem, že najdu oharek lojové svíčky, která předtím na stole hořela. Byl tam ještě a já jsem jím osvětlil místnost. Tu jsem spatřil na zemi hostinskou. Celou ji omotali lýčenými provazy, že se nemohla ani hnout, a do úst jí vecpali kus její vlastní zástěry. Když jsme hostinskou osvobodili z pout a od roubíku, několikrát se zhluboka nadechla a pak zaúpěla:

„Neubližuj mi, efendi! Netrestej mě, já za to nemůžu!“

„Věřím ti,“ odpověděl jsem. „Neboj se, neudělám ti nic zlého. Sedni si sem ke stolu a podrobně nám pověz, co se tu za naší nepřítomnosti zběhlo.“

Protože se chvěla na celém těle, odvedl jsem ji k lavici a usadil ji tam. Ačkoli jsem jí domlouval a konejšil ji, uplynula hezká chvíle, než byla hostinská schopna souvisle vyprávět:

„Když utíkali všichni k ohni, chtěla jsem běžet také. Ale vtom mě napadlo, že nesmím nechat dům prázdný. Jenže venku jsem se bála, a proto jsem se vrátila sem do světnice. Sotva jsem překročila práh, nahrnula se sem spousta neznámých mužů a vrhli se na mne. Svázali mě a pak se vyptávali na vás, jestli prý se opravdu jmenujete Kara ben Nemsí a Hádží Halef Omar. Když jsem si chtěla zachránit život, musela jsem jim povědět pravdu, protože ten, co je vedl, přede mnou stál s taseným nožem a hrozil mi, že mě probodne, když se budu zdráhat pravdivě odpovídat. Zlobíš se na mne, efendi, že jsem si chtěla zachránit život?“

„Nezlobím se, jsi nevinná. Ale pověz mi, neznáš aspoň jednoho z těch zlodějů?“

„Ne, nikoho z nich jsem neznala, ale přesto vím, kdo to byl, protože mi ten, co jim velel, řekl, než odešli, kdo jsou, aby prý vás pozlobili a ztropili si z vás posměch.“

„Ach! Ale to je nadmíru důležité! Jenže ti pravděpodobně lhal, aby zmátl stopu. Jaká ti pověděl jména?“

„Nelhal, je to opravdu ten, za koho se vydával, protože jsem na

jeho pravé tváři viděla hluboký šrám a vím, že Šír Samurek má takovou jizvu. Utržil tu ránu v boji s bebbbskými Kurdy.“

„Vida, Šír Samurek! Myslíš toho šejcha Kurdů z kelhurského kmene?“

„Ten to byl, efendi. Všichni Kelhurové jsou lupiči, a on je ze všech lupičů nejvyšší a nejhorší. Chtěli dostat vaše koně. Tvůj hřebec kousal a bil kolem sebe jako ďábel, když ho chtěli vyvést, ale přinesli si provazy a hodili mu je okolo noh, a tak se jim ho podařilo vytáhnout. Kůň Hádžího Halefa Omara jim tolik práce nedal. Obdivovali se vraníkovi a byli nad ním celí pryč, a šejch měl takovou radost, že se lup podařil, že mi pověděl, než mi vstrčili do úst roubík, jak na ten nápad přišli a jak ho provedli. Šír Samurek mi dokonce přikázal, abych ti to pověděla. Prohlásil, že prý by ses měl dovědět, jak tě napálili, a potom prý nahlédneš, že všichni křesťané jsou hlupáci.“

„Nenahlédnu, k tomu mě nikdo nedonutí. Zato Šír Samurek pravděpodobně velmi brzy pozná, že se mi takhle posmívat neměl, že to byla největší chyba, jaké se mohl dopustit. Nejdřív bude ovšem on sám i jeho kmen náramně pyšný, že se zmocnili koně slavného široko daleko, ale ta jeho radost dlouho nepotrvá, o tom jsem přesvědčen. Jak se vůbec dověděl, že bydlím ve vaší háně?“

„Užasneš, až ti to řeknu, efendi! Víš, kdo byl ten člověk, co nám ukradl peníze, ačkoli jsme mu ve vši úctě prokázali pohostinství?“

„Nevím.“

„Mezi bebbbskými Kurdy žije člověk, kterého se všichni jeho nepřátelé bojí a všichni jeho přátelé ho nenávidí, protože to nejsou upřímní přátelé, ale jen si tak říkají. Je lstivý jako liška, násilnický jako lev a krvežíznivý jako panter s černou srstí. Nestačí mu zůstat u svého kmene a účastnit se jeho bojů. Když někdy žijí Bebbbové s ostatními kmeny v míru, vydává se na cesty sám a loupí a krade na vlastní pěst. Jmenuje se Ákil a je to strýc obou šejchů, Ahmeda Asada a Nizára Háreda, kteří jsou syny dřívějšího šejcha Gasála Gabogy.“

„Kull ru'úd – u všech hromů!“ uklouzlo mi. „O tom člověku jsem ještě nikdy neslyšel. Ákil se jmenuje? Víš to určitě?“

„Vím, efendi. Nemýlím se, protože právě tady v našem kraji se o jeho činech hodně mluví.“

„A host, se kterým jsme tu seděli, si říkal Sala ibn Ákil! Je to snad syn toho Ákila, o kterém mluvíš?“

„Je to jeho syn, efendi.“

„Ty jsi to věděla, a přesto jsi ho vpustila do domu?“

„Nevěděla jsem to, slyšela jsem to teprve od Šíra Samureka, který mi přikázal, abych ti to řekla, ať prý ti pukne břicho vzteky. Doslova tak to řekl.“

„Dobrá! Teď bych rád věděl, souvisí-li přítomnost Saly ibn Ákila nějak s tím, že se tu objevil jeho otec.“

„Nesouvisí. Syn netušil, že tady u nás krátce před ním byl jeho otec. A teď přijde to nejdůležitější, co ti mám vyřídit. Mezi Kelhury a Bebby totiž vládne krevní msta za to, že Ákil zabil přede dvěma roky jednoho Kelhura. To si žádá krev Ákilovu nebo některého jeho příbuzného, protože vyplatit se z toho smírně Ákil nemůže, Kelhurové žádali cenu, jakou nemůže Ákil sehnat. Dnes se však Ákil přece domníval, že tu vysokou cenu zaplatí, a proto zajel ke Kelhurům. Věděl, že táboří blízko našeho města.“

„To je nápad od toho lotra! Tuším, co mi chceš povědět. Chtěl se z krevní msty vykoupit mým vraníkem?“

„Je to tak. Ákil byl tady, a my jsme o tom neměli potuchy. Vtom jste přišli vy. Zaslechl, kdo jste, a viděl vaše koně. Už předtím se rozhodl ukrást nám peníze. Sebral je, a pak odjel na našem koni ke Kelhurům, nabídnout jim za cenu krve hřebce.“

„To byla ovšem víc než odvaha, to byla troufalost, ba ztřeštěnost. Asi chtěl koně ukrást dnes v noci, nebo se ho nějak zmocnit později, a odvést ho Kelhurům. Ale vždyť se mohl domyslet, že ho nejdřív zajmou a pak donutí, aby jim prozradil, kde kůň je!“

„Máš pravdu, efendi. Bylo to přesně tak, jak říkáš. Kelhurové ho chytili a tloukli ho, dokud nepřiznal, že jste tady u nás. Teď se mu dostane odplaty za jeho činy: zaplatí cenu krve životem. A nepřátelé mu nejen sebrali ukradené peníze, ale zajeli dokonce sem a vzali si tvého koně sami. Cestou jim padl do rukou také Ákilův syn, a teď je stejně ztracen jako otec. Ach, efendi, Alláh to nemyslel dobře ani s tebou, ani s námi, protože naše peníze jsou tytam, a tentam je taky tvůj vraník. Co mají Kelhurové jednou v rukou, to už nikdy nevydají!“

„Asi je to takový zvláštní rys jejich povahy a dobrovolně si ho neodvyknou. Jenže já mám taky své zvláštní povahové rysy a taky si je nedám vzít. Patří k nim například zvyk, že když mě okradou, nedám si dřív pokoj, dokud nedostanu ukradenou věc zpátky.“

„Požádáš, aby ti kelhurští Kurdové koně vrátili?“

„Ovšem.“

„A dojedeš si pro hřebce k nim?“

„Dojedu.“

„Ale vždyť nevíš, kam zamířili.“

„Najdu je a pustím se za nimi.“

„Chceš zahodit svůj život, efendi? Víš, co to znamená, pustit se za Kelhury a žádat od nich nazpět lup? Pojedete do jisté záhuby!“

„Mýlíš se. Záhuby mají jistou jen Kelhurové, když se budou zdráhat koně nám vrátit.“

Tu se ta žena zaklonila a prohlížela si mě zkoumavě jako šilence, před nímž se člověk musí mít na pozoru. Pak potřásla zamyšleně hlavou:

„Alláhu! Kdybyste mohli Kelhury donutit, aby vám vydali váš majetek, mohli byste je snad také přimět, aby nám vrátili naše peníze.“

„Dejme tomu, že jsem ochoten tvé prosbě vyhovět. Jak si představuješ, že to provedu?“

„To ti snad nepotřebuju říkat já. Stejně máš v úmyslu pustit se za kelhurskými Kurdy a žádat na nich koně. Pro vás to není ani trmácení, ani nebezpečí, když rovnou přinesete taky ty peníze!“

Halef se rozesmál, když to uslyšel, ale já jsem prohlásil:

„Máš pravdu, a já bych ti tu službu také ochotně prokázal. Jenže to nepůjde, jestli ty mi sama napřed neprokážeš jistou laskavost.“

„Honem pověz, co žádáš! Budu-li moci, ráda to udělám.“

„Musíme jet za Kelhury a dohonit je,“ prohlásil jsem tedy. „A k tomu potřebujeme dobré koně. Myslíš, že bychom tu mohli koně koupit?“

„Tady s koňmi nikdo neobchoduje, ani neznám nikoho, kdo by měl koně a chtěl nějakého prodat.“

„Ani půjčit?“

„Ani půjčit.“

„To je zlé. Nedostaneme-li koně, nemůžeme jet za Kurdy a ovšem nedopomůžeme ani tobě k ukradeným penězům.“

„Ach efendi, máme ve stáji ještě dva koně, ty vám půjčím.“

„Jsou dobří klusáci?“

„Nejsou. Už je jim skoro dvacet roků. Nejlepšího nám ukradl Ákil, a na tom druhém obstojném odjel muž.“

„Tak stará zvířata nám nejsou k ničemu, protože lupiči mají velký náskok, tak bychom je nedohonili.“

„Alláh kerím – Bůh je milostivý! Jenže právě nás jaksí nechce zahrnout do své milosti,“ zanaříkala chojská hostinská.

„Copak tu není vůbec nikdo, kdo by měl dva dobré, rychlé koně?“

„Ach, jeden tu je, ale ten je neprodá, a půjčit, to už je vůbec vyloučeno.“

„Ani pak je nepůjčí, když se dozví, že by tím tvému manželovi dopomohl k ukradeným penězům?“

„To teprve ne, je to náš nepřítel.“

„Tak! Kdo je ten člověk?“

„Náš soused. Přistěhoval se sem z Kirkúku. Nejdřív to byl malý baija, obyčejný kupec, ale pak se stal tabbáh el advíja, lékárníkem, a vydělal velké peníze. Lidé povídají, že prý nebyl poctivý, a proto že musel z Kirkúku. Tady v Choji je to největší boháč a vystupuje jako paša se třemi koňskými ohony. Má dva drahé velbloudy a pět ještě dražších koní, a tři ty koně koupil teprve nedávno. Ještě si nezvykli na stáj.“

„Ještě si nezvykli na stáj? Tak to jsou pod širým nebem?“

„Ano.“

„Kde?“

„V zahradě, venku za městečkem.“

„Ale to je velká neopatrnost, nechávat za městečkem dva tak dobré koně úplně bez dozoru!“

„Nejsou bez dozoru. V zahradě stojí bouda, majitel v ní přespává a přes den hlídají dva sluhové.“

„Ta zahrada je v tu stranu od města, co vznikl požár?“

„Ne, ta je na sever. Proč se ptáš, efendi?“

„Svěřím se ti s tím, když mě ujistíš, že umíš mlčet. Třeba by mi to pomohlo dostat zpět tvoje peníze.“

„Je-li tomu tak, efendi, nepřejde mi přes rty ani slovo! Jsi mnohem chytřejší než můj pán a velitel, který se rozjel úplně nesprávným směrem. Proto padly ty peníze do rukou Kelhurov. Ještě jsem ti ani neřekla, jak požár vznikl. Založili ho Kelhurové, protože se domysleli, že tam poběžíte, necháte tu koně bez dozoru a oni že je snáz ukradnou. A teď mi pověz: O čem mám mlčet?“

„Tak poslyš! Musím Kelhury dohonit. K tomu potřebuji rychlé koně. Ale protože mi je nikdo neprodá ani nepůjčí, musím si je vypůjčit bez majitelova dovolení. Rozumíš mi?“

Kurdka nebyla padlá na hlavu. Spiklenecky na mne mrkla, potřásla hlavou a zeptala se:

„Přivedeš mu je zpátky?“

„Samozřejmě! Nejsme zloději.“

„To si asi chceš vypůjčit oba krásné, nové koně lékárníkovy?“

„Ano.“

„Proti tomu nemohu nic mít, vždyť to není náš přítel, a jsou to nejrychlejší koně v celé Choji.“

„Hm, nu ano! Jen kdybych přesně věděl, kde ta zahrada je.“

Hostinská sklopila oči.

„Určitě uznáš, efendi, že ti v takové věci pomáhat nemohu, ale dovolíš-li mi, dám ti dobrou radu.“

„Dej mi ji, prosím tě o to!“

„Potřebuješ taky dvě sedla?“

„Nepotřebuji, měli jsme sedla pod hlavou místo podušek. Leží ještě v přístěnku, protože si je Kelhurové nevím proč neodnesli.“

„Tak počkejte několik minut. Pak vezměte sedla a vyjděte z hány. Až minete tři domy po levé straně, uvidíte ženu. Za tou půjdete, ale nesmíte se přiblížit až k ní. Venku za městem vám dá znamení: opře hůl, kterou bude mít v ruce, o vrátka a půjde dál. Vy za ní dál už nepůjdete, protože ta vrátka vedou do zahrady, kde má lékárník koně. Zařídíte se podle té rady?“

„Zařídíme.“

„Tak tedy Alláh s vámi! Kéž dá, ať mi ty peníze přinesete. Kdyby je můj pán a velitel nedostal zpátky, musel by je nahradit a byl by z něho žebrák.“

Vstala a vyšla ven. Halef na mne pohlédl, zasmál se tiše a úsečně a zeptal se mne:

„Opravdu si ty koně vypůjčíš, sidi?“

„Ovšem. Je snad nějaká jiná pomoc?“

„Není. A navíc se mi ten kousek náramně líbí. Rád se ho zúčastním. Ale co soudíš o hostinské?“

„Je to chytrá paní.“

„Mnohem chytřejší než její muž. Kdo asi bude ta žena, co za ní máme jít?“

„Ona sama.“

„Taky si to myslím. Mužova hlava se často podobá prázdnému

měšci, ale v ženině hlavě vždycky ještě najdeš nějaký ten piastr, a když vybereš poslední, vždycky tam ještě zbude nějaký ten nejposlednější. Zanedlouho začne svítat. Musíme ty koně mít, než se rozední. Pojd'me už, sidi!“

Sebrali jsme pušky, příkrývky a každý svoje sedlo. Požár stále ještě zaměstnával všechny obyvatele městečka. Dostali jsme se nepozorovaně z hány a k označenému domu. Tam stála černě zahalená žena s holí v ruce. Když nás uviděla, vykročila dál, a my za ní. Oheň dosud plápolal tak, že nám jeho záře svítila na cestu.

Šli jsme hned úzkými a hned širšími uličkami mezi domy a chatrčemi, až jsme měli město za zády. Tam jsme došli k dlouhému trnitému plotu. Asi uprostřed živého plotu se žena, která šla dvacet kroků před námi, zastavila a opřela hůl. Když jsme došli k tomu místu, spatřili jsme branku. Vrátko byla jen zaklapnutá. Požár odlákal asi lékárníka v takovém spěchu, že zapomněl zamknout. Přešli jsme nejprve o pár set kroků dál, až jsme našli venku v polích hromadu kamení. Tam jsme složili sedla a pušky. Pak jsme se vrátili k brance, otevřeli ji, zase jsme ji za sebou zavřeli a vkročili do zahrady.

Zář od ohně sem už nedoléhala tak jasně. Přesto jsme rozeznávali stromy, boudu a nedaleko jakousi prkennou ohradu. Příkladli jsme se k ní bez překážek. Sluhové zřejmě odešli, stejně jako pán. V ohradě stáli tři koně přivázaní ke kůlům. Lékárník asi nevěděl, že si zdraví koně v noci lehají. Vchod do ohrady jsme našli brzy. Odvázali jsme oba lepší koně. Byli to dva siváci. Napřed se trochu vzpínali, ale chvíli jsme se s nimi mazlili a koně šli povolně za námi. Šťastně jsme je vyvedli ze zahrady a dál až k té hromadě kamení a tam jsme je osedlali.

Teď patřili nám a nikdo by nám je nebyl dokázal vzít. Privlastnili jsme si je právě včas, na východě už se slabě začal šerit nový den.

„Alláh buď pochválen, máme koně!“ jásal Halef. „A myslím, že ta paní měla pravdu. Tihle siváci zřejmě nepocházejí ze špatných předků. Jenže teď je otázka, kterým směrem se dát. Co o tom soudíš, sidi?“

„Uvažuji takhle: Kelhurští Kurdové zapálili, aby nás a všechny Chojany odlákali k požáru. Byli by si k tomu vybrali místo, kudy by pak museli s našimi koňmi projet?“

„To jistě ne! Naopak, postarali se asi, aby jejich cíl ležel opačným směrem.“

„Nu, a v tu stranu od městečka teď jsme. Pojedeme pomalu deset minut. Záře od ohně sice zmizí, ale zato se už rozední natolik, že se budeme moci poohlédnout po stopách zlodějů. Až je najdeme, už je neztratíme. Pojd’!“

Vyskočil jsem do sedla a Halef rovněž. Zjistili jsme přitom, že

siváci jsou ohniví koně a že na nich už dlouho neseděl jezdec. Ale zvládli jsme je. Nejeli jsme ještě ani deset minut, a stranou od cesty ležel kůň. Zabočili jsme k němu a já seskočil, abych si koně prohlédl. Střelili ho do hlavy, a teprve teď v noci, protože krev, která prýštila z rány, ještě nebyla úplně sedlá. Proč ho asi zastřelili? Další obhlídkou jsem objevil, že kůň nemohl dál, protože měl roztržitěnou nohu.

„Halefe, už máme stopu!“ zvolal jsem, potěšen rychlým úspěchem. „Pohled’ na ty stopy tady po zemi! Jsou to šlápoty lidských nohou a otisky koňských kopyt!“

„Ale byli to ti Kurdové?“

„Naprosto určitě! Za tenhle nález vděčíme Ríhovi.“

„Jak to, sidi?“

„Vraník odpírá poslouchat cizí lidi. Nebylo snadné ho odvést, a nasednout na něj se už teprve nesměl nikdo odvážit. Jenže zloději pospíchali, a tak ho snad nutili, ba možná že ho dokonce tloukli. A Ríh bil kolem sebe, jak to má ve zvyku, a tomuhle koni roztržil nohu. Museli ho zastřelit a nechat tady.“

„Máš pravdu, sidi, tak to asi bylo. Stopu jsme našli a já doufám v Alláha, že krasavce Ríha brzy dostaneme zpátky. Mají před námi velký náskok, co myslíš?“

„Dobu určit můžeme, totiž od začátku požáru do této chvíle, zato vzdálenost nemůžeme odhadnout tak přesně. Určitě spěchali, ale musíme vzít v úvahu, že se vraník vzpíral. To chytré zvíře ví, že je odvádějí proti naší vůli, a bude se všemožně bránit. Budou-li ho bít, tím hůř, to se jim teprve nehne z místa. Jen co se rozední ještě víc, určím stopu líp. Teď se po ní pustíme.“

Vyšvihl jsem se do sedla a jeli jsme dál. Stopy byly tak zřetelné, že jsme je nemohli ztratit, ačkoli teprve začalo svítat a o jasném světle se ještě nedalo mluvit.

Cesta nás vedla k severu. Kurdové se pečlivě vyhnuli všem stezkám, a jak jsme poznali z různých příznaků, vůbec si počínali nezvykle opatrně. Když se tomu Halef podívil, vysvětlil jsem mu proč.

„Vědí, s kým mají co dělat. Ve své zpupnosti prozradil šejch všecko hostinské a posměchem nás podpíchl k činu. Určitě si říká, že uděláme všecko možné, abychom dostali své koně, a že se za ním pustíme. Proto ta opatrnost. Ale odmyslíme-li si jejich početní převahu, máme nad nimi přece jen vrch.“

„Máš pravdu, sidi,“ přisvědčil Hádží. „Ty ses za velkým mořem v zemi Amríha naučil, jak se čte a jak se sleduje stopa. Koně určitě dostaneme, protože tenhle kelhurský šejch chytrostí zrovna nevyniká. Dokázal to dnes v noci.“

„Čímpak?“

„Tím, že si nevšiml našich pušek a sedel. Považ jenom to, jakou cenu má tvoje rešma! Takové sedlo a postroje nemůže mít žádný kelhurský Kurd. Vždyť ty chlapy zrovna ranila slepota, že si nechali ujít takový poklad!“

„Dá se však snadno vysvětlit, jak se to stalo. Předně měli zloději velice naspěch, a protože jim šlo jen o mého Ríha, spokojili se s ním,

a když ho měli, nezdržovali se dalším hledáním. A za druhé byla v našem přístěnku za zástěnou tma. Asi se jim Ákil o rešma nezmínil, když ho donutili mluvit.“

„Tak to bych chtěl, aby jim o něm pověděl dodatečně. Ti by se vztekali, že propásli tak bohatou kořist! Kéž za to musí ti darebáci jezdit v pekle na sedlech z rozžhaveného železa, potažených kožkami z dikobrazů!“

Stopa nás vedla travnatou krajinou, kde byly stopy zřetelné. Na stéblech ještě visela rosa a třpytila se v paprscích vycházejícího slunce jako perly a démanty. Pošlapaná stébla se dosud nenapřímila. Z toho faktu, ze směru větru, z povahy půdy a z jiných závažných okolností jsem usoudil, že Kurdové jsou asi dvě hodiny jízdy před námi. Nejeli tedy nijak rychle, ačkoli rozhodně pospíchali. Tu pomalost měl na svědomí jenom můj vraník.

Podle tohoto propočtu jsme je mohli bez obzvláštní námahy dohonit za tři hodiny. Proto jsme pobídlí koně k rychlejšímu klusu. Halef se domníval, že něco podnikneme, jakmile Kurdy dohoníme. Já jsem však namítl:

„Kolik jezdců je před námi, co myslíš?“

„Nedovedu to posoudit tak přesně jako ty, sidi, ale musí jich být asi třicet.“

„Já je odhaduji nejméně na čtyřicet.“

„O deset mužů víc nebo míň, na tom nám nesejde. Koně jim vezmeme stejně!“

„Nepředstavuj si to tak snadné. V téhle chvíli už jich může být stovka, nebo i několik set.“

„Jakpak to, sidi? Takový Kurd přece není námúsa, aby se cestou rozmnožil ve vzduchu!“

„Předně se ani komáři nerozmnožují ve vzduchu, a za druhé musíš počítat s tím, že Kelhurové, kteří nás okradli, tvoří pravděpodobně jen oddíl většího tábora.“

„Jak jsi na tohle přišel?“

„Beru v úvahu okolnosti. Ákil zajel ke Kelhurům vyjednávat. Věděl tedy, kde je najde. Ale čtyřicet jezdců, to je velmi pohyblivý hlouček, vynoří se hned tady a hned tam, nikdy o něm nemůžeš vědět, kde ho najdeš. Věděl-li Ákil, kde Kurdy zastihne, nešlo o takovou pohyblivou hrstku jezdců, ale o větší a stálý tábor. Myslím, že je ti to jasné.“

„Je mi to jasné, sidi. Ale tím se věc mění. Myslel jsem, jen co je dohoníme, že mezi ně vlítneme jako dvě dělové koule do mraveniště.“

„To bychom si rozmysleli, i kdyby jezdců bylo jen čtyřicet. Víím, že jsi statečný bojovník a že se nelekneš ani stovky nepřátel, ani statečnost se však nesmí přehánět. Skutečné odvaze stojí vždy po boku opatrnost a rozvaha.“

„Správně, sidi. Víím, jak to myslíš. Chceš zase jednou použít lsti. Ach, ty jsi velký hrdina. Víím to, protože jsem to tisíckrát viděl na vlastní oči. Byl jsem svědkem, jak jsi úplně sám a v nehlubší noci popadl za hřívu lva. Viděl jsem tě, jak bojuješ ve velkém zástupu nepřátel jako skála v příboji, jako obr mezi trpaslíky, jako slon mezi šimravými mravenci a skákavými blechami. Srdce ve mně plesalo a prsa se mi dmula pýchou, když jsme se pak vraceli jako vítězové domů a vítal nás jásot našich lidí, zvuk kamandže a hlahol fanfár. Malý nakúr pěl naši chválu a velký tabl k tomu tloukl do taktu. Bojovníci nám záviděli, ženy a dívky kolem nás tančily v nadšeném reji a moje žena Hanne, nejlepší a nejkrásnější žena na zemi, mě pak v tichém stanu objala, plakala slzy radosti a nazývala mě svým miláčkem a slunkem svého štěstí!“

Halef miloval svou ženu Hanne vroucí láskou. Když si teď na ni vzpomněl, dojatě se odmlčel. Teprve po chvíli promluvil znovu:

„Tys prohlásil, že nepoužijeme proti Kurdům násilí, ale lsti. Už sis vymyslel, jaký kousek jim provedeme?“

„Ještě ne. Nemohu vymyslet plán, dokud jsem nepoznal nepřítele, všechny okolnosti a protivníkovy záměry. Teď však už dost řečí, teď se musíme plně věnovat stopě.“

Až dosud se Kurdové vyhýbali všem schůdným cestám, ale teď už tu vůbec žádné cesty nebyly. Jeli jsme nejprve travnatými pláněmi, pak řídkým lesem, a nakonec jsme stoupali po holé, rozlehlé a šikmé skalní plošině, kde kopyta nezanechávala otisky. Musel jsem se držet pouze drobných, nepatrných známek, lehkých škrábanců nebo rýh, které by byly méně cvičenému zraku do jista unikly.

Když jsme do jeli na horní okraj plošiny, otevřela se před námi rozlehlá step, ale až na její konec jsme nedohlédli. Celá step byla totiž posetá osamělými borovicemi, a ty bránily v rozhledu. Tady se stopy rozbíhaly, vedly do stepi všemi možnými směry.

„Pro Alláha!“ zabědoval Halef. „Tady nám Kurdové zahráli

nepěkný kousek!“

„Jak to?“ zeptal jsem se.

„Copak nevidíš, že se rozdělili, aby nás zmátli? Ten Šír Samurek není tak hloupý, jak jsme mysleli.“

„Naopak, je ještě hloupější, než jsem předpokládal.“

„Opravdu, sidi? Vysvětli mi to, prosím tě.“

„Vždyť je to nad slunce jasnější. Opravdu si myslíš, že se tu Kurdové rozdělili?“

„Ne, je to od nich jen úskok.“

„Jenže jim nebude nic platný, protože náčelník určitě stanovil místo, kde se všichni zase spojí.“

„Aha, už ti rozumím! Tak to stačí jet po jedné z těch stop, a dorazíme k místu, kde se zase sešli.“

„Správně! Vybereme si nejzřetelnější stopu, tedy stopu nejpočetnějšího oddílu, a – pohled sem! Tady je půda rozrytá, až litaly kolem celé hroudy. Tady se kůň vzpíral jít dál, a moc bych se mýlil, jestli to nebyl můj Ríh. Po téhle stopě se pustíme, a po žádné jiné. Jedeme!“

Pobídlí jsme koně ostruhami a cválali po stopách, neboť borovice rostly daleko od sebe a nebránily nám v rychlé jízdě. Naši síváci byli mladí. Lékárník asi nebyl dobrý jezdec a nechal je hodně vyjít ze cviku, ale pod námi si hned zase zvykli, a já jsem k svému zadostiučinění shledal, že jsme si ani nemohli vybrat lepší zvířata.

Když jsme tak ujížděli čtvrt hodiny, návrší skončilo a sjeli jsme opět do písčitého údolí, kde nebyla voda a kde živořily jen keřky kručinek a jiné nenáročné a dřevnaté motýlokvěte rostliny. Tady byla stopa v písku opět velmi zřetelná, a když jsme sledovali údolí a jeho zákruty snad půl hodiny, zahlédl jsem, že se zleva táhne ze svahu jiná stopa a spojuje se s tou, po které jsme jeli. Pak se přidala druhá, třetí, čtvrtá a pátá, až se zase spojily všechny otisky kopyt, které se nahoře na skalní plošině rozešly.

„Měls pravdu, sidi,“ radoval se Halef. „Teď jsou Kurdové zase pohromadě a úskok jejich náčelníka nás nezdržel ani o minutu. Jen co ho zajmeme, hned mu povím, chce-li se měřit s tebou, že je jako ta tlustá a ochraptělá batta, stará kachna, která je tak drzá, že chce, aby s ní zpíval o závod bulbul, slavík sedmého nebe!“

Málem bych se byl rozesmál, a to ne příměru o kachně a o slavíkovi,

ale jistotě a samozřejmosti, s jakou Halef předpokládal, že šejcha zajmeme, my, dva muži, a ještě k tomu cizinci, mocného náčelníka kelhurských Kurdů, velitele přinejmenším čtyřiceti bojovníků, kteří ho provázeli do Choje uloupit mého koně! Takový už zkrátka byl ten odvážný šprček a mne ani nenapadlo ubírat mu sebedůvěry, protože právě ta sebedůvěra z něho dělala platného druhá v každé tísní a v každém nebezpečí. Proto jsem přikývl a prohlásil jsem:

„Nedosáhneme-li cíle jinak, pak se ovšem budeme muset Šír Samureka zmocnit. Myslím ostatně, že se už brzy dovíme, na čem s Kelhury jsme, milý Halefe. Určil-li kismet, že si máš dnes zahrát na hrdinu, zvedne se opona už zanedlouho.“

„Myslíš?“ polichoceně se zeptal Halef. „Co chce kismet, nechť se stane. Já udělám všecko, abys byl se mnou spokojen. Ale proč myslíš, že se opona zvedne už tak brzy?“

„Šejchova lest mě přivedla na nápad. Proč jí neužil hned blízko Choje? Domnívám se, jak jsem už řekl, že máme co dělat s celým táborem, a ne s jediným pohyblivým kelhurským oddílem. Kelhurové nechtějí, abychom tábor našli, a proto užil Šír Samurek svého hlavního úskoku, jak nás od tábora odvést, teprve když se k táboru přiblížil. Uvidíš, že už nepojedeme daleko.“

Údolí, kterým jsme jeli, zahýbalo tak prudce doleva, že vytvořilo ostrý úhel. Kurdové neodbočili zároveň s údolím, ale vyjeli vzhůru po svahu, který úhel uzavíral. Halef se chtěl okamžitě pustit za nimi, já jsem ho však zadržel.

„Počkej! Jsme-li nedaleko tábora, jak se domnívám, a předpokládá-li šejch, že ho pronásledujeme, musíme čekat, že tu rozestavil stráž, které nás mají buď zkrátka vyřídit, nebo mu ohlásit, že se blížíme. Proto musíme být opatrní. Ty zůstaneš tady a podržíš mi koně a já se pěšky propířím dál a obhlédnu, je-li cesta bezpečná. Ty se odtud v žádném případě nehneš, dokud se nevrátím nebo tě tam z toho kopce nezavolám!“

Seskočil jsem s koně, odevzdal jsem uzdu Halefovi a šplhal jsem po úbočí. Zase tam rostly stromy a keře, za kterými jsem se mohl krýt. Nespustil jsem z očí širokou stopu oddílu, ale neobjevil jsem ani jedinou jednotlivou stopu, která by se od ní byla oddělila. Nahoře byly skály a smrkový les, sem tam nějaký dub. Tak jsem sledoval stopu něco přes čtvrt hodiny. Nikde se nerozdělila, ani od ní nikde neodbočily

lidské šlépěje. Už jsem se chtěl vrátit, vtom jsem však zpozoroval, že se les opět svažuje. Stopa vedla doleva k nějaké proláklině, napravo se z křoví tyčil balvan jako napůl rozpadlá hlásná věž. Zamířil jsem ke skalisku a vyšplhal na ně. Čekal jsem, že se mi odtamtud otevře rozhled, a nezklamal jsem se. Úpatí kopce přecházelo do zelené roviny, kudy protékal potok. Pramenil zřejmě ve zmíněné úzlabině. Hezky daleko v rovině byl kurdský tábor a potok jím protékal. Lépe řečeno byl to tábor ještě před chvílí, protože jsem na první pohled poznal, že ho bourají. Všecko tam čile pobíhalo. Viděl jsem pěší lidi a koně bez jezdců, viděl jsem jezdce už v sedle. Ženy tam nebyly, ani jiná zvířata než koně. Nebyl to tedy obyčejný tábor, kde jsou také ženy a stáda, v tomhle táboře byli pouze muži, a ne ve stanech, jen pod přístřešky, jaké se dají snadno postavit na čtyřech kůlech z větví a z listí. O loveckou výpravu jít nemohlo, o válečné tažení do tohoto kraje také ne. Pro tu chvíli mi byl zdejší pobyt Kelhurů hádankou a teprve později jsem se dověděl, že měli v plánu loupeživý vpád přes Masara Dagh, chtěli drancovat u perských hranic. Bylo tu pohromadě nejméně tři sta bojovníků. Kromě koní s sebou měli aspoň padesát soumarů s nákladními sedly. V těch velkých světlých turbanech vypadali ti lidé, jako by nosili na hlavách dýně. Pokusil jsem se objevit svého Ríha, ale v tom hemžení to bylo vyloučeno.

Zpola uspokojen a zpola zklamán jsem se vrátil, ale nedošel jsem až k Halefovi. Zůstal jsem nahoře nad písčitým údolím a zavolaal jsem, ať vyjede Halef nahoru. Uposlechl a odevzdal mi mého koně.

„Objevil jsi strážce, sidi?“

„Strážce ne.“

„Ale zato tábor?“

„Tábor ano.“

„Je ale ten Šír Samurek neopatrný! Rozhodně měl postavit strážce a postarat se, abychom se nemohli k táboru přiblížit tak snadno a nepozorovaně!“

„Nepokládal to za nutné, protože Kurdové už tábor ruší.“

„Cože? Ruší? To chtějí pryč?“

„Chtějí. Zdá se, že šejch dal rozkaz k odchodu, sotva přijeli.“

„A kam mají namířeno?“

„To se dozvíme, protože za nimi pojedeme, dokud nedostaneme své koně.“

Dojeli jsme jen ke skále, odkud jsem se předtím rozhlížel, uvázali jsme koně dole a vyšplhali jsme na balvan, podívat se na kurdský tábor. Přišli jsme ještě včas, abychom viděli Kelhury odjíždět. Jeli po dvou a po třech vedle sebe a tvořili dlouhou, úzkou stuhu, která se vinula zelení, a její čelo už bylo téměř z dohledu.

„Tady si táhnou, ničemové, darebáci,“ huboval Halef, „a my tu stojíme, koukáme se za nimi a olizujeme si vousy jako hladoví psi, když jim před nosem utíká po čtyřech živá pečinka! Ale počkejte chvíli, a vrhneme se na vás jako dva rozhněvaní lvi na myši a tak vám stiskneme chřtán, že vám budou praskat žebra a ukousnuté ruce a nohy vám odpadnou vpravo a vlevo! Pohleď, sidi, tamhle se ty mrchy plazí pryč a nutí naše koně, aby klusali s nimi! Kdo ví, jaký smradlavý chlap teď zrovna sedí na mém koníčkovi! Ty se pravda můžeš utěšovat sladkým vědomím, že se hřbetu tvého Ríha pokračováním svých zad nedotkne žádný Kurd, protože kdo by se toho odvážil, ten by si měl dát napřed všechny končetiny zaznamenat v knize života. Ale já? Zlost mi vře v duši a vztek mi dýchá v srdci. Jestli vypátrám a dopadnu toho chlapa, co mi seděl na mém koni, rozetnu ho odshora dolů na dvě půlky! Při Proroku Mohamedovi, rozetnu ho, to se spolehni!“

Ani já jsem lupičům koní zrovna neblahořečil, ale Halefův vztek mě pobavil a jeho způsob vyjadřování byl tak komický, že jsem měl co dělat, abych nevybuchl smíchy. V arabštině byl ten jeho proslov ještě působivější.

Nejdřív jsme museli tábořiště prozkoumat, ale museli jsme ovšem počkat, až Kurdové zmizí z dohledu. Pustili se na jihovýchod. Pojedeme-li za nimi, vrátíme se zase k řece Zábu, která nás dovedla od hranic do Choje. Až dojedeme k řece, opíšeme dvě strany trojúhelníku, a to bude ztráta času a budeme za ni vděčit jen těmhle Kurdům. To byl další důvod, abychom za nimi nejeli s přátelstvím v srdci.

Konečně zmizeli na jihovýchodě poslední jezdci. Slezli jsme ze skály, nasedli na koně a obrátili je k rokli, jež vedla ke stopě Kelhurů. Rokle byla úzká a hluboká, ale jakžtakž sjízdná. Čím níže jsme sjížděli, tím byla půda vlhčí, a zakrátko už prýštily vlevo i vpravo ze stěn drobné pramínky, slévaly se a dole vytvořily potok, který jsem viděl ze skály.

Na úpatí kopce se rokle rozšířila a vústila do roviny. Jeli jsme tryskem podél potoka až k místu, kde předtím Kurdové tábořili. Halef nejdřív napojil koně a pak je nechal pást, a já jsem zatím pečlivě

prozkoumal celé tábořiště. Doufal jsem, že objevím něco, co by nám pomohlo, ale zklamal jsem se. Po dlouhém pátrání jsem se dověděl jen tolik, že tu Kurdové tábořili asi týden. Cennější bylo, co jsem vyvodil z faktu, že Kurdové odtáhli v takovém spěchu. Původně asi nezamýšleli opustit tábor už dnes. Zjistil jsem totiž, že některé z přístřešků, o kterých jsem se už zmínil, nově pokryli teprve včera. Navečer sem asi přijel Ákil vyjednávat o náhradě za krev, a to ke své i k naší škodě, protože ho Kurdové zajali, pak se zmocnili také jeho syna a nakonec nám ukradli koně. Kvůli Ákilovi a jeho synovi by byli Kelhurové sotva tábořiště tak rychle opustili. Spíše se nabízela domněnka, že se báli, že sem přijdu já s Halefem.

Necht' mě čtenář nepokládá za domýšlivce, protože jsem považoval za možné, že kvůli nám dvěma odtáhly z tábora tři stovky Kurdů. V Orientě není komáru nijak zatěžko ve chvíli se proměnit ve slona. Mně se s trochou obratnosti poštěstilo vyváznout z povážlivých situací. Se znalostmi, jaké má každý vzdělaný Evropan, a se zkušenostmi, které jsem nasbíral na Divokém západě, se mi tu a tam podařilo prokázat několika kmenům Džezírů malou službičku. To se rozneslo od úst k ústům. Legenda nafoukla mé vědomosti a mou obratnost do nesmírných rozměrů. Ještě proslulejší než já však byly obě mé pušky. Lidé si vyprávěli, že kulka z mé medvědobijky pronikne dokonce i ocelí a zdmi, a svou „kouzelnou puškou“, totiž henryovkou o pětadvaceti ranách, prý mohu střílet donekonečna a nemusím vůbec nabíjet. A tak bylo pochopitelné, že se o mně vyprávěly divy a že také zde kelhurští Kurdové raději zrušili svůj tábor, než by dopustili, abych se k nim potají připlížil a svou kouzelnou puškou je postřílel.

Museli jsme se samozřejmě pustit za nimi, ale teď jsme už nespěchali. Stejně jsme se k nim nemohli odvážit blíž před večerem a v patách jsme je sledovat také nemohli. Když jsme nechtěli, aby nás objevili, museli jsme jim ponechat přiměřený náskok. Zmizet nám nemohli, o to se postará už jejich stopa, vždyť Kurdové nemají ani dost zkušeností, ani nejsou tak obratní, aby ji dovedli zahladit. Proto jsme nechali koně pást skoro dvě hodiny, a vyrazili jsme dál teprve dvě hodiny před polednem.

Když stálo slunce nejvýš, byli jsme v horách. V balutovém lese – odkud pocházejí tamní světoznámé duběnky – jsem zastřelil divokého vepře, aby nám dodal nezbytnou zásobu potravin. Na chvíli jsme sesedli, abychom upekli pár kusů masa a vzali je s sebou. Pokud budeme Kurdům v patách, a to mohlo trvat několik dní, nesměli jsme už na zvěř vystřelit, vždyť by nás rána z pušky mohla prozradit. Halef jako muslim vlastně vepřové jíst nesměl, ale ve styku se mnou se už natolik změnil a jeho mlsnému patru pečínka z černé zvěře tak lahodila, že na sebe pro tenhle požitek bez rozmyšlení vzal nelibost Prorokovu i hněv všech mrtvých kalifů.

Mezitím však uplynulo tolik času, že jsme museli dohánět větší náskok, než jsme původně zamýšleli. Proto jsme se pustili po stopě rychleji.

Odpoledne ležel jižní ohyb Malého Zábu vpravo od nás za strmými lesnatými kopci, po jejichž úpatí jsme ujížděli. Dali jsme se říčkou, která na jaře asi notně stoupne, ale teď v ní sahala voda koním sotva nad kopyta. Bylo tu hodně sypkého šterku. Také spousta vyplavených kořenů nám překážela a pro množství krátkých zákrutů řečiště jsme se sotva hnuli z místa.

„Tuhle cestu ukázal Kurdům sám šajtan!“ stěžoval si Halef. „Takhle nějak asi vypadá pěšina, která vede od smrti k ztracení.“

„Ani já nechápu, proč si Kelhurové vybrali právě tenhle kamenitý žleb,“ notoval jsem Halefovi.

„Kam jenom jdou? Odtud přece nevede přes hory žádný průsmyk?“

„Žádný. Nemýlím-li se, známe ty dvě hory, co se tu před námi tyčí, z dřívějších cest. Ta napravo je Megilik, ta nalevo je bizarní útvar Nekuhlu. Průsmyk mezi nimi není. Šír Samurek tedy nechce přes hory, jeho cíl leží na téhle straně. Ale co tam hledá, je pro mne záhada.“

„Pro Alláha! Není tohle ten kraj, kde stojí musallá el amvát?“

„Musallá el amvát? O té jsem jakživ neslyšel. Co je to za místo?“

„Místo, kterému se vyhne každý člověk, ať je sunnita nebo ší'ita,

křesťan nebo žid. Víš, že jsem předevcírem poseděl v háně s několika masidžími, sběrači duběnek, a popovídal si s nimi. Vyznají se v tomhle kraji. Hodně tu zažili a vyprávěli mi o tom. Nejlepší a nejkrásnější duběnky rostou u musallá el amvát a jsou jich tam spousty, ale nikdo si je tam netroufá sbírat, protože tam straší duchové mrtvých. Stalo se před několika sty lety, že do země přišli křesťané a postavili si v horách al musallá, aby po svém sloužili Alláhovi. Byli to hodní a přičinliví lidé, ale ší'iti se přesto rozhodli, že je vyhubí. Vydali se nahoru, obklíčili křesťany u al musallá a do jednoho je pobili: muže, starce, ženy i děti. Kněz zemřel poslední. Ještě když klesal pod ranami, modlil se za své nepřátele. Tu strhli ší'iti z musallá kříž a vhodili ho do ohně. Když to hasnoucím zrakem spatřil kněz, přestal se modlit a přivolal na ší'ity a na to místo smrti kletbu nebes. Od té doby stihne neštěstí každého, kdo se k al musallá odváží. Přesto se masidžové nedávno odvážili ke kapli vystoupit, protože jsou chudí a věděli, že tam nahoře budou mít dobrou žeň. Poprosili Alláha, aby je ochránil, a vydali se na cestu. Šťastně se dostali až k al musallá a viděli, že kaple ještě stojí. Ale když přišli blíž, vyšel z kaple duch zavražděného kněze v podobě obrovského medvěda a chystal se na ně s otevřenou tlamou vrhnout. Sběrači duběnek s křikem a s modlitbou utekli a pak děkovali Alláhovi, že dal jejich nohám rychlost a zachránil je. Už prý nebudou nikdy tak drzí, aby šli až ke kapli. Tak mi to vyprávěli. Co tomu říkáš, sidi?"

„Že ten medvěd nebyl žádný duch, ale obyčejný medvěd. Každý ví, že nahoře v horách žijí medvědi.“

„To ví. Já to vím taky, ale tak ohromní, jako byl tenhle, nejsou.“

„Strach všechno zveličí. Ze strachu může člověku připadat taky medvěd dvakrát tak velký.“

„Já vím, ty jsi statečný, sidi, ty bys určitě neutekl, směle by ses byl medvědovi postavil. Ale já bych radši nezkoušel, je-li ten medvěd duch, nebo je-li ten duch medvěd.“

„Máš tušení, kde ta al musallá stojí?"

„Sběrači duběnek mi ji popsali. Kaple stojí mezi Nekuham a Megilikem a dojde se k ní kamenitým řečištěm, které se vine mnoha zákuty a je velice stísněné mezi břehy..."

Uprostřed věty se Halef zarazil, ohromeně mi pohlédl do tváře a pak vybuchl:

„Alláh akbar – Bůh je veliký! Ale vždyť je to jako ušité na tuhle cestu!“

„Zdá se, že je.“

„Nekuhl a Megilik, to jsou ty dvě hory, co ses o nich zmínil před chvílí. Kamenitým, úzkým a vinutým řečištěm jedeme, tak to – má ša'alláh! – to jsme na cestě ke Kapli mrtvých, o které jsem ti vyprávěl.“

„Je to pravděpodobné. Ale sklapni tu pusu, milý Halefe, nebo přijde medvěd a skočí ti do ní.“

„Neposmívej se, sidi! Proč bych neměl otvírat pusu, když žasnu? Až přestanu žasnout, však ona se sama zavře. Jaký zázrak, jaké boží řízení! Jsme na cestě ke Kapli mrtvých! Zdá se, že je to náš kismet, náš osud. Jen kdybych věděl, co tam nahoře pohledáváme!“

„Ty se ještě ptáš?“

„To se ví, že se ptám! Víš to snad ty?“

„Vím. Máme to strašidlo vysvobodit z medvědího kožichu.“

„Taková opovázlivost! Takhle se posmívat! Ty se ještě pořád pošklebujes, sidi, ale mně běhá po zádech mráz a na mou duši nevím, jak se rozhodnu.“

„Jak se rozhodneš? O čem se chceš rozhodovat?“

„Nu, až ten medvěd přiběhne, jestli mám utíkat, nebo po něm střílet. Jestli je to doopravdy medvěd a já uteču, vysměješ se mi a do smrti se před tebou budu muset za ten strach hanbit. Ale je-li to duch a já po něm střelím, kulka jím proletí a nezraní ho, a co pak bude se mnou, to ví jenom Alláh.“

„Halefe, Halefe! Opravdu ses ještě pořád nez bavil té staré hloupé pověry? Pověz mi, za koho ten kněz tenkrát zemřel?“

„Za svého boha a za svou víru, sidi.“

„Jak se říká takovým lidem?“

„Šahadá. Mučedníci.“

„A co říká o mučednících korán, o našem Písmu svatém ani nemluvě?“

„Že vejdou přímo do nebe.“

„Chápej mě dobře! Hovořím k tobě, jako bych byl muslim, abych ti usnadnil pochopení. Dokonce i podle názoru muslimů vejde takový mučedník rovnou do nebe v odměnu za utrpení a za muka, která podstoupil. Ale toho zbožného kněze prý bůh za mučednickou smrt

zaklel do medvědího kožichu! Nebyl by to místo odměny strašný trest, místo nebe peklo?“

Halef na mne zase chvíli zíral vykulenýma očima.

„Žasnu znova, sidi,“ přiznal pak.

„A nad čím žasneš teď?“

„Nad tím, jak je tvůj důkaz výstižný. Nemohu mu odporovat. Alláh safij nebo Alláh a'dal – bůh je spravedlnost, říkáme my muslimové. A protože tohle je nezvratná a nepopíratelná pravda, tak – tak tady – tak...“

„No tak, pokračuj!“

„...tak nemůže být duch medvědem, a tedy nemůže být ani ten medvěd duchem.“

„Dobře. Tak ať tedy ten medvěd, který je skutečný medvěd, v tvé hlavě taky medvědem je a zůstane! Tak co, přesvědčil jsem tě, Halefe?“

„Přesvědčil, sidi. Jako jsi nepřekonatelný ve všem, jsi nepřekonatelný také v pravidlech logiky a ve mžiku jsi uzdravil můj mozek, který ochořel tím medvědem. Teď ať si ten medvěd přijde. Vystřelím na něho bez rozmyšlení!“

„Střílení přenech raději mně. Kurdští medvědi, to nejsou uštvaní plaví medvědi z Hauránu a z Libanonu. Tady je málokdo vyruší a skoro nikdo je neloví, takže dorostou do obří velikosti a dosáhnou vysokého stáří. Však také mluvili sběratelé duběnek o tom, jak je ta šelma obrovská. Kulka z tvé ručnice by ji neusmrtila, jen by ji vydráždila. A navíc ještě, nevíme a jen se domníváme, že jsme na cestě k musallá el amvát. Hlavní je, abys už nevěřil na duchy v medvědí kůži... co je?“

Halef, který jel vedle mne, chytil moji uzdu a zadržel koně.

„Tamhle vidím něco pod stromy,“ odpověděl a ukázal rukou.

„Něco se tam pohnulo. Nevím, je-li to člověk nebo zvíře.“

„Musíme to zjistit. Rychle zajed'me tam pod ty stromy!“

Pod stromy jsem seskočil a dal svého koně podržet Halefovi.

„Zůstaň tu a nehýbej se! Doplížím se tam a podívám se, s kým nebo s čím máme tu čest. Buď zticha!“

S nožem připraveným v ruce jsem se kradl od stromu ke stromu, až jsem se dostal téměř k tomu místu. Tu jsem uviděl, že před sebou nemám zvíře, ale člověka. Stál u buku a obě paže zvedal k větvím,

teré visely nízko nad zemí. Po čem to sahá, jsem neviděl. Stál ke mně zády, ale přesto mi připadal známý. Ta postava, ty nohy olepené špinou, ty roztřepené kalhoty a kazajka samá díra, u které chybí kus rukávů – není-li to Alí, ten ochmelka chojský hándží, už nikdy se nebudu moci spolehnout na svůj zrak! Ale co tu dělá? Jak se dostal tak sám do téhle končiny a co to tropí tam pod stromem?

Vtom se Alí otočil, vypjal se na špičky a přetáhl si kolem krku provaz, který visel z větve. Pochopil jsem, že tam předtím pevně uvazoval provaz. Prokrista, ten člověk se chce oběsit!

„Kadra Chode! Proboha!“ vykřikl jsem na něho, a už jsem pádil k Alímu a šňůru jsem strhl. „Zadrž! Ty se chceš zabít!“

Alí na mne chvilku nepřítomně civěl, a pak odpověděl, jako by mluvil ze sna:

„Zabít? Kdepak, jenom oběsit.“

„To je přece totéž! Proč chceš spáchat takový těžký hřích?“

„Proč? Proč, ptáš se? Kdo vůbec jsi?“ ptal se s očima stále ještě zastřenými bezmyšlenkovitostí.

„Kdo jsem? Vždyť mě znáš! Jsem Kara ben Nemsí efendi a bydlím u tebe v Choji.“

Zvuk mého jména jako by vrátil Alímu vědomí. V očích se opět objevil výraz, jen hlas zněl dosud stejně dutě:

„Musím se oběsit. Musím si vzít život, protože ty peníze už zpátky nedostanu.“

„Odkud to víš?“

„Od Šíra Samureka.“

„Od šejcha? Ty jsi s ním mluvil?“

„Mluvil.“

„Kdy?“

„Před hodinou.“

„Kde?“

„Tamhle, pod musallá el amvát.“

„Aha, tak ta kaple tu přece je! Kelhurové u ní táboří?“

„Ano.“

„Jsou tu někde poblíž? Mohou nás uslyšet nebo zahlédnout?“

„Nemohou. Odehnali mě bičem a nikdo za mnou nešel.“

Vzpomínka na bič vrátila Alímu plné vědomí. Vrhł se na zem, zakryl si obličej rukama a usedavě se rozplakal. Slzy jsou léčivá voda,

dokáže-li člověk plakat. Proto jsem Alího nechal a nerušil ho, a zatím jsem přivolal Halefa. Halef uvázal koně a přisedl ke mně. Když se hostinský po chvíli trochu uklidnil, zvedl jsem mu hlavu a řekl jsem:

„Sebevražda je ohavný hřích, protože ho člověk už nemůže ani litovat, ani ho napravit. A zejména nemá člověk poslat svou duši do pekla kvůli penězům. Vždyť ty piastry ještě nejsou ztracené!“

„Jsou ztracené. Šír Samurek je vzal Ákilovi a už je nevydá!“

„Musí je vydat! Slibuji ti, že ho k tomu donutím.“

Tu se mu oči opět zaleskly. Napřímil se už čileji a chvatně se zeptal:

„Myslíš to vážně, efendi? Opravdu mi to slibuješ?“

„Slibuji.“

„Buď Alláhovi dík a chvála! Jsem zachráněn, protože co Kara ben Nemsí efendi slíbí, to taky splní, třeba se mu Šír Samurek, ten lupič, vysmíval!“

„Proč se mi smál? Při jaké příležitosti a kdy? Můžeš mi to povědět? Dokážeš si vzpomenout, jak jsi k němu přišel a co se tam všechno mluvilo a dalo?“

„Ach, efendi, už se na všechno jasně pamatuju. Když jsi mi řekl, že mi dopomůžeš k těm penězům, rázem se mi zase zbystřila paměť a vzpomínám si na každé slovo!“

„Tak vyprávěj! Ale mluv stručně, čas je drahý. Kde a jak jste se s Šír Samurekem setkali?“

„Odjel jsem s naším malkoje gundem a s několika lidmi, abychom tomu zloději Ákilovi ukradené peníze zase vzali, to víš. Ákilovu stopu jsme nenašli, ale usoudili jsme, že bude chtít uprchnout přes hranice do Persie, aby byl v bezpečí. Proto jsme zamířili k hranici, ale v žádné osadě ani v žádném domě jsme se nedoslechli, že by ho byl někdo viděl. Tak jsme ujížděli až skoro do poledne, a to jsme už museli uznat, že jedeme nesprávnou cestou. Obrátili jsme tedy a chtěli jsme to zkusit směrem na Revandúz a Ladišán. Obrátili jsme tedy k severu, pořád k severu, až nám sám šajtán přivedl do cesty Kurdy. Obklíčili nás, svázali a přivedli nás až sem.“

„A pak jste se asi podivili, že jste zloděje, kterého jste marně hledali, našli tady u nich?“

„Máš pravdu, Ákil je u nich, ale ne jako svobodný muž, zajali ho a jeho syna Salu také. Dnes v noci oba zemrou. Padnou za oběť krevní msty nebo své vlastní špatnosti.“

„O jejich smrti už je rozhodnuto napevno?“

„Napevno. Neujdou jí, a mají sejít hroznou smrtí. Roztrhají a sežerou je medvědi.“

„Ach! Co je to za člověka, ten kelhurský šejch! Jak přišel na nápad předhodit je medvědům? A jsou tu vůbec medvědi, kterých k tomu může použít?“

„Jsou, a Šír Samurek si všechno promyslel a rozvážil dopodrobna, takže se to musí podařit. Vždyť sem táhl jen kvůli tomu, aby oba ty Bebby předhodil medvědům. Nedávno lovili u musallá el amvát jeho bojovníci a objevili medvědí doupě. Na zpáteční cestě pak našli strom a divokými včelami. Obojího dnes večer použijí k popravě Bebbů. Je to už dost dlouho, co odešlo deset nebo dvanáct Kelhurů pro med.“

„Víš, jak ho použijí?“

„Možná že jsem všemu jaksepatří nerozuměl, ale tolik vím určitě: Medvědí doupě není od kaple daleko. Bebby svážou a natrou medem. Pak je dopraví do al musallá. A od kaple až k doupěti nakladou kusy pláství, aby přilákali medvědy do al musallá. Tam potom medvědi oba svázané zajatce nejdřív olížou a pak sežerou.“

„Alláhu, Alláhu!“ v hrůze povzdechl Halef. „Jsou ti Kelhurové vůbec ještě lidé? Sidi, zachráníme ty Bebby, třeba to jsou naši úhlavní nepřátelé, a předhodíme místo nich medvědům Šír Samureka?“

To byl celý on, ten milý, statečný mrňous! Chtěl oba Bebby zachránit před strašnou smrtí, ačkoli na nás Ákil poštvál Kelhury a jeho syn nám dokonce ukládal o život!

Hándží Alí vyprávěl dál, a já jsem se dověděl ještě toto:

Kelhurové skutečně opustili tábor už dnes kvůli mně. A že jim Bebbové padli do rukou, odchod ještě uspišilo. Kelhurové je chtěli poslat na smrt co nejdřív. Pro tři stovky bojovníků to byl zábavný výlet a nechtěli ho už odkládat ani o minutu. Teď táboří pod kaplí v lese. Odbyli tam soud nad oběma muži, kteří propadli krevní mstě. Šír Samurek ujistil zajatce nejposvátnějšími přísahami, že jim odnikud nekyne záchrana. Podle lidských pojmů byli skutečně ztraceni, ale Sala ibn Ákil prý zaslechl, že my dva s Halefem pravděpodobně budeme hledat ukradené koně, a v zoufalství prý se přimkl k myšlence, která ho náhle napadla:

„Ještě nejsme mrtví,“ řekl prý. „Najde-li nás Kara ben Nemsí efendi, osvobodí nás!“

„Vás, své úhlavní nepřátele?“ posměšně prý zvolal šejch. „To mě spíš poprosí, abych vás pomučil ještě víc, než jsem si umínil.“

„Nepoprosí, protože je křesťan.“

„Křesťan? Křesťan je pes, a každý pes rád čichá krev. Tihle psi, kteří nazývají jistého člověka z Násiry svým bohem, dostali od něho příkaz, že prý mají milovat dokonce i své nepřátele, jenže oni ho neposlouchají. Okrádají, podvádějí a obelhávají se navzájem a všechny ostatní lidi utiskují, šidí a potírají. A proto ani nemohou milovat své nepřátele a prokazovat jim dobro. Karu ben Nemsí by spíš potěšilo dívat se, jak vás budou medvědi trhat.“

Šír Samurek se posmíval ještě dál a nakonec dodal:

„Hned se doviš, jak málo se toho křesťanského psa bojím a jak málo počítám s tím, že by vás mohl zachránit. Vzkázal jsem mu, že jsem jeho koně uloupil já, a Kara ben Nemsí efendi se za námi rozjede. Jestli opravdu najde naše stopy a odváží se sem přijít, zmocní se ho stráže, které za chvíli rozestavím, a já ho předhodím medvědům spolu s vámi. Modli se pro mne za mne k Alláhovi nebo k tomu jejich Mesiáši, stejně se budeš modlit k hluchým uším!“

Pak se prý poradili o ostatních zajatcích. Usnesli se, že zajatci mají zaplatit dvacet tisíc piastrů a že zůstanou v zajetí tak dlouho, dokud Šír Samurek ten obnos nedostane. Hádží Alí že pro ty peníze půjde a přinese je k al musallá. Jestli je nepřinese do tří dnů nebo jestli se při placení ukáže, že nastrojili nějakou léčku, Kalhurové zajatce zabijí. Když se Kelhurové takto usnesli, napráskali Alímu bičem a pak ho vyhnali, ale bez koně.

Odešel vyděšený, zdrcený a bez naděje, protože nejen přišel o ukradené peníze, ale měl teď sehnat ještě i část výkupného, a to bylo zcela nemožné. Viděl, že mu hrozí úpadek, proto sáhl po provazu a jenom náš zásah mu zabránil vztáhnout na sebe ruku.

„Teď jsi se dověděl všechno, co jsem ti mohl povědět, efendi,“ skončil Alí. „Co tomu říkáš? Pokládáš za možné, že dostanu zpět svoje peníze?“

„Říkám především, že alkohol v sobě má zlého ducha a že si s ním člověk nemá zahrávat!“

„Alkohol? Jak jsi připadl na alkohol?“

„Alkohol je vinen vším, co tě postihlo.“

„Co má alkohol společného s kelhurským náčelníkem?“

„Neptej se tak hloupě! Kdybys toho nebyl včera tolik vypil, nebyl bys Ákilovi vybrebtal, kde máš schované peníze, a Ákil by ti je nebyl ukradl. Alkohol tedy také zavinil, žeš padl do rukou Šír Samurekovi a že ses tady chtěl oběsit. Musíš přiznat, že tě k sebevraždě dohnal alkohol!“

Alí mlčel, protože uznával, že mám pravdu.

„Zůstaneš-li mu i nadále stejně oddaný jako dosud, přinese ti ještě hodně bídy,“ napomínal jsem ho dále. „Alkohol ti sžírá duši a stravuje tělo. Ale jestli se ho odřekneš, dožiješ se štěstí a radosti a jednou přejdeš po Es Sirát, po mostě smrti, do věčného života a ani nezakolísáš. Považ, že most není široký, že je užoučký, takže ho Mohamed přirovnává k ostří nabroušené šavle. Jak se chce přes ten most dostat a nežítit se do zející propasti pekel člověk, jehož duše je ještě i po smrti plná alkoholu?“

Uchýlil jsem se k názorům a k výrazivu člověka, kterého jsem chtěl varovat. A mé napomenutí se neminulo účinkem. Alí se zděsil:

„Ach nemluv o tom, efendi! Z tvých slov na mne jde hrůza!“

„V téhle chvíli by na tebe šla hrůza ještě větší, kdybys byl ten svůj příšerný úmysl také provedl, protože teď by tvůj duch s trouchnivějším provazem na krku vrávorál po mostě smrti. Alkohol by způsobil, že by ti nohy uklouzly a ty by ses zřítíl do věčně klokotajících a nikdy neuhasínajících plamenů džehenny. Nenávratně bys jim propadl! Nesvívá se ti srdce, když na to pomyslíš?“

„Ach efendi, tvoje slova mi vyhánějí z těla pot úzkosti a děsu!“

„Proto ti radím, hándží Alí, aby ses od nynějška vyhýbal tomu nebezpečnému nápoji, který nutně zahubí tebe a každého, kdo se mu oddá!“

„Uposlechnu tě, efendi. Ano, efendi, nadobro se ho zřeknu!“

„Jenže to nejde tak snadno, jak si to možná představuješ. Koho se duchové alkoholu jednou zmocnili, toho nechtějí pustit, toho v těch svých hadovitých pažích pevně drží. Takový člověk musí těžce bojovat, ale tím větší a blaženější je pak vítězství. Chceš se o ten boj pokusit?“

„Pokusím se, efendi. Slibuji ti, že budu zápasit srdnatě. Tady je má ruka!“

Alí mi podával ruku. Ještě jsem se jí nechopil, ale varoval jsem hostinského dál:

„Ne tak překotně! Myslím, že mi to slibuješ rád, ale teď, v tuto chvíli, jsi nepovážil, jak bude těžké ten slib dodržet. To nejde, rovnou si umínit, že se ode dneška už alkoholu ani nedotkneš. Nedokázal bys to, naopak, ještě víc bys opilství propadl. Pij ode dneška jen polovinu toho, cos dosud vypil každý den, po měsíci už jen čtvrtinu, po třech měsících už jen osminu, až dojdeš tak daleko, že vypiješ denně pouze tolik, kolik vydají tři malé doušky. A ty tři doušky pak můžeš pít každý den až do smrti, dovoluji ti to. Ale záleží-li ti na tom, abys vykonal čin, který se zalíbí Alláhovi, a chceš-li být úplně šťasten, vzdej se i těch tří doušek a nepij nic, už vůbec nic takového, čím by ses mohl opít, protože tvůj Prorok Mohamed řekl: Kullu musakkirát harám – všechno, co činí opilým, budiž zakázáno, budiž prokleté!“

Tu mi Alí podal znovu ruku, ba dokonce obě ruce, a prosil:

„Efendi, slyším, že ode mne nežádáš víc, než dokáže vykonat slabý člověk. Uposlechnu tvého příkazu a příkazu Mohamedova a Alláh mi dá sílu, abych se opět stal dobrým člověkem. Před chvílí jsem ti marně podával ruku. Opravdu ji nepřijmeš? Slibuji ti při své duši, při duši mých otců a při vousech Prorokových a jeho nástupců, že mě od nynějška už nikdo neuvidí opilého! Alláh to slyšel! A uvidí, že slovo dodržím! Zde, stiskni mé ruce!“

Uposlechl jsem. Halef, dojatý úspěchem, také podal Alímu ruku.

„Alláh buď s tebou, synu opilosti, který se chceš dát s touhle zlou hamát, s tou zlou tchyní rozvést! Klidně ji vyhoď z domu a už si ji zpátky nevpust', ani kdyby ti chtěla vlézt potají do domu oknem! Je nesmírně prohnaná, to ti povídám, jako všechny ženské, které člověk vyhodil a které by se tuze rády zase vetřely do domu! A až z tebe jednou bude střídmy člověk a my opět zavítáme do tvé hány, nebude tam už ani to hluboké bláto, kterým se teď musí u tebe host na dvoře brodit, ale přejde přes dvůr a neušpiní si střevíce, a tebe už také neuvidí ležet v jámě plné neřádu jako velikou dabb sakrán, jako opilou ještěrku, která pokládá výměty tvého hospodářství za lůžko královny ze Sáby!“

Alího drsné napomenutí od malého hádžího vůbec neurazilo.

„Máš pravdu, Hádží Halefe Omare!“ prohlásil. „Kdysi, dokud jsem ještě nemiloval kořalku, býval můj dům i můj dvůr čistěounký a útulný jako tvář nevěsty, která je rozkoší ženichovou a vyvolenou jeho srdce. Ale co to tu vidím! Ještě jsem neměl kdy všimnout si vašich koní.

Nejsou to lékárníkovi siváci?“

„Jsou,“ potvrdil jsem.

„To je zázrak, že vám je půjčil.“

„Nepůjčil nám je. Sami jsme si je odvedli z lékárníkovy zahrady bez jeho vědomí. Museli jsme se pustit za Kelhury tak rychle, že jsme se nemohli zdržovat ptaním, prošením a dohadováním. Asi se náramně vylekal, když zjistil, že koně zmizeli. Tím víc se zaraduje, až mu je přivedeš nazpět.“

„Já? Já že mu je přivedu?“

„Ovšem. Vsedneš teď na koně a odjedeš domů.“

„Rád, efendi, moc rád! Potěší mě, až budu od těch lupičů co nejdál. Jenže vy už nebudete mít koně!“

„O nás se nestarej. My odtud neodejdeme, dokud nevezmeme Kelhurům své vlastní koně.“

„Ale to je ohromně nebezpečné!“

„Ještě nebezpečnější je vyrvat jim těch tvých deset tisíc piastrů, ale doufám, že to přece dokážeme. Jestli se všechno podaří, budeme v Choji už zítra večer a peníze ti přivezeme. Teď už bychom se jen rádi dověděli, jak vypadá místo, kde se Kelhurové utábořili, a jeho okolí. Můžeš mi je popsát?“

„Mohu. Tohle řečiště teď stoupá příkřeji než dosud. Tam, kde se dělí, se dáte pravým ramenem, které také opisuje mnoho zákrutů a úží se čím dál víc, až dojdete na rovnou loučku, ze tří stran obklopenou lesem. Na čtvrté straně strmí skoro svisle skála. Z té skály tryská pramen a vytváří malý vodopád. Odtamtud je vidět nahoru k musallá el amvát, kde přebývají duchové a kde mají dnes v noci Ákila a jeho syna sežrat medvědi. Za kaplí, ještě o kousek výš, se zřítila skalní stěna a leží tam změřt kamení. V tom kamení mají medvědi doupě.“

„Medvědi? Tak to není jenom jeden medvěd, je jich tam víc?“

„Víc jich je.“

„Hm! Doba páření už dávno minula, a jestli vrhla medvědice mláďata, už u sebe medvěda nestrpí, protože medvěd není dobrý otec, má nesympatický sklon své děti sníst. Myslím tedy, že nejde o párek medvědů, ale o medvědice s mláďaty.“

„To nevím. Ale ten medvěd, kterého tam nahoře viděli, prý je dubb el chulúd, nesmrtelný medvěd. Bydlí u al musallá už od povraždění křesťanů a vyrostl tak, že je dvakrát vyšší než člověk. Je to duch kněze

těch křesťanů a srst prý mu vysokým stářím zbělela jako sníh.“

„O tom dubbu el chulúd jsme se dověděli už dost. Teď bych rád slyšel, kde Kelhurové táboří. Asi na té loučce, o které jsi mluvil?“

„Tam ne, ta je k táboření příliš mokrá. Z loučky stéká, zase napravo, malý a čirý potůček. Půjdeš-li podél něho, dorazíš o kousek výš na volný palouk, kolem dokola obklopený lesem. Uprostřed mýtiny je malá birka, rybníček, z toho ten potůček vytéká. U toho rybníčku se Kelhurové utábořili.“

„Les je hustý?“

„Je.“

„Mezi lesem a rybníčkem je široký volný pruh?“

„Není široký. Mýtina je malá, takže se Kurdové kolem rybníčku tísni.“

„Koně tam mají také? Nebo je dali jinam?“

„Koně tam jsou také. Kurdové je napojili a pak je uvázali ke stromům kolem.“

„Nic víc už vědět nepotřebuji a ty si jed', ovšem bez sedla, protože postroje potřebujeme sami.“

„Ale to své drahocenné rešma bys neměl vydávat v nebezpečí! Co když ti je Kelhurové ukradnou? Nebylo by lepší, abych je odvezl do Choje?“

„Ne. Myslím, že je bezpečnější tady než na siváku, na kterém pojedeš. V Choji se také krade, sáms to poznal na sobě.“

Odstrojili jsme koně a odevzdali je hostinskému. Alí nasedl a odjel a zanechal nám tu „víc než tisícero přání úspěchu“, jak se vyjádřil. Odvrátili jsme Alího od sebevraždy. Byl jsem si téměř jist, že se nám podaří přivést mu i ty jeho peníze.

Ted' jsme museli nejdřív uschovat postroje. Po krátkém hledání jsme pro ně objevili výtečný úkryt. Pak jsme se vydali znovu po stopách Kurdů, ted' už pěšky a zatím jen k místu, kde se koryto dělilo, neboť výš nás už mohly každým okamžikem zahlédnout stráže, které chtěl šejch rozestavit.

Proto jsem se rozhodl stopu opustit. Něco mi pověděl hándží, sám jsem pohledem prozkoumal výšiny a svahy před námi, a obojí dostatečně ukázalo, jak si máme počínat, abychom se k nepřátelům dostali nepozorovaně. Šejch počítal s tím, že se tu objevíme. Usoudil najisto, že se přidržíme jeho stop, a proto dává pozor jenom na cestu, kterou sám přišel, na cestu vzhůru řečištěm. Musíme tedy přijít shora. Proto jsme opustili koryto a vnikli do lesa, který v těch místech přikře stoupal. Zašplhali jsme si pořádně a téměř hodinu nám trvalo, než jsme se vyškrábali na hřeben, který jsem si vyhlédl. Na protější straně jsme ve stejné výši spatřili musallá el amvát.

Před námi se otevřel velkolepý pohled. Dole se daleko široko zmítalo celé moře světlých vln listů a tmavých vln jehličí, kdežto před námi a po obou stranách se tyčily pochmurné stěny hor. Takové útvary se nenajdou ani v Harzu, ani v Durynském lese, ani v Krušných horách, ani v Tyrolích, ani ve Švýcarsku, ani v Pyrenejích. Výškou, mohutností a masivností se ovšem tyhle hory velkým evropským pohořím nevyrovnají, ale jejich vzhled je tak osobitý, tak divoký, tak hrozivý a neúprosný, že se mi neodbytně vtíralo srovnání s povahou a poměry zdejších kmenů. Člověk je všude, na jihu i na severu, v nížině i v horách, dítětem hroudy, po které udělal své první krůčky.

Jako divoucí div vypadala na protější skále Kaple mrtvých. Ten tichý, osamělý a nebi blízký skalní trůn byl jako stvořený za útočiště vyhnaných, pronásledovaných a uštvaných vyznavačů křesťanství, a přece je šířitská nesnášenlivost sledovala jako krvežíznivý pes a nespustila se jejich stopy. Odtud už nemohli nikam dál, ani přes hradbu hor, ani přes nebetyčnou nenávisť pronásledovatelů, a proto odešli jedinou cestou, která jim ještě zbývala, cestou smrti. Al

musallá, jejíž trosky jsme před sebou viděli, nebyla monumentální stavba, ani ji nepostavili v určitém slohu. Přesto na nás její zbytky působily ještě dnes, protože tvořily střed překrásné horské scenérie a zároveň byly pomníkem lidí, kteří tu položili život za své přesvědčení. Zdi postavili kdysi z neotesaných přírodních kamenů, jak je poskytla nedaleká zřícená skalní stěna, a nízký, ale široký portál sklenuli ze tří těžkých balvanů. Dva prázdné otvory oken civěly jako vypíchnuté oči Samsonovy a nad pobořenou svatyní strměl místo stropu výčnělek skalní stěny, hrozivý a těžký jako kletba, kterou vyslovil umírající kněz. Jako by byl tu kletbu pronesl teprve včera a čas odmítal prokletí zrušit vlídnou zelenou rukou, nebylo nablízku vidět ani strom, ani jediný keříček; žádný trs, mech nebo lišejník soucitně nezakryl zeleným příkrovem runy, které jsem četl tak zřetelně: „Bud’te prokleti!“ Teprve kus dál, kde už začínala změř zřícených balvanů, vinula se tu a tam po kamení trnitá rostlina, dál od kaple jich přibývalo, mísily se s kapradím, s komonkami a se šípky a bujným houštěm se rozlézaly do pole suti a ještě vysoko nad ně. Pak vyzváněly obrovské zvonky vstříc lesu, který za tou změtí a nad ní zase začínal. Tam pod těmi pichlavými křovisky, jedině tam jsme museli hledat medvědí doupě. Halef měl stejný nápad, protože tam ukázal pravicí.

„Sidi, tam naproti, kde vidíš ten velký lachbatet el higára, ten nepořádek kamenů, musí mít nesmrtelný medvěd příbytek. Chceme-li mu ukázat, že je i přes to své jméno smrtelný, musíme se vydat tam a přestříhnout mu nit života, ještě než se mu podaří pozřít ty bebbské Kurdy.“

„Tam právě nemůžeme, bohužel, milý Halefe. Terén je tam tak otevřený, že by nás Kelhurové rázem spatřili.“

„Tak ty dopustíš, aby Ákila a jeho syna zabili?“

„Nedopustím.“

„Ale jak tomu chceš zabránit, když se nevydáš za medvědem?“

„Však on přijde sám a nebude čekat, až ho navštívíme.“

„Tak to bude medvěd zdvořilejší než my. Téhle výtky tě nemohu ušetřit, sidi. Věříš, že je opravdu tak velký, jak říkal hándží Alí?“

„Nevěřím.“

„Ani já ne. Aby napřed pozřel oba Bebby a pak ještě taky tebe, musel by mít žaludek jako stan. Taky prý je bílý jako sníh. Jsou na světě bílí medvědi?“

„Jsou. Lední medvěd je bílý, a kurdský medvěd někdy zbledlá ve stáří.“

„Ale může mít tak starý medvěd ještě mladé?“

„Ovšemže může. Medvěd se může dožít padesáti let a byly případy, že medvědice vrhla mláďata ještě ve třiceti letech. Alí tedy mohl mít pravdu, odmyslíme-li si, čím příběh vykrášlila pověra.“

„Ale jak si představuješ, že Bebby zachráníme, když se nevydáme za medvědem?“

„Určitý plán ještě nemám. Nejdřív se musím podívat dolů ke Kelhurům.“

„Připlížíš se k nim?“

„Ano.“

„Smím jít s tebou, sidi?“

„Nemůžeš. Napřed se musím dopodrobna obeznámit s jejich táborem a snad také vyslechnu něco určitějšího o tom, co zamýšlejí. Ty bys tam byl zbytečný, zato tady mi můžeš prokázat ohromnou službu.“

„Jakou, sidi?“

„Svěřím ti svoje pušky, které bych nerad vydával v nebezpečí. Víš, že si je cením nade všecko, a uznáš, jak je pro mne důležité vědět, že jsou v tvých věrných a silných rukou.“

Polichotil jsem mu, a měl jsem věru proč. Halef mi vždycky byl pozorným a učenlivým žákem také v plížení a jeho obratnost stačila na obyčejné případy. Ale v obtížných případech jsem ho s sebou raději nebral, protože Halef nebyl dost trpělivý. Proto měl zůstat zde. Ale protože se snadno cítil odstrčený, musel jsem mu hořkou pilulku podat v sladkém obalu. Také na mou dobře míněnou lest skočil a sebevědomě mě ujistil:

„Dobře činiš, sidi, tyhle drahocenné zbraně nemohou být v tvých rukou bezpečnější než v mých. Bránil bych je do poslední kapky krve.“

„To po tobě nikdo nežádá. Budeš-li si správně počínat, nikdo ti je nebude chtít brát. Stačí, když se schováš tak dobře, aby tě nenašel žádný Kurd, který by sem proti všemu očekávání zabloudil. Ale nesmíš skrýš opustit, dokud se nevrátím.“

„No dobře, ale kdy se vrátíš?“

„To ti nemohu říci. Potrvá to možná hodiny.“

„Hodiny? Pro Alláha! To bude věčnost! Jestli dlouho nepůjdeš a já si pomyslím, že jsi v nebezpečí, duše mi nedočkavostí uletí z těla. Považ, co kdyby tě zabili, a já u toho nebudu!“

„Tak bys mě pomstil!“

To bylo to pravé slovo. Dostal jsem jím Halefa tam, kde jsem ho chtěl mít. Pyšně se udeřil do prsou.

„Ano, pomstil bych tě! Na to jsem já ten pravý muž! Tak si tedy běž, sidi! Budu trpělivě čekat a nehnou se odtud, dokud se nevrátíš. A kdyby se tě tihle Kurdové opovážili třeba jen škrábnout, pošlu je všechny do pekla jednoho pěkně po druhém, až z nich nezůstane jediná živá duše. Běž si v Alláhově jménu! Tvůj věrný Halef tu bude sedět jako mstitel, kdyby tě zabili!“

Dal jsem mu pušky a ještě jednou jsem ho důtklivě napomenul, že má být úplně zticha, a pak jsem se pomalu a opatrně pustil se svahu směrem, který mě musel dovést k táboru. Podle odhadu bych tam byl za normálních okolností sestoupil asi za čtvrt hodiny, ale musel jsem být opatrný, a tak to mohlo trvat o hodně déle. Naštěstí byla půda měkká a hlinitá. Nebylo tam kamení, které by se skulilo při neopatrném kroku, a rostlo tam dost statných stromů, za nimiž jsem se mohl okamžitě skrýt, jakmile bych zahlédl člověka.

Nezpozoroval jsem však nic rušivého a za půl hodiny už jsem se šplhal tak daleko, že jsem pod sebou konečně zaslechl hlasy. Ozývaly se z tábora, k němuž jsem se přiblížil. Správně jsem tedy odhadl terén i vzdálenost.

Podle zvuku hlasů nemohli být rozmlouvající daleko. Proto jsem se soustředil ještě víc než dosud a plížil se k hovořícím lidem ještě blíž. A dobře jsem udělal, jak se brzy ukázalo. Dostal jsem se totiž do rozlehlého, ale nepřilíh hustého kapradiní, lehl jsem si na zem a vsoukal se do té houštiny. Sotva jsem popolezl o čtyři nebo o pět metrů, půda přede mnou náhle spadala téměř svisle a já se ocitl nad úzkou zadní stěnou vlásenkovité strže, jejíž boční stěny lemovalo kapradí. Tam, kde jsem ležel, byl zářez nejhlubší. Jeho kraje se však dopředu prudce svažovaly. Tam ústila strž do loučky s rybníčkem, kde se Kurdové utábořili. Strž vděčila za svůj vznik nějakému prameni, který kdysi prýštil ze země v místech, kde jsem teď ležel, a stékal na loučku. Byl to však takzvaný toulavý pramen, jaké se často vyskytují, a posunul se časem dál dopředu. Teď napájel rybníček v louce a strž,

kteřou vyhlodal v lesní půdě, vyschla. Strž skýtala místo k odpočinku, že si pohodlnější ani nelze představit. Před větrem a také před deštěm je chránilo husté listí stromů, a na vysokém měkkém mechu se leželo mnohem pohodlněji než venku na louce. Šír Samurek, šejch kelhurských Kurdů, si toho všiml a vybral to příjemné místo pro sebe a pro ty, koho chtěl mít co nejbliž. Byl to ještě jeden Kelhur, který hlídal, a pak zajatci. Čtenář si dovede představit, jak jsem se zaradoval, když jsem před sebou spatřil právě hlavní osoby!

Hned pode mnou, tedy na nejzazším konci strže, seděli Sala ibn Ákil s otcem, blízko u nich šejch. Zajatci byli svázáni na kotnících a v zápěstí. Pak následovali ostatní zajatci, totiž chojský malkoje gund a ostatní muži z Choje, rovněž spoutaní, a před nimi seděl s nabitou puškou v ruce Kelhur, který na ně dohlížel.

To, co jsem zaslechl před chvílí, byl šejchův hlas a hlasy obou Bebbů. Rozmlouvali ještě teď, a jak jsem brzy vyrozuměl, chtěl Šír Samurek potrápit oba Bebbby urážkami a už teď je vyděsit předzvěstí příšerné smrti, která je čeká. Právě asi poznamenal něco takového, protože jsem slyšel, že mu Sala ibn Ákil odpovídá:

„Jsi ďábelsky ukrutný, a kdybych nevěděl, že satan sídlí v pekle, myslil bych si, že ty jsi sám nejvyšší ze zlých duchů!“

„Co je proti mně satan, když jde o krevní mstu!“ výsměšně prohlásil šejch. „Musí se přede mnou schovat. Ten by nepřípadl na medvědy a na med, kterým vás já dám pomazat. Tady ho vidíte! Za půl hodiny už bude čas začít.“

Při těch slovech ukázal Šír Samurek na balík, který ležel vedle něho, dobře ovinutý velkými listy divoké dýně, a zřejmě obsahoval plástve s medem. Když nedostal odpověď, pokračoval Šír Samurek:

„Jsi učitel a kazatel víry a domníval ses, že dokážeš objevit máhdiho. Teď pozvedni duši k ubajda alláhovi, prvnému Fátimovci, a ke všem ostatním, kteří ho následovali ve lži a vydávali se za máhdiho! Pros je, ať tě zachrání před smrtí! Žádný Alláh, žádný Prorok ani žádný máhdi tě nezachrání!“

„Kdybych je vážně poprosil, zachrání mě,“ odpověděl Sala, „neboť korán praví, že se modlitba podobá ohni, který roztaví i nejtvrdsí rudu.“

„Ty blázne!“ zasmál se šejch. „Alláh nejedná proti svým vlastním zákonům a žádný prorok proti vlastnímu učením. Což nepřikázal krevní

mstu Alláh, když řekl: Oko za oko, život za život? Což nešel sám Mohamed svému kmeni, Kurajšovcům, v každém nepřátelském tažení v čele s taseným mečem? Jakpak ti může pomoci modlitba k nim, když ani Alláh, ani Prorok nikdy nikomu neodpustili? Alláh i Mohamed už sami sebe nutí, aby pomáhali mně, a ne tobě! Není na světě zákonodárství ani učení, které by se odvážilo se vši vážnosti zakázat pomstu a na její místo dosadit odpuštění.“

„Je takové učení.“

„Není.“

„Je, je to křesťanské náboženství!“

„Hlupáku! Podobají se činy křesťanů jejich učení? Nešíří křesťané lež místo pravdy, trest místo odpuštění, faleš místo upřímnosti a válku místo míru?“

„Kdo to činí, říká si křesťan, ale křesťanem není!“

„To ti řekl Kara ben Nemsí, jehož jazyk je příbytkem podvodu!“

„Věřím mu, protože nikdy nemluví jinak, než smýšlí!“

„Alláh, v'lláh! Muslim důvěřuje křesťanskému psovi! Jsi vskutku takový šílenec, opravdu si myslíš, že nám ten prašivý šakal může zabránit, abychom vás předhodili medvědům?“

„Myslím si, že je to možné, a není to šílenství. Ten Almán je synem štěstí a miláčkem dobrých džinů, kteří přebývají v nebi a stojí u Alláhova trůnu. Vykonal už mnoho obtížnějších činů, než by bylo osvobodit nás!“

„Je to zbabělá hyena a nemá odvahu pustit se za námi, nebo je to slepý pes a nevidí stopu. Kdyby se na nás odvážil, už by tu dávno musel být! Vždyť jsem mu vehnal do tváře ruměncem hanby, když jsem mu vzkázal, že jsem mu já odvedl jeho hřebce.“

„Kara ben Nemsí efendi ještě může přijít!“

„Tak padne do rukou mým strážím, které na něho číhají dole, v ústí údolí, a zahyne stejnou smrtí s vámi! Jeho, d'aura, také sežere duch křesťanského kněze, který se tu zjevuje v medvědí podobě. Vidiš, že jste nadobro ztraceni!“

„Alláh dává život a Alláh dává smrt! Všecko je zaznamenáno v knize. Jenže já ještě nesmím zemřít, ještě jsem nesplnil úkol, který mám vykonat. Vím tedy, že budeme zachráněni. Nezná-li slitování muslimský půlměsíc, vyslyší nás kříž!“

Tu se šejch rozhněval, že mu Sala odmlouvá, a vztekle na něho vyjel:

„Říkám ti: tamhle naproti stojí musallá el amvát. Říkám ti, že vás medvěd sežere, a ty si myslíš, že vás tam může zachránit kříž. Každý, kdo má mozek v hlavě, se ti vysměje, ale já zachovám vážnost a budu se tvářit, jako že to, co říkáš, pokládám za možné. Až bude medvěd, duch mrtvého kněze, stát tamhle ve vchodu kaple a v prackách držet kříž, pak uvěřím, že se tomu křesťanskému psovi Karovi ben Nemsí podaří zachránit vás z našich rukou!“

„Chce-li to Alláh, pak to nejen není nemožné, ale stane se to!“

Tu šejch vyskočil, dupal oběma nohama, v nezkrotném vzteku šermoval rukama a křičel na Kelhury, které přilákala hlučná hádka do ústí strže:

„Slyšíte to? Tenhle bláznivý syn psa a feny z kmene Bebbů tvrdí, že kněžův duch bude stát tamhle ve dveřích kaple s křesťanským křížem v prackách na znamení, že nám on a jeho otec s pomocí Kary ben Nemsí uniknou. Vysmějte se mu do očí, zachechtejte se opovržlivě, ať toho blázna i toho, kdo zplodil jeho bídný život, zdrtí hlas výsměchu!“

Šír Samurek sám spustil hromový řehot a jeho poslušní Kurdové se přidali. Les i horské stěny vracely výskot zdesateronásobený ozvěnou, až se mi zdálo, že se musí ten legendární bílý medvěd probudit a že se objeví tam naproti, aby zastrašil surové posměváčky. Můj pohled tam bezděky zalétl, ale trní se nepohnulo a dveře kaple na nás zíraly prázdné jako předtím. Zato však mi bleskl hlavou nápad a já jsem se ho hned chopil, ačkoli jsem si byl vědom, že mi záchranu zajatců ztíží.

Když výsměch umlkl, Šír Samurek opět usedl a pohrdavě se zajatců zeptal:

„Tak co, už víte, co si o vás myslí rozumní muži? Zítra touhle dobou už budete poslouchat stejný smích z úst čertů v pekle, a už vám bude znít v uších na věky věků! To vaše očekávání je lež, vaše naděje jsou klam a vaše víra je podvod. Ani Alláh, ani jeho Prorok se nad vámi neslitují, a jestli se potom v smrtelné úzkosti obrátíte na nepravého boha nevěřících, který se jmenuje Ísá, nebe se od vás odvrátí nadobro a peklo zajásá, že jste odpadli od víry!“

Tu zvolal Ákil, který do té chvíle nepromluvil ani slovo:

„Ty nemluv o falši a o podvodu, vždyť nás tvoje lež a tvůj úskok připravily o život! Když jsem ti včera nabídl jako výkupné hřebce toho cizince, přijal jsi a slíbil mi život. Ale když ses dověděl, kde

toho koně najdeš, dals mě spoutat, a pak jsi zajal ještě také mého syna, když vám ho kismet přivedl do cesty. Není to úskok a faleš, lež a podvod? A odpadneme skutečně od své víry, když čekáme záchranu od d'aura, protože nás žádný muslim nechce ani nemůže osvobodit z rukou lidí, kteří si říkají věřící Prorokovi?“

„Tak si v toho d'aura klidně doufejte, nic proti tomu nemám! Člověk, kterého jsi ty připravil o drahocenný majetek a kterého chtěl tvůj syn probodnout, má teď nasadit vlastní život, aby zachránil vaše životy? Od kterého člověka to můžeš žádat?“

„Kara ben Nemsí efendi určitě přijde. Bojovník jako on se nevzdá svého ušlechtilého koně!“

„Při Alláhovi! Jsou nás proti němu tři stovky!“

„Slyšel jsi někdy, že by Kara ben Nemsí své nepřátele počítal?“

„Psí synu! Tak se mi zdá, že toho červa nečistého už přímo zbožňuješ a modlíš se k němu jako k nějakému bohu, který sídlí nad sedmým nebem! Proč vůbec poslouchám ty vaše žvásty? Museli jsme čekat, protože medvěd vychází z doupěte až pozdě v noci. Teď se však už blíží soumrak, už nemusím s odvetou otálet.“

Šír Samurek křikl rozkaz na stráž. Strážný se vzdálil a přivedl osm nebo deset Kurdů, kteří nesli dva silné kůly a hodně řemení. Těmi řemeny měli přivázat Bebby ke kůlům a pak je potřit medem, to bylo jasné. Už jsem tu nesměl déle zůstat, protože jsem ještě musel prozkoumat cestu k al musallá. Plazil jsem se tedy pozpátku z kapradí a pak jsem odbočil k místu, kde se na protější straně tyčila kaple. Postupoval jsem opatrně od stromu ke stromu, ale i přes tu opatrnost by mě byli málem objevili, kdybych nebyl postřehl nebezpečí v posledním okamžiku.

Podle toho, jak mi Alí tábor popsal, jsem se domníval, že louka tvoří kruh ostře ohraničený lesem. Jenže louka se táhla ve tvaru jazyka hluboko mezi stromy, a já jsem se nic netuše k tomu jazyku přiblížil na několik kroků. Vtom se přede mnou ozval hlas a ještě včas mě zarazil. Vrhł jsem se na zem, přitiskl se k ní, a rozhlížeje se bystře kolem, lezl jsem dál. Silný kmen mi poskytl dostatečný úkryt, odkud jsem mohl výběžek louky přehlédnout. Stáli tam pohromadě koně, snad třicet jich bylo, a kousek opodál můj Rih s Halefovým klusákem. Vraník byl ušlechtilý, hrdé zvíře. Nikdy nestrpěl nablízku cizího koně, kopal ho a kousal, až ho odehnal. A když bylo těch koní

hodně, poodešel od nich a nedal si v tom zabránit ani uzdou, ani řemenem.

Jak uboze teď to nádherné zvíře vypadalo, ovšem jen v mých očích, které na něm znaly každé místočko! Každý jiný člověk si ho musel ještě i teď prohlížet s obdivem. Ukradli nám ho a odvedli ho násilím. Ríh s nimi neodešel dobrovolně. Jak jsem ho znal, věděl jsem, že se vzpíral ze všech sil. Místo aby si ho získali láskou a domlouvami, zacházeli s ním hrubě a surově, a na Ríhovi se to rázem projevilo. Stál bez hnutí, oči měl napůl zavřené a hlavu hluboko svěšenou. Nádherná srst skoro pozbyla lesku. Luční tráva hřebce nelákala. Před ním ležela hromada mladých zelených větviček, které mu hodili za obrok. Ríhova tlama visela právě nad nimi, ale hřelec ani nehnul nozdrami. Odmítal žrát, a já jsem byl přesvědčen, že se nedotkl ani vody. Stýskalo se mu po mně!

Smějte se mi třeba, ale přesto se přiznám, že jsem byl dočista naměkko. Měl jsem vraníka rád, pohled na něho mě dojal, a ta lítost mě dohnala, že jsem se odvážil něčeho, co bych pro jiného koně nikdy neudělal. Odvážil jsem se dát Ríhovi znamení, že jsem nablízku. Věděl jsem, že mi okamžitě porozumí. Napřed jsem se přesvědčil, že se Kalhurové, kteří seděli u koní, neřeknou mým směrem. Naučil jsem kdysi, hned zpočátku, vraníka několika znamení, z nichž každé mělo svůj určitý význam a bylo tak nenápadné, že si ho nikdo jiný nepovšiml. Jedním z těch znamení bylo krátké, pronikavé zakašlání, které znělo jako slabika „kul“. „Kul“ znamená „jez!“ nebo „žer!“. Kurdové u koní mluvili hlasitě a důrazně, asi o kapli, jak jsem usoudil podle živých gest, a proto jsem doufal, že krátký zvuk nezaslechnou. Opravdu se nehnuli, nepostřehli nic. To Ríh měl jemnější sluch. Rázem obrátil hlavu ke mně, vztyčil uši a naslouchal. Oči se mu pojednou široce rozevřely, šlachy se napjaly a dlouhý, těžký ohon se u kořene zvedl v půvabném oblouku. Tu jsem se odvážil ještě víc: Úplně jsem se napřímil, aby mě Ríh spatřil, ale hned jsem se zase vrhl k zemi. Ríh mě poznal. Jiný kůň by byl projevil radost tím, že by zafrkal, zaržal nebo udělal nějaký nápadný pohyb. Ríh však měl příliš dobrou školu, než aby se dopustil takové chyby. Jen trochu zastříhal ušima, pak sklonil hlavu, nabral do tlamy větvičky – a začal žrát! Dosáhl jsem, co jsem chtěl.

Ted' jsem se proplazil kolem výběžku louky a pokračoval v přerušeném průzkumu. Nezabral mi mnoho času, protože mě nikdo nevyrušil, ani jsem nemusel překonávat terénní překážky. Brzy už jsem znal nejpřímější cestu od louky ke kapli, vystoupil jsem po svahu a vrátil se k Halefovi. Malý Hádží nečekal, že svůj úkol vyřeším tak brzy, a těšil se, že jsem se už vrátil.

„Hamdu li'lláh – Alláh buď pochválen, že jsi zase tu,“ řekl. „Už jsem přemýšlel, koho bych měl zastřelit dřív, kdyby ses nevrátil, jestli šejcha, nebo těch jeho tři sta ničemů. Cos viděl a slyšel? Kde jsou naši koně a kde zajatci? Podařilo se ti šejcha potají vyslechnout; a kdy chce dopravit Bebby do al musallá? Bude těžké dostat těch deset tisíc piastrů, a půjdeme na to lstí, nebo budeme muset sáhnout ke zbraním? A Ríh?“

„Nech vypyťávání!“ přerušil jsem ho. „Musíme si pospíšet. Potom se všecko dozvíš. Ted' pojď!“

Vzal jsem své pušky a vedl jsem Halefa k místu, kde z bezpečného úkrytu v křoví uvidíme Kelhury, až ponesou Bebby do al musallá. Než jsme došli k tomu místu, narazili jsme na medvědí stopu a prozkoumali ji. Byl to ohromný medvěd, ten, co tudy běžel! Otisky tlap byly tak velké, že jsem takové ještě neviděl ani u grizzlyho, ale drápy na nich byly krátké a tupé. Musela to být velice stará „lady“, protože nedaleko jsme našli šlápoty několika mláďat. Měli jsme tedy co dělat s matkou a medvíďaty. Bohužel jsme mohli ty stopy číst pouze kratičkou chvíli, protože právě v těch místech, kde se rýsovaly zřetelně, jsme se nemohli nijak skrýt. Našli jsme tedy bezpečné křoví, zalezli do něho a stáhli větve nad sebou tak, abychom sice my viděli ven, ale zvenčí nás nemohl nikdo zahlédnout. Leželi jsme vedle sebe a čekali, a Halef se chtěl znovu začít vypyťávat. Odkázal jsem ho na pozdější dobu, a hádží se s tím musel spokojit.

Slunce už dávno zapadlo za hory a začínalo se stmívat, když jsme konečně spatřili Kelhury přicházet. Bylo jich jen asi dvacet. V čele krácel šejch. Za ním nesli vždy čtyři muži každého Bebbu, a ostatní je následovali. Všichni kromě nosičů vystrašeně drželi pušky připravené k výstřelu, protože se blížili k medvědímu duchovi, a toho mohlo napadnout, že si jednou vyjde na obchůzku o trochu dřív než obvykle. Oba zajatce svázali tak, že je položili zády na kůly a důkladně je k nim připoutali. Bez nože by je mohla odtrhnout opravdu jen síla medvědích drápů. Pak je potřeli medem tak tlustě, že z nich krápal.

Navíc nesl jeden Kelhur ještě plástve. Nač, uviděli jsme za chvíli.

Sledovali jsme Kelhury napjatým pohledem, dokud všichni nezmizeli v kapli. Za deset minut zase vyšli. Tři se kolem nás přehnali zpět k táboru, jako by měli vyřídít spěšný vzkaz, několik Kelhurů čekalo u kaple a ostatní zvolna a opatrně postupovali k troskám skalní stěny a chvílemi se shýbli k zemi.

„Máš zdání, co to ti lidé dělají, sidi?“ zeptal se mě Halef.

„Mám. Viděls, že jeden Kelhur nesl plástve medu. Ty plástve mají medvěda přilákat, a Kelhurové je nakladou od al musallá až blízko k doupěti, aby ukázali medvědovi cestu k obětem.“

„Má šá'alláh! Není to div, že jsou na světě lidé, kteří už ani lidé nejsou? Kdo chce vykonat krevní mstu, ať nepříteli provrtá hlavu kulkou, ale takhle ho mučit, předhodit ho divé zvěři, aby ho roztrhala, to si dokáže vymyslet jen d'ábel!“

„Je to ovšem tak nelidské, že to člověk stěží chápe. Ale kdo ví, jakou krutostí si ti Bebbové vysloužili tuhle pomstu. Nám to samozřejmě vyprávět nebudou. Pohleď, ti tři Kelhurové se vracejí! Museli ještě pro něco doběhnout.“

Když nás míjeli, viděli jsme, co nesou. Byl to snopek rákosu, několik kousků loje a prázdná plechová krabice od patron.

„Co chtějí s tou plechovkou?“ zauvažoval Halef.

„Asi z ní chtějí udělat lampu.“

„Lampu? A nač?“

„Dřeň ve stéblech poslouží za knot a lůj místo oleje. Kurdové asi chtějí kapli osvětlit, aby medvěd kořist snadněji našel.“

„Alláhu! To je zase takový pekelný nápad.“

„A muka, která člověk nejen cítí, ale také vidí, působí dvojnásob. Kelhurové si počínají s tak rafinovanou zlobou, že by je člověk nejraději předhodil medvědům místo těch Bebbů, a vůbec by si z toho nedělal svědomí.“

Dívali jsme se, jak nesou ty věci do al musallá. Zatím už skončili svou práci také Kurdové, kteří kladli sladkou návnadu, a když byli hotovi i ostatní v kapli, prošli zase všichni kolem nás. Minuli nás v naprostém mlčení. A Halef usoudil, že teď už konečně přišla chvíle, kdy ho mohu zsvětit do svých záměrů.

„Už si můžeme promluvit, sidi?“ zeptal se.

„Ted' ano.“

„Tak proč nemluvíš? Vždyť víš, co bych se tak rád dověděl!“

„Dovedu si to domyslet, a proto bych se tě napřed rád na něco zeptal. My nechceme od Kurdů jen svoje koně, ale chceme jim také vzít peníze hostinského Alího a zachránit ty dva Bebbby, vid’?“

„Ano, sidi! A my nejen chceme, my dokonce musíme. Kdybychom dopustili, aby ti Bebbbové sešli touhle smrtí, celý život by mi bylo, jako bych cítil medvědí drápy ve vlastním mase.“

„Dobrá. Ale musíme přitom dát v sázku život. Souhlasíš s tím?“

„Proč se mě vůbec ptáš? Chceš svého věrného Hádžího Halefa Omara urazit?“

„Nechci. Ptám se, protože jde o nebezpečí, v jakém jsi ještě nebyl. Protože se Kelhurové nesmějí teď ještě dovědět, že jsme zde, nesmíme střílet. A přesto musíme medvědy zabít.“

„No tak je zabijeme!“ prohlásil neohrožený mrňous.

„Ale čím?“

„Čím chceš, sidi.“

„Můžeme je jenom buď probodnout, nebo ubít.“

„No dobře, tak je probodneme, nebo ubijeme.“

„Halefe, nejdřív přemýšlej, pak se rozhodni, a potom teprve jednej! Už jsi někdy ubil nebo probodl medvěda?“

„Ještě ne. Ale právě proto se náramně těším, že to udělám dnes.“

„Milý Hádží Halefe, mezi vůlí něco udělat a uděláním je velký rozdíl. Tady jde o obrovskou starou medvědici. Abys ji zabil, musel bys mít velkou fyzickou sílu, jakou nemáš, a pažbu, která se neroztříští.“

„Ach sidi, už jsem pochopil, co chceš! Chceš tu medvědici zapíchnout nebo utlouct sám!“

„Jestli ji zabiju nebo probodnu, o tom rozhodnou jen a jen okamžité okolnosti. Ale máš pravdu v tom, že bych ji chtěl vyřídít sám.“

„Tak ty mi nechceš přenechat ani kousíček dnešní slávy? To budu muset všem bojovníkům vyprávět, až se vrátíme k Haddádům, že jsem se tady u musallá el amvát klidně koukal, jak bereš ty všechna nebezpečí na sebe, a sám že jsem složil ruce do klína jako stará babička, která vezme nohy na ramena, když se jí medvěd zjeví třeba jenom ve snu? A nepomyslí si haddádští bojovníci, že mě duch srdnatosti opustil a že se teď podobám mlýnku na kávu, od kterého ztratili kliku?“

„Uklidni se, milý Halefe! Nesložíš ruce do klína a nebudeš se

jenom koukat. Spíš se o práci rozdělíme. Když si já vezmu na starost medvědici, připadnou tobě medvíďata.“

„Medvíďata! Cožpak by to bylo důstojné bojovníka, jako jsem já! Jakou slávu mi to vynese, když zakroutím krk jednomu nebo dvěma malým medvídkům! Takovou práci obstará každý malý kluk!“

„Tak to se mylíš. Jak velcí jsou ti malí medvídci, co myslíš?“

„No, o moc větší nebudou než kočka.“

„Ti jsou větší o notný kus! Bude jim teď asi šest měsíců a vyrostli už natolik, že ti dají pořádnou dřinu. Skolit takového půlročního medvěda může vyžadovat všechnu sílu dospělého muže, a tady pravděpodobně nepůjde o jedno, ale o několik medvíďat.“

Musel jsem si vzít starou medvědici na starost sám, protože Halef neuměl lovit medvědy. Aby se necítil odstrčený, musel jsem mu tvrdit, že také jeho podíl vyžaduje všechnu odvalu dospělého muže. Proto jsem to tak vyličil a zdálo se, že jsem také dosáhl, co jsem chtěl, neboť Hádží prohlásil už spokojeně:

„Tak ty myslíš, že není tak snadné popadnout se do křížku s potomky nesmrtelné medvědice?“

„Snadné? Ani nápad. K tomu si ještě připočti velkou lásku, jakou taková šelma cítí k mládřatům. Když se někdo chová nepřátelsky k medvíďatům, medvědice se strašně rozlíti a vrhne se na něj. Nechá lidi, kteří útočí na ni, obrátit se a bránit mládřata. Tak vidíš, že nebudeš potřebovat o nic méně odvahy než já.“

„To jsem hrozně rád, sidi! Už vidím, že mě nepovažuješ za takový starý táhúnat el bunn, za takový kafemlejnek, jak jsem si myslel před chvílí, a proto souhlasím, aby mi připadli synové a dcery té medvědice.“

„Výborně! Ale nezapomeň, že nesmíme střílet!“

„Použiju jenom nože, spolehni se, a mladí potomci té domnělé staré nesmrtelnosti se rozžehnají se životem a ve světě to nenadělá moc hluku. Ale pohled, setmělo se a záře rákosů osvětluje vnitřek kapse. Není už na čase, abychom tam šli a vysvobodili ty ubožáky ze smrtelné úzkosti?“

„Máme ještě dost času. Horský medvěd neopouští doupě tak časně. Ale vůně medu, který Kelhurové nakladli skoro až ke křoví, může vylákat šelmy dřív. A kromě toho bych rád věděl, co spolu Bebbové v tom beznadějném postavení hovoří. Proto souhlasím, abychom se

odplížili ke kapli.“

„Odplížili? Nač se tak namáhat? Vždyť je tma a nikdo nás neuvidí. Nemusíme se plazit, můžeme jít.“

„No dobrá, ale opatrně. K al musallá je z tábora vidět a Kelhurové určitě nespustí kapli z očí. Dveře i okna září dodaleka, vždyť uvnitř hoří světla, a kdybychom prošli před nimi, Kelhurové by nás objevili, protože by se naše postavy proti světlu jasně rýsovaly. Tak se tedy drž za mnou a dělej všechno přesně jako já.“

„Tak poprosme Alláha, aby nám dopřál šťastně vykonat nebezpečné dílo! Á úzu bi'lláh min eš šajtán er rádžim – hledám útočiště u boha před ďáblem kamenovaným. Bude stát při mně, sidi, a při tobě taky!“

Kurdský medvěd se co do nebezpečnosti řadí hned za grizzlyho amerických Skalistých hor, a to už je co říci, zejména když jsme nesměli použít pušek. Protože jsem terén prozkoumal za dne, znali jsme ho dopodrobna. Nebyl obtížný, jen jsme si museli dát pozor v místech, kde jsme se ocitli v zorném poli Kurdů. Tam jsme si museli lehnout na břicho a plazit se dál prohlubínami, kde to šlo, abychom se nedostali mezi Kelhury a osvětlené otvory ve zdech kaple.

Proto nám trvalo dobrou čtvrt hodinu, než jsme dorazili ke kapli. Nešli jsme ani zepředu, ani ze strany obrácené k zřícené skalní stěně, ale na třetí straně, kterou jsme ještě neprozkoumali a kam nebylo, jak jsem velmi spokojeně zjistil, od našich nepřátel vidět. Čtvrtou stranou přiléhala kaple ke skále. Byli jsme tedy u boční zdi zříceniny na opačné straně, než bylo doupě medvědů, což byla výhoda. K zadostiučinění ještě většímu jsem zjistil, že je také tady okno a že se podokení už hodně vydrolilo, takže stačilo přeskočit několik kamenů, aby se člověk octl v kapli.

Do stínu těch kamenů pod oknem jsme ulehli. Stačilo zvednout hlavu a viděli jsme celý vnitřek al musallá. Byla tam jen suť, rozvaliny a zdi. Nikde jsem neviděl ani jediný předmět, který by svědčil o někdejším účelu stavby. Po zemi ležely porůznu velké kameny i menší drť a jen na zadní stěně, na skále, jsem spatřil odrolené čáry, pravděpodobně vytesané, a jestli mě slabá, neurčitá záře lampy neklamala, stálo tam řeckým písmem „Kyrie“.

Kelhurové zarazili kůly s oběma připoutanými Bebby v pozadí kaple do země a dole je upevnili těžkými kameny, aby se nemohly viklat. Učinili to, aby prodloužili smrtelná muka. Medvědy to mělo donutit, aby své příšerné dílo začali u nohou obětí. Bebbové na sobě dosud měli šaty a byli pevně ovinuti řemeny a provazy. Obličejy pomazané medem nebyly téměř k poznání. Med po zajatcích stékal a tvořil na zemi kalužinky. Bebbové asi marně napínali všechny síly, aby zpřetrhali pouta, a unavili se tím tak, že jsme zpočátku slyšeli jen vyčerpané vzdechy. Pak se z Ákilových úst ozvala divoká kletba na Kelhury.

„Neproklínej je, obviňuj jenom sebe!“ napomenul ho syn.
„Vykánávají jen pomstu, kterou ty sám vyzval.“

„Ale musí se na nás mstít takhle příšerně?“ odporoval mu stařec.
„Nestačilo nás prostě zastřelit?“

„Nestačilo! Ty jsi snad přede dvěma lety toho Kelhura taky jenom zastřelil? Zavřels ho do jámy a nechal ho tam pomalu umřít hladem! On musel umřít hladem, a nás sežere divá zvěř. To je pomsta Šír Samureka, spravedlivá k tobě, ale nespravedlivá ke mně, protože já smrti toho člověka vinen nejsem. Když zemřel, byl jsem v Káhiře, daleko od Kurdistánu. Proč to Alláh tak zařídil, že jsem se stal tvým synem a teď musím zahynout na následky tvých činů a tvých pošetilostí!“

„Krevní msta přechází z jednoho člena rodiny na druhého. Je to Alláhuův zákon, a ty si tedy nemáš co stěžovat.“

„Nemluvil jsem o krevní mstě, ale o tvých pošetilostech!“

„Pošetilostech? Smí se syn odvážit užít toho slova proti otci?“

„Smí, když je to pravda. A nebyla to snad víc než pošetilost, že jsi přes krevní mstu šel ke Kelhurům, abys jim nabídl koně, který ti ani nepatřil, ani jsi ho ještě neměl v rukou? Vždyť jsi musel předvídat, že tě zajmou a pak toho koně ukradnou sami! Jen tys je přivedl na ten nápad, aby se vydali do Choje, a jen ty sám jsi vinen, že jsem jim cestou padl do rukou!“

Otec odpověděl na oprávněnou výčitku hlubokým, bolestným stonem, ale pak se přece pokusil zmírnit ji tím, že teď zase on obvinil syna.

„Mluvíš o mých pošetilostech, ale o svých mlčíš! Největší chyby ses tu dopustil ty!“

„A čím?“

„Tím svým nápadem Karu ben Nemsí a Hádžího Halefa Omara probodnout. Ačkoli toužím, aby je Alláh zatratil, musím přiznat, že to jsou muži, jakých se odpůrce musí bát desetkrát víc než každého jiného nepřítele. Hřebec efendiho má nesmírnou cenu, a proto bych přísahal při všem, co je mi svaté, že se efendi vydá za Kelhury, aby dostal koně zpět. Ba přísahal bych i na to, že je možná už někde tady nablízku a že viděl, co s námi Kelhurové udělali.“

„Jsem o tom také přesvědčen,“ přisvědčil Sala. „Možná že dokonce už ví, že jsme přivázáni tady v al musallá, aby nás medvědi sežrali. Je to jediná naděje, která nám zbývá.“

„Doufáš marně. Kdyby ses ho nebyl pokusil probodnout, dal bych ti za pravdu. Ale pro nepřítele, který ho chtěl zavraždit, se přece nevydává v nebezpečí, že ho medvědi také rozsápu.“

„Medvědů se Kara ben Nemsí efendi nebojí, to víme. A jestli tobě odpustí tu loupež koně, nebude se ptát ani po noži, který jsem na něj vytasil já. Je-li zde a dověděl-li se, v jaké jsme tísní, uposlechne příkazů své víry a zachrání nás!“

„Při Alláhovi! Jaký je to zázrak, synu, že taková slova vycházejí z tvých úst! Ty, pyšný učitel a kazatel islámu, který jsi mívával pro d'aury jen kletby, teď skládáš svou jedinou a poslední naději v prokletého stoupence učení kříže z Golgaty!“

„Neproklínej křesťany, aspoň tomuhle jedinému neklň! Ten nemá učení své víry toliko na jazyku, ten je má také v srdci. To učení lpí na rukojeti jeho nože a promlouvá z hlavní, jeho pušek. Zavedl-li ho Alláh sem, přísahám při Mohamedovi a při...“

„Mlč!“ vskočil mu do řeči otec. „Zapomněls, co nám tak výsměšně radil Šír Samurek? Kdo čeká pomoc od křesťana, nesmí se s voláním o pomoc obrátit na Mohameda. Má-li nám pomoci Kara ben Nemsí, přivede ho sem Ísá ibn Marjam. Toho tedy pros!“

Nevěděl jsem, zda to Ákil myslí vážně, nebo ironicky. Ale syn zřejmě pokládal za vyloučeno, že by se Ákil posmíval. Svědčila o tom jeho odpověď:

„Ještě tu medvědi nejsou. Přijdou až pozdě v noci. Ještě nám může poslat zachránce Mohamed. Křesťana si ponecháme na poslední okamžik!“

V hrůzném postavení obou Bebbů znělo to chytrácké mudrování uboze.

Halef to také vycítil. Pošeptal mi:

„Sidi, kdyby to nebylo k pláči, smál bych se.“

Oba zasvěcení smrti dál střídavě vzdychali a sténali, vyčítali jeden druhému, modlili se k Alláhovi, k Mohamedovi a k jeho nástupcům. Zprotivilo se mi to tak, že jsem už chtěl vstát, vejít do kaple a odvázat je, vtom však vykřikl Ákil:

„Alláh nám buď milostiv! Vidiš toho medvěda tam u dveří?“

„To je mládě,“ zakoktal Sala. „Ó Alláhu, ó Proroku, ó Mekko, ó posvátná kábo, naše mučednická smrt začíná!“

My jsme také dohlédli až ke dveřím. Ano, stál tam mladý medvěd! Měřil najisto sedm mužských pěstí, a jeho délka i síla té výše odpovídaly. Mléku už dávno odvykl a matka ho jistě neživila jen ovocem, už ho také krmila masem vši možné zvěře. Byl už v klackovských letech, a Halef mě chytil za paži a horlivě mi šeptal:

„Je to medvěd, sidi, opravdový medvěd! Tak velké jsem si ty dětičky staré mámy nepředstavoval. S tímhle opravdu nebudou žerty! Mám tam jít a říct mu, že potřebuju jeho kůži na koberec?“

„Počkej! Kdybys ho napadl, rozzuřilo by to starou medvědici, která už jistě nebude daleko. Rozhodně nesmíš dovnitř dřív než já!“

Za naší chvatné rozmluvy se medvídek zabýval pláství, kterou Kelhurové položili u prahu. Vzal ji do předních pracek, vztyčil se a

pustil se do medu tak komicky, že být to v jiné situaci, nebyli bychom se udrželi smíchy.

Bebbové strachem na chvíli úplně zmlkli, pak jim z úst bez ustání proudily modlitby, ale ne nahlas, aby medvěda na sebe neupozornili. Pojednou dostal medvěd zezadu štulec. Spustil se na všechny čtyři, ale ani se neohlédl, kdo ho to šťouchl, a odbatolil se o pár kroků dál, kde zase ležel kus plástve. Za medvidětem se objevilo druhé mládě, snad ještě větší a silnější než to první. Modlitby a vzdechy Bebbů zesílily. Z úst se jim každou vteřinu ozvalo Mohamedovo jméno a tón modliteb svědčil, že jejich úzkosti stále přibývá. Když se za druhým medvídkem vkolébal do kaple dokonce ještě třetí, už se Bebbové neohlíželi na to, že hlasy přilákají starou medvědici. Křičeli, jako by se do nich medvědi už zakusovali. První míša už ovšem stál pod Ákilem a spokojeně lízal med, který z něho stekl. Za chvíli už se k němu připojil druhý, třetí stál u Saly a hodoval tam. A srkali a mlaskali skoro jako u tabule v elegantním hotelu, když nalijí polévku a žádný host se neohlíží na sousedy. Medvěd zůstane medvědem, v kurdských horách i u table d'hôte v Cannes, v Baden-Badenu nebo v Scheweningenu.

Oba první labužníci brzy kaluž vylízali. Všimli si, že sladká pochoutka nahoře pokračuje, zvedli se na zadní a položili pracky na Ákilovy nohy a holeně. Ákil už nekřičel, ale řval!

„Ach milý sidi, musíme dovnitř, nebo je po nich!“ tlumeně naléhal Halef.

Chtěl vstát. Přitiskl jsem ho k zemi a rozkázal jsem: „Tady zůstaň! Nevím, kde otálí stará medvědice, mohla by nás napadnout zezadu.“

Naslouchal jsem do noci, ale slyšet jsem ji nemohl, protože Bebbové teď křičeli tak hlasitě, že je určitě slyšeli až naproti v kelhurském táboře. Že medvědice nejde, bylo na pováženou. Mlád'ata sice odstavila už dávno, ale nenechala by je pobíhat v noci tak samostatně a bez dozoru, kdyby neodlákalo od mlád'at její pozornost něco závažného.

Ucítil snad její čenich naši stopu? Nebo ji matou četné stopy Kurdů?

„Přikrč se až k zemi a nehýbej se!“ napomenul jsem Halefa. „Stará medvědice se může už každou chvíli vynořit tamhle za rohem.“

Vytáhl jsem nůž napůl z opasku, svou těžkou medvědobijku jsem

uchopil za hlaveň připravenou k úderu. Obavy mě neklamaly: Postava obřích rozměrů, světlejší v té noční tmě, se pomalu vysouvala za zdí. Už jsem si v duchu řekl, že přišel rozhodný okamžik: buď medvědice, nebo já! Vtom přehlušil hlasy Bebbů zvuk, který nebyl ani brnkot, ani kňourání, ani pískot, ani jek, a přece v něm bylo tohle všecko dohromady, a bělavá postava rázem zmizela. Rychlý pohled do kaple mi ukázal příčinu: oba mladí medvědi, kteří se natahovali k Ákilovi, se nepohodli, pustili se do sebe drápy a neušetřili přitom ani Ákilovy nohy, což jeho řev zdvojnásobilo. Medvědice měla skutečně namířeno ke mně a k Halefovi, ale z obavy o mlád'ata se rychle obrátila a teď stanula ve dveřích.

Kdyby měla delší hlavu a špičatější čenich, byl bych ji málem pokládal za ledního medvěda. Byla téměř čistě bílá, dlouhá přes dva metry a vysoká půl druhého metru, vzácně velký a silný exemplář. Jedno ucho medvědice chybělo. Asi o ně přišla v zápase s panem chotěm nebo s jeho sokem. Šelma okamžik postála. To však stačilo, abychom postrehli, že už slabý úder téhle přední tlapy srazí sebesilnějšího muže. Pohled na medvědice vzal oběma Bebbům zpočátku dech. Potom však spustili tím hlasitěji.

„Alláhu! Alláhu!“ křičel Ákil. „Už je ta obluda tu! Už je tady smrt! Už nás nic nezachrání!“

A jeho syn do toho kvílel:

„To je kněžův duch a sežere nás! To je chřtán smrti, který nás pozře! Pomož nám, ó Alláhu! Pomož nám, Proroku všech věřících! Zachraň nás, ó...“

„Mlč!“ zahřměl na něj otec. „S Prorokovou mocí je konec! Považ...“

Dál už jsem neposlouchal, neboť přišel okamžik, kdy jsme museli jednat.

„Nejdřív mě nech uvnitř samotného, jen bys mi tam překážel, Halefe!“ přikázal jsem a vstal jsem.

Kulovnici jsem pustil, tady nebyla k ničemu. Zato jsem vzal do zubů nůž a zvedl jsem medvědobijku, zatím ne k úderu, nejdřív jsem jí musel do medvědice strčit, protože jsem věděl, co teď přijde. Dvěma třemi rychlými skoky pospíšila medvědice k rozvadeným mlád'atům a opatrnou ranou tlapy je odhodila stranou. Pak se zvolna a hrozivě vztyčila před Ákilem. Ten zděšeně záupěl:

„Pomoz, ó bože křesťanů! Pomoz, Íso ibn Marjám, když nám nedovede pomoci nikdo jiný!“

Víc jsem neslyšel, neboť v tu chvíli se všechno mé vědomí soustředilo do očí a do pěstí. Přehoupl jsem se přes kameny pod oknem a vrazil jsem medvědici těžkou pažbu pod zdvižené přední tlapy do žeber, až se svalila na bok. To jsem zamýšlel, protože jen v téhle poloze jsem jí mohl zasadit do čenichu úder, který by ji omráčil. Lebka byla příliš pevná. Medvědice ještě padala, a už jsem zvedl pažbu. Zasvištěla vzduchem a zasáhla tak dobře, že obluda strnule natáhla všechny čtyři. Věděl jsem, že omráčení brzy pomine. Odhodil jsem pušku, popadl nůž – dvakrát, třikrát jsem chvatně bodl mezi dvě povědomá žebra, pak jsem uskočil stranou a svalil se přes mladého medvěda, který pořád ještě stál u Saly. Jinak jsem uhnout nemohl. Honem jsem vyskočil a spatřil, že Halef vběhl za mnou do kaple rychleji, než měl. Napadl mládě nedaleko medvědice, a medvídek se po něm oháněl tak hbitě, že Halef nemohl bezpečně bodnout. Skočil jsem tedy k němu a strhl ho zpátky.

„Proboha, pryč od staré!“ varoval jsem ho. „Ještě nevíme, jestli jí můj nůž opravdu vnikl do srdce.“

Drobný mužík mi s úsměvem pohlédl do tváře a ukázal na medvědici.

„Že by tvůj nůž nezasáhl jaksepatří? To se nestane. Pohled, jaký proud krve tryská medvědici ze srdce! Tvé dílo je skončeno, a teď začne zase moje. Prosím tě, půjč mi svou kátíl adbáh, svou medvědobijku, aby se dětičky rozloučily se světem stejně jako matka.“

Nespouštěl jsem oko z medvědice, abych jí nožem rychle zasadil ještě jednu ránu, kdyby bylo třeba. Ale bylo to zbytečné, čepel probodla srdce. Přilákal jsem teď na sebe pozornost jednoho mláděte, Halef je srazil medvědobijkou a pak mu zasadil nožem smrtelnou ránu. Tak jsme to provedli také s oběma ostatními mláděty, a když jsme konečně stáli nad čtyřmi skolenými medvědy, uplynulo od chvíle, kdy jsem zasáhl, sotva víc než dvě minuty. Podařilo se to tedy nad očekávání dobře a neodnesli jsme z celého dobrodružství ani škrábnutí.

Ted' jsme se mohli věnovat Bebbům. Oba měli oči zavřené a ani nehlesli. To dohřálo malého hádžího, který očekával, že nám budou hlasitě děkovat.

„Tak už otevřte oči, vy velcí hrdinové z kmene Bebbů!“ rozkřikl se

na ně. „Nebo myslíte, že patříte tady k těm medvědům, co jsme je pobili? To bychom vám taky museli dát ochutnat nože!“

Tu otevřeli oba oči.

„Kara ben Nemsí!“ zvolal Ákil.

„Ano, je to Kara ben Nemsí efendi! Opravdu je to on!“ přidal se Sala. „A tady stojí také malý, statečný Hádží Halef Omar! Vidím vás skutečně, nebo jen ve snu, do kterého mě přenesla smrt?“

„Má š'alláh! Mohou se člověku zdát sny po smrti?“ zasmál se Halef. „Vidíte nás tu doopravdy. Nemáme chuť být jenom vidinami ze sna.“

„Tak tedy skutečně, doopravdy! Ale jak jste se dostali sem, k musallá el amvát?“

„Navlas tak, jak jste si to představovali před chvílí. Jeli jsme za těmi psy kelhurskými, abychom jim vzali své koně a vás osvobodili.“

„Abyste nás osvobodili?“ zapochyboval Sala. „Nás abyste osvobodili? Žertuješ snad, Hádží Halefe Omare?“

„Jak můžeš vůbec vypustit z úst takovou otázku! Pohleď na mohutné údy téhle medvědice a na dvanáctery drápy jejich mláďat! Vypadají na to, že jsme sem přišli pro žert?“

„Ale vždyť my jsme vás připravili o koně a ukládali jsme vám o život. Nemůžeme uvěřit ve vaši dobrotu, dokud nás neodvážete!“

„Odvážeme vás, ale jen s podmínkou, že na nás nebudete žádat, abychom vás ještě taky olízali. Náš kismet neříká nic o tom, že bychom měli pokračovat v práci tam, kde jsme v ní medvědy vyrušili.“

Sala nevěděl, co na ten nečekaný šprým říci. Ušetřil jsem mu odpověď tím, že jsem začal viklat jeho kulem, abych ho vyvrátil i se Salou. Vyprostili jsme je tak oba snáze a pohodlněji, než kdyby viseli. Brzy jsme s tím byli hotovi, a když teď před námi stáli volní a zhluboka nadechovali nespoutanou hrudí, stalo se něco, co bych byl od těch dvou nikdy nečekal. Ákil, ten lupič a vrah, se vrhl na zem a rozplakal se nahlas jako dítě. Smrtná úzkost jím otrásla tak hluboce, že se nedovedl přemoci. A Sala, jeho syn, uchopil obě mé ruce a klesl přede mnou na kolena.

„Zvítězil jsi, efendi, jako už tolikrát. Vysvobodil jsi nás, své nepřátele, ze spárů smrti. Patříme ti a vkládáme svůj osud do tvých rukou.“

Zvedl jsem ho a vážně jsem mu pohlédl do tváře.

„Opravdu jste ochotni vložit svůj osud zcela do mých rukou?“
„Jsme. Nebýt vás, už bychom byli rozsápáni a sežráni. Dělej s námi, co chceš. Vydáš nás znovu Kelhurům?“

„Nevydám. Jste volní.“

„Při Alláhovi! Nemohu tomu uvěřit. Neodvedeš aspoň otce do Choje, aby ho tam potrestali za tu loupež deseti tisíc piastrů?“

„Nejsem chojský policajt. Čím jste se provinili na nás, to jsme vám odpustili, a co jste měli s jinými, to se nás netýká. Nemáme na vás právo. Jste volní a mohli byste si jít, kam chcete. Ale já vás prosím, abyste s námi zůstali ještě do zítřejšího rána. Jinak bychom asi nemohli provést, co jsme si umínili.“

„Ach efendi, ty nás prosit nemusíš, jen poroučej! Naše srdce překypují vděčností. Všechno nepřátelství, které jsme k vám cítili, pominulo, uděláme všechno, oč nás požádáš.“

„Žádám vás jen o to, abyste zůstali s námi a byli zticha. Chci ještě dnes v noci vzít Kelhurům naše koně a tajně odvést z tábora jejich šejcha Šír Samureka. A vy budete zticha, dokud obě ty věci neprovedeme. To je vše.“

„Co to říkáš, efendi? Odvést koně bude těžké, velmi těžké, ale není to nemožné. Ale unést šejcha, to nedokážeš ani ty!“

Tu se vmísil Halef:

„Jak můžeš říkat sidimu něco takového! Provede vždycky, co si umíní, a co je pro jiné lidi nemožné, dokáže on často docela snadno. Skolili jsme nesmrtelnou medvědici a vysvobodili jsme vás z jejích tlap. Nebylo to mnohem těžší, než odvést z tábora dva koně a šejcha?“

„Pro mne by bylo nemožné obojí. Jenže vám dvěma nikdo nezabrání ani v plánech, ani v činech, a proto vám už nebudu odporovat. Ale proč chcete zajmout šejcha?“

„Chceme ho donutit, aby vydal peníze, které patří chojskému hándžimu Alímu.“

„A dopravíte šejcha do Choje, aby ho tam potrestali za žhářství?“

„Ne,“ odpověděl jsem teď já místo Halefa. „Už jsem ti řekl, že nejsem policajt. Jakmile dosáhnu svého, propustím šejcha na svobodu.“

„Propustíš ho na svobodu, efendi? Toho lupiče a vraha, který nás chtěl dát roztrhat medvědům? Který vám ukradl koně, a kdybyste mu byli padli do rukou, také by vás předhodil medvědům? Považ, že

Kelhurové jsou naši nepřátelé a že mezi námi a jimi panuje krevní msta!“

„Co je mi po tom? Nebyli jste vy také našimi úhlavními nepřáteli? A přece jsme vám odpustili. A teď už dost řečí! Musíme jednat. Pamatuješ si, co řekl Šír Samurek, když jsi mu tvrdil, že vás zachráním?“

„Pamatuji.“

„Tak nám pomoz postarat se, aby se jeho slova vyplnila. Až zítra ráno Šír Samurek poprvé pohlédne sem k al musallá, nechť spatří, že se splnilo, co na posměch vám i mně stanovil jako podmínku: nechť stojí medvědice tady ve dveřích a v tlapách drží kříž.“

Tmavé oči Saly se pátravě, a přece jako v úžasu zabodly do mých zraků.

„Jaký nápad! Začínám tušit, efendi, odkud tryská zdroj tvých úspěchů. Nejsi otrokem kismetu, osvobodil ses od něho, a řídíš ho podle své vůle.“

„Ty to můžeš dělat také!“

„Nemohu, žádný jiný člověk to nedovede kromě tebe.“

„Tvůj kismet je tyran, a ty se před ním plazíš jako červ v prachu. Žije z morku tvých kostí a tyje z vůle tvé duše. Činí tě hluchým, takže neslyšíš řinkot svých okovů, a slepým, takže nevidíš nádheru svobody. Váš posvátný hilál není obrazem měsíce na nebi, ale zkrvavené křivé šavle, kterou si Mohamed nasazoval v bitvách na kopí! Slovem kismet vháněli Mohamed a jeho následovníci své odpůrce do náruče smrti. U vyschlé studně kismetu musela láska mezi vámi zakrnět a uschnout. Pokládali jste se za vyvolené děti Alláhovy, ale ve skutečnosti jste se stali nevolníky nenávisti, pomsty a nesmiřitelnosti. Tak vás připravil kismet o všecku svobodu a všecku činnost. Kismet přikázal Šíru Samurekovi, aby nám ukradl koně. Ale já se tomu kismetu směji a pro ty koně si dojdou. Kismet mu nařídil, aby vás předhodil medvědům, a také byste jim byli skutečně propadli. Ale já jsem svobodný muž a tím, že jsem vás zachránil, zmařil jsem předurčení. Tak se také nebudu ptát vašeho kismetu o dovolení a budu na Šír Samureka působit, a jsem přesvědčen, že to ovlivní jeho život i v budoucnu.“

Prizpůsobil jsem svá slova názorům Saly ibn Ákil a on je sledoval pozorně a nepřerušil mě. Z očí mu hleděla vroucí touha, aby mě pochopil. Když jsem skončil, podal mi Sala ruku:

„Děkuji ti, efendi. Nedovedu sice pochopit tvoje slova tak rychle,

jak bych chtěl, ale vštípil jsem si je do paměti a jsem ochoten ti pomoci vyrobit kříž. Stačí to pro tuto chvíli?“

„Stačí. Ty nám tedy pomůžeš?“

„Pomohu. A rozhněvá-li se Prorok, doufám, že jeho hněv nepotrvá věčně.“

„Na tvém místě bych se o Mohameda a jeho hněv staral stejně málo, jako on se staral o vás, když vám hrozil medvědí chrťán.“

Tu zvolal Ákil, který seděl až dosud tiše na zemi:

„Takové řeči bych, efendi, vlastně neměl poslouchat. Ale je-li dokonce i můj syn, který zná všechny zásady islámu, ochoten sbít s vámi kříž, je to jistě také dovoleno mně, který nejsem žádný álim, žádný učenec. Ještě teď cítím ve všech údech blízkost smrti. Tys nám přinesl život, a mohu-li se ti nějak odvděčit, nebudu se ptát, zda mi to Mohamed zazlí. Pověz nám tedy, co máme udělat.“

Oba dva se k nám chovali dnes úplně jinak než včera a mně připadalo, že je to změna trvalá. Nejdřív jsme zhasili světla, aby Kelhurové neviděli ani nás, ani naše stíny. Ať si myslí, že lampu převrátili medvědi. Pak jsme zkrátili noži jeden z kůlů na příčné břevno a oba kůly jsme svázali tak, že tvořily kříž. Když jsme byli hotoví s křížem, přitáhli jsme medvědici přede dveře, navršili jsme těžké kameny a o ty jsme medvědici opřeli, takže to zdálky vypadalo, jako by stála na zadních tlapách. Pak jsme jí dali do předních tlap kříž a medvědici jsme pevně přivázali ke kamenům, takže se nemohla svalit. Teď už se nikomu nechtělo zůstat dál v kapli. Tři medvědí mládřata jsme odtáhli dozadu do zříceniny. Sebral jsem svoje pušky a odešli jsme z místa, které se nám snadno mohlo stát osudným.

Zamířil jsem k místu nad kelhurským táborem, kde na mne Halef odpoledne čekal, protože jsem odtamtud znal cestu dolů k táboru. Pohybovali jsme se tiše a opatrně, já jsem se plížil kus napřed, protože teď, když zhasla světla, mohla zvědavost přilákat Kurdy blíž ke kapli. Naštěstí nám však žádný Kurd nepřišel do cesty, a tak jsme dorazili nahoru nepozorovaně.

Ted' zbývalo vyřešit ještě před svítáním dva obtížné úkoly: předně jsem chtěl dostat oba koně a za druhé se zmocnit šejcha. Obojí jsem musel provést sám, protože mi nemohl pomoci ani Halef, natož oba Bebbové. Napomenul jsem je všechny tři, aby se chovali tiše, dokud se nevrátím, svěřil jsem Halefovi obě své pušky, které jsem nemohl vzít s sebou, a potom jsem se vydal na obtížný sestup.

Neviděl jsem ruku před očima a musel jsem se spolehnout na hmat. Mým cílem byla nejdřív úzká strž, z jejíhož okraje jsem odpoledne tajně vyslechl Šír Samureka. Musel jsem především vyzvědět, kde je šejch a co dělá.

Když jsem po hezky dlouhé době dorazil ke kapradí, byla všude tma. V táboře nerozžehli oheň. Kde je šejch? Je dole ve strži, kde jsem ho už viděl? Domníval jsem se, že ho tam najdu, protože to bylo místo jako stvořené pro náčelníkův spánek. Ale spí-li tam sám, nebo ještě s jinými bojovníky, to byl náramný rozdíl. Zaslechl jsem vpředu hlasy, Kurdové tedy nespí. Čekal jsem to. Napětí, jak dopadne medvědí hostina, jim nedalo usnout. Ale právě pode mnou, kde měl být Šír Samurek, bylo ticho. Opatrně jsem slezl po kraji strže. Vidět nebylo v té tmě pod hustým příkrovem listí nic a nic nebylo slyšet. Spolehl jsem se tedy na svůj nos a na špičky prstů, kterými jsem hmatal kolem sebe. Necht' to čtenář nepodceňuje, čich mi tu mohl prokázat velmi platné služby. Prádlo, natož čerstvě vyprané, obyčejný Kurd nezná, šaty si na sobě vymění jen dvakrát za rok, na jaře a na podzim, pokud je ovšem tak šťastný, že má jedny šaty na léto a jiné na zimu. Dovedete si tedy domyslet, že takového člověka obklopuje puch na několik kroků, a jakžtakž vnímavý nos si ho nemůže s ničím splést.

Tak jsem se tedy pomalu prohmatával a pročichával hloub do strže, a nenacházel jsem nikoho. Když jsem došel až dozadu, uslyšel jsem klidný, těžký dech spícího člověka. Musí to být Šír Samurek! Právě že jsem nic necítil, mě v té domněnce utvrdilo, protože zámožný člověk jako Šír Samurek nepáchne tak pronikavě jako nějaký chudák. Pokročil jsem opatrně až k němu a špičkami prstů

jsem zlehka přejel po jeho šatech. Spal tvrdě a byl tu sám. To byla zase okolnost nadmíru příznivá. Kismet to se mnou myslel obzvlášť dobře, ačkoli jsem ho prve tak nehezky ztrhal – další důkaz, jak je kismet nevypočitatelný.

Nerozhodoval jsem se dlouho a hned jsem rozhodnutí také provedl: pevně jsem popadl šejcha za krk, pěsti jsem mu zasadil ránu do spánku – a Šír Samurek byl můj! Přehodil jsem si ho přes rameno, vstal jsem a odnášel ho touž cestou, kudy jsem přišel. Že mě někdo uslyší, jsem se bát nemusel. Jedinou obtíží bylo, že jsem musel s tím břemenem šplhat potmě do svahu, ale také to jsem šťastně dokázal a dorazil jsem k Halefovi, aniž nabyl šejch cestou vědomí.

„Jsi to ty, sidi?“ zeptal se Halef, když mě uslyšel.

„Já.“

„Měl jsi štěstí?“

„Dokonce velké! Tady ti nesu Šír Samureka. Máme tedy vyhráno i pro případ, že by se mi nepodařilo zmocnit se před úsvitem také koní.“

„Šejcha máš, sidi? To je zase jednou kousek, jaký bych ani já nedokázal. Co s ním uděláme?“

„Pevně ho svážeme, aby se nemohl ani hnout, a do úst mu strčíme roubík. Já musím zase pryč, najít koně. Hlídejte ho dobře, co tu nebudu. Řekněte mu, až se probere, že nesmí hlasitě vykřiknout, nechce-li, abyste mu vrazili nůž do srdce.“

Tu mě poprosil Ákil:

„Dej mi nůž, efendi! Postarám se, aby ten pes neotevřel hubu, nebo by okamžitě ucítil čepel v těle! Chtěl, aby nás sežrali medvědi, a zaplatí to stokrát větší smrtelnou úzkostí, než jsme vystáli my!“

„Svůj nůž potřebuji sám,“ odmítl jsem. „Co jsem ustanovil, provede Hádží Halef Omar. Vy nemáte na šejchovi podíl, zajal jsem ho já, patří tedy mně i podle vašich zákonů. A kdo mě oloupí o můj majetek, toho budu pokládat za úhlavního nepřítele a budu od něho žádat život za život.“

Halef pochopil.

„Můžeš jít klidně, sidi. Postarám se, aby tu všechno bylo, jak si přeješ. Kdo se dotkne tady kelhurského šejcha, tomu vrazím okamžitě tenhle nůž do břicha!“

Byl jsem přesvědčen, že by Halef svou hrozbu skutečně provedl, a tak jsem odešel. Slézal jsem napřed stejným směrem jako předtím.

Když jsem dorazil až téměř ke strži, kde jsem našel šejcha, zahrnul jsem doprava k palouku, kam zavedli Kelhurové Ríha. Na kraji louky sice nebyla tak černá tma jako v lese, ale pořád tam ještě bylo dost tma, aby mě Kelhurové nezahledli. Teď byla otázka: Kde sedí hlídači, a kde teď leží můj Ríh? Kdybych mohl hlasitě zavolat: „Tá ála!“ nebo „Ta’a lahaun!“, nebylo by trvalo ani minutu a Ríh by byl u mne. Zavolat jsem však nesměl, a tak jsem si lehl na zem a plazil se k místu, kde jsem ho viděl naposled, protože jsem právem doufal, že se chytré zvíře nedá odvést z místa, kde mě spatřilo. Sotva jsem ulezl polovinu cesty, uslyšel jsem známé krátké a tiché frknutí: Ríh mě zvěřil. Každý jiný kůň by teď byl vyskočil a běžel ke mně, ale Ríh zůstal klidně ležet, protože jsem se mu na zafrkání neozval žádným znamením.

Když jsem se doplazil až ke hřebci, cítil jsem pod rukama, že měkká travnatá půda je kolem dokola rozrytá a zdupaná. Chtěli tedy Ríha odvést a kůň se bránil. Teď byl uvázaný řemenem ke kůlu, zaraženému do země. Halefův kůň mu zůstal věrný a ležel vedle něho. Polaskal jsem statečného vraníka a on mi lízal ruce a tiše a žalobně pofrkával. Ta „nerozumná“ nemá tvář mi chtěla povědět, jak se jí po mně stýskalo a jakou má radost, že jsem zase tu. Nemohl jsem pochopit, že Ríha nikdo nehlídá. Pod táborem stály stráže, a proto byli asi Kurdové tak důvěřiví, že se ani nepostarali o bezpečnost tak drahocenného koně.

Vytáhl jsem kůl ze země, aby to vypadalo, jako že ho vytrhl kůň sám a pak se zatoulal, řemen, na kterém byl Ríh uvázaný, jsem si ovinul kolem krku a dal jsem vraníkovi znamení, že má vstát. Protože jsem věděl, že hřelec za mnou poběží z vlastní vůle, což jsem o Halefově zvířeti nemohl tvrdit, vzal jsem za uzdu koně malého hádžího a odváděl jsem ho přesně k místu, kde jsem vyšel z lesa na louku. Šťastně jsme se tam dostali, a teď jsem se už cítil v bezpečí, ačkoli vést koně do strmého svahu v té kurdské tmě bylo velmi obtížné. Koně však vidí v noci líp než lidé, a to mi chůzi usnadnilo. Vedl jsem Halefova koně a Ríh šel za námi. Vraník dobře věděl, že má být zticha, a Halefův kůň asi také poznal, že musíme být opatrní. Oba pomalu a opatrně ohledávali nohou půdu a šplhali za mnou. Museli jsme se často zastavovat a vyhýbat se kmenům, které nám stály v cestě, a tak mohu říci, že jsme na tu krátkou cestu potřebovali určitě tři čtvrti hodiny.

Když jsme se blížili k místu, kde na mne čekal Halef s ostatními,

už nás určitě slyšeli. Halef už nemohl netrpělivost přemoci a zeptal se, ještě než jsem k nim došel, ne však tak hlasitě, aby to mohli zaslechnout Kurdové:

„Kdo jde? Jsi to ty, sidi?“

„Já,“ odpověděl jsem.

„Hamdu li'lláh – Alláhovi buď dík a chvála, že tě k nám zase přivádí! Ale slyším, že nejsi sám. Podařilo se to?“

„Podařilo.“

„Alláh akbar – Bůh je veliký! Ale můj obdiv je bezmála ještě větší. Jsi raněn?“

„Nejsem.“

„Tak je to zázrak dvakrát a desetkrát větší. Smím k tobě, sidi? Musím se přesvědčit na vlastní oči.“

Vyšel mi vstříc těch několik kroků a radostně hladil obě zvířata. Zeptal jsem se ho:

„Jak to vypadá tady u tebe? Je všechno v pořádku?“

„Všecko, sidi.“

„Mluvili jste s mým zajatcem?“

„Jen já pár slov, Bebbům jsem to zakázal. Když přišel náčelník k sobě, byl napřed chvíli klidný. Ale pak sebou tak házel, že jsem už myslel, že zpřetrhá pouta. Ale rychle jsem ho uklidnil. Od té chvíle už nehnul ani prstem.“

„Víš šejch Kelhurů, kdo jsme?“

„Já jsem mu to neřekl, ale asi to tuší.“

„A Bebbové? Jak se ti k němu chovali?“

„Co jsi pryč, nepromluvili ani slovo a tvářili se, jako by tam vůbec nebyli.“

Vyptával jsem se ovšem tiše. Teď jsem dodal:

„Uvaž koně tady vlevo u křoví, ať se mohou napást. Pak půjdeme spát, a my dva se budeme střídat na stráži až do rána.“

Ulehl jsem k Bebbům do mechu a šeptem jsem je napomenul, aby nemluvili, ale raději také spali. Šír Samurek je asi neviděl ani neslyšel, a nevěděl tedy, že ještě žijí a že jsou tak blízko. Také s Halefem jsem hovořil tak tiše, že nemohl Kelhur nic zaslechnout. Šejch tedy nevěděl, že jsme si odvedli koně, a zatím se to ani neměl dovědět. Byl jsem unavený a Halef rovněž. Halef měl první hlídku, a pak jsem já měl druhou, abych byl za rozbřesku čilý a mohl pozorovat zajatého

šejcha. Protože jsem se mohl na Halefa spolehnout, požádal jsem ho, aby mi vrátil pušky, usnul jsem a probral jsem se, teprve když mě Halef hodinu po půlnoci budil.

Zakrátko už jsem slyšel jeho pomalý a pravidelný dech. Bebbové chrápali jako o závod. Šejchův dech jsem neslyšel. Usoudil jsem tedy, že Šír Samurek nespí. Jaké myšlenky mu asi táhnou hlavou? Jak si byl jistý, že se mu všechny plány zdaří! Jak pyšně se posmíval mně a Halefovi! A teď tu leží spoutaný a s roubíkem v ústech jako zajatec toho „křesťanského psa“, kterého chtěl ještě před několika hodinami dát rozsápat medvědům.

Tak jsem teď seděl za tmavé noci u spáčů, číhal jsem na každý zvuk, který porušil ticho, a přece jsem byl zahloubán do sebe. Vlhký dech hlubin stoupal k výšinám a nebe halily husté, neproniknutelné oblaky. Krátký a rychlý závan mi chvílemi prozradil, že kolem prolétl na neslyšných křídlech vátvát, netopýr. Když zašustila vysoko větev a pak zašelestila nižší, poučilo mě to, že jde na lup žravá sindžáb, poletucha. Noční sursur, cvrček, hudl naproti u musallá na svoje krovky, že se to pronikavě neslo až k nám, a pak se z údolí ozvalo temné „bububu“, a to byla báma, sova. Všecko to jenom hledá kořist, loupí a žere! Ani ta noc nevnese mír do říše zvířat! A není tomu stejně v říši lidské?

Tam dole leží Kelhurové. Zvědavě se v mysli obírají kaplí. Jsou přesvědčeni, že tam právě teď praskají kosti v medvědí zubech a že podlaha někdejší svatyně zrudla bebbskou krví. Ale loupí snad jen tihle poloviční divoši? Nejsou ještě jiné krůpěje, které by neměl nikdo prolévat, i když nejsou červené? Neměly by i slzy obtížit svědomí toho, kdo je způsobil? A není tu pot chudých, který také křičí k nebi jako Ábelova krev?

Byly to chmurné myšlenky a vytrhl mě z nich tichý šramot. Blízko mne chrupla suchá větvička, pak jsem měl dojem, jako by se těžký předmět sunul po trávě. Natáhl jsem ruku k Šír Samurekovi. Byl bych měl nahnát jeho hlavu, ale sáhl jsem do prázdna. Vida, Kelhur se pokouší uniknout i v poutech! Sunul se pryč z místa, kde ležel, ale když jsem ho dopadl, popolezl teprve o několik pídí. Chtěl se bránit nohama. Tu jsem ho tlumeně varoval, abych nevzbudil ostatní:

„Lež tiše, nebo poznáš, jak chutná moje čepel!“

Kurd nahlédl, že bude lepší poslechnout než se zbytečně vzpírat, a

já jsem ho odtáhl na původní místo. Pak jsem usedl tak blízko, že bych musel nový pokus o útěk nejen uslyšet, ale také ucítit.

Tak jsem seděl, až se probudili první opření poslové jitra a rozšvitořili se, ačkoli bylo ještě tma. Vzbudili Halefa a také oba Bebbové se probrali. Černé mraky začaly šednout. Tu se Halef tiše zeptal:

„Mohu mluvit, sidi, nebo máme ještě mlčet?“

„Raději mlč,“ napomenul jsem ho. „Nemáš nic důležitého, co bys mi musel povědět. Důležitější bude pozorovat šejcha. Položím ho jinak, aby si vás hned nevšiml.“

Odsunul jsem se s Šír Samurekem o kousek dál, vytáhl jsem nůž a přiložil mu ho na prsa.

„Až dosud ti zavíral ústa roubík. Vyndám ti ho, abys mohl snáz dýchat. Také ti dovoluji se mnou mluvit, ale jen tak tiše, abych tě já slyšel. Promluvíš-li hlasitěji, nebo odvážíš-li se dokonce zavolat o pomoc, bude to poslední výkřik v tvém životě, protože ti v tu chvíli vrazím nůž do srdce!“

Vytáhl jsem šejchovi roubík z úst. Šír Samurek se několikrát zhluboka nadechl a pak se chvatně, ale tiše zeptal:

„Šukre Chode – chvála bohu! Málem jsem se udusil. Kde to jsem?“

„Brzy to poznáš sám, ani ti to nemusím říkat.“

„Tak mi aspoň pověz, kdo jsi!“

„Ani to ti nemusím říkat. Zakrátko případněš na mé jméno sám. Dívej se přímo před sebe a uvidíš, kde jsi. Ale nezapomeň, že jsem tě varoval: Vykřikneš-li hlasitě, v tu chvíli zemřeš! A teď mlč.“

Šír Samurek uposlechl.

Mraky se zvolna jasnily, v slabém šíráni se vynořil vrcholek protější hory, světlo se po něm zvolna sunulo níž. Údolí pod námi bylo ještě temné. Protější vodopád nalevo od nás se ještě halil do neproniknutelného oparu a nad rybníčkem pod námi, tam, kde tábořili Kurdové, rovněž pluly husté chuchvalce mlhy. Tam byla ještě noc. Ale pro nás tady nahore se první bledý úsvit rychle jasnily. Klouzal po hoře naproti níž a níž, až dospěl k musallá el amvát. Neviděli jsme ji ještě úplně jasně, jen jako skrz závoj, ale přece už dosti zřetelně. Vtom sebou Šír Samurek trhl, vytréštil oči a zíral na kapli. Zděsil se, protože uviděl ve dveřích stát obrovitého medvěda s křížem v tlapách. Vlastní bezpečnost mě přiměla, abych ho rychle varoval:

„Jediné hlasité slovo, a probodnu tě!“

A položil jsem mu hrot nože na prsa. Šír Samurek zavřel oči, otevřel je, znovu je zavřel a zase otevřel, protože už nemohl dál pochybovat: tam naproti stál medvěd, stál a nehýbal se. Tu jsem vzal Šír Samureka za paži a silně ji stiskl, a zvolna jsem pronesl slova, která jsem včera zaslechl z jeho úst:

„Až bude medvěd mrtvého kněze stát tamhle naproti ve dveřích musallá a v prackách bude držet křesťanský kříž, uvěřím, že se Karovi ben Nemsí, tomu psovi křesťanskému, podaří zachránit vás z našich rukou!“

Šír Samurek zpopelavěl, víčka mu poklesla a líce se propadly, náhle se podobal mrtvole. Dech mu ztěžka a sténavě vycházel z bezbarvých rtů. Mlčel jsem, abych neoslabil účinek svých slov. Po chvíli otočil šejch obličej ke mně, otevřel oči, upřel na mne těkavý pohled a zeptal se:

„To jsi ty, ten d'aur?“

„Jsem,“ potvrdil jsem.

„Kara ben Nemsí efendi?“

„Ano.“

„Alláh – Alláh – Alláh!“ povzdechl šejch třikrát, a zase trvalo chvíli, než se znovu zeptal: „Ten medvěd se nehýbe. Je mrtvý?“

„Je.“

„Zemřel? Nebo ho zabili?“

„Byl proboden.“

„Kdo ho probodl?“

„Já.“

„Má šá'alláh! Ale předtím sežral Bebby?“

„Nesežral.“

Šír Samurek se schoulil, pak se znovu natáhl a chvatně se otázel:

„Tak ještě žije?“

„Žije.“

„Neporanění?“

„Bez jediného škrábnutí.“

„To nevěřím, nemohu tomu uvěřit, to je lež.“

„Je to pravda. Kvůli tobě lhát nebudu.“

„Tak mi je ukaž! Neuvěřím ti, dokud je neuvidím!“

„Tamhle jsou, ohlédni se!“

Otočil jsem kelhurského šejcha na bok, takže viděl na Ákila a na jeho syna. Zapůsobilo to ještě mnohem silněji, než když předtím uviděl medvěda. Sten mu odumřel na rtech, šejch znovu zavřel oči. Jizva v obličeji se mu rudě nalila, žíly na čele naběhly k prasknutí. Děs mu vehnal krev do hlavy a ze rtů se mu vydral téměř chropot:

„Bebbové jsou na svobodě! Kara ben Nemsí je zachránil!“

Chvilí ležel šejch nehybně, jako mrtvý. Pak se zvedl, pokud mu pouta dovolila, a upřel mi zmatený pohled do tváře.

„Alláh ti zřejmě propůjčil svou vševědoudnost, aby překazil všechny mé záměry. Unesls mě z tábora, zabils medvěda, osvobodils Bebby. A nebyl by žádný div, kdyby sis byl odvedl také koně.“

„Také to div není,“ pousmál jsem se a obrátil jsem šejcha na druhý bok. „Podívej se doprava, chceš-li je vidět.“

Když spatřil šejch oba koně, zašeptal chraptivě:

„Bi'smi' alláh! Také to jsi dokázal, také tohle! Jestli mi teď Alláh nepomůže, přijdu o rozum!“

„To ti tedy přeji, aby ti pomohl, protože právě teď budeš potřebovat všechn svůj rozum, nechceš-li zahynout i se všemi svými bojovníky.“

„Jak to?“

„Tvoji lidé uvidí medvěda u kaple. Pohřeší tě a hrozně se vylekají. Až nebudou zděšením vědět kudy kam, pozvedne hlas tuhle moje divotvorná puška, a neumlkne, dokud bude jediný z Kelhurů naživu.“

Teď už vždycky pohotový Halef neodolal, aby k mé hrozbě nepřipojil svou:

„A já efendimu pomůžu provrtat Kelhurům do kožichu tolik děr, že jejich těla budou vypadat jako ghirbál, jako řešeto. Okradli jste nás, posmívali jste se nám, chtěli jste nás předhodit medvědům. Za to teď všichni zemřete, pozbudeš-li ty rozumu. Potřebuješ ho, jak zcela správně řekl efendi, právě teď mnohem víc než za celý svůj dosavadní život.“

„A kdo jsi ty?“ zeptal se ho šejch. „Asi Hádží Halef Omar, který tohohle d'aura stále provází?“

Tu se malý hádží udeřil pyšně do prsou.

„Nemluv o mně tak stručně! Moje jméno je mnohem delší, než myslíš! Všichni, kdo mě znají a kdo o mně slyšeli, vědí, že se jmenuju Hádží Halef Omar ben Hádží Abú'l Abbás ibn Hádží Dávúd al Gosara!“

Šejch bral jeho slova naprosto vážně, protože byl jako orientálec na takový způsob vyjadřování zvyklý. Zatvářil se zaraženě a obrátil se ke mně: „Viš, efendi, čeho se na vás tihle dva Bebbové dopustili?“

„Vím,“ přisvědčil jsem.

„Že je Ákil vinen tím, že jsme vám uloupili koně?“

„Vím.“

„A že vám Sala ibn Ákil ukládal o život?“

„To také.“

„A přesto jsi bojoval s medvědem, abys je zachránil před smrtí?“

„Považoval jsem to za svou povinnost. Neuznávám mstu. Zachránil jsem je a daroval jsem jim svobodu. Mohou si jít, kam chtějí, až tě přinutím, abys jim vrátil jejich koně a pušky.“

Tu se proměnil šejchův obličej v jediný velký otazník.

„Mluvíš vážně, efendi?“

„Naprosto vážně.“

„Jaký zázrak, jaký veliký, nepochopitelný zázrak! Tak je tedy pravda, co se o tobě vypráví, že prokazuješ dobro i svým úhlavním nepřítelům! A víš, že teď vládne pomsta také mezi vámi a mnou?“

„Už jsem ti řekl, že se nemstím.“

„Ale vždyť jsem v tvých rukou, a chtěl jsem přece vaši smrt. Jak jsi rozhodl o mně?“

„Učiniš-li, co od tebe žádám, budu tě považovat za přítele a vrátím ti svobodu.“

„A co ode mne žádáš?“

„Předně abys vrátil Ákilovi a Salovi zbraně a koně, za druhé abys propustil zajatce z Choje se vším, co jim patří, a za třetí abys mi odevzdal deset tisíc piastrů, které odvezu hándžímu Alímu.“

Viděl jsem, že Šír Samurek stiská zuby, rty se mu škubaly, v jeho rysech se zračilo hluboké dojetí.

„Efendi, zvítězils nade mnou dvakrát,“ zvolal, „nejdříve lstí a odvahou, a teď tou svou nezištností a ušlechtilostí. Ještě ti nepovím, co jsem si teď, v tuto chvíli umínil. Chci tě jen ještě jednou, naposledy podrobit zkoušce tím, že tě poprosím: Rozvaž mi ruce, a já ti dokážu, že jsem hoden tvé důvěry!“

Je to úskok, je to lest? Pohlédl jsem mu pátravě do obličeje, a jeho výraz mi jasně řekl, že to lest není. Přefízl jsem šejchovi všechna pouta a řekl jsem:

„Nu dobrá. Uvolňuji ti nejen ruce, jaks mě o to prosil, ale také nohy, vracím ti úplnou svobodu. Běž si, kam se ti zlíbí. Jestli se chceš pyšnit smutnou slávou, že jsi podvedl poctivce, který ti důvěřoval, ačkoli jsi byl v jeho moci a pomsta mu přikazovala, aby tě zabil, nu, tak běž a chlub se tím kouskem!“

Jednal jsem tak spíše z náhlého vnuknutí, než z cílevědomé úvahy. A účinek se projevil ihned očím i sluchu. Ákil a Sala vykřikli údivem, Halef odmítavě vztáhl ruce a zvolal:

„Co tě to napadá, sidi! Tohle už je přespříliš!“

Ale Šír Samurek vyskočil, spráskl ruce nad hlavou a radoval se:

„Jsem volný, jsem zase úplně volný! Smrt byla jistá, a teď mi vrátili život! Efendi, dovršil jsi své vítězství. Poslyš, co ti slibuji: Nikdy, dokud budu živ, nezapomenu na dnešní jitra. Už nikdy se ve mně neusídí pomsta. A abyste viděli, jak vážně tu přísahu myslím, uskutečnime hned tady první dílo smíru.“

Šejch přistoupil k Bebbům a podával jim obě ruce:

„Ano, byla krev mezi mým kmenem a vaším. Ákil vyvolal pomstu, a my jsme odmítli přijmout cenu krve. Upadli jste do mých rukou a chtěl jsem vás dát sežrat medvědům. Mohamed vás zachránit nemohl, ale vysvobodil vás Kara ben Nemsí, v jehož srdci by vlastně měla sídlit nesmiřitelná nenávist. Má křesťan zahanbit muslimy? Nikdy! Když se nám od něho dostalo tolik milosrdenství, nesmíme už pomýšlet na nenávist a na pomstu. Podejte mi ruce a připojte se k mým slovům: Od této chvíle budiž mezi kmeny Bebbů a Kelhurů místo pomsty přátelství!“

Šír Samurek uchopil jejich ruce a pevně je svíral. Smrtná úzkost a snad i to, jak nečekaně jsem se zachoval, ho dojaly, a mírnost muže jindy tak tvrdého, ba krvežíznivého se nemohla minout s účinkem.

„Pocítili jsme v mase medvědí drápy a v duši dech smrti,“ odpověděl Ákil, „a tehdy jsme poznali, že pomsta je strašlivá dcera nenávisti, a proto teď chceme vyznávat lásku. Proto budiž, cos řekl: Nechť vládne mezi vámi a námi přátelství!“

Vtom k nim přiskočil Halef, položil své ruce na jejich a zvolal:

„Alláh vidí úmluvu, kterou uzavíráme. Potrestá každého, kdo se jí odváží porušit. Pojď, sidi, podej také ruce k té slavnosti smíření, která začala medvědí láskou k medu a nemá skončit, ani když už ve stromech neporoste med a po zemi už nebudou běhat medvědi!“

Uposlechl jsem té jeho medové výzvy a pronesl jsem několik slov radostného souhlasu. Vtom k nám dolehl z kelhurského tábora mnohohlasý výkřik. Kurdové spatřili medvěda a pohřešili šejcha. Že k tomu nedošlo dříve, zavinil ranní vítr, který vanul z údolí a zvedl hustou mlhu. Ta se položila na tábor neprůhledným příkrovem a zakryla výhled na al musallá. Ted' však silnější závan větru mlhu roztrhl a kaple se zjevila očím Kurdů, kteří včera slyšeli šejchova posměšná slova. Čtenář si dovede představit, jak byli ohromeni, když spatřili, že se šejchova slova splnila a že tam stojí medvěd s křížem v tlapách. Rozběhli se k šejchovu lůžku a s úlekem zjistili, že velitel zmizel. Spojili si jeho nepřítomnost s medvědím zjevením u kaple a spustili pokřik.

„Moji bojovníci se o mne bojí, hledají mě,“ prohlásil Šír Samurek. „Začnou prohledávat les a přijdou sem. A protože nevědí, že jsme teď přátelé, budou po vás střílet a ohrozí vaše životy. Ale kdybych tě poprosil, efendi, abys mi dovolil sejít k nim a o všem je zpravit, třeba bys mi nedůvěřoval, protože naše přátelství trvá teprve několik minut a ještě jsem ti nijak nedokázal, že je míním upřímně. Pověz tedy ty, co se má stát.“

„Není třeba, abys mi své přátelství dokazoval, věřím ti,“ odpověděl jsem klidně. „Když jsem ti předtím projevil tak velkou důvěru, neurazím tě ted' podezřením, vždyť by to naši úmluvu hned zase zničilo. Sestup k svým bojovníkům a vylič jim, co se událo. Počkáme zde, až se vrátíš.“

„To je zase ušlechtilost, jakou bych dosud nebyl pokládal za možnou,“ přiznal šejch. „Ale ted' ji poznávám, a dobrá předsevzetí mé duše jsou dvojnásob pevná. Ano, půjdu a dokážu ti rychleji, než čekáš, že nemám v ústech dva jazyky, které by mluvily rozdílnou řečí. Ve chvíli jsem zase u vás.“

Když šejch odešel, zapochybovali Bebbové o jeho upřímnosti. Také Halef mě varoval:

„Odvažuješ se příliš mnoho, sidi! Proč jsi dnes méně opatrný než jindy?“

„Protože nechci nedůvěrou zničit, co jsem důvěrou získal. Neopatrný nebudu, jen šejch nepotřebuje vědět, že za ním půjdu a budu ho pozorovat. Zůstaňte zde! Nebudete čekat dlouho, rozhodně se vrátím dřív nežli šejch.“

Jak jsem slézal po svahu, slyšel jsem ještě křik a volání, ale zakrátko zmlkly. Šejch zřejmě dorazil ke svým lidem a začal vyprávět. Pospíchal jsem proto, což nebylo teď za ranního světla nijak obtížné, a zakrátko jsem uslyšel šejchův hlas. Šel jsem po zvuku, dostihl jsem okraje lesa a spatřil jsem šejcha v kruhu kelhurských bojovníků. Rozuměl jsem každé slovo, protože mluvil hlasitě, jako táborový řečník. Už první minuta mě přesvědčila, že to šejch myslí poctivě. Přesto jsem počkal, až skončil a napomenul své bojovníky, ať se chovají pokojně. Zpočátku mu tu a tam někdo odmlouval, jak se dalo čekat. Ti lidé si mysleli jen na to, jak skončí jejich pomsta, a také neprošli takovým nebezpečím jako šejch, ale Šír Samurekovi se snadno podařilo hrstku odpůrců zkotit, a tak jsem se upokojil a vydal se nazpět.

Seděl jsem s Bebbby a s Halefem sotva několik minut, a už se Šír Samurek vracel. Přicházel sám.

„Budeš se mnou spokojen, efendi,“ ujistil mě. „Moji bojovníci sice s úžasem vyslechli, že jsou Bebbbové ještě naživu, ale když se dověděli, žeš je zachránil ty a že jsi se také zmocnil mne, ale pak že jsi mi dobrovolně vrátil svobodu, zvítězila v nich touha uvítat Karu ben Nemsí efendiho jako hosta a vzbudit tím závist ostatních kmenů. S radostí přijmou tebe a Hádžího Halefa Omara a já jsem teď přišel úplně sám, abych ti dokázal, že mi můžeš důvěřovat. Pohled, jsem beze zbraní! Vezměte mě mezi sebe a pojd'te dolů. Moji bojovníci se stáhli na jednu stranu tábora a na druhou odložili všechny nože a pušky. Můžeš tedy sám svou kouzelnou puškou snadno ztrestat každou věrolomnost.“

„To bezpečnostní opatření tě ctí, ale pro nás je zbytečné, protože víme, že nás nepodvedeš. Jsi tedy ochoten splnit podmínky, které jsem ti ustanovil?“

„Jsem, ale mám ještě prosbu.“

„Jakou?“

„Kdybys mi přenechal kůži medvědice, byla by pro celý náš kmen vzácnou upomínkou na Karu ben Nemsí efendiho.“

„Máš ji mít. Ale kůže tří mlád'at vezme Halef Haddádům.“

„Jakže? Tři mlád'ata měla ta obrovitá matka žravosti?“

„Tři.“

„Ó vy hrdinové! Jak se vám jenom podařilo všechny ty šelmy zabít, aniž jsme zaslechli jediný výstřel?“

„Dozvíš se to potom. Hádží Halef Omar je ve vyprávění velký mistr. Z jeho výmluvných úst uslyšíte, jak se všechno odehrálo od chvíle, kdy jsme vjeli do Choje, až po tento okamžik.“

Nic nebylo malému hádžimu milejší, než mohl-li si takhle po chuti zavýprávět. Cítil se polichocený a pyšně moje slova potvrdil.

„Ba, je to pravda pravdoucí. Alláh mi propůjčil dar podmanivé řeči, a kde rozezním svůj hlas, tam mlčí všichni lidé, koně i velbloudi. Dozvíte se, jak jsme vás našli, jak efendi unesl tebe a oba koně, a jak jsme nesmrtelnosti medvědice udělali rychlý a neslavný konec. Vaše uši naplní zvuky naší lstivosti a tóny naší odvahy. Na oplátku nám můžete udělat jednu laskavost. V Choji jsme se mohli zásobit pouze mizernými datlemi. Nejsou k ničemu, protože jsou červavé, a už se těšíme, že od vás dostaneme lepší. Náš ušlechtilý vraník Ríh je na datle zvyklý, a protože jste s ním včera špatně zacházeli, takže pro hněv a zlost ani nemohl žrát, musí teď dostávat každý den aspoň dvakrát po vědru pěkných datlí, dokud ho zlost nepřejde a nevrátí se mu síly.“

Maličký chytrák využil příležitosti a spojil příjemné s užitečným. A že to přehnal, to byl už jeho zvyk. Mně se jeho nestydatost nelíbila, ale šejch v ní neviděl nic zlého a slíbil, že se vynasnaží Halefovu žádost splnit.

Vzali jsme oba koně za uzdy a sestoupili jsme k táboru. Našli jsme tam všechno tak, jak nám to šejch řekl: Napravo ležely na hromadě všechny zbraně, vlevo od rybníčku seděli Kelhurové. Uvíтали Halefa i mne obdivnými a zvědavými pohledy a Bebbů si zatím vůbec nevšíмали. Nejradostněji nás přijal malkoje gund a jeho průvodci, kteří nám vděčili za to, že jsme je vysvobodili ze zajetí a od placení výkupného.

Hlavní věcí pak byla jako u všech divokých a polodivokých národů hostina, k níž posloužilo maso všech čtyř medvědů. Závazně lze u těch dětí přírody uzavřít přátelství, jen když úmluvu stvrdíte a upevníte hostinou.

A opět to bylo na Nilu, v hlubokém lese, který se táhl až k řece, dělil ho od ní pouze úzký pruh rákosí. Koruny mohutných santových a subakových stromů splývaly v souvislou listnatou střechu, neproniknutelnou dokonce i pro jižní slunce. Červené kmeny talhových mimóz vysílaly dlouhé vodorovné větve nad rákosí a zpeřené listí tam vytvářelo hustý závěs a nořilo jeho lem do vln. Žár, který tam v lese vládl, by nikdo nevydržel, kdyby říční proud netekl tak blízko. Jak jsme se však dostali z horního toku až sem, na tohle místo Bahr al-Abjadu?

Já jsem usmíření s rajjise efendíná mínil opravdu vážně, zato Ahmad je mínil málo upřímně. Ačkoli jsem se stále držel v pozadí a jeho vyzdvihoval jako velitele, byl mezi jeho lidmi a všemi, kdo nás znali, rozšířen názor, že za úspěchy vděčí mně, že se rajjis efendíná dopouštěl chyb často, kdežto já nikdy, a když byl on se svou moudrostí u konce, že jsem já i v nejhorších nebo nejzamotanějších situacích pokaždé ještě našel východisko, že jeho neúprosná přísnost budí v lidech chlad nebo je dokonce odcizuje, kdežto já že si dovedu každého získat mírností a laskavostí.

Ahmad si toho nakonec musel všimnout. Ba našli se ničemové, kteří mu to donesli. Neměl důvod mi něco vyčítat, a proto mlčel. Odtahoval se však ode mne čím dál víc a žárlivě sledoval každý můj krok a každé mé slovo. Počínal jsem si tedy ještě opatrněji než dosud, ale ničeho jsem tím nedosáhl a členem výpravy jsem zůstal pouze proto, že mě Egypt'an do divočiny vyhnat nemohl. Mluvil se mnou jen to nejnutnější a při každé příležitosti mi dal pocítit, že je tu pánem a velitelem on. Jestliže si mě dříve vážil jako přítele a rádce a také se mnou tak jednal, teď jsem byl, jak se říká, páté kolo u vozu a rajjis efendíná se se mnou radil, jen když už byl s vlastním ostrovtípem a s vlastní energií v koncích.

Tenhle neudržitelný stav mě přivedl k rozhodnutí, že ve Fašodě rajjise efendíná opustím. Když jsme tam dorazili, ukázalo se bohužel, že v městě a v okolí řadí bahenní zimnice a že se do měsíce nedá

očekávat loď, která by plula po proudu. Ahmad se tam zdržel pouze dva dny a pak zvedl kotvy, aby ušel nákaze.

Dobře jsem viděl, jak nerad si mě nechává na palubě, ale nemohl jsem nic dělat. Bohužel tomu okolnosti chtěly, že měl rajjis efendinā právě teď domněle nový důvod žárlit. Ve Fašodě jsme se totiž doslechli, že se obchodníci s otroky zase osmělili, co jsme byli pryč. Es Šáhín, naše skvělá plavecká loď, se na Nilu už dlouho neukázala, a tak vzrostla otrokářům zase odvaha. V poslední době sice hony na otroky nepodnikali, ale prý jsou ještě místa, kde rakíky tajně skrývají. Teď prý přivedli černochoy k Nilu a přepravili je na pravý břeh, odkud už je mohou bezpečně poslat dál. Vybrali prý si k těm zakázaným rejduům hlavně oblast pod Fašodou, a tak se rajjis efendinā rozhodl křižovat nějaký čas sem a tam a doufal, že se mu podaří nějaký lov.

Co se mne týče, nevěřil jsem, že jsou ty pověsti pravdivé, ale chránil jsem se to Ahmadovi říci, zvláště když se mě na můj názor nikdo neptal. Ani Kaka se svými roztroušenými slaměnými chýšemi ve skoro holé stepi, ani ubohá šillucká vesnice Kuék neskýtaly otrokářům vhodné skrýše, a protože navíc nebyl mezi oběma osadami ani brod, byl by si obchodník, jehož volba by padla na ten kraj, vystavil přímo vysvědčení o chudobě ducha. Pravda, z Kaky vedla hodně používaná karavanní cesta do území Baggárů a kolem Džebelů Kádíra do země Takílů. Vždycky to bývala hlavní cesta kupců, kteří otroky prodávali, a tak ovšem nebylo zcela vyloučeno, že ji teď používají znovu. Aspoň rajjis efendinā o tom byl přesvědčen. Já jsem tu možnost sice v duchu připouštěl, ale domníval jsem se, že otroky nepřepравují přes Nil někde blízko obou zmíněných osad, ale že k tomu slouží jiná macháda níž po proudu. Proč právě níž po proudu? Protože brod výš proti proudu by znamenal značnou okliku a tím i velkou ztrátu času, a čím delší cesta, tím víc otroků na ní zahyne.

Když se teď rajjis efendinā ocitl zase ve vlastním revíru a usoudil, že udělá dobrý lov, napadlo ho, že by se při tom také mně mohla naskytnout příležitost, abych se znovu vyznamenal. Jeho žárlivost se zdvojnásobila. Rozhodl se, když se mě nezbavil ve Fašodě, že mě teď aspoň odstaví. S náramně vlídnou tváří mi sdělil, že mi zamýšlí dát úkol, aby mi dokázal, jak mi důvěřuje. Je prý přesvědčen, že k přechodu přes řeku používají obchodníci s otroky ostrova Matanija. Mám prý tedy plout dolů po řece, prozkoumat ostrov a zůstat tam tak

dlouho, dokud za mnou nepřiplate sám na Sokolu. Očekává prý od mé zkušenosti a od mého důvtipu, že mu přinesu dobrou zprávu. Prokoukl jsem rajjise efendiná, ale přesto jsem přijal jeho návrh bez námitek. Věděl jsem sice stejně dobře jako on, že právě u ostrova Matanija nenajdu po obchodu s otroky ani stopu, ale v duchu jsem byl přesvědčen, že musím brody, do kterých zmíněná karavanní cesta ústí, hledat někde mezi tím ostrovem a Kuékem. Ahmad mě tedy neodstavil, ale naopak, „přistavil“, poslal mě přímo do centra otrokářských rejdů. Uvědomoval jsem si, že on nechytí nikoho, a mně že dává příležitost vykonat právě to, čemu chtěl mocí mermo zabránit. Rozhodl jsem se totiž, že nepopluji k ostrovu Matanija rovnou, ale že cestou prozkoumám břehy. To jsem ovšem Ahmadovi zamlčel.

Ahmad Abd el Insáf byl stejně udiven jako potěšen, že jsem tak rychle svolil, a v návalu dobré nálady mi dovolil, abych si sám vybral lidi, kteří mě mají provázet. U přístaviště v Kace zanechala dahabija, která plula proti proudu, arba'a makádif, čtyřveslici, jejíž štíhlá a účelná konstrukce mi padla do očí. Požádal jsem rajjise efendiná, aby člun zabavil a vzal ho do vleku až ke Kuéku. Vyhověl mi. V Kuéku jsem si vybral čtyři silné askarje, o nichž jsem věděl, že jsou mi oddaní, dal jsem do čtyřveslice přenést zásobu potravin a střeliva a různé drobnosti, které jsem pokládal za nezbytné, a pak jsem řekl svému statečnému Ibn Nílovi, že mě bude provázet. Byl u vytržení a div mě neobjal. Člun byl prostorný, nás šest se do něho pohodlně vešlo. Také plachtu měl, a tak jsem se vydal na cestu, která pro mne vlastně měla být jakýmsi krátkým vyhnanstvím, velmi rád. Ibn Níl mi dokázal, že nejsem spokojený jenom já. Když nám zmizel Kuék i se Sokolem z očí, prohlásil:

„Vím, že se tě chtěl rajjis efendiná zbavit, efendi. Tvoje sláva už je mu příliš velká, už ti nechce být za nic zavázán. Ale já myslím, že se stane pravý opak.“

„A proč si to myslíš?“ zeptal jsem se.

„Protože máš tak dobrou náladu a protože mu vyhověl a neodporoval mu ani slovem. Znáš tě. Když se tváříš jako právě teď, buď jsi v hloubi duše náramně spokojený, nebo zamýšlíš nějakou šakávu, nějaké šelmovství, které tě potěší a nám také způsobí radost.“

Také čtveřice veslařů byla ráda, že moje volba padla na ně. Zbavili se přísné kázně na lodi a také očekávali, že naše plavba nebude tak

neúspěšná, jak se domníval rajjis efendiná. Budeme-li mít štěstí, připadne jim podíl z kořisti a bude tím větší, čím menší počet lidí se bude na kořisti podílet. Bylo nás jen šest a oni věděli, že sám si nevezmu nic.

Já jsem kormidloval, Ibn Níl seděl na přídi a askarijové leželi a nedělali nic, protože vál příznivý vítr. Napjali jsme plachtu a nemuseli jsme se dřít s vesly. Z Kuéku jsme vypluli odpoledne, a protože nablízku nebyl žádný brod, nepokládal jsem za nutné hledat stopy otrokářů. Tahle práce začne teprve nazítří ráno. Pluli jsme až do večera a do noci, protože měsíc jasně svítil a vítr se neobrátil, jak se to na Nilu na přelomu dne a noci obvykle stává. Později opsala řeka velký oblouk. Plachta poklesla, a protože bychom byli museli veslovat, zamířil jsem raději ke břehu. Tam jsme přistáli pod stromy, člun jsme uvázali ke kmenu a uložili se ke spánku. Jeden vždycky bděl a hlídal oheň, který musel kvůli bodavým mouchám hořet celou noc.

Když jsme se příštího rána vydali na další plavbu, bylo už na čase, abych si začal všímat břehů a také se rozhlížel po brodu. Že to při šířce řeky nebylo snadné, je nabitelní, zejména když jsme museli rozlišovat mezi machádou a chaudou. Člověk od horního Nilu totiž rozumí machádou vlastní brod, mělčinu, kudy lze řeku pohodlně přejít, kdežto chaudou místo, kde je voda klidná a kde se přes ni snadno lze přeplavit.

Nescházelo mnoho do poledne, když se Nil rozdělil v několik ramen, mezi nimiž se táhly dlouhé nízké ostrůvky. Voda mezi nimi proudila tak klidně, že to určitě musel být brod, bylo-li tu vůbec někde místo příhodné k přechodu přes řeku. Na písčinách nebylo vidět ani jediného krokodýla a nejhlubší rameno bylo tak úzké, že se snadno dalo přeplavat. U každého ostrůvku jsme přistáli a prozkoumali ho. Na všech rostl omm satá a křoví, změť rychle rostoucích rostlin, která zakrátko překryje každou stopu. Ale na písčině nejbližší od levého břehu jsme našli šebá, kterou ještě zcela nezakryla sacharumová tráva, jednu z těch těžkých vidlic, jaké musí nosit na krku pochytaní černoši. Dal jsem zaveslovat až ke břehu, abych se tam také poohlédl. Rostlo tam husté ambakové křoví, a to přilákalo mou pozornost. Ambak nebo ambač je motýlokvětá křovina, jejíž kmínky za povodně rychle vyrazí několik metrů nad nejvyšší stav vody, a když voda opadne, odumrou. Dřevo je houbovité, ale velmi trvanlivé, a přitom tak lehké, že se ho

všeobecně užívá ke stavbě vorů. Vor, který pojme dvě nebo tři osoby, snadno unese jediný muž.

Většina křovin už uschla a ty mrtvé dřeviny ležely pod trsy papyru, ale dál od vody jsem našel, co jsem hledal: v trnité akátové houštině nakupili celou zásobu ambakového dřeva. Tohle mohli udělat jen lidé. A nač? Aby tu sestavili vory a na nich přepravili přes hluboké rameno osoby, které neumějí plavat. Objevili jsme brod. Bude-li nám to co platné, byla ovšem jiná otázka. Kdopak ví, kolik času uplynulo od chvíle, kdy téhle machády použili naposled, a kdo ví, kolik týdnů nebo měsíců bychom museli čekat na příští přepravu! Nic nás však odtud nevyhánělo a já jsem si umínil, že tohle místo opravdu důkladně prozkoumám.

Nejdřív jsme museli ukrýt člun. Mohl totiž právě přijít někdo, kdo ho vidět neměl. Člun musel pryč. Nechali jsme se unášet tedy po proudu, až jsme našli dost velkou přepislou střechu z listí. Přistáli jsme pod ní a vytáhli člun docela na břeh. Askarijové u něho zůstali na stráž a já jsem se s Ibn Nílem vrátil k machádě. Napřed jsme zabočili doprava k vysokému břehu, podívat se, zda je odtamtud ke brodu zvláštní přístup. Čím víc jsme se vzdalovali od řeky, tím byl les řidší. Nahoře už rostly stromy místy tak řídce, že se nedotýkaly větvemi. Tam jsme odbočili doleva.

Méně z opatrnosti než ze zvyku, který se mi stal druhou přirozeností, jsem vyhlížel mezi kmeny, abych včas zpozoroval, kdyby tu byli lidé. Přesto bych asi nebyl věnoval jistému předmětu tolik pozornosti, kolik si zasloužil, kdyby mě na něj nebyl upozornil Ibn Níl. Zahlédl totiž, že kousek od nás leží na zemi několik vyrvaných chomáčů trávy. Došli jsme k nim. Byla to dlouhá andropoponová tráva. Sotva jsem ji poznal a u ní spatřil v měkké půdě lidské šlápoty, chytil jsem ibn Níla za ruku a táhl ho rychle zpět, dolů k řece. Zastavil jsem se, teprve když jsme doběhli k askarijům a ke člunu.

„Co tě to napadlo, efendi?“ užasle se mě vyptával Ibn Níl. „To kvůli té trávě jsi utekl v takovém spěchu?“

„Ano,“ přisvědčil jsem. „Kde vytrhli tuhle trávu, tam musí být lidé.“

„A nemohla ji vytrhnout zvířata?“

„V tomhle případě nemohla. Tou obří trávou se tu svazují ambakové vory. Byla úplně čerstvá, ještě neuschla, ba ještě ani

nezvadla. Jsou tedy nablízku lidé a hledají v lese ambakovou trávu, aby si postavili vor.“

„Má šá'alláh! Tak proč tam tu trávu nechali?“

„Z pohodlnosti. Když jí má člověk hrst, zatím ji odloží, a pak všecku trávu posbírá.“

„Myslíš, že nás zpozorovali?“

„To nevím, ale doufám, že ne. Počkejme chvíli, jestli půjdou za námi. Nepůjdou-li, připlížíme se k brodu, ti lidé tam určitě přijdou.“

Když uplynulo deset minut a nikoho jsme nezahlédli, opatrně jsme se kradli po břehu, až jsme se octli v místě, o kterém jsem se zmínil zpočátku, pod santovými, subakovými a talhovými stromy, jejichž splývavé listí tvořilo jakýsi závěs. Schovali jsme se za ním, a měli jsme na očích machádu i hromadu ambakových kmínků. Nikoho nebylo vidět. Proto jsme se kradli ještě blíže, pokud se to podle mého názoru srovnávalo s příkazem opatrnosti, a pak jsme ulehli a čekali, co přijde.

Pod stromy bylo vlhké vedro, pot se nám řinul ze všech pórů a neodbytné mouchy a komáři na nás zle dotírali. Nesměli jsme se však ani hnout, protože sebemenší pohyb nás mohl prozradit. Konečně se u hromady ambaku, od níž jsme leželi asi na čtyřicet kroků, objevili dva muži. Drželi v náruči dlouhé a tlusté otepi trávy, odnesli je k vodě a tam je složili. A hned tam také nanosili tolik dříví, kolik ho potřebovali na vor. Pak se pustili do stavby voru. Nebyli to ani Dinkové ani Šillukové. Podle rysů a podle šatů museli náležet k některému arabskému kmeni na Bílém Nilu.

„Stavějí vor, chtějí na druhou stranu,“ pošeptal mi Ibn Níl. „Jestlipak tu jsou ještě jiní lidé?“

„Asi sotva,“ odpověděl jsem stejně tiše.

„Myslíš, že to jsou obchodníci s otroky?“

„To se teď ještě nedá říci. Bohatí rozhodně nejsou. Zabývají-li se obchodem s otroky, tak to asi jsou jen podřízení nějakého otrokáře.“

„Promluvíme s nimi?“

„Ještě ne. Počkáme, jestli nezačnou mluvit.“

„K jakému kmeni asi patří?“

„Podle barvy pleti nejsou ani z kmene Kabábíšů ani z kmene Baggárů. Zdá se, že patří k některému východnímu kmeni a chtějí k němu.“

Oba neznámí muži pracovali mlčky, dokud nebyl vor bezmála hotový. Tu zvedl jeden oči k nebi, podle polohy slunce zjistil, kolik je hodin, odhodil dřevo, které držel v rukou, a řekl tak hlasitě, že jsme ho zřetelně slyšeli:

„Ustaň v práci! Přišel čas modlitby. Nejdřív přijde Alláh, pak Prorok, a teprve potom člověk a jeho práce. Chceš předfíkávat?“

„Nechci,“ odpověděl druhý muž. „Modli se ty, já se budu potichu modlit s tebou!“

„Tak odříkejme nejdřív modlitbu proti nevěřícím, protože je čas asru, kdy je to pravověrným předepsáno!“

A muž obrátil obličej směrem k Mekce, zvedl ruce a modlil se:

„Utíkám se k Bohu před Satanem kamenovaným. Ve jménu Boha milosrdného, slitovného! Ó Alláhu! Pomáhej islámu a pozvedni slovo pravdy a víru! Ó Pane lidstva veškerého, ó Alláhu! Zahub nevěřící a modloslužebníky, nepřátele víry! Ó Alláhu, učiň z jejich dětí sirotky, znič jejich příbytky, učiň, ať jejich nohy klopýtají, dej je i jejich rodiny a čeleď, jejich ženy a děti, jejich příbuzné, bratry a přátele, jejich majetek i kmen, jejich bohatství a jejich země za kořist muslimům! Ó Alláhu, ty jsi pánem lidstva veškerého!“

Nazval se pravověrným muslimem. Proto musel vlastní modlitbě předeslat vudú, předepsané mytí. Přistoupil tedy až ke kraji proudu a vykasal si rukávy nad lokty. Pak poklekl, ponořil ruce do vody, omyl je třikrát a odříkával přitom:

„Ve jménu Boha milosrdného, slitovného! Veleben budiž, Alláhu, že jsi seslal vodu k očistě a že jsi islám učinil světlem a vůdcem k tvým zahradám, k zahradám blaženství, a k tvým příbytkům, k příbytkům míru!“

Pak nabral pravou rukou vody do úst, třikrát si je vypláchl a říkal přitom:

„Ó Alláhu, pomoz mi číst tvoji knihu, myslet na tebe, děkovat ti a správně ti sloužit!“ Touž rukou si třikrát podal vodu k nosu, vsrkl ji a zvolal: „Ó Alláhu, dej mi čichat vůně ráje a požehnej mi jeho rozkošemi. Nedej, abych číchal pach ohně v pekle!“

Potom si oběma rukama třikrát umyl obličej a připojil prosbu: „Ó Alláhu, dej bělost mé tváři svým světlem v Soudný den, kdy zbělíš tváře svých miláčků, a nedej zčernat mé tváři toho dne, kdy dáš zčernat tvářím svých nepřátel!“

Tato slova se vztahovala k přesvědčení muslimů, že v den Posledního soudu povstanou dobří lidé z mrtvých s obličejí bílými a zlí s černými. Proto se říká, že člověk má bílou tvář, když se těší dobré pověsti, a že má tvář černou, když je jeho pověst špatná. Tak je také třeba rozumět kletbě: „Alláh dej zčernat tvé tváři!“

Když si neznámý muž očistil obličej, umyl si třikrát pravou ruku až po loket a rovněž třikrát nechal stéci vodu z dlaně až k loktu a říkal přitom:

„Ó Alláhu, vlož knihu života do pravice a zúčtuj se mnou snadným počtem!“

Pak opakoval týž úkon levou rukou až k lokti a doprovodil ho prosbou:

„Ó Alláhu, nevkládej knihu života do levé ruky ani za záda a neobmýšlej mě těžkým počtem, a neučiň mě jedním z lidu šlehajícího plamene!“

Pak si stáhl levou rukou šátek z hlavy, přešel si mokrou pravicí po temeni a pronášel přitom:

„Ó Alláhu, pokryj mě svou milostí a sešli na mne své požehnání. Zastiň mne stínem svého baldachýnu v den, kdy už nebude stínu kromě v jeho stínu!“

Pak si mokkými špičkami prstů obou rukou potřel šíji a modlil se:

„Ó Alláhu, vysvobod' mou šíji od pekelného ohně a uchraň mě před řetězy, před železným jařmem a okovy d'áblovy!“

Nakonec si omyl nohy až ke kotníkům, přešel prsty rukou mezi prsty nohou a přitom volal:

„Ó Alláhu, dej mé noze jistotu na es Sirátu, na mostě smrti, v den, kdy na něm nohy uklouzávají! Ó Alláhu, dej, ať má práce dojde pochvaly, mé hříchy odpuštění a má díla libosti jako zboží, které nezahyne, skrze tvé odpuštění! Ó ty mocný, ó ty, který odpouštíš! Dovolávám se tvého milosrdenství, ó nejmilosrdnější mezi milosrdnými!“

Tím bylo mytí dokonáno. Muž vstal, upřel zrak nejprve k nebi a pak na zem.

„Tvou dokonalost, ó Alláhu, pozvedám s tvou cenou. Dosvědčuji, že není božstva kromě tebe jediného. Nemáš druhu. Snažně tě prosím za odpuštění a obracím se k tobě s lítostí. Vyznávám, že není božstva kromě Boha, a vyznávám, že Mohamed je jeho posel!“

Toto mytí má muslim vykonat každý den pětkrát před pěti předepsanými modlitbami. Není-li po ruce voda, jako například v poušti, smí vzít místo ní písek nebo prach. Takové suché mytí se nazývá tilá.

Ted' mohl neznámý začít s modlitbou al avr. Položil šátek z hlavy na zem, aby mu posloužil za sidžádu, za modlitební kobereček, poklekl s tváří obrácenou k Mekce a začal hlasitě azán, výzvu k modlitbě:

„Bůh je převeliký, Bůh je převeliký, Bůh je převeliký! Vyznávám, že není božstva kromě Boha! Vyznávám, že Mohamed je posel boží! Vzhůru k modlitbě, pojd'te ke zbožnému činu! Bůh je převeliký! Není božstva kromě Boha!“

Pak následovala vlastní modlitba. Byla velmi dlouhá a provázely ji nejrůznější úklony a jiné pohyby trupu, paží a nohou. Leckterý čtenář by na to jistě byl zvědavý, a proto bych to byl rád krátce popsal. Ale jiné by to zase unavovalo, zvláště proto, že se úkony i slova mnohokrát opakují, a tak budiž dost na tom, že jsem vylíčil mytí. Každé slovo, které neznámý muž pronesl, opakoval jeho druh polohlasem a také přesně napodobil všechny pohyby.

Když modlitba skončila, uvázali si oba muži zase šátky na hlavu a znova se pustili do práce na voru. Rozprávěli přitom, a to o předmětu pro mne navýsost důležitém. Zřejmě pokládali za vyloučeno, že by je tu někdo mohl poslouchat, neboť mluvili tak hlasitě, že bychom jim byli rozuměli i na dvakrát větší vzdálenost.

Jak jsem zbystřil sluch, když jsem zaslechl jméno Ibn Asl! Ten z obou mužů, který je vyslovil, připojil nábožný povzdech:

„Jen aby se hodně brzy vrátil ke svým lidem! Byl přísný, ba tvrdý, a každý odpor hned ztrestal smrtí, ale pod ním jsme přece jen byli svobodní muži a nebáli jsme se ani čerta, ani rajjise efendiná. Ale ted' jsme jen ubozí pohůnci, naše mzda plyne do kapes jiných lidí a musíme dělat poslíčky, nechceme-li umřít hladu. Alláh zatrat' nové učení, které říká, že dělat rakíky je hřích a zločin!“

„Tohle učení si vymysleli d'aurové, aby chytili pádišáha do svých tenat,“ notoval mu druhý muž. „Připustíme, aby nás donutili uposlechnout pádišáha i je?“

„Nepřipustíme! Co je nám do d'aurů, co je nám do pádišáha, který poslouchá nevěřící? Jsme vyznavači islámu, a ten potřebuje otroky. Nekáže snad i nový marabút v Ábě mocným hlasem, že Alláh přikázal,

aby všichni nevěřící, ať černí nebo bílí, byli otroky pravých věřících?“

„Máš pravdu, káže to, a Alláh k němu v noci sestupuje, aby mu ta slova vnukl. Od časů Mohamedových se nevyskytl posel boží, který by se tomuhle novému prorokovi vyrovnal. Kdyby dostal ábský marabút od Alláha rozkaz, aby rozvinul posvátný prapor, nesl by ho po celém zemském okrsku a nám by připadlo mnoho miliónů otroků!“

Co jsem vyslechl, bylo pro mne hádankou. Marabút z Aby! Kdo je tenhle „nový světec?“ Ába je ostrov v Bílém Nilu, to jsem věděl, ale ještě jakživ neslyšel, že by tam bydlel marabút. Jenže tomuhle „světcí“ říkali „nový“. Povstal snad, teprve když jsme opustili tyhle končiny Nilu a plavili se na jih? A že má rozvinout posvátný prapor? Tak to se musí vydávat za očekávaného mahdího. Bezděky jsem si vzpomněl na Salu ibn Ákila, Kurda, který hledal mahdího, a zároveň na toho fakíra el fukará, s nímž jsme se potkali tehdy u studny v Chale, když jsem skolil el tajtského lva. Dal se unést a přiznal se mi, že se pokládá za mahdího, ale já jsem ty řeči o jeho poslání nebral vážně. Říkal si Muhammad Ahmad. Zachránil jsem mu život, a on nás v dík za to chtěl zradit Ibn Aslovi. Rajjis efendíná mu odplatil baštonádou. Mohl by být tenhle člověk „světcem z Aby“?

Neměl jsem ani kdy, ani chuť se tou otázkou dál zabývat. Přítomnost plně zabírala mou mysl, protože oba Arabové pokračovali v rozmluvě a neopatrně hovořili o věcech, které svěřili jejich mlčenlivosti. Dověděl jsem se, že je poslal nějaký obchodník z Takoby k chauru Om Karn, kde tábořil jiný obchodník a čekal na zprávu. Jeden chtěl dodat k zdejšímu brodu šedesát otroků a druhý si je měl ode dneška za tři dny proti okamžitému zaplacení odtud odvést, pravděpodobně, jak jsem v duchu dodal, aby je po tanské karavanní cestě dopravil dál. Ibn Níl do mne šťouchl a pošeptal mi:

„Efendi, zajmeme ty lidi?“

„Ne.“

„Ale musíme přece osvobodit ty ubohé otroky!“

„Ovšem.“

„Ale pak nesmíme pustit ty posly dál!“

„Právě naopak, musíme je pustit! Dej pozor, už jsou hotovi!“

Oba muži vor dokončili. Ještě si zhotovili vesla, to jest přivázali husté otýpky proutí ke dvěma dlouhým větvím, sešoupli vor na vodu, nasedli, odrazili od břehu a veslovali k nejbližšímu ostrovu. Přenesli

vor přes ten kus suché země a přepravili se přes druhé, mělké rameno. Tak hned veslovali, hned zase šli, a stále se od nás vzdalovali, až zmizeli na druhém břehu Nilu.

„A jsou pryč, efendi! A mohli jsme je tak snadno a tak pěkně chytit!“ nařikal Ibn Níl.

„Jen se nestarej, však my je dostaneme!“ těšil jsem ho.

„Až se budou vracet?“

„Ano.“

„Hm! Nezlob se na mne, jestli říkám něco, co se nesrovnává s úctou, jakou jsem ti povinen. Ale oni se nevrátí sami, přijdou s lidmi, kteří si odtud mají otroky odvést. Ale to už tu budou také muži otrokáře z Takoby. K dopravě šedesáti otroků je třeba asi patnácti mužů. Budeme tedy proti sobě mít třicet osob, a těm se postavit nemůžeme. Ale tyhle dva jsme mohli zajmout docela snadno. Musíme si přivést posilu od rajjise efendiná.“

„Nemusíme.“

„U Alláha! Ty se už zase tváříš náramně prohnaně! To jsem mluvil tak hloupě?“

„Hloupě ne, jenom opatrně! Počítáš s třiceti muži. S patnácti na tomhle břehu a s patnácti na protějším. Zajmeme nejprve jeden a pak druhý oddíl. A i kdybychom nemohli zabránit, aby se spojili, najde se způsob, jak je přemůžeme. Rajjise efendiná bych prosil o pomoc jen velmi nerad. Tuhle cenu si můžeme vysloužit sami.“

„Máš velkou pravdu, efendi! Ale mohli jsme si ji vysloužit ještě snáz, kdybychom nebyli pustili ty posly. Stačilo by počítat si tu na výpravu z Takoby, a nemuseli bychom bojovat ještě i s lidmi z Om Karnu!“

„Nemyslím, že dojde k boji. A právě lidé z Om Karnu ať přijdou, kvůli penězům.“

„Kvůli penězům? Jak to myslíš?“

„Mají zde u brodu převzít otroky a zaplatit za ně, a udělají to buď penězi, anebo zbožím. Jedné skupině vezmeme otroky a druhé peníze. Tak je potrestáme obě, naše odměna se mnohonásobí a rajjise efendiná bude muset nahlédnout, že se nás nepodařilo odstavit.“

Tu Ibn Níl radostí tleskl a zajásal:

„To je nápad, efendi, že si hezčí, lepší a výhodnější ani nelze vymyslet! Jestli se tvůj plán podaří, a já o tom nepochybují, vždyť tě znám, případně nám velký obnos. Já se z toho raduji, ale ještě víc se

zaraduji askarijové. Já si výš, mnohem výš než ty peníze cením zadostiučnění, že přivezeme rajjisovi efendiná takový úlovek, a on nechytí nic. A rajjis efendiná se bude muset rdít studem, a je-li upřímný, řekne si aspoň v duchu, že ublížil tobě, a tím také všem, kteří tě mají rádi.“

Vrátili jsme se ke člunu a ke čtyřem askarijům. Ibn Níl jim vyprávěl, co jsme vyzvěděli, a když askarijové uslyšeli o mých záměrech, zmocnilo se jich nadšení a prohlašovali, že se odváží všeho. Chtěli hned uslyšet, jak chci ten úmysl provést. Prohlásil jsem, že o pevném plánu ještě nemůže být ani řeči, protože napřed musím prozkoumat nejen zdejší mišrá, zdejší břeh, ale také se dopodrobna seznámit s místem na protějším břehu, odkud se lidé z Om Karnu přepravují přes řeku.

Askarijové tam chtěli hned veslovat, abychom neztráceli ani okamžik. Tolik jsme však pospíchat nemuseli, protože k převzetí otroků mělo dojít až za tři dny. Pro dnešek stačilo prozkoumat náš břeh, a to jsem ovšem nemohl odkládat do zítřka, protože by zatím stopy obou poslů, kterými jsem se musel řídit, zmizely.

Chtěl jsem s sebou vzít pouze Ibn Níla. Askarijové mě však prosili tak úpěnlivě, aby směli s námi, že jsem jim vyhověl. Jeden ovšem musel zůstat u člunu. Určili jsme ho losem. Pak jsme my ostatní už šli rovně až ke kraji lesa, který se táhl souběžně s břehem.

Tady jsme museli objevit stopu obou poslů, abychom zjistili, zda si zvolili cestu podle vlastního uvážení, nebo zda je tu stálá stezka ke brodu, které užívají všichni obchodníci s otroky. Stopy jsme našli brzy. Vedly v pravém úhlu od břehu Nilu ven do chalá. Sledovali jsme je a už po půl hodině jsme došli k čáře, která vyznačovala vliv nilských záplav. Už nějakou dobu tu nerostly keře. Pak přestala také tráva, kterou Nil udržuje stále svěží a zelenou. Neboť chalá má rovněž trávu a krátce po období dešťů ji dokonce pokrývá tak hustý koberec květů, že křiklavé barvy Evropana téměř bodají do očí. Jenže bujné rostlinstvo odumře stejně rychle, jak vyrostlo, a pak je step holou, jako kůže hnědou pustinou, která skličuje lidi snad ještě víc než pohled na skutečnou poušť.

*Od moře k moři se táhne,
kdo prošel jí, šedou má skrář;
jak po almužně když prahne
prázdná žebrákova dlaň.*

Tak popisuje step Freiligrath a takovou stepí jsme se teď ubírali. Nebylo tu snadné sledovat stopu, vždyť kroky tu nezaněchávaly otisky. Přesto se mi to podařilo. Byli jsme dokonce tak šťastní, že jsme tu a tam objevili zbytky velbloudího trusu, které dokazovaly, že tudy vede často používaná karavanní cesta. V poušti a ve vyprahlé stepi se velbloudí trus pečlivě sbírá, protože je tam jediným palivem. Zde to však už nebylo třeba, protože blízký Nil poskytoval hojnost dříví.

Protože jsem už věděl, na čem jsem, vrátili jsme se a dorazili jsme ke člunu, právě když dohasínal krátký večerní soumrak. Měsíc už sice stál na obloze, ale ještě příliš nezářil.

Kvůli bodavým mouchám jsme se vzdálili hezký kus od řeky a dnes jsme oheň nerozdělali, protože nás mohlo zuhelnatělé ohniště v příštích dnech snadno prozradit. Nemohli jsme tedy zahánět dotěrné a krvežíznivé moskyty kouřem, a tak jsme se museli uchýlit pod síť.

Nazítří ráno jsme se přeplavili, abychom prozkoumali pravý břeh. Na druhé straně se pás rostlinstva táhl mnohem hloub do krajiny a nemuseli jsme jít příliš daleko, protože jsme hned tady objevili dost známek, které svědčily o tom, že je to karavanní cesta. Dokonce jsme dost snadno našli místo, kde cesta vyústila na řece. Obchodníci zřejmě nepokládali za nutné počínat si tu stejně opatrně jako na levém břehu.

Když jsme se vrátili na náš břeh, veslovali jsme notný kus proti proudu, až jsme našli příhodné místo za skrýš pro člun, protože blízko brodu jsme člun nechat nemohli. Tam jsme zůstali druhou noc. Třetí noc jsme už zase museli být blízko přechodu, protože bylo možné, že výprava z Tahoby dorazí dřív než v určený den. A tahle možnost se k mé radosti splnila. Pozdě odpoledne jsme se vydali až na kraj chalá, abychom se porozhlédli. A to jsme už spatřili daleko na obzoru řadu velkých i malých bodů, které se pohybovaly k řece. Velké body byli jezdci na velbloudech, malé body byli otroci, ti museli jít pěšky. Karavana se držela cesty, kterou nám prozradily stopy obou posílů. Nestáli jsme přímo na cestě, když jsme karavanu zahlédli, ale byli jsme tak opatrní, že jsme se od ní drželi opodál, aby příchozí nenašli naše stopy.

Sotva jsme zjistili, že se karavana blíží, už jsme také spatřili, že se od ní oddělili dva jezdci a spěchají napřed. Zřejmě se chtěli přesvědčit, zda je dnes pobyt u brodu bezpečný. Vrátili jsme se tedy kvapně k řece a schovali se na místě, které jsme si předtím zařídili jako pozorovatelnu.

Když jsme tam dorazili a pohlédli na Nil, spatřili jsme vor, na

kterém dva muži právě veslovali přes poslední hluboké rameno. Byli to oba poslové, vraceli se, právě když se objevila karavana. Zda to tak měli smlouveno, mohlo nám být jedno. Ale milé mi to bylo, mohl jsem totiž vyslechnout něco důležitého, až se setkají, a nemusel jsem se k nim plížit. Naše pozorovatelna totiž ležela tak, že jsme rozuměli každému slovu, které padlo aspoň trochu hlasitěji u brodu.

Oba veslaři dorazili ke břehu, vystoupili, vytáhli vor napůl na suchou zem a rozhlédli se kolem. Když nenašli nic podezřelého, chystali se právě vyšplhat na mišrá. Vtom se však ozval shora krátký, pronikavý hvizd. Jeden z poslů odpověděl stejným hvizdem. Pak se zastavili a čekali. Po krátké chvíli jsme uviděli dva dobře ozbrojené vousáče, zřejmě oba jezdce, kteří uvázali velbloudy nahoře. Poslové se pokorně uklonili. Oba noví příchozí odpověděli na pozdrav pyšným, strohým pokývnutím a jeden se zeptal:

„Kdy jste dorazili?“

„Před několika minutami,“ dostal v odpověď.

„Prohledali jste machádu?“

„Prohledali. Je tu bezpečno. Není tu snad člověk, ani žádné lidské stopy.“

„Mohli jste vzkaz vyřídit?“

„Našli jsme všecko tak, jak jsi nám to popsal. Muži z chauru Om Karn přibudou k řece zítra ve dvě hodiny po rozednění.“

„Doufám, že nežádají, abychom se přepravili k nim?“

„Ne. Přijdou sem a převezmou otroky tady. Nechtěli se vláčet se zbožím, protože by potřebovali víc velbloudů. Přinesou ti zlatý prach.“

„Co si tady počnu s tibrem, za ten si tu nic nekoupím! Čekal jsem bidá, zboží na výměnu, protože se na téhle cestě nedostanu k žádné osadě, kde bych mohl nakoupit, co potřebuji. Když platí zlatem, zvýším jim ceny. Kolik jich je?“

„Dvanáct.“

„Právě tolik jako nás. To úplně postačí, když už tu není rajjis efendiná s tím svým adžnabijem, s tím přítelem, Alláh ho utop! Běžte nahoru na břeh a dejte karavaně znamení, ať sestoupí. Počkáme tu na ně. A přiveďte sem také hedžíny, ať se napijí!“

Muž, který mluvil, poodešel se svým průvodcem ke stromu a usedl u kmene a tamti dva vyšplhali na vysoký břeh, aby dali znamení karavaně a přivedli oba jízdní velbloudy.

Muži u stromu spolu nemluvili. Bylo na nich vidět, že jsou cestou unavení. Podle rysů obličeje a barvy pleti patřili patrně k Meserijům nebo k Habbánijům, dvěma kmenům, u nichž je obchodovat s otroky zvykem.

Netrvalo dlouho a po míšře pomaloučku sestupovala karavana, protože velbloudi těžko slézají ze svahu, a protože také otroci byli, jak jsme hned postřehli, tak vyčerpaní, že se už sotva vlekli. Ti ubožáci měli za sebou velmi dlouhou cestu a museli ji urazit vyprahlou chálá pěšky, v poutech a v prudkém slunečním úpalu. Vypadali, že by se nad nimi kámen ustrnul! Obávané šebá je sice ušetřili, ale zato je krutě spoutali. Pravou ruku jim provazy připoutali k levé noze a levou ruku k pravé noze tak nakrátko, že mohli dělat jenom malé kroky a prsty nedosáhli k ústům, nanejvýš jenom k prsům. Od zápěstí k zápěstí se táhl tlustý provaz a uprostřed na něm viselo těžké poleno, a ten ubožák je musel nést, nechtěl-li, aby mu nadobro rozbilo nohy. Až na trochu hadrů kolem beder byli nazí, dokonce i hlavy měli obnažené a v palčivém žáru museli vystát příšerná muka. Viděl jsem na jejich tělech místa velká jako dlaň, kde jim slunce nadobro vyžralo kůži. A nebyli to ani černoši, pohané, ale dokonce muslimští Baggára el Homr, jak jsem se později dověděl, a upadli do rukou svých nynějších pánů jako váleční zajatci! Trpěli žízni tak dlouho, že teď při pohledu na vodu vykřikli radostí a rovnou se chtěli rozběhnout na břeh, ale stráža je zadržely ranami pažeb. Nejdřív se směli napít velbloudi, teprve pak dostali napít také zajatci, a to z dutých dýní. Až k vodě nesměli, protože se jejich majitelé báli, aby se některý ze zoufalství nevrhl do vody a neutopil se.

Když uhasili otroci žízeň, dostali každý hrst suchých prosných zrn. Mohli je sníst pouze vsedě, protože jen tak dosáhli rukama k ústům. Pak je odvedli k travnaté mokřině a tam si museli lehnout, svázání k sobě vždy dva a dva. Strážci rozdělali dva velké ohně, aby na spoutané otroky v noci viděli.

Tím se všichni vzdálili od našeho úkrytu natolik, že jsme už neslyšeli, co říkají. Přece jen jsem nepředpokládal, že ti ubožáci budou muset přespat v močále. Teď nám však už nevadilo, že nic neuslyšíme. Čím dál od nás otrokáři seděli, tím menší bylo nebezpečí, že nás objeví. A jak teď situace vypadala, musel jsem ty otroky osvobodit stůj co stůj.

Mezitím se snesl večer a muslimové se pomodlili el maghrib. Pak následovala el išá, večerní modlitba, chvíli poté, co se úplně setmělo. Obě modlitby odříkávali nadmíru slavnostně a vroucně také otroci, ačkoli byly v příkrém rozporu s jejich postavením. Nehledě na to, že loupení a prodávání otroků zakazuje už sama láska k lidem, ale tady chtěli prodat své souvěrce, muslimy, což je i podle islámu zločin a zaslouží si trest smrti. Přesto se všichni svorně modlili, zločinci i jejich oběti.

Muži z Takoby, kterých bylo s oběma posly čtrnáct, povečeřeli, teprve když skončily modlitby. Ti měli kaši z mouky smíchané s vodou, sušené maso a datle. Pak udělil vůdce karavany rozkazy pro noc. Nerozuměli jsme sice, ale pochopili jsme podle účinku. Dvanáct otrokářů se – kvůli bodavým mouchám – zabalilo i s hlavou do příkrývek, ostatní dva museli bdít. Skrčili se na bobku co nejbliž u ohně, aby je hustý a štiplavý dým chránil před mouchami. Jak hrozně na tom však byli otroci! Nepřikrýval je ani jediný skutečný kus oděvu, ani si nemohli všude chránit tělo rukama, a tak byli bezbranní proti bolestnému bodání hmyzích upírů. Jen kdo viděl příšerně napuchlé, k nepoznání znetvořené obličeje takových lidí, ví, jaká jsou to nekonečná muka, když se člověk nemůže celým mračnům těch malých, nemilosrdných ďáblíků bránit. Zažil jsem moskyty na dolní Mississippi, ve Střední a v Jižní Americe a také ve Východní Indii a často mi pobodali obličej, že jsem ho měl krvavý a napuchlý. Ale ve srovnání s těmihle námús na horním Nilu by je člověk skoro nazval roztomilými a přítulnými tvorečky. Otroci přicházeli z Dár Takaly, kde bodavé mouchy nejsou. Nebyli tedy proti bodnutí těch trýznitelů vůbec otužilí, naříkali bolestí, sténali a převalovali se, takže mě pobuřovalo, že si přitom otrokáři klidně spí. Umiňoval jsem si, že udělám všecko, co je v mých silách, abych ty ubožáky osvobodil, a bolesti, které museli snášet, mě nutily učinit to co nejrychleji. Ibn Níl se zřejmě zabýval stejnou myšlenkou, protože se mě zeptal:

„Myslíš, že půjde osvobodit ty chudáky ještě dnes v noci?“

„Ano,“ prohlásil jsem úsečně.

„Tak tě tedy prosím, abychom to provedli co nejrychleji. Už se na ta muka, na tu trýzeň, co musejí snášet, nemohu dívat dál, už to nemohu poslouchat. Uděláš mi to k vůli?“

„Velmi rád, ačkoli nemyslím, že se tím nebezpečí zvýší.“

„Tak pověz, co máme dělat! Jsme ochotni vrhnout se na těch čtrnáct lotrů hned. Nepočítáme-li ani tvou pušku, kterou bys je mohl postřílet všechny, stačilo by, kdyby každý z nás vypálil jen jednu ránu. To by bylo šest kulek, a ostatních osm bychom ubili pažbami, než by se vzchopili k obraně!“

„Nechci prolít krev těch lidí, vždyť ani nevědí, že se dopouštějí těžkého zločinu, když obchodují s lidmi.“

„Ale považ, efendi, že se budou bránit a že po nás budou střílet, jestli je nezneškodníme. Tím, že budeš šetřit jejich krev, dosáhneš jen toho, že poteče naše krev.“

„Neboj se, nepoteče. Léčka, kterou jim nastrojím, je tak prostá, že snad ani nebudu potřebovat, abyste mi pomáhali. Sviňte síť a pozorně mě sledujte! Připlížíme se teď k ohni, u kterého sedí obě stráže. Podaří-li se mi je přemoci a neprobudit jejich kamarády, zůstaňte klidně zde, dokud vás nezavolám. Ale kdyby se ostatní probudili, musíte honem za mnou a pomoci mi. Doufám však, že se všechno odehraje zcela hladce, protože jsem slyšel, jak zajatci několikrát vykřikli, a vím, že mluví arabsky. Budou mi tedy rozumět a rychle se podle mých slov zařídí. Přesto musíte být připravení.“

Vymotal jsem se ze sítě, odložil ji i s medvědobijkou do křoví a hodil si přes rameno henryovku. Tu jsem si musel vzít pro případ, že by bylo nutné držet nepřátele v šachu.

Vylezl jsem z houští, které nás krylo, a plazil jsem se obloukem k ohni, abych se k strážným dostal zezadu. Nebylo to těžké, protože lidé tady neměli o plížení ani potuchy. Snadno jsem se dostal tak blízko, že jsem se mohl obou strážných téměř dotknout rukama, a to byla pro mne, zkušeného lovce z Divokého západu, přímo rozkoš, vždyť teď už bylo jisté, že všechno proběhne, jak jsem si to vymyslel.

Ležel jsem ukrytý v hustém omm safā. Na délku jedné a půl paže ode mne seděli tváří k ohni strážní. Nemluvili spolu a jen přihazovali dříví na oheň, který vrhal na všechno kolem jasné světlo. Napravo leželi obchodníci s otroky, zabalení do příkrývek, a tvrdě spali, a

vlevo přede mnou leželi zajatci. Ti nespali a věděl jsem, že mě určitě uvidí, až se vztyčím, abych se vrhl na strážné. Mohli překvapením vykřiknout a předčasně vzbudit spáče. Tomu jsem musel předejít. Vyvlékl jsem tedy ruku z řemene pušky, vzal jsem pušku do pravé ruky, pomalu jsem se zvedl a přitom jsem varovně položil levou ruku na ústa, což znamená v posunkové řeči všech národů výzvu: Mlč! Dosáhl jsem svého, neboť se neozval ani výkřik, jen vzdechy a nářek ustaly. Otroci mě uviděli, a za daných okolností si určitě hned řekli, že se ode mne nemusí ničeho obávat, naopak, že ode mne mohou čekat jen dobré. Dovedl jsem si představit, jak napjaté na mne upírali zraky.

Zkušeného zálesáka by bylo mlčení varovalo, ale ti dva Takobané si ho nevšimli. Teď jsem pušku obrátil – dva dobře mířené údery pažbou do hlavy, a oba strážní se němě zhroutili. Rychle jsem se k nim shýbl, abych zjistil, zda jsou pro tu chvíli neškodní. Když jsem se o tom přesvědčil, popošel jsem k zajatcům, aby mi rozuměli, i když budu tlumit hlas, a řekl jsem:

„Buďte zticha, nepromluvejte nahlas ani slovo! Přišel jsem vás osvobodit. Přerežu vám pouta. Až potom svážu strážné, zmocníte se vy otrokářů. Ale neubližujte jim, jen je držte, abychom je mohli spoutat. Tak dávejte pozor!“

Přerezat třikrát šedesátero pout by bylo trvalo hezky dlouho, ale když jsem vyprostil první dva otroky, vyzval jsem je, aby vzali nože strážným a pomohli mi. Pak jsem zamával ke křoví, kde se ukrýval Ibn Níl a askaríji; všichni přiběhli, a tak tu stáli všichni otroci bez pout za necelé dvě minuty.

„Vás nám poslal Alláh!“ prohlásil jeden. „Povíš nám, pane, kdo jsi a odkud...“

„Ticho!“ zarazil jsem ho. „Pak se všechno dozvíte. Teď svážeme nejdřív strážé a pak se vrhneme na ostatní. Protože se zabalili do pokrývek, nemohou se bránit. Provazů je tu víc než dost. Když budete každého držet dva nebo tři a čtvrtý hned ovine provaz okolo příkrývky, nedojde k odporu. Jednejte přesně podle mých pokynů, začínáme!“

Byl to radostný pohled na to, co se teď dalo. Osvobození otroci uposlechli mé rady, a tak byli spáči sešněrování ve vlastních příkrývkách, ještě než se docela probrali. Odehrálo se to v naprostém tichu, zato pak vypukl takový jásot, že jsem se bál, aby se velbloudi

nesplašili a neutekli. Každý ze zachráněných otroků napínal hlasivky, jak mohl nejvíc, aby dal průchod svému nadšení. A křičeli a hulákali tak nakažlivě, že se k nim přidali moji askarijové a nakonec i Ibn Níl. Musel jsem mávat pažemi jako větrný mlýn křídly dobrých pár minut, než ti hlasem nadaní lidé uhádli, že mé pohyby mají zarazit mohutné otřesy vzduchu.

„Tenhle křik by nás mohl přivést do nesnází!“ zvolal jsem varovně, když mě konečně bylo slyšet. „Vždyť se nese až za řeku, a tam už mohli dorazit lidé z chauru Om Karn!“

„Co je nám do těch lidí!“ odpověděl mi kdosi. „Jen ať si pro nás přijdou. Uvítáme je, jak si zaslouží!“

„Máš pravdu, ať přijdou. Ale jestli v nich ten křik vzbudí nedůvěru, nepřijdou!“

„Myslíš, pane? Vidiš, máš pravdu! Musíme se chovat zcela tiše, aby zítra ráno nic netušili a přepravili se přes řeku. Pak je uvítáme na břehu a podržíme jim hlavy pod vodou, aby se utopili a zhynuli v moři smrti. Ted' nám však pověz, kdo jsi, ó pane, ať víme, jak máme říkat svému zachránci. Uniformy těch čtyř mužů tady napovídají, že to jsou chedívovi askarijové. Ale ty a pátý muž, který tě doprovází, zřejmě askarijové nejste?“

„Ne. Nejsme vojáci. Já jsem cizinec, říkají mi Kara ben Nemsí efendi, a můj mladý přítel se jmenuje Ibn Níl.“

V kruhu kolem se ozvalo mumlání. Mluvčí dal těm nesrozumitelným zrakům obsah otázkou:

„Ty jsi křesťan, efendi?“

„Jsem.“

„Je nějaký chedívův dábit, důstojník, rajjis efendiná, který neustále pluje po Nilu nahoru a dolů a zatýká lidi, kteří loví otroky a prodávají je?“

„Ovšemže je.“

„A ty jsi plul s ním a pomáhal mu?“

„Ano.“

„Tak to jsme o tobě už slyšeli, sice ne mnoho, ale přece dost, abychom věděli, že jsi přítel a dobrodinec všech lidí, ze kterých dělají rakíky. Abú Rakík cestou mnohokrát mluvil se svými lidmi o tobě a o rajjisovi efendiná. Zdálo se, že z vás má strach.“

„Kdo je Abú Rakík?“

„Ty nevíš? Tamhle leží svázaný u svých lidí! Je to nejbohatší a nejvykřičenější obchodník s otroky v celém Dár Sennáru. Podniká výpravy až do Fodžu a ještě dál na západ, aby ulovil rakíky, a stejně daleko zajíždí na východ přes Atbaru až na břeh Rudého moře, aby tam otroky prodal, přestože pobřeží střeží lodi a dozírají tam Evropané. Jmenuje se vlastně Tamek el Ghani, Tamek Bohatý, protože je zámožnější než pět pašů dohromady, ale pro ten rozsáhlý a výnosný obchod s otroky mu říkají jen Abú Rakík. Koupil nás v Zalamatu a přihnal sem, aby nás prodal do Om Karnu. Odtamtud nás mají přes Karkog dopravit k Atbaru.“

„Tak on tedy kupuje a prodává také vyznavače Prorokovy? Éb aléh – hanba mu!“

„Pro toho je věřící i nevěřící pouhé zboží, jen když na něm vydělá. Ať mu za to v Den soudu zčerná obličej na uhel! A teď by ses jistě také rád dověděl, kdo jsme my. Patříme k firkat el Homr velkého kmene Baggárů a padli jsme do rukou oddílu Barábrů, protože jsme tvrdě spali. Ti nás prodali Abú Rakíkovi. Prosim tě, nepokládej nás proto za zbabělce!“

„Vím, že se el Homrové vyznamenávají odvahou a statečností. Jsou to nejvyhlášenější lovci s mečem a skolí bez pušky dokonce i fila a karkadána, slona a nosorožce.“

„Těší mě, že to víš, efendi! Poznáš naši statečnost, až uvidíš, jak ztrestáme tyhle otrokáře.“

„K jejich potrestání není třeba statečnosti, vždyť je vás šedesát a jich jenom čtrnáct. Ostatně na ně nemáte právo. Ti lidé patří mně a já je odevzdám k potrestání rajjisovi efendiná.“

Tohle ovšem nebylo el Homrům po chuti. Musel jsem se s nimi dlouho přit, než mi dali za pravdu a slíbili, že ponechají pomstu rajjisovi efendiná. Muž, který za ně dosud mluvil, byl šejch kmene Es Sajf, učil je zacházet s mečem, a proto se těšil velké vážnosti. El Homrové na pochodu hrozně hladověli a nejdříve ze všeho se vrhli na zásoby durry, které ležely v pytlech u velbloudů. Stejně toužili po lázni, a tak se za chvíli už někteří šplouchali ve vodě u břehu a jiní zatím roztírali mezi kameny proso v hrubou mouku. Plavat jako praví obyvatelé stepí neuměli. Vodou z Nilu rozdělali mouku v těsto a pak si je prsty nabírali do úst jako lep.

Jak asi bylo přemoženým otrokářům? Ta pohroma na ně sjela jako

blesk z modrého nebe. Ale co je teprve čekalo v budoucnu u rajjise efendiná? Přiznám se upřímně, že se mi vtírala myšlenka, abych je propustil a nevydával je rajjisovi efendiná, ale musel jsem si říci, že tu není slitování na místě. Kdybych pustil Abú Rakíka na svobodu, znamenalo by to jen, že bych ho ještě více utvrdil, aby v tom svém prokletém řemesle pokračoval. A pak bych byl vinen vším neštěstím, které by napříště natropil. Tím jsem si nechtěl zatížit svědomí. Abú Rakík musí stihnout trest! Musím však vydat rajjisovi efendiná i jeho majetek? Nebylo dopadení toho člověka mým dílem? Nepatřil Abú Rakík se vším, co je jeho, podle zdejších zákonů a zvyklostí pouze mně? Mám splatit nevděk rajjise efendiná zbytečnou velkorysostí? Ne!

Prohlédl jsem s Ibn Nílem brašny u sedel jízdních velbloudů a našli jsme v nich mnoho předmětů cenných pro askarije. To nejlepší nám padlo do rukou u velblouda náčelníkova, totiž čtyři pytlíky zlatého prachu, to bylo pro naše lidi přímo bohatství. Byl to Abú Rakíkův provozní kapitál. Několik prázdných kožených pytlíků se našlo také. Usedl jsem s askariji a s Ibn Nílem opodál a rozdělil jsem zlatý prach do šesti váčků. Každý askarij dostal jeden, Ibn Níl dva. Chtěli spustit radostný jásot, ale já jsem jim přikázal, ať mlčí. El Homrové nemuseli vědět, jaký jsme udělali lov. Jak mi bylo těch pět šťastlivců vděčno! Jenom se strachovali, že by jim mohl rajjis efendiná zlatý prach zase vzít. Ale já jsem je uklidnil ujištěním, že o tom nemůže být ani řeči, a kdyby nebylo zbylí, že bych obhájil rozdělení kořisti třeba zbraněmi.

Protože kořist dopadla nad všecko očekávání bohatě, zřekli se askarijové na mou prosbu všeho ostatního. Řekl jsem tedy šejchovi Es Sajf, že má pokládat velbloudy a všecko, co u nich najde, za majetek svůj a svých lidí. A stejně že jim připadne všecko, co mají nyníší zajatci v kapsách, kromě zlata. A radost zavládla také mezi el Homry. Nemohl jsem jim zazlívát, že se kořisti chtějí zmocnit v tu chvíli. Proto jsem rozkázal, aby vyprostili zajatce z pokrývek a vyprázdnili jim kapsy, ale aby je dobře spoutali na rukou a na nohou.

To se také stalo. Byl jsem zvědav, jak se budou Takobané chovat. Ale čekal-li jsem, že se budou bránit a nadávat, mýlil jsem se, strpěli všechno mlčky. Ještě v nich dozníval úlek z přepadení a ze zajetí, ještě jim to všecko připadalo nemožné. Jen Abú Rakík, který přišel na řadu poslední, se hněvivě obrátil na Ibn Níla, když mu sahal do kapes:

„Co si to dovoluješ! Upadl jsem mezi lupiče, že mi kradou můj majetek?“

„Bud' zticha a nemluv mi o lupičích a o krádeži!“ pohrozil mu Ibn Níl. „Největší a nejhorší lupič a zloděj jsi ty! Zajali jsme vás, a tak nám patří všecko, co máte u sebe. Takový tu vládne zákon, a ty to dobře víš.“

„Mluvil bys jinak, kdybys věděl, kdo jsem. Moje moc je tak velká, že stačí jedno mé slovo, a zahynete!“

„Neplácej takové hlouposti! Je-li tu někdo, komu už sedí záhuba v týle, jsi to jenom ty.“

„Neposmívej se! Jsem Tamek el Ghaní, kterému říkají Abú Rakík!“

„Víme to. Ale ať jsi kdo jsi, nám je to jedno. V našich očích nestojíš výše než nechudší pasák koz. Ba máme pasáka koz v tisíckrát větší úctě než tebe, protože je poctivec a dělá, jen co se líbí Alláhovi, kdežto ty jsi darebák a patříš do džehenny, na to místo, kde jsou muka největší.“

„Kdo jsi, psí synu, že se mě opovažuješ nazvat darebákem?“

„Jmenuji se Ibn Níl. A na tom jméně nelpí ani jediná kapka krve, ani jediný takový hřích, jakých máš ty na svědomí bezpočet. Ostatně se chraň ještě jednou mi spílat psích synů! Tady vedle mne stojí muž, který tě za to potrestá přísněji, než si umíš vůbec představit!“

Ibn Níl minil mne, stál jsem totiž vedle něho. Tamek si mě přeměřil pohledem a prohlásil:

„Ať je to kdo chce, nemůže mi nic udělat. Jen ať se chrání seabemín mi ublížit! Jsem příliš hrdý, než abych se znovu zmiňoval o své moci. Ale mám tak mocné přátele a známé, že by vám splatili smrti už za každé slovo, které by se mi nelíbilo. Dejte si tedy pozor!“

Tu jsem Ibn Nílovi pokynul:

„Nech ho žvanit! Kváká jako žába, z jejíž tlamy nemůže vyjít jiný zvuk. Podobá se komáru, který se chvástá, že rozsápe a sežere orla. Je to k smíchu. Vyprázdni mu kapsy, a dost!“

Otrokář na mne vztekle zařval:

„Varoval jsem tě. Chceš-li se přesto vrhnout do záhuby, prosím! Já ti bránit nebudu!“

„Nemůžeš zabránit ničemu, co chci udělat,“ usmál jsem se, „a měl bys myslet jen na svou záhubu, ne na mou. Varuji tě, nespílej už dál, a

nevyhrožuj! Budeš-li ještě jednou tak drzý a urazíš nás jen slovem, dám tě vyplatit holí na chodidla!“

„Na chodidla? Ty?“ ušklíbl se. „Pověz mi konečně, kdo jsi!“

„Stačí se podívat tamhle na ty askarije, a uvidíš, komu jsi padl do rukou!“

„Na askarije? Pro Alláha! Čtyři askarijové, pouze čtyři! Asi to budou zloději a ty uniformy ukradli. Nebo zběhli, protože byli zbabělí a nevydrželi ve službě u chedíva.“

„Jsou to vojáci rajjise efendiná. Zda jsou zbabělí nebo ne, můžeš usoudit z toho, že nás šest zajalo vás a osvobodilo vaše zajatce.“

„Kdo vám k tomu dal rozkaz?“

„Nikdo. Není na světě člověk, který by se směl odvážit dávat mi rozkazy. Z vlastní vůle stojím před tebou místo rajjise efendiná.“

Tu se mu rozbřesko, viděl jsem to na jeho tváři. Prohlédl si mě pozorněji než předtím a hledal slova. Pak zvolal tónem, v němž se ozýval strach:

„Alláhu, Alláhu! Patříš skutečně k rajjisovi efendiná?“

„Patřím.“

„Jsi křesťan a Evropan?“

„Ano.“

„Jmenuješ se Kara ben Nemsí efendi?“

„Jmenuji.“

„Ale vždyť jste odjeli daleko proti proudu do zemí černochoů?“

„Jak vidíš, jsme zase zde. Doufám, že máš radost. A abych tvé srdce potěšil ještě víc, povím ti, že jsme zajali Abd el Asla a Ibn Asla, které jsi určitě znal, a že jsme je potrestali smrtí.“

„Alláh nám buď milostiv! Je Ibn Asl mrtev, opravdu je mrtev? Mluvíš pravdu, efendi?“

„Kara ben Nemsí nikdy nelže! Když jsme teď zneškodnili tohoto lovce otroků a jeho lidi, přijdou na řadu další, a ty jsi z nich první. Teď už asi víš, kdo a koho se musí bát, zda ty nás, nebo my tebe!“

„Má šá’Iláh! Ibn Asl platil za nepřemožitelného!“

„K smíchu! Zlo a hřích nikdy nemohou být nepřemožitelné, jen dobro a spravedlnost vždycky zvítězí, byť někdy pozdě. Zakusíš to také sám na sobě, neboť ti říkám, že jsi dnes putoval po zakázaných cestách obchodu s otroky v životě naposledy.“

Tamek neodpověděl hned. Přemýšlel asi, jak by se ke mně měl

chovat. Co bude pro něj výhodnější? Když se na oko smíří se svým osudem a bude se tvářit pokorně, nebo když mi zkusí zaimponovat? Na pokoru bude ještě vždycky dost času! Zřejmě se rozhodl pro druhou možnost, protože nasadil povýšený výraz a pohrdavě se mne zeptal:

„Tak? Opravdu myslíš, že teď přijdu na řadu já? Chceš mě vydat rajjisovi efendině?“

„Ovšem.“

„Kdy?“

„Neuškodí mi, když se to dovíš. Zůstaneme tu, dokud nepřiplate rajjis efendině s lodí a nevezme nás na palubu, a to se stane za několik dní. Pluli jsme napřed.“

Věděl jsem, co ho teď napadne, a pozorně jsem se na něho díval. Radost mu kradmo přelétla po tváři a Abú Rakík řekl výsměšně jako předtím:

„Jsem unesen tvou upřímností, a proto ti udělám radost a budu stejně otevřený. Tvé naděje, úmysly a přání se podobají slabým vlnám vzduchu, které vanou přes mohutný talhový strom, ale ohnout ho nedokáží. Jestli nás okamžitě nepropustíš, budete zítra našimi zajatci. Jak vy se budete dnes chovat k nám, tak budeme my zítra zacházet s vámi. To ti dávám na uvážení! Buď tedy chytrý, efendi! Nevaruji tě proto, že bych se bál, ale protože jsem naložen milostivě a chci tě zachránit.“

„Pchá! Jen ať přijdou ti lidé, na které spoléháš! Neosvobodí vás, ale budou tu ležet vedle vás v poutech.“

Tamek sebou polekaně trhl a zeptal se: „Jaké lidi míníš?“

„Lidi z chauru Om Karn.“

„O nikom takovém nevím.“

„Nelži! Ti dva poslové, cos je k nim poslal, ti vyřídili, že lidé z Om Karnu přijdou zítra převzít otroky a zaplatit je zlatým prachem. V pomoc od nich doufáš marně.“

Opět nastala odmlka. Tamek potřeboval čas, aby se vzpamatoval.

„Nevím, co myslíš,“ trval pak dál na svém. „Zřejmě jsi měl záchvat horečky a zdálo se ti, že vidíš věci, které se vůbec neudály, a slyšel jsi slova, která nikdo neproněsl. Čekám úplně jinou pomoc, než se domníváš. Zacházíš s námi jako s nepřáteli, a tím jsi vkročil na Es Sirát, na most smrti, a teď už stačí, jen abych do tebe zlehka strčil

prstem, a zřítíš se do propasti, která pod tebou zeje do příšerné hloubky.“

„Výhrůžky, kterými mě chceš zastrašit, mě jenom nudí.“

„Tak ty si myslíš, že lžu?“

„Myslím.“

Tu se na mne Tamek obořil:

„Měj se na pozoru, d'aure! Nerad poslouchám taková slova!“

Přikročil jsem k němu a pohrozil jsem:

„Varuji tě naposled. Jestli si opravdu myslíš, že stojíš vysoko nade mnou, směji se tomu. Ale přeženeš-li tu svou pitomou nadutost a budeš mi spílat, donutím tě ke skromnosti.“

„Já, bohatý a slavný Abú Rakík, že mám být skromný před tebou? Vždyť jsi jen otrok a patolízal rajjise efendiná! Toho d'aura, toho proklatce na věky věků bych chtěl vidět, který by mne k tomu donutil. Věz, že právě islám tě vydá mně do rukou! Islám znovu procitl, otevře svůj chřtán a pohltní tebe i toho tvého rajjise efendiná, za kterým běháš a kterého posloucháš jako pejsek!“

„Dobrá, sám jsi tomu chtěl! Hned se dovíš, že tě d'aur, proklatce na věky věků a pes, náramně dobře dovede přimět k pokoře. Ibn Níle, tenhle chlap dostane zatím deset ran na každé chodidlo! Vyplat' mu je! A jestli ho to nenaučí pokoře, dostane jich ještě dvacet nádavkem!“

Ibn Níl poodešel k blízkému mlází uříznout si několik příhodných prutů, a deset el Homrů se zatím vrhlo na Abú Rakíka. Tamek se bránil, pokud mu dovolila pouta. Nebylo mu to však nic platné, vždyť se ho chopilo tolik pěstí, že se jeho síla proti jejich rovnala nule.

Kdyby mě byl poprosil za odpuštění, asi bych byl podlehl slabosti a baštonádu bych mu odpustil. Jeho to však ani nenapadlo. Naopak, vychrlil na nás takový příval nadávek, především na mne, že jsem rozkázal, aby mu na každou nohu vysázeli ne deset, ale dvacet ran. Když to uslyšel jeho mulázim, zavolal na Tameka:

„Mlč, už, mlč! Vždyť vidíš, že zlostí všechno jenom zhoršuješ. Nezkrátíš-li svůj jazyk, dostaneš třicet nebo padesát ran.“

Tohle varování zapůsobilo. Abú Rakík mlčel, ale prosit mě za odpuštění mu jeho pýcha nedovolila ani teď. Několik el Homrů prosilo, aby se směli chopit prutu, ale Ibn Níl odmítl.

„Jste hlady a žízni polomrtví a ztratili jste sílu, jaké je třeba, aby se tomuhle člověku všechno, co žije v jeho zlém srdci, napsalo na

chodidla tak zřetelně, aby tomu konečně musel sám uvěřit. Já jsem silný dost a neuříz! jsem tyhle krásné, silné a pružné pruty pro vás, ale jen a jen pro sebe. Jen ho pevně držte! Můžeme začít.“

El Homrové utvořili kruh kolem osob, které trest vykonávaly, já však jsem se raději nedíval. Brzy jsem uslyšel, jak dopadají rány, a každou potvrdil zvířecí řev bitého otrokáře. Zpočátku to byly jednotlivé výkřiky, ale ponenáhlu splynuly v nepřetržité vytí, takže jsem už další rány neslyšel a nemohl je počítat. Konečně řev umlkl. Už se ozývalo jen těžké, chroptivé sténání. Kruh se rozevřel a Ibn Níl ke mně přistoupil.

„Jsme hotovi, efendi, a budeš se mnou spokojen.“

„Proč?“

„Protože jsem Abú Rakíkovi uštedřil pětadvacet ran místo dvaceti.“

„Proč jsi to udělal?“

„Byl jsem tak pěkně v ráži a nedokázal jsem ruku zadržet, dokud nevsázela pět ran navíc. Teď tam otrokář leží a nemůže se hnout. Co s ním máme udělat?“

„Odneste Tameka za akátové křoví tamhle napravo u louže! Až ho tam dopravíte, položte k němu jeho mulázima a přivažte je vedle sebe ke kmenům nebo ke kůlům, které zarazíte do země, aby se nemohli hýbat a neviděli, co se děje za nimi.“

„A proč?“

„Pamatuješ se ještě, jak jsem potají vyslechl Abd el Asla, když jsme leželi u studny, kde jsem zastřelil lva?“

„Pamatuji.“

„Stejně budu poslouchat, co bude mluvit tenhle Abú Rakík. Hrozil mi, že prý islám otevře chřtán, aby mě pohltit, a já se chci dovědět, co těmi slovy myslel. Sám by mi to neřekl ani dobrovolně, ani z donucení. Proto zase použiji lsti, která se nám tehdy osvědčila. Dobře že má s sebou mulázima, s tím je rozhodně důvěrnější než s prostými lidmi. Budou-li si oba myslet, že tam spolu leží o samotě a nepozorováni, uleví srdci a velmi bych se mýlil, kdyby nepřipadli v hovoru i na to, co se chci dovědět. Hlavní je, aby si mysleli, že je nikdo neposlouchá, a aby byli přesvědčeni, že jsem s vámi.“

„To zařídím já, efendi! Ať se el Homrové sesednou kolem tebe v kruhu a dělají, jako když se rozděljuje kořist. Já zatím dopravím ty dva chlapy ke křoví a uvážu je tam, a ty se tajně připlížíš za ně. Až potom přisednu k el Homrům, budu tu a tam mluvit, jako bych mluvil s

tebou. Ti dva to uslyší a určitě je ani nenapadne, že jsi tam u nich.“

Ibn Nílův návrh byl dobrý. Schválil jsem ho, a Ibn Níl ho hned začal provádět. Zanedlouho už jsem ležel u zmíněného křoví za Abú Rakíkem a jeho důvěrníkem. Napřed spolu nemluvili. Ztrestaný Abú Rakík neměl pro bolesti na rozprávku pomyslení. Nepřetržitě si tiše naříkal. Jak často asi dal ještě mnohem hůře ztlouci zajaté černochoy, a netrápilo ho svědomí!

Nakonec už trvalo mulázimovi mlčení příliš dlouho. Po všem, co se stalo, si potřeboval promluvit o mnoha věcech a příležitost nemohla být příznivější. Začal tedy:

„Kdo by si byl včera touhle dobou pomyslí, že nám dnes bude tak smutno! Sám šajtan přivedl ty psy po Nilu právě v okamžiku, kdy jsme dorazili! Jen o jediný den později, a obchod se podařil. Moc tě bolí rány, pane?“

„Neptej se tak hloupě!“ zasténal Abú Rakík, jako vůbec po celou rozmluvu neustále kňoural a vzdychal. „Jakpak by mě to nebolelo, když mi rozbili chodidla tak, že z masa koukají všechny kosti? Kéž Alláh zatratí toho psa křesťanského do té části pekla, kde čerti uštěďrují baštonádu na věky věků!“

„Byl bys dostal jen deset ran, ale protože jsi nadával a urážel, sám sis to zavinil...“

„Mlč!“ přerušil ho otrokář. „Nestojím ti o tvoje dobrá ponaučení! Tvářil jsem se sebejistě, jenom abych mu nahnal strachu.“

„Pro Alláha! Slyšeli jsme o tom d'aurovi dost, abychom věděli, že strach mu nenaženeš. Je mírný jako žena, ale přitom pyšný a neochvějný. Rád bych věděl, proč nás dal oba odnést sem.“

„Protože se nás přes všechnu svoji pýchu bojí. Abychom neviděli, co dělají, a neslyšeli, co mluví. Pokládá za možné, že nás někdo zachrání. A v tom případě by pro něj bylo nebezpečné, kdybychom zaslechli, co zamýšlí. Proto nás dal odnést stranou!“

„Nebo není tam, ale tady u nás a poslouchá nás!“

„Ani ho nenapadne! Viděl jsem ho, když nás odnášeli, jak sedí mezi el Homry. Viděls ho taky, a – poslouvej! Slyšíš, řekli jeho jméno! Slyšíš, jak s ním mluví ten prokletec Ibn Níl?“

„Máš pravdu. Určitě je tam, můžeme mluvit bez obav, že nás někdo poslouchá. Myslíš, že je možné, aby nás muži z Om Karnu osvobodili?“

„Je to možné.“

„Ale přijdou sem a nebudou nic tušit, vběhnou tomu d'aurovi rovnou do náruče! Vždyť říkal sám, že je chce zajmout!“

„Budu je varovat. Jakmile uvidím, že se blíží, zavolám na ně, že nás tu zajali a že nás mají osvobodit.“

„Tak tě Kara ben Nemsí zabije!“

„Nezabije, není vrah. Vždyť jsme slyšeli, že prolévá krev jen v nejkrajnějším případě. Odevzdá nás jistě rajjisovi efendinā. A než se to stane, nemusíme se bát, aspoň ne o život. Až uslyší, že varuji lidi z Om Karnu, nezabije mě, ale bude se snažit zhatit mé varování tím, že odejde od tohotohle brodu a utáboří se jinde. Ale naši spojenci se pusť za ním, najdou ho a osvobodí nás. A pak ať se těší!“

Při těch slovech zaskřípal Tamek zuby. Mulázim je opakoval:

„Ať se těší! Ba, pak se mu zle povede!“

„Hůř, než by mu kdy mohlo být v pekle! Dám ho zbičovat, až mu polezou z těla všechny kosti. A pak si z něho udělám svého osobního otroka a budu ho týrat od rána do večera, jak ještě jakživ netýrali žádného otroka. Jsem přesvědčen, že v zajetí nezůstaneme, jenže ztratíme několik drahocenných dnů a dorazíme do El Machba později, než nás tam očekávají.“

„Zvlášť když sis odnesl po baštonádě takové rány! Na velbloudu se sotva udržíš!“

„Budeme mít člun.“

„Člun? Čípak?“

„Toho d'aura. Vždyť říkal, že plul napřed, má tedy plavidlo, a to kotví někde tady u břehu. Ten člun si vezmu a veslaři mě zavezou do El Machba, a ty zatím urazíš tu cestu s ostatními na velbloudech. Ti psi nám všechno sebrali. Dokonce i můj zlatý prach mají v rukou. Šílel bych, kdybych nevěděl, že mi všechno zase pěkně vydají.“

„Ale co když připluje rajjis efendinā dřív, než se dostaneme na svobodu?“

„Kdyby připlul, jsme ztraceni, protože přísnost toho vyslance d'áblova by požadovala náš život. Naštěstí jsem z řečí d'aura vyrozuměl, že sem rajjis efendinā dorazí teprve za několik dní. To už budeme volní, protože lidé z Om Karnu přijdou už zítra.“

„S nimi by nás bylo šestadvacet statečných chlapů. Ó Alláhu! Kdybychom tak mohli s těmi lidmi vniknout na loď a rajjisovi efendinā ji vzít!“

„Ten nápad pust' z hlavy! I kdyby se to nakrásně podařilo, zahynulo by nás tolik, že by ti zbylí nemohli loď řídit, zvláště když o tom nemají potuchy. A loď nám stejně padne do rukou i s rajjise efendíná a s jeho lidmi.“

„U El Machba?“

„Ovšem.“

„Stojí tam ještě pořád na břehu stráž?“

„Stojí, ve dne v noci. Světec to přikázal. Nikdo neví, proč se rozhodl rajjise efendíná zahubit. Ten člověk ho musel urazit tak těžce, že to ani světec nemůže odpustit, a navíc tvrdí světec, že Alláh a Prorok přikázali obchodovat s otroky. Znáš to místo na Nilu, kde El Machba založili?“

„Neznám.“

„Řeka tam plyne rovně jako šňůrka, takže uvidíš každou loď, která se blíží po proudu, už z velké dálky. Pak opíše řeka rychlý oblouk okolo výběžku nebo poloostrova, který vybíhá hluboko do proudu a je porostlý hustým lesem. V tom lese leží El Machba a tam na nás čekají s velkým houfem otroků. Světec dal obyvatelům El Machba své požehnání a poslední posel mi důvěrně sdělil, že tihle rakíkové nejsou jen černoši. Stává se, že se tam chtějí někoho zbavit, ale nechtějí ho přímo zabít, a tak z něho udělají prostě rakíka. Dokonce mi už dali několik černochů navíc za to, že jsem přibral nějakého bělocha a dal mu zmizet do otroctví. V El Machba mě pravděpodobně čeká zase nějaký takový dobrý obchod, jinak by mi nebyli dali zmíněný pokyn.“

„A je tam dost lidí, aby mohli rajjise efendíná polapit?“

„Dost. A všichni dovedou plavat jako ryby. Dosud jsem ti to tajil, ale teď ti to svěřím. Jednoho z lidí, kteří se tam usadili, mi poslali výhradně kvůli tomu, aby mě tam dovedl, bude-li třeba.“

„Pro Alláha! Taková tajemství jsi měl přede mnou? Vždycky jsem se domníval, že víš, že mi můžeš důvěřovat!“

„Věděl jsem to. Ale musel jsem slíbit, že to zachovám v tajnosti, pokud nebudu mít vážný důvod někomu to povědět. Ten důvod teď mám. Tak poslyš! Na břehu výběžku, co na něm El Machba stojí, bdí ve dne v noci stráž a vyhlíží loď rajjise efendíná. Ta loď je tak stavěná, že ji strážný rázem pozná, a musí to ohlásit, jakmile se loď objeví.“

„A z El Machba na loď zaútočí?“

„Ano.“

„A co se stane s posádkou?“

„Mohou je pobít nebo vzít do zajetí a prodat jako rakíky. Jen dva lidé mají ušetřit stůj co stůj, a to rajjise efendíná a Karu ben Nemsí.“

„A proč?“

„Světec je chce.“

„Načpak?“

„To se neví. Vymínil si je co nejprísneji, a to víš, že ho rádi uposlechnou. My jsme padli do rukou toho d'aura. To je neštěstí, které pomine, a v každém neštěstí je také kus štěstí.“

„A ty myslíš, že je i tady?“

„Ovšem. Je to pro nás štěstí, že rajjis efendíná připluje právě v době, kdy budeme v El Machba. Jsem přesvědčen, že nám za otroky přenechají zadarmo celou zajatou posádku. Co nepobijí, musí zmizet, a nechat někoho zmizet, na to jsem já ten pravý člověk.“

„Už jsi tam někdy byl?“

„Nebyl, ale na Hubahra se mohu spolehnout jako na sebe.“

„Aha, tak Hubahr je ten člověk, co ti ho poslali?“

„Ano.“

„Vlastně jsem mu nikdy příliš nedůvěřoval, protože myslím, že je zbabělec.“

„Hubahr se bojí, dokonce i když jasně svítí měsíc a někde v dálce se ozve hyena, která mu nemůže nic udělat. Bojovník není, zato za posla, za vůdce a za zvěda se hodí výborně. Z El Machba mi ho nejen vřele doporučili, Hubahr dokonce stojí pod světcovou zvláštní ochranou, zná světce osobně, bydlel u něho na ostrově Ába a ve zbožných pravidlech a zásadách tarikat es samánija, cesty ke spasení, patřil k jeho nejlepším žákům.“

„Má šá'alláh! Kdo by si to byl pomyslel o tom Hubahrovi, který s námi šel prodat otroky a přitom sebou ustrašeně škubne pokaždé, když cvakne kohoutek jeho vlastní pušky!“

„Bojovník Alláhův nemusí být navíc ještě také smělým bojovníkem v pozemském smyslu. Kromě těch, kdo nosí válečný meč a mají zanést jeho korouhev do všech zemí světa, potřebuje islám také chytré a lstivé vyznavače, z nichž jediný lstivostí často vykoná víc než tisíc askarijů, kteří se pouze ohánějí silnou paží. Muhammad Ahmad to sám často hlásal a učil.“

„Tak se jmenuje světec?“

„Tys to ještě nevěděl? Copak jsem o něm s tebou ještě nemluvil? Věnuješ všecku svou sílu a všechny své myšlenky obchodu s otroky, ale měl by ses také starat o události a osoby pro islám důležité. Muhammad ibn Abdalláh byl havvarí, žák proslulého šejcha Muhamada Šarífa ze Samánije. Nepohodl se s ním a přešel k taríkat šejcha el Kurajši. Tím se proslavil. Začalo se mu říkat fakír el fukará a žil na ostrově Ába, a tam také dostal titul šahíd, světec. Chtěl poznat vynikající stoupence islámu v západních krajích, a proto podnikl cestu do Kordofánu. Když se vrátil, byl nějaký čas velmi nemocný. Nemohl chodit, protože tu cestu vykonal jako šahíd většinou pěšky a v horkém písku si tak poranil chodidla, že je žádný lék dlouho nemohl uzdravit. Bolesti, které musel následkem svého odříkání vytrpět, ještě rozmnožily slávu jeho svatosti, a za několik týdnů se už kolem něho shromáždilo tolik žáků a učedníků, že je teď mocný jako předtím ještě žádný světec. Když jsem o něm slyšel naposled, říkalo se dokonce, že prý je to mahdí, kterého čekáme už po staletí. Bude prý učit ryzí, očištěné víře a pak povede bojovníky islámu vítězně do všech končin zemských a všude vztyčí zelenou korouhev pravé víry. Ted' máš o světcích správnou představu, a protože je Hubahr jedním z jeho nejlepších žáků, věnuj mu od nynějška důvěru.“

„Alláhu, Alláhu!“ užasle zvolal Geri. „Mahdí konečně přišel! A ten svatý muž učí, že obchodovat s otroky není hřích?“

„Muhammad Ahmad dokonce učí, že je to přikázáno. Už jen tímhle učením zvítězí mahdí nad křesťanstvím, které otroctví zakazuje, a proto nemá muže, aby se proti nám bránilo, kdežto my můžeme proti nevěřícím poslat statisíce ozbrojených otroků.“

„Nejdřív ať zničí tohoto jednoho křesťana, který se na nás odvážil vztáhnout ruku a dotknout se holemi tvých nohou!“

„Alláh to učiní! Jsem o tom přesvědčen. Alláh nemůže chtít, abychom viděli nové velké světlo islámu jen vycházet a rajjis efendíná nás tu neslavně podrízl. Ale teď už mlč! Musím přemýšlet o našem postavení a o záchraně, a když mluvím, bolesti v nohou se zdvojnásobí. Jestli někdy dostanu do rukou toho d'aura, vytrpí muka, jako by měl sto nohou a na všechny mu vysázeli baštonádu.“

Zahalili se v mlčení, totiž nemluvili, ale zticha Abú Rakík nebyl, sténal a vzdychal dál jako po celou rozmluvu, kterou jsem vyslechl.

Protože už nebylo pravděpodobné, že bych se ještě něco dověděl, potichu jsem se vzdálil a vrátil se k el Homrům. Když mě Ibn Níl zdálky uviděl, chytře hned vyskočil a také ostatní vyzval, aby vstali. Zástup vztyčených postav mě zakryl, takže jsem mohl malým obloukem dojít k nim, aniž mě Abú Rakík a Geri zahlédli.

Když jsme znovu usedli, Ibn Níl na mne tázavě pohlédl a já jsem mu v odpověď zlehka přikývl. A Ibn Níl věděl, že se mi podařilo otrokáře a jeho mulázima potají vyslechnout. Obsah otrokářských kapes si zatím el Homrové rozdělili. Zvlášť hojnou kořist našli u Abú Rakíka, i když to nebylo zlato.

Přemýšlel jsem o tom, co jsem vyslechl. Tak tedy Muhammad Ahmad, fakír el fukará, se teď vydává za světce a dokonce za mahdího! Nemohl jsem pochybovat, že jde o muže, kterého jsme poznali v chalá. Abú Rakík se zmínil o jeho cestě do Kordofánu. Potkal nás, když se odtamtud vracel. Těžké onemocnění jeho nohou, jež si prý přivodil zbožným odříkáním, byl následek baštonády, kterou mu dal vysázet rajijs efendiná. A že chtěl rajiise efendiná i mne dostat do své moci, že přikázal tak pozorně očekávat příjezd naší lodi, jsem si dovedl snadno vysvětlit. Muhammad Ahmad se chtěl pomstít také mně, ačkoli jsem se nad ním ustrnul, když ležel u močálu s rozbitýma nohama. Jak se dostal odtamtud a na ostrov Ába, bylo mi jedno. Stačilo mi, že se nějak zase vrátil domů.

Tím důležitější bylo pro mne místo, které otrokář nazval El Machba. V které končině je hledat? Neznal jsem na Nilu žádnou osadu toho jména, neznal ji ani Ibn Níl, jehož jsem se pak zeptal. A když jsem se později vyptával jeho dědečka, prohlásil, že to musí být obec nově založená zcela nedávno. Mezi naší plavbou k hornímu toku a dnešním dnem uplynuly ovšem měsíce, neboť tu vyprávím pouze významné události, a naše nepřítomnost trvala tak dlouho, že se z fakíra el fukará mohl zatím stát světec a že na břehu Nilu mohla vzniknout nová osada, která tam před naším odjezdem ještě nebyla.

Jenže jsme zřejmě nebyli jediní, kdo o té osadě nic nevěděli. Vysvítalo to už z jejího jména. El Machba znamená skrýš. Šlo tedy pravděpodobně o utajované místo, kde skrývali otroky, aby je pak po bezpečných cestách dopravili dál, až se naskytne příležitost k prodeji. Jenže kde ta osada leží? Musel jsem se to dozvědět, protože tam na nás čekali a chystali nám pomstu. Nepochyboval jsem sice, že se nám tamtudy podaří šťastně proplout, ale jen když budeme vědět, na kterém místě nebezpečí hrozí. A upřímně řečeno neměl jsem chuť tamtudy pouze šťastně proplout. Mohli jsme tam zachránit otroky, mezi nimiž prý jsou dokonce běloši! Povinnost nám tedy velela neuhnout lidem, kteří nás chtěli zahubit, zbaběle z cesty.

Museli jsme se tedy stůj co stůj dovědět, kde El Machba leží. Jenže od koho? Od Hubahra, samozřejmě, od oblíbeného žáka nového proroka, který učí, že otroctví je zařízení přikázané Alláhem. Když jsem si představil, že právě tento žák nám přispěje proti svému mistrovi, nemohl jsem potlačit úsměv, neboť jsem byl přesvědčen, že nebude těžké ho k tomu přimět, ne ovšem přátelskými prostředky. Abú Rakík ho líčil jako člověka prohnaného, lstivého, ale zbabělého. Nu, Súdáncovy lstivosti jsem se nebál, a zbabělost byla slabinou, na kterou zaútočím.

Zatím to však nespěchalo. Teď mi stačilo vyzvědět, kdo z těch lidí je Hubahr. Nezakázal jsem zajatcům mluvit, a oni toho dovolení hojně využívali. Kradmo jsem poslouchal útržky řeči, které na sebe volali a při nichž padala také jména, a brzy jsem vyzvěděl, kde Hubahr leží. Byl to malý hubený človíček se třemi šikmými jizvami po řezných ranách na spáncích a na tvářích, a patřil tedy k národu Fudžů, nanejvýš pravděpodobně k čeledi Hammedžů nebo Burunů. Tmavým obličejem se navlas podobal fenkovi, malé stepní lišce, a ani kdybych nebyl vyslechl Abú Rakíka, hned na první pohled bych byl Hubahra odhadl jako mazaného lišáka. Neklidný, těkavý pohled jeho očí to mínění rovněž potvrzoval.

Už jsem věděl dost a zabýval se pouze nezbytnými přípravami pro noc. Stráže jsem rozdělil tak, že na pět el Homrů vždy připadl jeden askarij, protože jsem se na své čtyři askarije mohl spolehnout víc než na všech šedesát el Homrů. Pak jsme ulehli ke spánku.

Ráno mě probudili velmi brzy, jak jsem přikázal. Vyšplhal jsem na mišrá, abych si pro svůj účel vyhledal příhodné místo. Když jsem je našel, vrátil jsem se a dal příkaz, aby na to místo odvedli zajatce. Tam jim rozvázali pouta, svlékli je a zase je svázali. Šaty zajatců museli obléci ti z el Homrů, kteří měli světlejší pleť. Dva askarijové a dvacet el Homrů tu zůstalo na stráži. Všichni se museli tomu nařízení podrobit, Abú Rakík rovněž. Když uslyšel, že budou jeho a jeho lidi střežit tady, přimělo ho zklamání a obavy k otázce:

„Proč nezůstaneme dole u řeky, efendi?“

„Nedovedeš si to domyslet?“ odpověděl jsem. „Vždyť je to nadmíru prosté. Tady nahoře neuvidíte lidi z chauru Om Karn připlouvat, ani oni odtud nezaslechnou tvůj hlas, kdybys je vyzýval, aby vás osvobodili.“

Tu zvolal Tamek vyděšeně:

„Alláh kerím! Kdo ti namluvil, že to chci udělat?“

„Neptej se. Mám schopnost uhádnout vaše myšlenky tak přesně, jako byste je měli napsané na čele. Neodejdu z téhle mišrá dřive, než lidé z Om Karnu. A oni se za mnou nepustí a neosvobodí vás, a ty mi neuchystáš muka, jako bych měl sto nohou a na všechny dostal baštonádu. Řekl jsem ti, že zajmu obchodníky, na které čekáš, a také to udělám. Teď si ještě poslechni, co rozkážu strážím! Každého zajatce, který nahlas vykřikne nebo nezůstane klidně a tiše ležet na svém místě, okamžitě probodněte! A teď hledej, Tameku el Ghaní, který si říkáš Abú Rakík, hledej pomoc u světce, který rozešle své bojovníky do všech zemí světa, aby všude vztyčil zelenou korouhev Prorokovu. Světec prohlásil otroctví za Alláhův příkaz, ať ti tedy pomůže uvrhnout znovu v pouta a prodat jako rakíky zajatce, které jsem vysvobodil z tvých rukou a kteří tě teď hlídají!“

„Bud' proklet, proklet do nejhlubší džehenny!“ zaskřípal Abú Rakík vztekle zuby.

Nestaral jsem se o něj dál, ale vrátil jsem se na břeh a ukázal čtyřiceti el Homrům, jak si mají počínat. Šaty obchodníků si oblékli el Homrové, kteří zůstali se mnou a s Ibn Nílem. Ostatní se měli stáhnout dál a ukrýt se, aby je přichozí neuvíděli, a s nimi také třetí a čtvrtý askarij, jejichž uniformy by byly očekávané nepřátele snadno poplašily.

Když jsme skončili přípravy, napjatě jsme čekali na příchod nepřátel. Budou-li se přepravovat po jednom a některý z prvních pojme podezření, mohli by nám ostatní upláchnout. Přesvědčili jsme se však brzy, že jsme se obávali zbytečně, protože se objevili všichni najednou na velkém voru. Nepluli však v místech, kde tvořil Nil ramena. Přenášet velký vor přes ostrůvky by je stálo hodně námahy, a tak se spustili na vodu o kus výš, kde se proud ještě nerozdělil, a nechali se unášet k nám. Když přirazili, uvázali vor a vyskákali všichni na břeh, aniž vyslali napřed zvěda a přesvědčili se, zda je tu bezpečno. Zřejmě už přebírali otroky mnohokrát a nikdy je nikdo nevyrušil, proto byli tak bezstarostní a neopatrní.

Uviděli nás na břehu a zamířili k nám. Nevěděl jsem, zda znají Abú Rakíka osobně, a tak jsem vstal, abych je uvítal. Také el Homrové se zvedli. Nepřátelé došli až k nám. Vyměnili jsme obvyklé pozdravy a pak se mne velitel poněkud udiveně zeptal:

„Kde je Abú Rakík? Nevidím ho tu. A kde jsou otroci, pro které si jdeme?“

„Táboří nahoře na mišrá,“ prohlásil jsem, „a Abú Rakík je u nich. Myslel, že zaplatíte za otroky zbožím, a byl velmi zklamaný, když uslyšel, že máte jen zlatý prach.“

„Není zlato stejné dobré jako zboží? Pojd'me k němu, ať se podíváme na otroky! Nemůžeme se dlouho zdržet, rajjis efendiná je nablízku.“

„Cože? Rajjis efendiná?“ zatvářil jsem se polekaně. „Je to možné? Odkud to víte?“

„Pověděl nám to člověk, který připlul po proudu z Gherbat el Ájša a chtěl do Om Karnu. Viděl chedívovu loveckou loď v Kuéku. Musíme si pospíšet, protože ti psi na té lodi rádi koušou. Alláh buď pochválen, že jsou ještě tak vysoko nad tímhle brodem a že o něm nevědí!“

„Chváliš Alláha marně,“ ušklíbl jsem se.

„Jak to?“

„Ti psi brod znají a už jsou tu.“

Zaraženě mi pohlédl do tváře.

„Nerozumím ti. Žertuješ, vid'?“

„Nežertuji, protože sám k těm psům patřím.“

Při těch slovech jsem ho srazil pěstí. To bylo znamení smluvené s ukrytými el Homry. Vyřítili se, a přes čtyřicet bojovníků sevřelo tu hrstku, přemohli je, odzbrojili a svázali, ještě než otrokáře vůbec napadlo klást odpor. Když už leželi zdolaní a spoutaní na zemi, zdálo se, že jaksí nemohou brát tu příhodu vážně, aspoň jejich obličeje vyjadřovaly spíš údiv než zděšení, a velitel se na mne obořil:

„Jak se to k nám chováte? To nás chcete naučit nějaké nově vymyšlené hře?“

„Ani nápad,“ zasmál jsem se. „Není to hra, myslíme to vážně. Jak vidíš podle obou těchto uniforem, patřím k lodi, na které bydlí psi, a těch čtyřicet mužů, kteří vás povalili a svázali, to jsou dvě třetiny otroků, cos chtěl koupit. Osvobodil jsem je včera večer a Abú Rakíka a jeho lidi jsem zajal.“

Ted' mu dech uvázl v hrdle. Ve tváři se mu objevil strach, otrokář vykřikl:

„Slyším – správně? – Jsem vůbec – při smyslech? A vy – opravdu patříte – k rajjisovi efendiná?“

„Ovšem, patříme k němu,“ odpověděl jsem důrazně.

„Ale ty – ty nejsi – sám rajjis?“

„Ne, jsem jeho přítel.“

„Pro Alláha! Tak to musíš být Kara ben Nemsí efendi!“

„Jsem Kara ben Nemsí.“

A teď se odehrál podobný výjev jako včera, když jsem se zmocnil Abú Rakíka. Musel jsem strpět tytéž hrubosti a kletby, tytéž domýšlivé hrozby a vůbec jsem se už nedivil, že mi Ibn Níl nakonec poradil, ať si zase zjednám úctu baštonádou. Nejvíce jsem zesílil, když jsem rozkázal, aby zajatcům vyprázdnili kapsy, ale pádnými ranami se brzy podařilo obnovit klid. Zlatý prach jsem stejně jako včera rozdělil mezi Ibn Níla a askarije, ostatní kořist připadla opět el Homrům. Když jsme to odbyli, odvedli jsme otrokáře na břeh k ostatním zajatcům.

Setkání – u několika osob to asi bylo shledání – obou skupin proběhlo klidně. Nikdo nepromluvil ani slovo, ale kdyby se byly mohly hlasitě ozvat jejich myšlenky, byly by nám tím rámostem asi zaléhaly uši. Jaká nenávist mluvila z každého obličejce, jaký vztek z každého pohledu! Jako muslimové považovali své zajetí za událost předem stanovenou v knize života, které se nedalo vyhnout. Ale že to dokázalo vlastně jen šest osob a že vítěze vedl ďaur, budilo v nich takový hněv, že ho nedovedli skrýt. Mne se jejich vztek nedotýkal, zato el Homrové se z něho radovali a smáli se. Být po jejich, byli by všechny zajatce naházeli se vším všudy do Nilu.

Lidé z Om Karnu si také přivedli velbloudy s nezbytnými zásobami a nechali je pod dozorem několika mužů na druhém břehu. Museli jsme je přepravit k nám. Dal jsem k tomu účelu zhotovit velký vor. Byl hotov kolem poledne. Pak jsem se s několika el Homry vydal přes řeku. Ibn Níl zůstal u zajatců a převzal za mne velení.

Ani pohrůzkami jsme nevyzvěděli, kde máme přistát, pro mne však nebylo těžké to místo najít. Napůl seřezané ambakové křoví nám prozradilo, kde stavěli lidé z Om Karnu vor. Nedaleko leželi velbloudi a přežvykovali. Hlídal je jediný muž, a toho jsme rychle vyřídili. Ačkoli byl vor hodně velký, museli jsme se přeplavovat několikrát a trvalo nám to do večera.

Ibn Níl zatím vyznačil nahoře na mišrá příhodné tábořiště a nezbytné strážce rozdělil mezi el Homry tak, že na mne už žádná práce nezbyla. Zásob tu bylo na několik dní. Přesto jsem poslal pro náš člun a večer jsme v záři několika ohňů nalovili hojnost ryb.

Ohně hořely celou noc, aby případně daly rajjisovi efendinā znamení, kde má vyhodit kotvy, a ráno jsme postavili stráže, aby ho vyhlížely. Soudil jsem, že Ahmad připluje v noci, protože se domníval, že jsme na ostrově Mataníja. Jak jsem ho znal, zařídil to tak, aby tam připlul ráno, a byl-li můj odhad správný, musel Sokol plout kolem nás nedlouho po půlnoci. Stráže dostaly přesný pokyn, jak si počínat. Bylo také možné, že rajjis efendinā zastaví kus výš, jakmile uvidí ohně, a že k nám pošle člun, aby se dověděl, kdo je u ohňů.

Uplynuly dvě noci a dva dny a žádné plavidlo se neukázalo. Tak mě tedy odstavil důkladně. Ale mne to nezlobilo, naopak, jen to zvýšilo mé tajné zadostiučinění. Třetí noci jsem to zařídil tak, že po půlnoci hlídkovali dva askaríjové. Soudil jsem správně, jak se ukázalo, neboť asi kolem půl druhé padl dole pod mišrá výstřel, smluvené znamení, že je loď v dohledu. Ibn Níl musel zůstat v táboře, v jehož čtyřech rozích hořely ohně, a já jsem s oběma ostatními askaríji sestoupil k řece. Chtěl jsem, aby tu našli nejdřív pouze mne se čtyřmi vojáky, a všechny ostatní, teprve až budu já chtít.

Když jsme došli na břeh, ukázaly nám stráže světlo na stěžni lodi, která zakotvila kus nad námi, jakmile spatřila naše ohně.

„To je Eš Šáhín,“ řekl jsem. „Rajjis efendinā spustí člun a pošle poručíka nebo připluje sám.“

„Jak to asi proběhne, efendi,“ vyptával se askaríj, kterému šlo o jeho zlatý prach.

„Připluje-li poručík Alí Fárid, půjde všechno hladce, aspoň tady. Ale přijde-li sám rajjis, bude napřed výstup.“

„A pak?“

„Pak dopadne všechno k vaší spokojenosti, to vám slibuji.“

„Děkujeme ti, efendi. Jsme teď tvou zásluhou tak bohatí, že se už nemusíme takhle trmácet. Bylo by nám náramně líto, kdybychom museli to krásné zlato zase vydat.“

„Budete si je smět ponechat, spolehněte se. Teď si stoupněte do stínu, aby vás nebylo vidět. A kdyby se vás někdo vyptával nebo vám dokonce něco vyčítal, ani nemukněte a nechte odpověď na mně.“

Askaríjové ucouvli do tmy a také já jsem usedl tak, aby mě nebylo z řeky hned vidět. Zakrátko už se po proudu pomalu blížil člun. Šest veslařů brzdilo zlehka proti proudu, takže člun neplul tak rychle jako

voda. Ostražitost mu velela plout zvolna. Když se člun přiblížil, spatřil jsem na přídi vysoko vztyčenou postavu: byl to rajjis efendiná. Když u ohňů nikoho nezahledl, nařídil veslařům, aby zabírali silněji, takže člun v proudu stál, a zavolal na břeh:

„Ijják – hej! Kdo je tam na břehu? Odpovězte, nebo dám střílet!“

„Ijják!“ odpověděl jsem. „Kdo je tam ve člunu? Odpovězte, nebo střílím taky!“

Rajjis efendiná poznal můj hlas a zeptal se:

„Je to možné? Jsi to ty, efendi?“

„Já.“

„Sám.“

„Ne.“

„Kdo je s tebou?“

„Askarijové.“

„Kde je Ibn Níl?“

„Zatím tu není.“

„A kde je? Na Mataníji?“

„Ne, je také zde.“

„Čekej! Jdu k tobě!“

Člun se přiblížil a přirazil ke břehu. Rajjis efendiná z něho vyskočil a šel ke mně. Vstal jsem. Z očí mu sršely blesky. Chtěl se na mne obořit, ale vtom uviděl čtyři askarije, kteří si stoupli do řady, když ho viděli přicházet, a hněvivě se osopil na ně:

„Proč tu stojíte, ničemové? Proč nejste na Mataníji?“

„Protože mne uposlechli,“ odpověděl jsem místo nich.

Tu se rajjis efendiná otočil ke mně.

„Tebe? Jsou to moji askarijové, nebo tvoji? Koho mají poslouchat?“

„Až do této chvíle mne! Dals mi je za doprovod a podřídils je mému velení.“

„Tak jsou teď zase u mne a já ten rozkaz ruším. Byl jsi na Mataníji?“

„Nebyl.“

„Proč ne?“

„Protože jsem doplnil jen sem.“

„Jen sem? Při Alláhovi! Rozkázal jsem ti přece, abys plul na Mataníji!“

Ahmad se mnou mluvil, jako bych byl obyčejný askarij. To jsem

nemohl strpět. Proto jsem užil stejně povýšeného tónu jako on.

„Ty že jsi mi rozkázal? Odkdypak mi máš co rozkazovat?“

„Od tě...“ Ahmad se zarazil, ucouvl o krok a zeptal se: „Jak to se mnou mluvíš? Posedl tě vrtoch hrát si na mého velitele?“

„Jakého to užíváš výrazu! Vrtochy nemívám nikdy, a ještě míň jsem zvyklý na něco si hrát, pamatuj si to! Odpovídám ti pouze tak, jak se mne ty ptáš. S hrubostí a bezohledností u mne nepochodíš.“

„Alláhu, Alláhu! To je dík za dobrodiní, která jsem ti neustále prokazoval?“

„Není to dík, protože mi žádná dobrodiní neprokazoval. Jestli ode mne přesto díky žádáš, jsem ochoten ti poděkovat. Ale dík, kterým jsi ty povinen mně, si nech. Vzdávám se ho.“

„Tak jsi se mnou hotov?“

„Jsem,“ odpověděl jsem úsečně.

„Já s tebou také. Tak mohu jít.“

„Tak běž!“

Čekal asi, že budu prosit. Když jsem mu odpověděl tak stručně a energicky, ucouvl opět o krok, užasle na mne pohlédl a řekl varovně:

„Víš vůbec, co říkáš a co děláš? Nejsi tu v Káhiře, ale v poloviční pustině na horním Nilu!“

„Vím!“

„A přesto říkáš, abych šel?“

„Ano.“

„Dobrá, tak jsme spolu opravdu hotovi! Kde je člun, který jsem ti půjčil?“

„Tamhle leží na břehu, třicet kroků odtud.“

„Odtáhnou ho s sebou, ponechat ti ho nemohu.“

„Jak chceš!“

„Ale co když tu zahyneš?“

„Já? Ujišťuji tě, že budu v Chartúmu i v Káhiře dřív než ty.“

„Jsi šílenec. Už s tebou nechci nic mít.“

Rajjis se otočil k askarijům a přikázal jim: „Pryč, ničemové, do člunu! Poveslujte k lodi a vystoupíte se mnou na palubu!“

Šel ke svému člunu. Vojáci ještě okamžik postáli a hleděli na mne ustaraně a tázavě.

„Poslechněte ho!“ napomenul jsem je tiše. „Brzy se zase uvidíme.“

Askarijové šli. Rajjis efendiná dal odrazit a křikl na mne:

„Ma'a'saláma – měj se dobře! Břeh je tvůj a loď je moje! Neopovaž se na ni opět vkročit, zastřelil bych tě!“

„Souhlasím! Nepřijdu, dokud mě o to nepoprosíš. Tenhle břeh je můj, ale já ti nebudu bránit na něj vstoupit.“

„Jsi náramně milostivý. Táhni k čertu!“

„Nepotáhnu, ale ty pluješ do záhuby i se všemi svými lidmi!“

Položil jsem na to varování zvlášť velký důraz. Rajjis efendiná nedbal, ale věděl jsem, že se mé varování nemine účinkem, protože mě Ahmad znal a jistě si velmi brzy řekne, že jsem asi měl vážný důvod, když ho varuji. Hleděl jsem za oběma čluny, dokud nepřirazily k lodi, pak jsem se odvrátil a samotný jsem usedl k ohni.

Tak jsem teď seděl, vyvržený v pustině! Ahmad nepomyslel ani na věci, které jsem nechal na lodi. Nebál jsem se však, jen smutný jsem byl, hluboce smutný. Kam se podělo někdejší přátelství rajjise efendiná? A čeho jsem se dopustil, že jsem je ztratil? Rajjis efendiná ode mne požadoval vděčnost, kterou si nezasloužil, a mně naopak zaslouženou vděčnost odpíral. Je na světě něco ohavnějšího než nepřejícnost a závist? Nemůže se celý muž – a celý muž rajjis efendiná byl! – uchránit poskvrn, které tolik urážejí cit pro mravní krásu? Zkoumal jsem sám sebe, nakolik jsem svými chybami přispěl, že mezi námi vznikla propast a že se ponenáhlu zvětšovala.

Věděl jsem, co přijde, a byl jsem si jist, že nakonec zvítězím. Ale bylo by mi mnohem milejší, kdyby mě Ahmad nebyl přinutil, abych mu uchystal tuhle porážku. Ted' už určitě sedí ve své kajutě a poslouchá zprávu čtyř askarijů. Tak se dozví, co se událo, ale askarijové mu ovšem zamlčí, že dostali zlatý prach. Pak bude asi sám a sám přecházet po kajutě a vzrušeně bojovat se svou nevolí. Vzpomene si, že jsem ho varoval, a že pro to jistě musím mít důvod. K ušlechtilým citům jeho srdce se přidruží starost o vlastní osobu a bude mu opakovat moje slova, že pluje se všemi svými lidmi do záhuby. Nakonec Ahmad toho hnutí uposlechně, dopřeje tomu hlasu sluch. Přivesluje zpět a podá mi ruku na usmířenou.

Tak jsem to v duchu viděl a tak jsem to čekal. Čekal jsem však dlouho, až do svítání. Sokol stále ještě kotvil na řece a já jsem viděl, že je na palubě mnohem více lidí, než patří k ranní stráží.

Všichni jako by hleděli k místu, kde jsem teď, když se rozednilo, nechal ohně vyhasnout. Tu jsem konečně uviděl, že se mé očekávání

splnilo. Spustili malou jolu a rajjis efendiná do ní sestoupil s jediným veslařem. Nechal jolu unášet proudem, až se octl proti mně. A tu na mne zavolal:

„Smím přistát, efendi?“

„Smiš,“ odpověděl jsem.

„Nebudeš střílet?“

„Odkdy mě pokládáš za vraha?“

„Dobrá! Jdu!“

Ahmad přistál, vystoupil a šel ke mně. Zvedl jsem se a chladně a pokojně jsem mu pohlížel do tváře.

„Efendi,“ řekl, „proč jsi mi prve nepověděl, co se tu přihodilo?“

„Dopřál jsi mi k tomu čas?“

„Neměls být hrubý!“

„Jen mi dělej výčitky! Ode mne výčitky neuslyšíš. Styděl bych se svalovat vlastní vinu na jiné.“

Rajjis efendiná se ode mne odvrátil a několikrát přešel sem a tam. Pořád ještě zcela nepřekonal tu falešnou pýchu ve svém srdci. Pak se rázně otočil, zase stanul přede mnou a zeptal se:

„Nemáš, oč bys mě prosil?“

„Ne.“

„Nic, nač by ses zeptal?“

„Také ne.“

„Ani dobré slovo pro mne?“

Tak já jsem tedy měl udělat, co by se slušelo, aby učinil on. Tohle usmíření nemyslí rajjis efendiná upřímně. Nehnalo ho ke mně přátelství, ale pouze starost o vlastní osobu. Přesto jsem se přemohl a podal mu ruku.

„Slova ne, ale tady máš mou ruku.“

Ahmad do ní vložil svou a prohlásil:

„My lidé se dovedeme při vší chytrosti dopouštět nejnesmyslnějších pošetilostí. No ale už je zase dobře! Ted' mě zaved' k zajatcům. Když byli tak hloupí, že mi vběhli do rukou, vyslechnu je ihned a budu je soudit.“

Ahmad to řekl tak ledabyle, jako by šlo o něco samozřejmého, jako by měl udělit některému ze svých askariů důtku za ušpiněný tarbúš. A už se také obrátil k odchodu.

Tohle pro mne přece jen byl příliš silný tabák. Přišel-li rajjis

efendiná pouze proto, aby mě tak urážlivě odstrčil, mohl si zůstat na palubě a plout dál. Viděl jsem mu až na dno duše. Nechtěl připustit, abych já něco vyprávěl, protože můj netušený úspěch zhatil jeho záměry a Ahmad se cítil zahanbený. Zlobná závist znovu procitla. Nezadržel jsem ho, ale sám jsem opět usedl. Po několika krocích si Ahmad všiml, že za ním nejdu. Otočil se a zavolal na mne:

„Proč nejdeš? Neslyšels, že chci vidět zajatce?“

„Slyšel.“

„Tak pojď!“

„Zůstanu tady!“

„Ale proč?“ vzkypěl Ahmad.

„Protože mám své důvody.“

„Důvody! Ach ano, pravda, ty jednáš vždycky podle nějakých důvodů. Nu tak tedy buď tak laskav a pověz mi ty své důvody!“

Ahmad se při těch bezmála posměšných slovech pomalu vracel a pak se přede mnou zastavil. Zeptal jsem se ho chladně a pokojně:

„Chytil jsi někoho mezi Kakou a Kuékem?“

„Nechytil. Proč se ptáš?“

„Abych se dověděl, kdo ti tam vběhl do rukou. Nebo jsi neříkal, že byl někdo tak hloupý a vběhl ti do rukou a že ho chceš teď hned soudit?“

„Měl jsem na mysli ty zajatce tady.“

„Tyhle tady? Má šá'alláh! Ti nevběhli nikomu do rukou, a nejmíň tobě. Já jsem se poctivě lopotil a musel jsem sebrat všechnu svou energii a lstivost, abych je dostal do svých, slyšíš, do svých rukou. Sami by do nich nevběhli. Bylo nás šest mužů a zmocnili jsme se dvou skupin obchodníků s otroky a osvobodili jsme šedesát otroků. Jenže to nejde tak pohodlně, jak to ty ráčíš líčit.“

„Nehandrkuj se o maličkostech, efendi! Zajatci patří mně a já ustanovím, jaký je stihne trest.“

„Tobě že patří, opravdu?“

„Zajisté!“

„Tak to jsi zapomněl na své vlastní rozhodnutí.“

„Na jaké rozhodnutí?“

„Že loď patří tobě a břeh mně. Já jsem to rozhodnutí přijal, a nikdy jsem nebyl prázdná kniha, ve které můžeš podle libosti obracet listy dopředu nebo dozadu.“

„Znamená to, že se mi odvažuješ odporovat?“ zeptal se Egypt'an, zakoulel očima a svrástil čelo do hrozivých vrásek.

„Že se odvažuji?“ pousmál jsem se. „Neodvažuji se ničeho, mám-li jiný názor než ty.“

„Tohle říkáš mně!“ vykřikl Ahmad a dupl. Pak ukázal na loď. „Víš, kolik mužů a pušek je na palubě. A víš také, že tam mám hezkou malou komůrku pro vzpurné poddané. Chceš to hnát tak daleko, že tě budu muset k poslušnosti donutit?“

Tu jsem vstal a sevřel mu paži, až sebou bolestí škubl.

„Ty ubožáku! Já tvůj poddaný nejsem, poslouchat tě nemusím a donutit se nedám! Jen mě zkus zavřít do vězení! Myslím, že by ses v něm octl dřív než já. A tvoji askarijové? Řeknu ti tolik: Kdybys dostal chuť zkusit, čím vůle u nich víc platí, zda tvoje, nebo moje, hned by ses dověděl, že neposlouchají tebe, ale mne. Ale ani kdyby toho nebylo, pořád ještě bys se mnou neměl lehkou práci. Tady stojím já, jediný člověk, samotný před tebou. Zavolej svoje askarije a rozkaž jim, ať se mne chopí. Poteče mnoho krve, než se někomu z nich podaří dostat se na břeh, a první, koho bych popadl, bys byl ty!“

Tak výhružně jsem se postavil proti málokomu, jako teď proti rajjisovi efendíná. Ahmad setřásl mou ruku z ramene a rozkřikl se:

„Nedotýkej se mne, chlape bídna!“

Jeho oči se zabodávaly do mých jako dýky, ale já jsem ten pohled klidně vydržel. Ahmad sevřel ruce v pěsti, rty se mu křečovitě škubaly a plnovous pod nimi skákal nahoru a dolů.

„Vložils na mne ruku, vyhrožovals mi!“ vyrazil Ahmad chraptivě. „Víš, co se teď stane?“

„Vím. Splní se tvá oblíbená slova: Kdo zlé strojí, necht' se zlého bojí!“

„Ano, kdo zlé strojí, necht' se zlého bojí! Ty ses proti mně vzbouřil! Mám moc nad životem a smrtí všech lidí, kteří náleží k mé lodi, a ty k ní také patříš. Jménem chedívovým: Jsi můj vězeň a půjdeš za mnou na loď!“

Ahmad se třásl rozčilením, kdežto já jsem zůstal úplně klidný.

„Jméno tvého chedíva pro mě neplatí. Nejsem v egyptských službách.“

„Ale v mých! Jsem tvůj představený a ty jsi povinen mě poslouchat. Zatýkám tě.“

„Opravdu to míníš vážně?“

„Míním to tak vážně, že tě okamžitě zastřelím, jestli se jen pohneš k odporu.“

Důstojník vytáhl svou dvouhlavňovou pistoli a namířil na moje prsa. Opravdu to myslel vážně, viděl jsem to na něm. Byl pevně odhodlán střílet, když neposlechnu. Ahmad byl horkokrevný orientálec a neuměl se ovládat, a navíc se ve své samostatné hodnosti odnaučil sklonit se před něčí vůlí. Co jsem měl dělat? Poslechnout ho? Ani mě nenapadlo. Sobě a svému původu, na nějž jsem hrdý, jsem byl povinen Ahmadovi ukázat, že nejsem malý kluk. Proto jsem mu výhružně nařídil:

„Dej pryč tu zbraň!“

„Ani mě nenapadne!“ ohradil se. „Vzdáváš se? Řekni to honem! Budu počítat jenom do tří. Jestli se do té doby nepodřídíš, střílím. Tak tedy jedna...“

Nedošel ani ke dvěma, protože jsem mu už při jedna vyrazil pistoli z ruky, odhodil ji, chytil Ahmada za paže, zvedl ho a mrštíł jím o zem.

„Pse prašivá!“ zařval Ahmad a snažil se vyskočit. „Tohle mi zaplatíš životem!“

„Pchá!“ odpověděl jsem. „Ty mi to zaplatíš. Nedals jinak!“

A jak vstával a přitom mi nastavil spánek, uhodil jsem ho pěstí, takže se znova zhroutil, zhluboka vzdychl a zůstal ležet. Ztratil vědomí. Zatím jsem se o něj dál nestaral, ale zavolał jsem k sobě askarije, který pořád ještě seděl v jole a všechno viděl. Uposlechl. Když stanul u mne, klouzal vystrašeně pohledem na omráčeného velitele a zpět.

„Cos to udělal, efendi! Vím sice, žeš byl v právu, všechno jsem slyšel. Ale rajjis si teď nedá pokoj, dokud se ti za tuhle ránu nepomstí!“

„Jeho pomsty se nebojím. Ale teď mi především upřímně pověz: Koho máš radši, jeho, nebo mne?“

„Odpovím ti, jak by ti odpověděl každý z nás: Jeho musíme poslouchat, ale tebe máme rádi.“

„Dobrá! Nastoupím teď na jeho místo. Víš, že jsem vám už často velel za něj. Tak tomu bude také teď. Jemu se nic nestane, a vy z toho budete mít jen prospěch. Pomož mi ho svázat a odnést nahoru k mišrá.“

„Nepotrestají mě pak za to, efendi?“

„Nepotrestají, slibuji ti to.“

„Ty vždycky dodržíš, co slíbíš, a tak tě poslechnu.“

Odebral jsem rajjisovi efendinā zbraně a spoutal jsem ho jeho vlastním opaskem. Pak jsme ho odnesli nahoru, kde zvláště Ibn Níl napjatě čekal, až se vrátím. Ale jak užasl, když jsme přinesli rajjise efendinā jako zajatce a jak kulili oči el Homrové a také otrokáři, když se dověděli, kdo je ten spoutaný muž, kterého jsme k nim složili. Nechci tvrdit, že jsem hrál zrovna vabank, ale odvážil jsem se nadmíru nebezpečné hry. Byl jsem si vědom, kdyby nevyšel jediný z bodů, na které jsem teď spoléhal, že to velice snadno může skončit mou smrtí. Jak jsem rajjise efendinā znal, z jeho strany jsem milost čekat nemohl. Když před malou chvílí hovořil o lodním vězení a já

mu vzápětí pohrozil, že uvězním já jeho, ani mi na mysl nepřišlo, že budu nucen právě tuhle hrozbu splnit. Mohl jsem se sice z nynějšího postavení vyvléci různými snadnějšími cestami, ale všechny mi připadaly tak potupné, že jsem se jimi prostě nemohl dát. Mohl jsem snad rajjisovi efendinā dopřát, aby mě obvinil ze slabosti? Nikdy! To podstoupím raději nebezpečí, které snad bylo větší, než jsem se domníval. Dohrál-li jsem svou roli na Sokolovi, pak tedy odejdu pouze způsobem, který bude důstojný mého dosavadního chování a úcty, na jakou jsem si činil nárok.

Otrokáři se divili, že jsem se tak rychle změnil ze spojence rajjise efendinā v jeho odpůrce. Byli zvědaví na důvody a ze zvratu, jaký doznalo mé smýšlení o jejich nejobávanějším nepříteli, čerpali pro sebe naději. Nikdo z nich se však neodvážil zeptat se na to nebo utrousit nějakou poznámku. Jinak ovšem šejch Es Sajf osvobozených el Homrů. Propůjčil slova svému úžasu a vyptával se mne, jak se to tak rychle zběhlo a jaké následky by to mohlo mít pro něho a jeho druhy.

„Vůbec jsem se nestal nepřítelem rajjise efendinā,“ poučil jsem ho stroze, „jen jsem mu chtěl dokázat, že nejsem jeho podržžený. Vám z toho nevzejde škoda, ale jen prospěch, jestli přistoupíte na návrh, který vám teď učiním.“

„Vyslov se teď, efendi! Můžeš si být jist, že uděláme všecko, co bude v našich silách, abychom ti ukázali, jaká vděčnost přebývá v našich srdcích.“

„Nežádám od vás oběti. Splníte-li mé přání, poslouží to naopak pouze k vašemu prospěchu. Chcete se pravděpodobně vrátit k svému kmeni touž cestou, kterou vás sem dovedl Abú Rakík?“

„Máš pravdu, chceme, protože jinou cestu nemáme.“

„Máte. Velbloudi, kteří vám tu připadli z kořisti, nestačí pro všechny. Ale půjdte-li se mnou na loď rajjise efendinā, budu vám moci za pár dní dát tolik jízdnic i nákladních velbloudů a navíc zbraní a potravin, že se dostanete domů mnohem pohodlněji a bezpečněji. Jen bych chtěl, abyste se nedali od nikoho svést, dokud budete na lodi, a nepodnikli nic proti mně.“

„Co si to o nás myslíš, efendi! Ty jsi nás zachránil a teď nám nabízíš nové dobrodruží, a my bychom ti je měli splatit nevděkem? Alláh je můj svědek, že bychom pro tebe nasadili životy, kdyby se nám naskytla příležitost vzít tě pod svou ochranu.“

„Tak tedy můj návrh přijímáš?“

„A rád, velice rád! Udělali bychom vůbec všechno, oč bys nás požádal. Pokládej se za našeho velitele a buď jist, že tě ve všem poslechneme.“

„Dobrá, přijímám tu nabídku. Přinese vám větší výhody, než se vám vůbec kdy snilo.“

„Kdy máme nasednout na loď?“

„Až se odtamtud vrátím. Půjdu napřed na palubu sám a promluvíím si s vojáky, protože musím.“

„Cože?“ vpadl mi do řeči Ibn Níl. „Ale vždyť bys tím dával život v sázku. Musíš-li opravdu na palubu, půjdu s tebou, efendi!“

„Ne tak zprudka, milý Ibn Níle. Víím do puntíku, co smím dělat a čeho se mohu odvážit. Ostatně mám také pro tebe úkol, a nebude vyžadovat malou odvahu.“

„A jaký?“

„Zajedeš teď s jolou k lodi, ale na palubu nevstoupíš, jen vyřídíš ode mne příkaz, aby poručík a oba kormidelníci vystoupili na břeh, protože si s nimi chci promluvit.“

„Ale ti asi z lodi viděli, jak jsi rajjise efendinā srazil.“

„Tím budou zvědavější, co se děje. Ostatně to jsou moji přátelé, jak víš. Přijdou určitě. Ale ty na loď nechod', jen vyříd' můj vzkaz a pak se vrať ke mně. A teď jdi!“

Ibn Níl mi už dál neodporoval a šel. Sotva dozněly jeho kroky, rajjis efendinā se pohnul. Otevřel oči, užasle se rozhlédl kolem, vtom si uvědomil, že je spoutaný, a probral se úplně. Rozpomněl se, co se událo mezi mnou a jím. Rázem napjal všechny síly, aby se vyprostil. Když se mu to nepodařilo, obořil se na mne:

„Psí synu, tys na mne nejen vztáhl ruku, tys mě dokonce spoutal! Chtěl jsem tě jenom dát zastřelit, protože ses vzbouřil. Ale teď tě dám zbičovat a oběsit na oprátce jako bezecného bídáka! Poručím ti, okamžitě mě rozvaž!“

„Už jsem ti řekl, že mi nemáš co poroučet,“ odpověděl jsem, „teď naopak rozkazuji já. Ty jsi beze vší příčiny zpřetrhal pouto našeho přátelství a právě ses mi sám doznal, že jsi měl v úmyslu dát mě zastřelit. Byla to od tebe nesmírná hloupost, vždyť mě znáš a musels vědět, jak na takové útoky odpovím. Za to, co jsem pro tebe učinil, ses mi odměnil opovržením a ponižováním. Jen z ohavné závisti jsi mne

poslal na ostrov Matanija, a když jsem byl i tady obratnější a měl jsem víc štěstí než ty, rozhodl ses dokonce, že mě zahubíš. Chudáku, chudáku rajjisi efendiná. Jak ti jen mohlo přijít na mysl, že na mne stačíš!“

Tahle soucitná slova ho tak urazila, že se vzmožil pouze na chraptivý výkřik. Ale já jsem pokračoval:

„Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí! Ty jsi chtěl mou smrt. Tvoje nepřátelství se obrací proti tobě.“

„Ty mě chceš zavraždit?“ zaskřípal Ahmad vztekle zuby. „Moji askarijové mě krutě pomstí!“

„Už jsem ti řekl, že askarijové nebudou při tobě, ale při mně. A také dobře víš, že nejsem vrah. Naopak, často jsi mi vytýkal, že rád odpustím i nejhoršímu nepříteli.“

„Kašlu na tvoje odpuštění. Slavný rajjis efendiná, který nahání strach svým odpůrcům už svým pouhým jménem, nepotřebuje žebrať za odpuštění u d'aura!“

„Ani to na tobě nechci. Odpouštím bez prošení, ale upozorňuji tě, že se nebojím ani tebe, ani tvého jména.“

„Tak ukaž odvahu, otevři hubu a pověz mi, co se mnou zamýšlíš!“

„Mluv se mnou zdvořileji, nebo dostaneš baštonádu, jako ji dostal tamhle Abú Rakík.“

Odpověděl mi nový neartikulovaný zuřivý výkřik. Já však jsem s úsměvem pokračoval:

„Jistě se rozpomeneš na každé slovo, které jsem ti řekl dole na břehu, a tedy také na to, co jsem ti odpověděl, když jsi mi hrozil, že mě zavřeš do malé, těsné komůrky. Ta odpověď se teď splní: Budeš vězněm na své vlastní lodi a od této chvíle jsem jejím rajjisem já. Svobodu ti vrátím, až budeme v Chartúmu.“

Znělo to tak neuvěřitelně a můj úsměv a klidný způsob, jakým jsem se vyjadřoval, Ahmada tak rozčilily, že se křečovitě rozesmál a jen přerývaně vyřázel slova:

„Tak – tak – tak, a v Chartúmu – pak dám tebe a všechny askarije – kteří tě uposlechnou – popravit – pro vzpouru! Ach, jak jsi chytrý – jak nesmírně chytrý.“

Pokýval jsem hlavou, jako bych mu chtěl přisvědčit.

„Ovšem, moje chytrost je tak velká, že ji teď ještě nemůžeš ani pochopit. Cestou uděláme ještě bez tebe velkolepý zátah, a podaří se

nám právě proto, že nám ty nebudeš moci nic zkazit. A přeslavný rajjis efendinā bude k nám v Chartúmu mírnoučký jako jehňátko a ani nešpetne o tom, že jsme ho zavřeli do chládku, protože by jinak bylo veta po jeho proslulosti. Co by tomu řekl paša nebo dokonce chedív, kdyby se dověděl, co se stalo. Rajjis efendinā vděčí za své úspěchy d'aurovi, protože ten dokázal dovést všechny rajjisovy neobratnosti k dobrému konci. A místo aby mu rajjis poděkoval, začal mu závidět a pojal plán, že toho d'aura zavře a odstraní. Jenže d'aur byl chytřejší než rajjis a předešel ho. Srazil ho pěstí jako kluka, vstrčil ho do lapáku, převzal velení nad askaríji a ti sklidili čest a kořist, a nakonec dovedl Sokola do Chartúmu, tam odevzdal svého vězně pašovi a také mu dokázal, že o všechny úspěchy dlouhé plavby, také o vyhlazení Ibn Asla a jeho lovců otroků se nezasloužil rajjis efendinā, ale ten d'aur! Tak by to šlo od úst k ústům. Ženské by si to vyprávěly na ulicích. A navíc není ten d'aur žádný naverbovaný askaríj a stojí pod ochranou svého konzula, může se tedy všem hrozbám rajjise efendinā vysmát.“

Byl jsem zvědav na účinek svých slov, a proto jsem se odmlčel. Ahmad, před minutou ještě téměř bez sebe vzteky, ležel teď tiše a pokojně. Oči měl zavřené a neříkal nic. Musel uznat, že mám pravdu, že by ho čekalo jen zesměšnění, ne-li dokonce hanba, a že by bylo rázem po slávě. Mohl jsem mu toho povědět ještě víc a ještě důtklivěji ho varovat; vtom se však vrátil Ibn Níl a hlásil:

„Přijdou, efendi. Už spouštějí člun.“

„O čem s tebou mluvili?“

„O ničem. Chtěli, abych jim vyprávěl, co se tu děje, ale já jsem jenom vyřídil tvůj vzkaz a hned jsem vesloval zpátky.“

„Správně! Víím, že jsi mi věrný a že se na tebe mohu spolehnout. Odejdu teď na malou chvíli a ty zatím dohlédneš na rajjise efendinā. Ať nepromluví ani slovo, co budu pryč. Při první slabice, kterou řekne nahlas, mu vrazíš do prsou nůž. Rozuměls?“

„Rozuměl, efendi. Ahmad Abd el Insáf je nejnevděčnější člověk, jakého znám, a slibuji ti při Alláhovi, že ho neušetřím, kdyby otevřel ústa!“

Ibn Níl vytáhl nůž a usedl k rajjisovi efendinā. Požádal jsem šejcha Es Sajfa, aby mě následoval s desíti el Homry, a než jsme došli na břeh, člun s očekávaným poručíkem a s oběma kormidelníky se blížil. El Homrové měli radost, že mi mohou dokázat svou vděčnost už teď.

Zavedl jsem je na příhodné skryté místo a stručně jsem jim řekl, jak si mají počínat, a pak jsem se přiblížil k řece natolik, jak jsem pokládal za výhodné. Důstojníci mě uviděli, přistáli, vystoupili a zamířili ke mně. Neměli ani šavle ani střelné zbraně, pouze nože.

„Zavolal jsi nás, efendi,“ řekl poručík Alí Fárid. „Alláh na nás seslal rozbroj a neštěstí. Viděli jsme, že jsi srazil velitele. Kde je? Cos mu udělal? Vlastně bychom s tebou měli jednak jako s nepřítelem, protože jsme jeho důstojníci. Ale máme tě rádi a víme, že bezpráví nikdy není na tvé straně. O čem si s námi chceš promluvit?“

„Sedněte si tady! Všecko vám vypovím.“

Uposlechli a já jsem usedl proti nim, a to tak, že kdybych vytáhl revolver, nemohli proti mně nic podniknout. Udělal jsem to z opatrnosti, ačkoli jsem byl přesvědčen, že by se aspoň v duchu přidali ke mně, a ne k rajjisovi efendiná. Pak jsem začal své vyprávění poukazem, jak ke mně byl jejich velitel nevděčný. Připomněl jsem, jak přísný a nepřístupný byl také k nim. Uvedl jsem všecko, co je mohlo získat pro můj plán, a nakonec jsem jim svěřil, co se na tomhle místě odehrálo mezi rajjise efendiná a mnou. Když jsem skončil, byli v náramných rozpacích. Přesvědčení je volalo na mou stranu, povinnost proti mně. Nikdo nechtěl promluvit první, a teprve když jsem poručíka přímo vyzval, zeptal se:

„Tak rajjis efendiná leží spoutaný vedle ostatních zajatců?“

„Ano.“

„A co teď zamýšlíš?“

„Převzmu velení na lodi a udělám velký zátah, o kterém jsem vám ještě neřekl.“

„A rozvázils také, efendi, že my jako vojáci musíme stát při rajjisovi efendiná, ačkoli nám přátelství velí, abychom pomohli tobě?“

„Rozvázil jsem si to.“

„Tak nám pověz, jak nám chceš pomoci z toho rozpolcení. Umožni nám, abychom zůstali tvými přáteli, a přitom se nestali nepřáteli rajjise efendiná.“

„Povím vám to. Ale napřed mi řekněte, jak se podle vašeho názoru zachovají askarijové. Až teď mezi ně vstoupím na palubu, slíbím jim bohatou kořist a vyzvu je, aby neposlouchali rajjise efendiná, ale mne. Pro koho se rozhodnou?“

„Pro tebe, to je jisté. Jeho se bojí, ale tebe mají rádi. Dali se najmout pouze do Chartúmu. Tam ze služby vystoupí, a dopomůžeš-li jim ke kořisti, utečou rajjisovi efendinā ještě dřív. Ale nemysli jenom na ně, myslí také na nás!“

„Hned to uslyšíte. Především vidíte oba revolvéry v mých rukou. Kdo z vás sáhne po noži, dostane hned kulku do hlavy!“

„Ale efendi, přece bys nás...“

„Ticho, ani slovo! Co dělám a říkám, je jen pro vaše dobro. Tamhle za křovím stojí jedenáct el homerských beduínů. Přivolám je, aby vás naoko spoutali. Dopravíme vás k rajjisovi efendinā, a tím z vás sejmemе všecku zodpovědnost. Za jeho zájdy budu s vámi jednat jako s přáteli a dám vám dokonce podíl na kořisti.“

„Ale, efendi, kdybychom na tento návrh přistoupili, ačkoli nám ovšem nabízí nejlepší východisko, emír by se na nás přesto rozhněval, že jsme se dali zajmout!“

„Že by se rozhněval? Přemohu vás já s jedenácti el Homry, ale jeho jsem přemohl sám. Musel by se tedy rajjis efendinā rozhněvat ještě víc na sebe než na vás.“

„To je pravda. Ty zkrátka dovedeš vždy obhájit svoje záměry. Ale co uděláš, jestli se budeme zdráhat?“

„Pak to nebude naoko, ale vážně. Zajmu vás v každém případě. Proti mým revolverům a jedenácti mužům nic nezmůžete. Proto doufám, že budete rozumní a nedonutíte mě prolít krev přátel. Rozhodněte se rychle, nemám mnoho času!“

V duchu mě bavilo, že držím ty dobráky tak pevně v hrsti. Chvilí se ještě dohadovali, nemohli neuznat, že jim nabízím nejlepší východisko, a tak poručík nakonec prohlásil:

„Zavolej ty el Homry, efendi! Ale nesmějí prozradit, že jsme se dali spoutat dobrovolně. Ať si rajjis efendinā myslí, že jsme se bránili!“

„O to se už postarám. Jen mu také řekněte, že se na askarije nemůže spoléhat. Podaří-li se vám ho přesvědčit, bylo by možné ještě jiné a mnohem lepší řešení. Upozorníte-li ho na to, jaká čeká jeho i vás ostuda, kdyby se rozkřiklo, že jsem ho přemohl a strhl na sebe jeho moc, snad by mi postoupil velení a nemusel bych ho držet v poutech. Ale to si pamatujte: velení mít chci, od toho neustoupím v žádném případě!“

Stačilo pokynout, a el Homrové se přihnali. Snadno jsme důstojníky svázali a dopravili k mišrá. Rajjis efendiná se zděsil, když že spatřil. Neodvážil se do té chvíle ozvat. Teď se mne zeptal:

„Smím zase mluvit, efendi?“

„Smiš,“ odpověděl jsem, „ale snaž se být zdvořilý a myslí na svou pověst, s tou by byl navždy konec, kdyby ses nevpravil do situace, kterou sis sám zavinil.“

„Dovolíš mi promluvit si s třemi podřízenými, aby to nikdo neslyšel?“

Ahmad mluvil o dovolení. To už tedy šel hluboko do sebe.

„Ani já to nemám slyšet?“ zeptal jsem se.

„Ani ty ne. Ale velmi pravděpodobně se pak dovíš, o čem jsme mluvili.“

„Chytrost mi zakazuje, abych tvému přání vyhověl, protože budete jenom kout plány proti mně. Ale abych ti ukázal, že se tě nebojím, buď si po tvém. Dávám ti čtvrt hodiny, víc ne.“

Dal jsem je všechny čtyři odnést tak daleko, že spolu mohli mluvit nerušeně, a přece pod dozorem, a nebyl jsem příliš zvědav na výsledek, protože jsem ho předvídal. Čtvrthodina ještě ani neuplynula, a už mě Ahmad volal. Tlumeně, aby to neslyšel nikdo jiný, se mě zeptal:

„Opravdu chceš na loď a získat askarije pro sebe?“

„Chci.“

„Nedají se svést!“

„Hlouposti! Nepokoušej se mě klamat. Víš stejně bezpečně jako já, že nebudu muset ztrácet příliš mnoho slov, abych je získal. Kdybys byl moudrý a upřímný, věděl bys, co mi máš říci.“

„A co by to mělo být?“

Má dobrodušnost mě přiměla, že jsem mu ten těžký krok ulehčil.

„Odevzdej mi velení až do Chartúmu, neomezené velení, aby mi do toho nikdo neměl právo mluvit!“

„A co mi za to dáš?“

„Svobodu, tobě a těmhle třem důstojníkům, kteří mě budou muset poslouchat až do Chartúmu.“

„Alláh akbar! Chceš mi darovat, co mi patří!“

„Jen se na sebe podívej, a nebudeš tvrdit, že jsi na svobodě.“

„Opravdu pokládáš za možné, že bych já, proslulý rajjis efendiná,

odevzdal všecku svoji moc někomu jinému?“

„Je to nejen možné, ale přímo nezbytné, protože já si velení stejně vezmu, a když ti dovolím, abys mi je svěřil, je to jen projev mé dobroty a ty mi za něj musíš poděkovat!“

Už už se Ahmadovi zračil v obličejí vztek, ale ovládl se a jenom povzdechl:

„Hrál jsi se mnou šachy a dal jsi mi mat!“

„Nezapomínej, že ty jsi mi dal šach první, a že jsi dostal mat pouze svou vlastní vinou! Mně jsi tuhle partii vnutil, ale teď v ní budu pokračovat do posledního tahu. Po všem, co jsem pro tebe vykonal, jsi mě chtěl dostat z lodi; a já teď chci být na té lodi pánem. Od toho požadavku neustoupím.“

„To je msta, a ty jsi přece vždycky tvrdil, že se pravý křesťan nikdy nemstí!“

„Mýlíš se. Je to něco dočista jiného nežli msta. Tys se mnou jednal opovržlivě a pohrdavě, přestože jsem si v nebezpečí stokrát vysloužil tvoji úctu. Proto mi teď přikazuje moje čest, abych tě donutil dát mi, cos mi odepřel. Zvítězil jsem, a jestliže ti teď z pouhých ohledů poskytnu příležitost, abys zachoval dobré zdání, buď moudrý a chop se jí, protože nerozhodneš-li se rychle, později už nedám na žádné prosby, povleču vás na palubě jako vězně a teprve v Chartúmu vám vrátím svobodu. A kdybys mě tam obžaloval, dokážu se nejen ústně, ale také písemně, aby si to mohl přečíst celý svět, obhájit tak, že celá tvoje sláva poletí k šajtánovi do džehenny!“

Tu poklesla Ahmadovi hlava na prsa. Chvilí mlčel, pak jako by mu po obličejí přelétl spásný nápad.

„Dobrá, měj si velení až do Chartúmu. Ale teď nás okamžitě propusť!“

„Hm! Našel jsi snad nějaká zadní vrátka, kudy mi chceš uklouznout? Nechodím na lov se sítí, která má roztrhaná oka. Znáám vrátka, na která jsi myslel, a ukážu ti, jak pevně je dovedu uzamknout.“

Ahmad přistoupil na můj požadavek z donucení. V duchu hledal prostředek, jak by se mě rychle zbavil, a každý mu byl vhod, i ten nejhorší, jen když ho dovede k cíli. Stále byl ještě přesvědčen, že je chytřejší než já, a pokládal se i ve svém nynějším postavení za dost mazaného lišáka, aby se mnou změřil síly. Nový nápad mu vyloudil,

byť jen na okamžik, na tváři výsměch, a také se mě s nadmírou podezřelým chvatem zeptal:

„Zadní vrátka? Nevím o žádných a jsem dokonce ochoten odstoupit ti vrchní velení písemně!“

Listina mi ještě bezpečí nedávala. Rajjis efendiná mi ji mohl později ukrást nebo mi ji vyrvat násilím. Přesto jsem na jeho návrh přistoupil, a tvářil jsem se spokojeně:

„Ano, dej mi to písemně! To jsem si přál. Nosíš svou psací mapu stále u sebe. Papír máš?“

„Mám, a tužku také.“

„Tak ti to nadiktuji, a poručík s kormidelníky tvůj podpis ověří.“

Rozvázal jsem mu ruce a Ahmad psal ty stručné věty tak ochotně, že bych ho za to byl musel pochválit, jenže ta ochota byla až příliš nápadná. Připojil podpis a papír mi podal.

„Tak, teď máš plnou jistotu a pustíš mě!“

„Napřed ještě otázku! Tady stojí, že až do Chartúmu tě ve všem zastupuji a že se mi musíš i ty podřídít. Má to platit za tvou pevnou vůli?“

„Ovšem.“

„Tři svědkové to slyšeli. Ať se vrátí na loď a ohlásí to.“

„Já s nimi nepůjdu?“

„Tebe tu ještě potřebuji, měj strpení!“

Rozvázal jsem poručíka i kormidelníky a poslal je na Sokola. Ibn Níl musel přisednout k rajjisovi efendiná jako stráž a já jsem odešel k zajatým otrokářům. Tam jsem rozvázal zvědu Hubahrovi nohy, ruce jsem mu však neuvolnil, a odvedl jsem ho kousek dál do křoví. Když jsem se tam s ním zastavil, hleděl mi Hubahr pln očekávání do tváře. S jakým úmyslem jsem ho asi oddělil od ostatních zajatců?

„Nemýlím-li se, jmenuješ se Hubahr?“ zeptal jsem se ho.

„Ano, efendi,“ odpověděl zkroušeně.

„Víš, jaký osud vás čeká?“

„Smrt, efendi, nebude-li Alláh tak milostivý a nezabrání tomu.“

„Alláh je spravedlivý, a přesto milosrdný. Jeho spravedlnost zničí všechny tvé druhy, ale tebe jeho milosrdenství zachrání, ukážeš-li se ho hoden.“

„Mne, efendi? Pro Alláha! Co mám udělat, abych toho byl hoden?“

„Musíš mi podle pravdy odpovědět na mé otázky.“

„Vyslov je, honem je vyslov! Budu mluvit pravdu tak upřímně, jako by se mě vyptával soudce v Den soudu.“

„Neslibuj příliš mnoho! Znáš tě a vím, že v duchu smýšlíš jinak, než co říkáš slovy!“

„Mýlíš se, ujišťuji tě, mýlíš se!“

„Nemýlím. Tak vím například, že se ještě nepokládáte za ztracené, ale pevně doufáte v záchranu.“

„Kdo padne do rukou rajjisovi efendiná, pro toho není záchrany. Več bychom mohli doufat?“

„V El Machba!“

Hubahr se ze všech sil snažil ukazovat mi upřímný a klidný obličej, a dosud se mu to dařilo. Teď však už nedovedl skrýt, že se polekal.

„V El Mach – ba?“ vyrazil zajíkově. „Co je to, efendi? To – to neznám!“

„Jak chceš! Odvedl jsem tě od ostatních, abych tě zachránil. Záleží-li ti tolik na tom, abys zahynul s nimi, ani mě nenapadne vnucovat ti život a svobodu. Pojd!“

Tvářil jsem se, jako bych se s ním chtěl vrátit. Tu začal Hubahr prosit:

„Počkej ještě, efendi, počkej! Třeba si to ještě rozmyslím; třeba mě ještě napadne, jestli El Machba znám!“

„Pro tvé dobro doufám, že tě to napadne, a pomohu ti na stopu. El Machba je skryš na poloostrově v Nilu, kde ukrývají mnoho rakíků.“

„Rakíků,“ váhavě opakoval Hubahr.

„Ovšem. Ve dne v noci tam stojí stráž a dává pozor, kdy se objeví naše loď, a pak ji přepadnou.“

„O tom nemám potuchy, efendi!“

„Tak! Ani o tom, že chtějí posádku zabít anebo prodat, jak se jim zlíbí, ale dvě osoby, totiž rajjise efendiná a mne, že mají ušetřit a vydat?“

„A komu?“

„Arabskému marabútovi.“

„Toho neznám.“

„To je zvláštní! Neznáš svého vlastního učitele?“

„Svého učitele?“ Hubahr při této otázce zbledl.

„Ovšem. Jsi přece žák Muhammada Ahmada ibn Abdalláh, který tě vyučoval v tarikat šejcha Muhammada Šarífa?“

„Vidíš, jak jsem užaslý. Pleteš si mě s někým jiným.“

„To sotva! Ještě něco, co se přesně hodí na tebe. Totiž toho Hubahra, kterého mám na mysli, poslali k Abú Rakíkovi, aby mu sloužil jako průvodce do El Machba. A to jsi přece ty!“

„Ne, to nejsem já! Kdo ti pověděl tu lež?“

„To ti ještě neprozradím. Tak ty nejsi ten Hubahr, o kterém mluvím?“

„Nejsem.“

„Tak to je mi tě líto. Zamlouváš se mi a byl bych tě rád zachránil. Ale to bych mohl, jen kdybys byl skutečně ten Hubahr. Lehni si!“

Přitlačil jsem ho k zemi a znovu jsem mu spoutal nohy. Tu se mě Hubahr zeptal:

„Proč mi dáváš pouta už teď? Takhle nedojdu do tábora. To mě poneseš?“

„Neponesu. Už se tam nevrátíš. Když ti nemohu zachránit život, ať aspoň nemusíš snášet muka zajetí tak dlouho jako ostatní. Zbavím tě jich, oběsím tě tady.“

Rekl jsem to na oko velmi přívětivě, Hubahr otevřel ústa dokořán a zděšeně mi civěl do tváře. Vzal jsem si prve s sebou provaz a teď jsem se chystal uvázat mu smyčku kolem krku. Tu se Hubahrovi zase vrátila řeč:

„Nezabíjej mě, efendi, nezabíjej mě! Povím ti pravdu! Jsem ten, kterého ses myslel.“

„Dobrá! Kde leží El Machba? Popiš mi cestu k ní!“

Hubahr se vzbudil a pak uposlechl mé výzvy, ale dopustil se té neopatrnosti, že přenesl El Machba do okolí Abú Šnóky na Bahr al-Azrak.

„Mlč raději!“ přerušil jsem ho. „Chceš mě oklamat, protože si myslíš, že se jim podaří loď přepadnout, až poplujeme po proudu.“

„Tak ty se domníváš, že El Machba leží odtud po proudu u Bahr al-Abjad?“

„Ovšem. Ale protože mě chceš podvádět, tak tě přece jen pověsím.“

Sklonil jsem se k němu s provazem. Hubahr zabědoval: „Nech mě, efendi! Nechci umřít! Chci zůstat naživu! Už ti nebudu lhát, povím ti čistou pravdu!“

Viděl jsem, že v něm nabyla vrchu vrozená zbabělost. Zdálo se, že

mi už skutečně poví jenom pravdu. Abych mu to usnadnil, pomohl jsem mu:

„Tak já k tobě budu také upřímný. Víím zcela určitě, že jsi ten Hubahr, o kterém jsem mluvil. Dověděl jsem se to od Abú Rakíka a od jeho mulázima Geriho.“

„Od nich obou?“ Hubahr zbystřil sluch. „Mohu věřit tomu, co mi tu říkáš?“

„Samozřejmě, vždyť jsi slyšel, co o tobě všecko víím. Není jasné, že jsem se to já, cizinec musel dovědět od nich? Víš přece, že kromě Abú Rakíka nikdo nevěděl, kdo jsi, on to pověděl Gerimu, a pak já jsem se to dověděl od nich obou.“

„Pro Alláha! Už vidím, že je to tak. Jen Abú Rakík to věděl, a protože ty to víš také, musel ses to dovědět od něho. Proč ti to prozradil, efendi?“

„To jsi tak hloupý, že si to nedomyslíš sám?“

„Hloupý? To nejsem, nikdy jsem hloupý nebyl. Ach, už tuším, proč to Tamek a mulázim vybrebtali. Chtěli se zachránit. Ta baštonáda jim nahnala strach. A teď by chtěli být volní, a my ostatní ať pykáme za jejich hříchy. Ale to nepřipustím. Chci také na svobodu, můj život má stejnou cenu jako jejich. Slíbíš-li mi milost, povím ti přesně, kde El Machba leží.“

„Už jsem ti slíbil, že tě ušetřím, když mi to povíš, a slovo dodržím. Ale neřekneš-li mi ani teď plnou pravdu, později tě už nezachrání ani sebevětší upřímnost. Zůstaneš zavřený na lodi, dokud neproplujeme kolem El Machba, a pak tě pustím na svobodu. Ale jestli mě znova obelžeš, budeš první, kdo zemře. Dám tě přibít za ruce a nohy na místo nejvíc vystavené kulkám útočníků.“

„Ó Alláhu, požehnej mi svou pomocí! Přibít mě chtějí! Myslíš to vážně, efendi?“

„Naprosto vážně. Nebo snad myslíš, že se v našem nynějším postavení žertuje? Vaši jedinou nadějí je, že vás zachrání z El Machba. Ale to by se mohlo stát, jen kdybychom nic netušili a vpluli jim do pasti. Jenže teď slyšíš, že o léčce vííme, a vidíš, že doufáte marně. Můžeš si zachovat život, jen když ke mně budeš upřímný, naprosto upřímný. A teď si vyber, co chceš, pravdu, nebo lež, život, nebo smrt!“

„Volím pravdu a život, efendi. Uslyšíš plnou pravdu, protože vidím, že od Abú Rakíka nemohu nic očekávat a že mi jenom ty

můžeš darovat svobodu. Znáš tok Bahr al-Abjad odtud až k ostrovu Ába?“

„Jakžtakž ho znám.“

„Napravo propluješ kolem Gagamude a nalevo kolem Om Delgalu, Nasabelu, Om Songuru a Om Sáfu. Rychlostí, jakou pluje dahabíja po proudu, to od té poslední osady trvá tři hodiny a pak teče Nil celou hodinu rovně jako kopeš oštěpu k severu. Potom zahne řeka prudce doprava a obtéká poloostrov, který vypadá tak hustě zarostlý lesem, že jím nepronikne žádný člověk. Je tam však několik úzkých a skrytých stezek a všechny vedou k mýtině, kde postavili zeríbu, a tam teď chovají neobyčejně mnoho rakíků. Na jednom místě, odkud je vidět po Nilu daleko na jih, stojí na břehu stráž a vyhlíží vás.“

„Tři hodiny pod Om Sáfem! Tak to je napravo vidět Džebel Ajn?“

„Je to tak, efendi. Když uvidíš Džebel Ajn, jsi ještě v bezpečí, ale za chvíli už vaši loď zahlédne hlídka. Věříš tomu, co jsem ti pověděl?“

„Věřím. Proto s tebou budu zacházet ještě vlídněji, než jsi čekal. Nezavřu tě, ale doufám, že mi na další otázky odpovíš stejně upřímně. Nemám teď kdy vyptávat se dál. Uvážu tě tady a za chvíli si pro tebe přijdu, aby se otrokáři nedověděli, že u tebe dělám výjimku. Buď zticha. Nic se ti nestane.“

Privázel jsem Hubahra ke stromu tak, aby mu pouta nepůsobila bolest, ale aby se také nemohl vyprostit. Neměl se už setkat se svými druhy. Když jsem se vrátil do tábora, obořil se na mne rajjis efendíná, aby to všichni slyšeli:

„Kde se to touláš? Jak dlouho mám ještě zůstat spoutaný? Učinil jsem, co jsi žádal. Ale teď žádám také já od tebe, abys mě rozvázal.“

„Rozvážu tě, jen co se přesvědčím, že všichni askaríjové skutečně uposlechnou tvého podpisu a až skutečně převezmu velení. Proto teď zajdu na loď.“

„Ale já chci být volný, a to hned!“

„Tak, ty chceš? Rád věřím, ale musím tě upozornit, že tu teď rozhoduje moje vůle, a ne tvoje.“

„Nerozhněvej mě! Budeš toho litovat, jen co budu zase na palubě!“

„Ty jsi ale neopatrný! Teď jsi vyslovil nahlas myšlenku, kterou jsem ti předtím vyčetl z tváře, než jsi začal psát. Ta listina mě měla pouze ukolébat, a jakmile bychom byli vkročili na palubu, byl bys ji rázem prohlásil za neplatnou a byl bys mě pravděpodobně dal vstřít

do té hezké malé komůrky, kterou jsi pro mne určil chvílku předtím, než jsem tě srazil pěstí.“

Ahmad vyrazil vzteklou kletbu.

„Zdá se tedy, že teď na loď nepůjdu?“

„Zdá se, že se tam napřed odeberu já. A co se stane pak, to se dozvíš. Teď zůstaneš pod dozorem Ibn Nílovým a el Homrů tady, a tihle strážci se už postarají, aby ses choval klidně a skromně, jak se na mého podřízeného sluší.“

„Šajtáne! Ty, d'aur, který jsi proti mně nic, holé nic, se odvažuješ...“

Dál mluvit nemohl. Ibn Níl mu položil levou ruku na hrdlo, pravou mu nasadil špičku nože na prsa a pohrozil mu:

„Mlč! Uražíš-li mého efendiho ještě slovem, propíchnu tě skrz naskrz. Má pravdu: on teď velí na lodi, má moc nad životem a smrtí posádky a ty jsi mu podřízený. Než jsi ho urazil svou nadutostí, ponižováním a nevděkem, mělš uvážit, že Kara ben Nemsí dovede v jediné čtvrt hodině projevit víc chytrosti, než ty jsi ukázal a ještě ukážeš za celý svůj život!“

Nemyslel jsem, že tahle urážka rajjise efendiná zastraší, ale měla úspěch. Ahmad sebou hodil na bok, aby se na mne nemusel dívat, a mlčel. Dal jsem Ibn Nílovi nezbytné pokyny pro dobu své nepřítomnosti a odešel jsem nejdřív k Hubahrovi. Odvázal jsem ho a uvolnil jsem mu nohy. Sešli jsme spolu ke břehu, kde ještě kotvila jola. Nasedli jsme, a já dovesloval k lodi. Na můj rozkaz vytáhli na palubu napřed Hubahra a hned mu zase svázali nohy; pak jsem se vyšvihl na palubu já.

Všichni už věděli, že jsem dostal vrchní velení, a uvítali mě s radostí, která byla u většiny posádky asi upřímná. Protože jsem musel šetřit časem, nepouštěl jsem se do dlouhých projevů a do vysvětlování. Askarijové museli nastoupit od poručíka až po posledního vojína a rukoudáním mi slíbit věrnost a poslušnost. Od ostatních jsem to nemusel žádat, protože jsem si byl jejich náklonností ještě jistější než u vojáků.

Nato jsem dal zvednout kotvu a doplout se Sokolem po proudu až k mišrá. Zakotvili jsme v místě, kde byla hned od břehu taková hloubka, že se dalo spojení mezi suchou zemí a lodí rychle zřítit. Bylo to nutné kvůli velbloudům, které jsme chtěli vzít na loď.

Domníval jsem se, že se mohu na askarije spolehnout, přesto však jsem žádného neposlal na břeh. Chtěl jsem, aby se setkali s rajjisem efendíná. Vystřelil jsem z pušky. To bylo znamení domluvené s Ibn Nílem, aby se začalo naložovat. Napřed přišli shora el Homrové a postavili jakýsi přístavní můstek. Použili k tomu velkého voru otrokářů z Om Karnu. Pak přivedli zajaté otrokáře, aby je umístili na dně lodního prostoru. Potom přišli na řadu velbloudi, a nakonec jsem dal přivést z úkrytu naši čtyřveslici a naložit na ni zásoby potravin, načež jsem do ní posadil čtyři silné a dobře ozbrojené askarije.

Když to bylo hotovo, vystoupil jsem pouze já samojediný na břeh a vyšplhal na svah, kde teď zbýval pod Ibn Nílovým dohledem jen rajjis efendíná.

„To je dobře, že jdeš!“ řekl mladík. „Rajjis už se odmítá chovat klidně a několikrát jsem mu musel nasadit na prsa nůž, že ho probodnu.“

„Že bys mě probodl, tomu se směju!“ ušklíbl se zajatec. „Teď se chci bezpodmínečně dovědět, na čem jsem. El Homrové jsou pryč, otrokáři jsou pryč, co bude se mnou? Jestli mě teď okamžitě nezbavíš pout, dám vás oba zastřelit, jen co budeme na palubě.“

„Na čem jsi, dozvíš se hned. Myslím, že jsem ti roven v každém ohledu, a mezi dvěma lidmi, kteří jsou si rovni, musí platit stejná práva. Proto s tebou budu jednat navlas tak, jak jsi ty jednal se mnou.“

Tys byl velitelem Sokola a poslal jsi mě se čtyřmi vojáky na malém člunu k ostrovu Mataníja, kde se nedalo nic ulovit. Přesto jsem měl úspěchy a tys mě měl z čistého srdce pochválit. Ted' velím na lodi já a posílám tě v témž člunu také se čtyřmi vojáky po proudu k ostrovu Talek chadra, kde také není naděje na úlovek. Jsi-li tak zdatný muž, za jakého se máš, budeš mít přesto úspěch, a já pak budu spravedlivější než ty a pochvalu ti neupřu.“

Ta slova zapůsobila na Ahmada tak, že to ani nedovedu vylíčit. Nejdřív na mne zíral beze slova, jako by se musel rozpomenout, zda sní, nebo je vzhůru. Pak mu z očí zarsřela nenávist, nato na mne vychrlil příval kleteb a urážek a já to klidně snášel, až se musel Ahmad odmlčet a nabrat dech. A tu jsem honem vpadl:

„Kletby a nadávky ti nepomohou, ba utvrdily by mě v mém rozhodnutí ještě víc, kdybych se snad byl chtěl dát obměkčit dřívějším přátelstvím. Ale co ti ještě povím, to bych rád řekl jen pro tvůj vlastní prospěch. Já ted' odpluji. Ve člunu najdeš všecko, co potřebuješ, a uděláš moc dobře, když se budeš co nejvíc schovávat, až někde přistaneš. Odtud až k ostrovu Talek chadra je totiž dost lidí, kteří tě chtějí polapit a zabít. Sokol sice bude mnohem rychlejší než tvůj člun a já se vynasnažím, abych ti odklidil všecka nebezpečí z cesty, ale přece jen tě obzvlášť varuji před oblastí mezi Om Sáfem a Abú Sajrem. Tak, skončil jsem. Co pak se mnou budeš chtít udělat, na tom mi nezáleží. To už bude jen tvoje věc!“

„Zničím tě, psí synu!“ zařval Ahmad.

„Zkus to! Už leckdo mě chtěl zničit, a jen při tom sám zahynul. Buď sbohem! Alláh ti dopřej dobrou plavbu!“

Ted' spustil důstojník řev, jako by ho na nože brali, a vši silou škubal pouty. Mně už to bylo jedno, byl jsem s ním hotov. Vyzval jsem Ibn Níla, aby se mnou šel k řece. Tam už hlas rajjise efendiná nedoléhal. A těm čtyřem vojákům jsem rozkázal:

„Až odplujeme, počkáte půl hodiny. Pak vystoupí jeden z vás tuhle vlevo na mišrá, je tam rajjis efendiná. Od něho se dozvíte, k čemu jsem vás určil.“

Vstoupili jsme na loď a já jsem dal odrazit. Mezitím ke mně přišel poručík a ustrašeně se zeptal:

„Chceš odplout bez rajjise efendiná? Co s ním bude? A co řekne, až nás poženou k zodpovědnosti a...“

„Uklidni se, všechno je v pořádku!“ přerušil jsem ho. „Rajjis efendiná mi odevzdal vrchní velení a vy mě musíte poslouchat a nemusíte se zodpovídat nikomu kromě mne. Můžete to komukoli dokázat listinou, kterou ti tady k tomu účelu odevzdávám. O rajjise efendiná se starat nemusíte, postaral jsem se o něho sám. Má vážné důvody, aby nejel s námi, popluje za námi. Číhají na něho kus níže po proudu a ukládají mu o život.“

„Hm,“ zamyšleně řekl Alí Fárid. „Cítím, že tvoje řeč má dvojitý smysl. Neříkáš sice lež, ale bude v tom nějaký háček. Kdybych nevěděl, že se na tebe lze vždycky spolehnout, vzepřel bych se ti. Ale takhle tě jenom prosím, abys mě ujistil, že se rajjisovi efendiná nic nestane a že neužiješ moci, kterou ti odevzdal, k naší škodě!“

„Dávám ti na to své slovo a připojuji, že z toho vy všichni budete mít užitek, a ne škodu.“

„To mi stačí, efendi. Nechci se vtírat do tvých tajemství, protože pokládám za lepší, abych je neznal. Vidíš, že také dovedu být lstivý!“

Alí Fárid se upokojil a já také, protože vzepřít se mým rozkazům se mohl odvážit pouze poručík. Brzy jsme měli nilská ramena za zády a řeka opět tvořila jedinou souvislou hladinu, a náš rychlý Sokol po ní v příznivém větru jen letěl. Co jsme nechali mišrá daleko za sebou, bylo mi blaživě lehké u srdce, protože jsem si teprve teď mohl říci, že jsem zvítězil. Odvážil jsem se velmi nebezpečného činu, a přede mnou snad číhalo nebezpečí ještě mnohem větší, to však mi strachu nenahánělo, neměl jsem prostě kdy, abych se strachoval o budoucnost. Plně mě zaměstnávala přítomnost.

Musel jsem se přesvědčit, zda jsou zajatí otrokáři bezpečně uvězněni, musel jsem se postarat o budoucnost el Homrů. Plno práce nám dali velbloudi. Kdekdo mi kladl stovky otázek, já na ně musel stokrát odpovídat a trvalo dlouho, než opět zavládl pořádek a já si mohl odpočinout v kajutě rajjise efendiná.

Ibn Níla obléhali na palubě všichni, kdo chtěli slyšet, co jsme zažili. Zapověděl jsem mu pouštět se do podrobností o tom, jak jsem naložil s rajjise efendiná, a protože také poručík a oba kormidelníci o tom odmítali hovořit, zůstali askaríjové v nejistotě o osudu svého velitele. Zvédu Hubahrovi jsem dodržel slovo: nedal jsem ho zavřít s ostatními zajatci. Při nalodování ho ukryli, takže ho otrokáři nezahlédli, a teď se směl volně pohybovat po palubě. Svazovali jsme

ho jenom večer, když jsme museli vyhodit kotvy, než vyjde měsíc. Jinak jsme toho času využívali k tomu, abychom přinesli z břehu krmivo pro velbloudy.

O plavbě až k Om Sáfu nemohu povědět nic závažného. Propluli jsme kolem té osady při protějším břehu krátce po poledni. Prikázal jsem to z opatrnosti, protože jsem nechtěl, aby právě tam poznali, že to pluje Sokol. Kvůli tomu jsme také svinuli všechny plachty a nechali se unášet proudem.

Proto nám trvalo plné tři hodiny, než jsme dospěli k poslednímu zákrutu, za nímž teče Nil, jak mi Hubahr řekl, plnou hodinu rovně k El Machba. Dal jsem zamířit k vnitřnímu ohybu hrdla a tam zakotvit. Když se to stalo, zamaskovali jsme bok přivracený k řece a stěžně zelenými větvemi, a protože jsme kotvili blízko lesa, mohli nás zdálky stěží zahlédnout.

Ted' ležela El Machba už pouze hodinu od nás. Stáli jsme před úkolem, o němž jsem věděl, že asi nebude příliš snadný. Živá duše kromě mne nevěděla, proč jsem dal zakotvit právě tady. Rozhlásil jsem pouze, že nám tahle plavba pravděpodobně vynese bohatou kořist, a vzbudil jsem tím obecnou dobrou náladu. Nic určitého jsem však neprozradil ani poručíkovi. Když jsem dal loď zamaskovat, napadlo poručíka, že to asi nějak souvisí se slíbenou kořistí. Zeptal se mě, je-li ta domněnka správná. Teprve ted' jsem Alího Fárida zasvětil do úmyslu vybrat to velké a bohaté hnízdo, které před námi leží v ohybu řeky, a sdělil jsem mu, co jsem se dověděl. Vzrušilo ho to nesmírně a určitě by byl způsobil velký rozruch, kdybych mu v tom nebyl zabránil. Žadonil, abych mu dopodrobna popsal El Machba i svůj plán, jenže jsem osadu dosud neznal, ani jsem ještě nepojal určitý plán. Ted' však jsem na něj už musel pomýšlet, a proto jsem poručíka požádal, aby došel pro Hubahra a přivedl mi ho do kajuty. Hubahra totiž uvázali, jako pokaždé, když jsme někde přistáli.

Alí Fárid se nevrátil. Místo toho jsem zaslechl hlasitý křik, a pak padl výstřel. Pospíšil jsem na palubu. Mužstvo se tam vyklánělo přes zábradlí a hledělo ke břehu, a Ibn Níl ke mně pospíchal, zvedal pušku a volal:

„To je dobře, efendi, že skoro nikdy nedám pušku z ruky. Nemít ji u sebe, tak nám utekl.“

„Kdo?“

„Ten holomek Hubahr. Poručík ho odvázal a uvolnil mu nejen ruce, ale také nohy. Ten ničema se rychle prodral mezi askaríji, kteří stáli kolem, vyšvihl se na zábradlí a chtěl skočit na břeh. Seskočit se mu podařilo, ale dál se nedostal. Zrovna když dopadl na zem, zasáhla ho do hlavy moje kulka. Místo na břeh skočil rovnýma nohama do pekla, a odtamtud už neuteče!“

Bylo to tak, jak mi to Ibn Níl vylíčil. Když jsem přistoupil k zábradlí, ležel Hubahr s prostřelenou hlavou mrtvý na břehu, tak blízko u vody, že mu smáčela chodidla. Zřejmě chtěl El Machba varovat. Teď už jsem se od něho nemohl nic dovědět. Přesto jsem byl docela spokojený, že jsem s výsledkem nespíchal. Hubahr by mě možná vlákal do pastí.

Poručík by si byl za svou neopatrnost nejraději sám nafackoval.

„Ale vždyť jsme se mohli od Hubahra o El Machba všecko dovědět,“ naříkal, „a teď o ní nevíme nic, jenom to, že leží hodinu odtud. A třeba není ani tohle pravda. Ten darebák nás mohl obelhat!“

„Ne, v tomhle mluvil pravdu. Poznal jsem to na něm.“

„Dobrá, je-li to tak! A tu mě něco napadá, efendi. Co kdybychom donutili ostatní zajatce, aby nám pověřili, co vědí?“

„Vědí míň než já, nebo aspoň o nic víc, a tak je nemá smysl vyslýchat.“

„Ale jak bychom mohli El Machba přepadnout, když o ní nic nevíme!“

„Znám člověka, který ji zatím sice ještě nezná, ale zakrátko ji pozná důkladně.“

„A kdo to je?“

„Já.“

„Pro Alláha! Snad se tam nechceš vydat na zvědy?“

„Chci.“

„Nechod' tam, efendi, určitě by to byla tvá smrt.“

„Už jsem prošel většími nebezpečími, než je tohle!“

„Určitě ne, efendi! Jestliže se vplížíš do El Machba a budeš si ji chtít potají prohlédnout, objeví tě!“

„Kdo říká, že tam chci tajně?“

„Snad tam nechceš jít rovnou?“

„Nu ano, samozřejmě rovnou! Tajně bych se tam mohl vydat jen v noci. Ale jak bych v noci našel v lese skryté pěšiny a zjistil, jak je

zeríba zařízená? Ne, musím tam jít ve dne a ukazovat se zcela veřejně, tak jako teď stojím před tebou.“

„Alláh mě ochraň před ďáblem a před všemi jeho vnuky a pravnuky! Vždyť tě poznají a zabijí tě na místě!“

„Nemyslím, že mě tam někdo zná. Musel by to být někdo z Abd el Aslových lidí. Jenže ty tehdy odvedli do Chartúmu a tam je potrestali. A považ, jak jsem se od té doby změnil! Jsem vyzáblý na kost a slunce mě tak opálilo, že vypadám jako černoch. Když si ještě zalepím jednu tvář náplastí, těžko mě pozná i člověk, který mě dobře znával.“

„To je možné. Ale tvůj záměr je tak nebezpečný, že ti ho musím rozmluvit. Co bychom si počali, kdyby tě stihlo neštěstí? Aspoň napřed vyslechni, co tomu řeknou oba kormidelníci a Ibn Níl. Prokaž mi tu laskavost, efendi, a dovol, abychom svolali poradu!“

„Tu laskavost ti prokážu rád. Ale mnoho času nám porada zabrat nesmí, protože musím dorazit do El Machba před večerem.“

Poslal jsem pro kormidelníky a pro Ibn Níla. Všichni tři, hlavně Ibn Níl, mě prosili, abych od svého úmyslu upustil, a když jsem na něm přesto trval, žádal „Syn Nilu“ úpěnlivě, abych tam aspoň nechodil sám a vzal ho s sebou. Jenže to bylo vyloučeno, protože jeho přítomnost mohla nebezpečí, do něhož jsem se vydával, jen ještě zvýšit. Poradu jsem svolal pouze naoko, a protože jsem na svém plánu trval, nemohli ostatní jinak a nakonec museli svolit.

Připravit se mi nedělalo potíže. Přilepil jsem si náplast, napohled hodně starou, napříč přes levou tvář a vyžádal jsem si zatím zpět zlatý prach, který jsem rozdělil mezi Ibn Níla a askarije. V jednom z váčků se našel, jak jsem se dověděl teprve teď, Abú Rakíkův pečetní prsten, což mi přišlo nadmíru vhod. Navlékl jsem si ho na prst. Zbraně jsem musel nechat na lodi. Zato jsem se ozbrojil nožem a arabskou ručnicí. K mému plánu patřil také rozkaz, aby odnesli Hubahrovu mrtvolu na palubu a tam ji pověsili na takovém místě, aby ji bylo zdaleka vidět, večer aby palubu osvětlili, vyvedli na ni zajaté otrokáře a uvázali je tak, aby je bylo ze břehu vidět, hlavně Abú Rakíka. Poručík to pokládal za velkou neopatrnost, ale Ibn Níl ho napomenul:

„Jen udělej všecko, co ti efendi poručí! Ten si dovede všecko spočítat, a často bývá to, co vypadá napohled hloupě, právě ta nejmazanější čertovina.“

Udělil jsem ještě různé příkazy, z nichž nejdůležitější byl pro

případ, že bych se do půlnoci nevrátil, pak jsem dal spustit lávku a vystoupil jsem na břeh. Ještě jednou jsem zamával na povzbuzenou a na pozdrav a vnořil jsem se do lesa na břehu, abych jím pronikl a pak se pustil souběžně s řekou k severu.

Nijak jsem si nezastíral, do jakého nebezpečí se vydávám. Mám však, abych tak řekl, vnitřní hlas, na který jsem se vždycky mohl spolehnout. Kdykoli mě ten hlas varoval, chránil jsem se uposlechnout své odvahy. Když se mnou vnitřní hlas souhlasil, byl úspěch jistý. Dnes mi bylo u srdce veselo a vítězně a byl bych přísahal, že si svou sluncem osmahlou kůži přinesu zpět na loď neporušenou.

Břeh byl v těch místech hodně nízký a pruh lesa tak úzký, že jsem brzy došel ke kraji. Vryl jsem si místo, kde jsem z lesa vyšel, dobře do paměti a pak jsem se pustil k severu tak rychle, jak mi to nepříliš schůdný terén dovoľoval. Když uběhla dobrá hodina, zdálo se mi, že už musím být někde nablízku El Machba. Pruh lesa se stácel v tak ostrém oblouku, že bylo pravděpodobné, že za ním leží ohyb Nilu, který tvoří Machbský poloostrov. Předě mnou bylo hodně husté nabakové a kutrové křoví, a na druhé, volné straně se blížil... blížil se jezdec, opravdový jezdec, ne na velbloudu, ale na koni, což tu byla velká vzácnost.

Klidně jsem pokračoval v cestě. Když mě jezdec uviděl, zastavil se a hleděl mi vstříc, jako by žasl, že tu vidí neznámého člověka. Když jsem došel blíž, spatřil jsem, že je kůň zahalen do sítě proti komárům, což byla zvláštní podívaná. Jezdec byl mezi mužným a stařeckým věkem, držel se velmi důstojně a měřil si mě tak nedůvěřivými zraky, že mi bylo málem úzko. Když jsme se potkali, zastavil jsem se, zkrřížil jsem paže a chtěl jsem pozdravit. Ale jezdec mě předešel, položil si ruku na prsa a oslovil mě „Es salám alék“. Byl to tedy vyznavač přísné sekty, která vyžaduje, aby jezdec pozdravil pěšího první. Odpověděl jsem jeho nářečím:

„Alék es salám va rahmat ’illáh va barakato – pokoj a slitování boží a jeho požehnání buď s tebou!“

Prohlížel si mě teď snad ještě pronikavěji než předtím, položil ruku na pažbu pistole, kterou měl za pasem, a úsečně se zeptal:

„Jsi tu cizí?“

„Jsem.“

„Už jsi tu někdy byl?“

„Nebyl.“

„Co tu chceš?“

„To mohu říci pouze tomu, kdo tu poroučí.“

„A kdo to je?“

„To nevím.“

Otázky a odpovědi padaly za sebou rychle jako blesk a hrom. Hleděl jsem jezdcovi otevřeně a bez bázně do obličeje, který se kabonil čím dál hrozivěji.

„Víš, kde jsi?“

„Asi někde blízko El Machba.“

„Pro Alláha! Jsi tu cizí, a přece znáš to jméno. Od kohos je zaslechl?“

„Nezaslechl jsem je, dověděl jsem se je poctivě.“

„Od koho?“

„Také to mohu povědět pouze tvému pánovi.“

„Tak pojď!“

Znělo to spíš jako hrozba, než jako pozvání. Jezdec popohnal koně skrz křoví, které se za ním a za mnou zavíralo, až začal les a došli jsme k úzké cestě. Tam jezdec zarazil.

„Chceš-li opravdu k pánu El Machba, jdi přede mnou! Blaze ti, nejsi-li zrádce! Jinak opustíš tohle místo jen jako mrtvola v Nilu, nebo nechají-li tě naživu, jako otrok. A teď běž!“

Zvedl pistoli a natáhl kohoutek. Šel jsem napřed a on jel za mnou. Nebyl to příjemný pocit, vědět, že mě každým okamžikem může zezadu zasáhnout kulka.

Cesta se vinula mnoha zákruty, až jsme došli k trnitému plotu. Jezdec křikl, a v plotě se otevřela mezera. Prošli jsme jí na rozlehlé, volné prostranství. Stráž, která nám ohradu otevřela, ji za námi hned zase zavřela. Na prostranství stálo mnoho větších i menších chýší a mezi nimi se pohybovaly postavy, jejichž vzezření nebudilo přílišnou důvěru. Pak jsem uviděl několik chýší velmi dlouhých, širokých i hlubokých, u jejichž vchodů ležely celé hromady řetězů a vidlic pro otroky. Zřejmě to byla vězení pro tu spoustu rakíků, o nichž se zmínil Hubahr. Byl jsem přímo v El Machba a její obyvatelé se sbíhali a hrozivě na mne civěli. Velmi mne uklidnilo, že jsem mezi nimi nespatrił žádnou známou tvář. Vytvořili přímo špalír, a to až k chýši, která byla postavena pečlivěji a zřejmě patřila váženému obyvateli. U dveří té chýše seskočil jezdec z koně, zmučeného bodavými komáry.

„El džallád – kata!“ řekl, pak vešel do chýše a mne vstrčili za ním.

Stěny chýše byly spletené z větví a omazané hlinou. Ze stropu visela pštroší vejce jako symbol plodnosti a nekonečnosti. Směr k Mekce udával výklenek. Ze stěn hrozily biče, také tam viselo několik obouručních mečů, z nichž tlustá vrstva krvavé rzi vyžrala brus. Lavice pro baštonádu a silný špalek ke stínání hlav tvořily půvabné zátiší vedle dveří. Byl to příbytek nadmíru zbožného a velmi krutého muslima.

Muž usedl na koberec, vzal růženec do rukou a tiše mumlal modlitby, dokud nevešel obrovský černoch, nevzal jeden meč a beze slova si nestoupl vedle mne. To byl ten milý džallád, který se ve svém řemesle vyznal tak výtečně, že je zřejmě vykonával hezky dlouho. Muž na koberci upustil růženec, obrátil se ke mně a řekl tvrdě a neúprosně:

„Ted’ visí tvůj život jenom na vlásku. Meč může dopadnout na tvou šíji jako blesk. Slyšel jsi už někdy jméno Jumruk el marabút?“

„Neslyšel,“ odpověděl jsem a dohadoval se, čím si tento muž vysloužil jméno, které znamená „Pěst světcova“.

Sotva jsem to dořekl, zvedl kat meč k ráně. Muž mu však pokynul, aby mě nechal být, a pokračoval:

„Sem ještě nepřišel nikdo, kdo tohle jméno neznal, aby nepropadl hlavou. Ty jsi první, u koho udělám výjimku, protože tvoje oči hledí jako oči nevinného dítěte. Jumruk el marabút říkájí mně, veliteli El Machba. První otázka ti smrt nevynesla, ačkoli jsi neznal odpověď, zato druhá ti může přinést smrt tím rychleji. Od koho ses dověděl, kde El Machba leží?“

Tak tedy mé oči jsou oči nevinného dítěte! A to jsem potají, ale bystře pozoroval kata. Kdyby byl opravdu ťal, nebyl jsem v příštím okamžiku mrtvolou já, ale on, a po něm také přítel Jumruk. Byl jsem odhodlán ke všemu. Musím-li umřít, tedy ne sám, jak si to tihle jemnocitní rytíři představovali. Nasadil jsem ještě nevinnější výraz a odpověděl jsem:

„Od Hubahra, pravověrného uředníka marabúta z Áby.“

„Pro Alláha!“ radostně zvolal stařec, „tys viděl Hubahra. Kde byl a s kým?“

„S Abú Rakíkem, který ti po mně posílá tenhle prsten.“ Stáhl jsem prsten z prstu a dal mu ho do ruky, kterou ke mně chvatně vztáhl. Sotva vrhl na prsten jediný pohled, řekl spěšně:

„Chátim, opravdu je to Abú Rakíkův chátim! Komu svěřil tenhle

pečetní prsten, toho musí mít ve velké úctě a jeho poselství musí být velmi důležité. Pojd' sem, usedni po mé pravici a pověz mi, co mi máš vyřídit!“

Jak jsem se zaradoval z toho pozvání! Vyhrál jsem svou hru, nepřekazí-li to nějaká nešťastná příhoda. Nejprve jsem se třikrát uctivě uklonil a pak jsem usedl, ne po jeho pravici, ale po levici. Ta skromnost se mu zjevně zalíbila. Promluvil jsem:

„Poselství, které ti mám vyřídit, je napůl radostné a napůl neradostné. Radostné je, že budeš mít za několik hodin rajjise efendiná a Karu ben Nemsí efendiho v rukou, budeš-li chtít. Ale neradostné je...“

Dál jsem se v řeči nedostal, protože mocná „Pěst světcova“ vyskočila, jako by ji vymrštilo péro, a nadšeně spráskla ruce nad hlavou.

„Konečně, konečně, konečně! Hamdu li'lláh! Už se blíží, už se blíží! Plují rovnou do neúprosné Pěsti světcovy a ta je rozdrtil! Kde jsou? Honem mi pověz, kde jsou!“

„Kotví proti proudu v posledním ohybu řeky.“

„Tak blízko, tak blízko! Proč nepluli dál? Proč tam zakotvili?“

„Protože chtějí El Machba přepadnout.“

Jeho nadšení rázem zmizelo. Zjevně se poděsil.

„Nás že chtějí přepadnout? Vždyť o El Machba ani nevědí!“

„Vědí o ní moc dobře, protože tloukli Abú Rakíka tak dlouho, až jim to v bolestech přiznal. Dali mu baštonádu, až mu na chodidlech opadalo maso z kostí.“

„Tak on – on – je v jejich – v jejich moci?“ koktal pán a velitel.

„Tamek je jejich zajatcem! Se všemi svými lidmi, a také s těmi, co přišli z chauru Om Karn.“

Tu stařec žalostně vykřikl a pomalu klesl zpět na koberec.

„Vyprávěj! Pověz mi všechno od začátku do konce!“

Vyhověl jsem mu.

„Jmenuji se Ibn Sabb. Bydlím v Guradi u Katulských hor a znám Abú Rakíka už dlouho, protože obchoduji s rakíky jako on. Jenže já dopravuji své otroky bajúdskou stepí až do kraje Berberů. Ale ta cesta je už tak nebezpečná, že jsem se teď pokusil táhnout tím směrem, kudy vodí své rakíky Abú Rakík. Pokus se podařil, jak ti mohu dokázat.“

Vytáhl jsem měšce zlatého prachu, rozvázal jsem je a ukázal mu obsah. Potěžkal je na zkoušku.

„Má šá'lláh, ty máš ke mně velkou důvěru. Co bys udělal, kdybych si tohle zlato nechal?“

„Nepřipravil bys o majetek pravověrného muslima, který se spoléhá na tvou čestnost!“ prohlásil jsem. „Ale poslouvej dál! Dodal jsem své otroky do Om Delgalu a s tím, co jsem za ně dostal, jsem dorazil do Kaky. Odtamtud jsem chtěl zamířit k ostrovu Ába, protože jsem se doslechl o světcí, který hlásá ryzí učení, a chtěl jsem vstoupit do šlépějí jeho nohou.“

„To je úmysl milý Alláhovi. Já sám tě doporučím. Mluv dál!“

„V Kace nekotvila žádná loď a doslechl jsem se, že prý hodně dlouho neočekávají žádnou loď, která by plula po proudu. Tu připlul rajjis efendíná se svou lodí. Poprosil jsem ho o dovolení, abych směl jet s ním, a on mi vyhověl.“

„Podobáš se holubici, která se odváží hledat ochranu pod perutěmi sokola. Muži tohoto druhu jsou vzácní a já cítím, že si rychle získáváš mé přátelství. Tak ty jsi se s ním opravdu svezl?“

„Opravdu. Zdálo se, že se rajjisovi zamlouvám, protože si se mnou rád pohovořil. Tu dopustil Alláh, že mu pod Kuékem padl do rukou Abú Rakík s šedesáti otroky. Nemohl jsem tomu zabránit. Dovedeš si představit, jak jsem se ulekl. Ale ovládl jsem se. Také Abú Rakík byl tak rozvážný, že neprozradil, že mě zná, když mě uviděl. Hned ho napadlo, že bych ho mohl zachránit. Nevím, jak se o El Machba dověděl rajjis efendíná, ale chtěl se zkrátka o tomhle místě od Abú Rakíka dovědět něco víc, a když se mu to Abú Rakík zdráhal povědět, bili ho tak dlouho, až prozradil, že El Machba leží tady. Víc přiznat nemohl, protože se od Hubahra sám víc nedověděl. Pak si vzali do parády Hubahra. Ten položil na své rty pečeť mlčení a nepřiznal ani slovo, až ho zastřelili.“

„Hubahra zastřelili? Ó Alláhu! Je to pravda?“

„Je. Zastřelili ho a pak ho pověsili.“

„Kde a kdy?“

„Před několika hodinami, tam, kde loď kotví.“

„Toho věrného, zbožného, Alláhovi oddaného muže, ve kterém nebyla špetka falše! Necht' vyjdou na svět všichni šajtánové a stáhnou jeho vrahy jednoho po druhém tam, odkud není úniku na věku věků! Neříkals, že se těch psů mohu zmocnit?“

„Můžeš. A vyslyšíš-li mé poselství, potěší se má duše stejně jako tvoje.“

„Jsem ochoten okamžitě se na ty psy vrhnout. Jen mi pověz, jak to mám provést. Ale nejdřív ještě jedno: Jak jsi to dokázal, že ses za mnou mohl vydat?“

„Umožnila mi to důvěra, kterou mi věnuje zejména Kara ben Nemsí. Nemohli se dovědět nic víc než tolik, že je El Machba někde tady, protože Hubahr si své tajemství odnesl s sebou. Když vás chtějí přepadnout a potrestat, musí El Machba hledat. Tu jsem se dopustil lži, ale Alláh mi ji odpustí. Řekl jsem totiž, že jsem v tomhle kraji kdysi už delší čas pobyl jako kupec. Slepota je ranila, a tak mě pověřili, abych šel El Machba hledat. S radostí jsem to slíbil a

nepozorovaně jsem se vkradl za Abú Rakíkem, abych mu to řekl. Mohl jsem s ním mluvit pouze jednu minutu. Dal mi svůj pečetný prsten, abych ti ho ukázal, a při Mohamedovi a při všech kalifech tě úpěnlivě poprosil, abys zachránil jeho a jeho život, a to už dnes v noci, protože zítra by bylo pozdě.“

„Proč pozdě?“

„Protože zítra ráno chtějí El Machba přepadnout.“

„To se jim nepodaří, protože ty se k nim nevrátíš a neprozradíš jim, kde jsme.“

„Kdybych tak mohl! Ale nejde to. Když se nevrátím, bude se rajjis efendíná domnívat, že jsem vám padl do rukou, a aby mě pomstil, dá za úsvitu všechny zajatce pobít.“

„Ten pes a psí syn desetinásobného psa! Tak to se tam ovšem musíš vrátit, už kvůli Abú Rakíkovi. Ten se zaručuje, žeš mě našel. Ale své zlato nesmíš vydávat u těch lupičů v nebezpečí. Ušchovám ti je, dokud nezvítězíme.“

„Prosím tě o to. U tebe je bezpečnější než u mne v kapse.“

„Tvoje rozumnost se vyrovná odvaze, kterou jsi prokázal. Chtějí-li zajatce pobít zítra časně ráno, musíme je osvobodit ještě dnes v noci. Ale k tomu nestačí, když mi popíšeš loď a povíš mi, kde kotví, musím ji uvidět sám. Najdeš ji potmě? Den se už nachýlil a zakrátko nadejde čas modlitby soumraku.“

„Určitě ji najdu.“

„Tak se tam vydáme po modlitbě, abych mohl určit, jak ji napadneme. Vrátime se sem a přivedeme tolik bojovníků, kolik jich budeme potřebovat.“

„A já se vrátím s tebou?“

„Ovšem! Zajatce chtějí pobít teprve zítra ráno, jestli se nevrátíš. A tak dřív na loď nemusíš. Můžeš klidně zůstat u nás.“

Tohle rozhodnutí mi udělalo tlustou čáru přes rozpočet, ale chránil jsem se něco namítat. Byl bych mohl okamžitě zničit velkou důvěru, kterou ke mně Jamruk el Marabút pojal, a jen jsem doufal, že mě napadne nějaká záminka, abych se mohl vrátit na loď včas. Když se mne stařec zeptal, proč mám na obličej tu náplast, odpověděl jsem, že jsem při posledním lovu na otroky utržil hlubokou řeznou ránu. Zdálo se, že to jeho důvěru zdvojnásobilo.

Mezitím se setmělo a museli jsme se pomodlit maghrib. Stařec se

modlil podle taríkat El Kurajš, kterou jsem nemohl znát. Patřil jsem k jiné taríkat, a to mě zbavilo nutnosti nahlas po něm modlitbu odříkávat. Ohled, který mi tím prokázali, odepřeli jinému člověku, jehož přítomnost bych byl zde v El Machba pokládal za zcela vyloučenou. Kdyby mi byl někdo řekl, že tu toho člověka najdu, byl bych se mu vysmál do očí. A přece tu byl.

Krátce po modlitbě totiž vešel jeden ze strážců otroků a ohlásil:

„Pane, ten prokletý paličák, kterého nám světec předevčirem poslal, zase odmítal modlit se podle naší taríkat. Co poroučíš s ním udělat?“

„Přiveď toho malomocného! Zdrtím ho.“

Teď hořely v chýši dvě olejové lampy a v jejich záři jsem zřetelně rozeznával obličej toho člověka, když ho za několik minut přivedli. Rozcuchané dlouhé vlasy mu visely okolo vyhublých lící jako roztřepené provazy a z hluboko propadlých očí se šklebila nedaleká smrt hladem. Jeho nahotu zakrývalo pouze několik ubohých cářů a postava kdysi pyšná se malátně nahrbila. Přesto jsem ho rázem poznal, protože jsem ty krásné, přísné rysy kajícíka nikdy nezapomněl. Považte, jak jsem užasl: ten člověk byl Sala ibn Ákil, potulný kurdský kazatel, který hledal mahdího.

Nemohl mě poznat jako já jeho, protože ta tvář, kterou jsem k němu byl obrácen, byla ve stínu a náplast i osmahlá plet' mě změnily k nepoznání. Jak se cestou za mahdíem dostal až na Bílý Nil?

On, vždycky hrdý, stál teď před „Světcovou pěstí“ shrbený a musel trpět těžké urážky:

„Pse, psí synu a potomku feny, už jsi zase byl neposlušný! Ještě ti hlad dost nerozhryzal vnitřnosti? Tak tě navíc nechám ještě taky o žízni, dokud nesplníš marabútovu vůli a nepodřídíš se jeho učením. Urazil jsi ho svým učením a rozhněval svými pochybnostmi. Proto tě obmyslil soužením, v jehož záplavě zahyneš, neobrátiš-li se k naší taríkat. Ale obrátiš-li se, světec tě povýší, neboť Alláh ti propůjčil dar podmanivé řeči. Světec je mahdí, kterého jsi tak dlouho marně hledal!“

„Už nehledám mahdího, už hledám pouze lásku,“ ozvalo se slabě a dutě z bezbarvých rtů.

„Lásku! To je šílenství, kterým jsi tolikrát popudil také světce. Vyprávěl jsi mu dokonce o tom nevěřícím červu, od kterého ses tou

svou duševní chorobou nakazil. Věz, že ho známe. Ďábel mu ukázal cestu do Súdánu, aby tu našel vchod k věčnému zatracení.“

„Chode – ó bože!“ kurdsky vykřikl Sala, škubl sebou a vysoko se napřímil. Chvatně se pak zeptal arabsky: „Kara ben Nemsí efendi je u Bahr al-Abjadu?“

„Je zde. A Světcova pěst ho za několik hodin rozdrťí!“

Tu přelétl po věžňově obličejí odlesk někdejšího nadšení. Odmitavě zvedl pravici:

„Není tu pěst, která by ho rozdrtila, zato jeho pěst zasáhne všechny nepřátele! Láska boží je s ním, a nenávist žádného člověka nad ním nezvítězí!“

„Mlč, nešťastníku! Bráníš proklatého d'aura, který je nepřítelem všech mužů pravé víry? Považ, že tě máme prodat do otroctví, neotevřeš-li své srdce jedinému pravému učení. Ten d'aur je marabútovým úhlavním nepřítelem a musíme ho poslat do pekla. Chceš zahynout s ním?“

„Raději s ním do pekla, než s marabútem do vašeho nejblaženějšího nebe! Ty ho nazýváš psem, červem, d'aurem. Ale jenom on je vpravdě věřící, kdežto vaše duše jsou ohyzdné pytle zkázy. Kara ben Nemsí je tu, je nablízku! Teď vím, co a za koho se mám modlit!“

„Za něj snad, ty pochybovači s hniјícím mozkiem?“ zahřměl na něho Jumruk.

„Ano, za něho,“ klidně prohlásil tázaný.

Tu vyskočil vládce El Machba, přistoupil k Salovi a zasyčel:

„Tak ti tedy povím poslední slovo. Dávám ti lhůtu až do ranních červánků. To už se bude ten proklatec svíjet v mých pěstích. Obrátíš-li se pak na naši víru, staneš se slavným vůdcem mnoha tisíců věřících. Budeš-li však dál mluvit jako nyní, dostane se ti toho velkého štěstí, že budeš sdílet osud svého zbožňovaného d'aura.“

„Abys uslyšel mé rozhodnutí, nemusíš čekat až do ranních červánků: vzdávám se slávy, kterou mi nabízíte, a volím d'aura!“

Nemusím ani vyprávět, jakou radost mi tato slova způsobila. Jak rád bych byl Salovi naznačil, že jsem tak blízko. Ale opatrnost mi velela mlčet. Kdyby se neovládl, mohly být následky nedozírné. Nebylo mi však souzeno, abych mlčel. Sám Jumruk mi to znemožnil. Ucouvl na krok od Saly a prohlásil:

„No dobrá, nechť je po tvém! Tvůj osud je zpečetěn!“ A obrátil se

ke mně a pokračoval: „Ještě jsem toho d'aura neviděl. Ale ty jsi s ním, Ibn Sabbe, plul z Kaky až sem a poznal jsi ho. Pověz, opravdu dokáže ten pes poplést hlavu každému, na koho zašteká?“

Teď jsem mohl dát Salovi zamýšlené znamení, ale musel jsem si počítat opatrně. Napřed mě musel Sala poznat jen po řeči. Proto jsem nezměnil hlas, když jsem otrokáři odpovídal:

„Není to žádný krasavec, ani na něm není napohled nic mimořádného. Myslím, že bys byl zklamán, kdybys ho uviděl.“

„Třeba se přetvařuje?“

„To je možné.“

Všiml jsem si, že Sala zpozorněl, když uslyšel moje slova, nejdřív na mne pronikavě pohlédl a pak zavřel oči. Chtěl snad skrýt, že se rozzářilo? To mi dalo odvahu, že jsem poznamenal:

„Pravda je, že je to vášnivý lovec. Než se setkal s rajjisem efendíná, byl na Modrém Nilu a v oáze Choj, odtamtud jel k musallá el amvát a zabil tam nesmrtelnou medvědici.“

„Nesmrtelnou medvědici? O té mi ještě nikdo nevyprávěl!“

„Přesto je to pravda. Pak uzavřel přátelství s velkým arabským kmenem Bebbů a jednoho z nich, s nímž se setkal v chojské háně a z něhož chtěli udělat otroka, zachránil ze zajetí, ale mohl to dokázat pouze proto, že se oba chovali tak, jako by se ještě jakživi nebyli viděli.“

„To se musí moc pěkně poslouchat a já tě prosím, abys mi to všechno vyprávěl zítra, až budu mít víc času než teď.“

Po těch slovech se „Pěst světcova“ nic netuše obrátil zase k Salovi ibn Ákil:

„Ani dnes večer nedostaneš najíst a zítra tě zakováme do řetězů s tím d'aurem. Pak si rozmlouvejte o té lásce, kterou hledáš a pořád nenalézáš.“

„Nalezl jsem ji,“ odpověděl Sala zcela jinak, než jak mluvil dosud.

„Věřím pevně, že budu zítra s ním, a těším se na to, jako se po dlouhé zimě těší květina na jarní slunce. Alláh ti dopřej dnes v noci klidný spánek a ráno radostné procitnutí, ó Jumruku el Marabúte!“

Sala mě poznal a porozuměl mi, a když ho teď odváděli, byl přesvědčen, že ho teď už „Pěst světcova“ nebude moci věznit a týrat. Přání klidného spánku a radostného procitnutí minil ironicky, a dokáže-li být člověk v jeho postavení ironický vůči svému trýzniteli, musí být přesvědčen, že to s ním nevypadá tak zle.

Zakrátko přišel čas pomodlit se el išá, modlitbu po soumraku, když

se úplně setmí, a pak poslal Jumruk pro pět mužů, kteří nás měli provázet. Když posel odešel, zeptal se mě Jumruk:

„Rozumíš řeči Šilluků, Ibn Sabbe?“

„Rozumím,“ prohlásil jsem, věren své roli.

„A řeči Nuérů?“

„Také.“

„A umíš také řeč Dinků?“

„Neumím.“

Protože jsem tvrdil, že jsem za Bílým Nilem poprvé, mohlo mu být nápadné, kdybych byl řekl, že umím, a přece jsem právě řečí Dinků mluvil dobře, protože jsem měl příležitost pocvičovat se v ní každý den, co jsem pobýval na jih od té řeky. Jumrukovy tři otázky by za jiných okolností nebyly ve mně vzbudily nedůvěru, ale tady mě zarazily, zvláště proto, že mi položil tak bezprostředně jednu za druhou. Když jsem na třetí odpověděl záporně, pokývl Jumruk spokojeně a začal o něčem jiném. Co ho vedlo k tomu, aby se mě vyptával na jazykové znalosti? Nemusel jsem dlouho čekat, abych se to dověděl. Do chýše totiž vešel chlap ozbrojený až po zuby, který zřejmě nezastával žádné podřízené místo, protože na sobě měl neobvykle pěkné šaty a na pozdrav přátelsky pokývl, kdežto prostý člověk by se tu byl musel poklonit. Už otvíral ústa, aby promluvil, ale Jumruk mu chvatně pokynul, aby mlčel, a řekl mi omluvně:

„Musíš prominout, dopustím-li se k tobě, svému hostu, nezdvořilosti a promluví si s tímhle člověkem řečí, které nerozumíš. Neumí arabsky.“

Když to ten člověk uslyšel, zatvářil se užasle, ale byl tak chytrý, že honem zas nasadil lhotejný výraz. Tenhle člověk že neumí arabsky? Nesmysl! Byl bych přísahal, že je to súdánský Arab. Proč ta přetvářka, proč ten klam? Byla blahovůle, jakou mi Jumruk dosud prokazoval, pouhá válečná lest? Nu, to by mi bylo mnohem milejší, řekl jsem si, než kdyby byla ta jeho přízeň vycházela z upřímného srdce, protože vést do záhuby sebešpatnějšího člověka, který se k vám choval srdečně, je ošemetná věc. Však jsem si už také umíňoval, že trest, který si tenhle můj nepřítel zasluguje, hodně zmírním. Ale teď jsem si kvůli svému svědomí přál, aby se ukázalo, že Jumrukova srdečnost byla hraná. A mé tajné přání se také splnilo, neboť Jumruk se obrátil na příchozího v řeči Dinků:

„Ani jediné slovo arabsky! Nemohu tohohle cizince opustit ani na okamžik, a přece ti musím něco říci, čemu nemá ten člověk rozumět.“

Vyložil mu, proč prý jsem přišel, a že je dovedu k místu, kde kotví loď rajjise efendiná. Pak dodal:

„Musí zemřít, protože by byl neustále nebezpečným svědkem, že jsme zahubili rajjise efendiná a jeho lidi. Navíc mi překáží jako lovec otroků. Když je teď mrtev Ibn Asl, budu mít celý úsek Bahr al-Abjad pro sebe, a tenhle člověk se nám tu zamýšlí míchat do obchodu. Navnadil jsem ho vlídností a on ke mně pojal důvěru; ale jakmile nám loď ukáže a už ho nebudeme potřebovat, dám ti znamení. Řeknu jen krátké slůvko: uktulo – skončujte to! A ty mu vbodneš zezadu nůž do srdce. V těchhle bodných ranách jsi mistr.“

Rozuměl jsem každé slovo a musím říci, že se mi ulevilo, protože jsem teď už nemusel protivníka šetřit. Tvářil jsem se nevinně a naoko jsem Jumrukovým řečem nevěnoval ani tu nejmenší pozornost. Zakrátko přišli ještě čtyři Jumrukovi poddaní a on jim arabsky řekl, proč je zavolal. Vpletl do řeči několik poznámek o mně, které mě měly utvrdit v příznivém mínění. S předstíranou vděčností jsem mu podal ruku:

„Tvoje chvála, ó Jumruku el Marabúte, je pro mne jako dar nebes a budu šťasten, že si budu moci říkat: Vydal jsem do Jumrukovy moci nejnebezpečnější nepřátele obchodníků s otroky. Máš doufám dost bojovníků, abys mohl zajmout rajjise efendiná a všechny jeho lidi.“

Vyslovil jsem to přání, protože Jumruk až dosud zarytě mlčel o počtu lidí, kterými disponuje. Teď, když se rozhodl mě zabít, už nepokládal za nutné to tajit a odpověděl bez rozmýšlení:

„Ponechám-li tady v El Machba pouze tolik mužů, kolik jich je třeba na stráž rakíků, mám dost lidí, abych dobyl loď se vším, co je na ní živého.“

„Ale nemohou otroci uprchnout, když bude stráž tak slabá?“

Tu se stařec hlasitě rozesmál:

„Obchoduješ s rakíky, ale zdá se mi, že nevíš, jak se tohle zboží zajistí, aby stačil jediný strážný zabránit v útěku stovce zajatců. Pojď, ukážu ti, jak to tu máme zařízeno!“

To jsem právě chtěl. Nešlo mi ovšem o to, abych se dověděl, jak

otroky poutají, ale abych podrobně poznal místní poměry v El Machba. Jumruk rozkázal ostatním, ať počkají, a odvedl mě z chýše. Venku hořelo pět nebo šest ohňů, takže bylo na prostranství dost světla, Jumruk se mnou zamířil k větším stavbám, kde byli rakíkové. O tom, co jsem viděl, slyšel a – číchal, raději pomlčím. Stačí, když poznamenám, že jsem prošel také kolem Saly ibn Ákila a mohl mu tajně pokynout. Bylo to víc než trýznění, byla to přímo nelidskost! A ti nešťastníci ani všichni nepatřili pouze k černošské rase. Musel jsem se přemáhat ze všech sil, abych skryl hnus a Jumrukovi tak zalichotil, že se začal skvělou skrýší chlubit a dal se svést k několika sdělením, která pro mne byla svrchovaně důležitá. Tak jsem se dověděl tohle:

Zeríba leží uprostřed hustého lesa, kudy vedou pouze tři cesty. Jedna, a to ta, kudy jsem přišel já, vede směrem k souši do volné krajiny, kdežto oběma ostatními směry se chodec dostane na jižní a na severní břeh poloostrova. Ústí obou stezek na břehu jsou tak dobře skrytá, že je není z řeky vidět. U břehu po proudu, tedy severního, kotví achtúra, rychlá plachetnice, která patří Jumrukovi. Dal si ji postavit jen k tomu účelu, aby se dostal z jednoho místa na druhé rychleji než obyčejnou nilskou lodí. Přesný počet lidí, kterými Jumruk vládl, jsem se nedověděl. Zato jsem uslyšel, že to jsou lidé svárliví a těžko se dají zkrotit, a proto že se střelné zbraně chovají ve zvláštním skladišti, před použitím se odtamtud pokaždé vyzvednou a opět se tam odevzdají. Tolik jsem se dověděl. Bylo toho sice málo, ale pro mé záměry to, jak se později ukázalo, plně postačilo.

Po krátké návštěvě ve skladu „živého zboží“ jsme vyrazili, totiž Jumruk, pět mužů a já. Měsíc ještě nevyšel, ale hvězdy svítily tak jasně, že jsme dost viděli, když jsme vyšli z lesa. Jumruk šel napřed a my ostatní za ním tak, že jsem já šel stále před tím roztomilým přítelíčkem, který mě měl zapíchnout. Naštěstí jsem se nemusel jeho obratného zabíjáckého nože ještě bát, ale ani z příštích chvil mi nebylo úzko.

Zpočátku jsem měl v plánu zajmout Jumruka, jakmile dojdeme k lodi, a pak vypočodovat s askaríji k El Machba. Bude-li tam chybět velitel, bude mít přepadení větší naději na úspěch, než kdyby tam Jumruk byl. Jenže Jumruk s sebou vzal pět mužů, a ty jsem jenom já sám zneškodnit nemohl. Proto jsem se musel pokusit dosáhnout svého cíle jinak. Pro tu chvíli bylo hlavní, abych se nemusel vracet do El

Machba, ale dostal se se zdravou kůží na palubu. Prostředek jsem si už vymyslel: musí spustit ručnice.

Ve tmě jsme potřebovali půldruhé hodiny, než jsme došli ke stromu, který mi sloužil za orientační bod. Tady jsme pomalu v naprosté tmě zabočili napravo do lesa. Jak jsem se už zmínil, nebyl pruh lesa široký, ale v té černé tmě trvalo přesto skoro půl hodiny, než probleskla mezi stromy světla z lodi. Na břehu jsme se skrčili na bobek a já jsem byl tak opatrný, že jsem si nedřepł před svým katem, ale vedle něho, ačkoli se mi to snažil překazit. Loď kotvila tak blízko, že jsme měli před očima celou palubu. Viděli jsme tam Hubahrovu mrtvolu, a také Abú Rakíka s jeho lidmi.

Zatímco moji průvodci upínali pozornost k lodi, sklouzl jsem rukou po ručnici, kterou si můj soused opřel o pažbu, a natáhl jsem kohoutek: právě tahle puška měla v příhodné chvíli spustit.

„Mluvils pravdu, Ibn Sabbe,“ pošeptal mi Jumruk. „Vidím to. Abú Rakík je zajat a tamhle visí Hubahr. Loď kotví tak blízko u břehu, že nebude těžké se na ni dostat. Musíme Abú Rakíka osvobodit a nebudeme s tím čekat až do úsvitu. Viděli jsme dost. Uk...“

„Uktulo!“ chtěl říci to nebezpečné slovo. Ale nedostal se k tomu, aby je dořekl, protože jsem v tu chvíli pohnul spouští sousedovy ručnice. Zahřměl výstřel, a šest mých drahých přátel zděšeně vyskočilo.

„Cos to udělal, člověče neopatrná!“ pošeptal jsem sousedovi. „Puška ti spustila!“

„Nemohu za to,“ omlouval se ten chlap a dočista zapomněl, že neumí arabsky.

„Mlč!“ osopil se na něho Jumruk. „Tvoje neopatrnost všechno zkazila! Teď je úplně vyloučeno...“

„Ticho!“ přerušil jsem ho. „Jste-li chytrí, není ještě nic zkaženo. Teď poběžme kus od břehu!“

Popadl jsem Jumruka za paži a táhl jsem ho do lesa a ostatní běželi za námi. Odvedl jsem je, aby neviděli a neslyšeli, co způsobí výstřel na lodi. Bylo jisté, že mě začnou volat, a že tedy vysloví mé jméno, a to jméno nesměli otrokáři zaslechnout. Když jsme už byli tak daleko, že k nám výkřiky doléhaly nejasně, zastavil jsem se.

„Už žádné zbytečné řeči, nesmíme ztratit ani okamžik. Zajdu-li teď honem na loď, může všechno ještě dobře skončit.“

„Nechápu jak?“ zeptal se Jumruk.

„Ten výstřel poplašil celou posádku a vzbudil nedůvěru. Ted’ už se nemůže přepadení lodi podařit, leda že bych se tam vrátil a řekl, že jsem to vystřelil já.“

„Má šá’alláh! To je správné, máš pravdu!“

„Jenže výstřel padl blízko lodi, a tak nesmím otálet. Musím pryč. Ale nenecháte Abú Rakíka na holičkách, vidíte?“

„To ne, při Alláhovi, to ne! Musíme ho zachránit, a rajjise efendíná a Karu ben Nemsí efendiho musíme chytit! Myslíš, že je dokážeš uklidnit a vymluvit jim podezření?“

„Určitě. Ale musíte se vrátit brzy!“

„Dej mi lhůtu tři hodiny!“

„Dobrá! Tři hodiny, ale ne víc!“

„Tak už běž! Běž honem, nebo už nedokážeš rozpláshit jejich nedůvěru! Vyřid’ Abú Rakíkovi, že tu budeme za tři hodiny, nejdéle za tři a půl, a osvobodíme ho. Běž! My si také musíme pospíšet. Pojd’te, lidi, pojd’te!“

Zmizeli. Stál jsem, dokud jejich kroky nedozněly, a pak jsem se vrátil na břeh. Po výstřelu odklidili zajatce honem do podpalubí, zhasili světla a všichni byli zticha, jenom Ibn Níl se vykláněl přes zábradlí a volal:

„Efendi, efendi, odpověz mi, nebo půjdu na břeh! Stalo se ti něco?“

„Tak už mlč, chlapče neopatrný,“ zarazil jsem ho. „Hod’ mi lano!“

Uposlechl, a ve mžiku jsem stál na palubě. Za deset minut nato už každý znal můj plán a všichni s ním souhlasili a za dalších deset minut stáli na břehu všichni muži, kteří uměli zacházet se zbraněmi a které jsem pokládal za tak spolehlivé, abych je vedl do El Machba. Pak odrazila loď od břehu, aby zakotvila uprostřed řeky. Tam, kde už byla v bezpečí před jakýmkoli přepadením, měl kormidelník rozsvítit všechna světla, aby je Jumruk viděl, a pak se ráno pustit po proudu a na znamení, které mu dáme, přistát u El Machba.

Nebylo snadné prodat se s tak velkým houfem skrz les, kde nebylo vidět nos mezi očima. V otevřené krajině to už bylo lepší. Bylo dokonce jasněji než předtím. Jumruk a jeho lidé, kteří cestu znali stejně jako on, jistě postupovali rychleji. Přesto jsem si dovedl přibližně vypočítat, kde se s nimi potkáme, až se budou vracet. Odhadoval jsem, že Jumruk nebude potřebovat víc než půl hodiny, aby své lidi připravil k nočnímu přepadení. Když jsme došli až téměř k tomu místu, rozkázal jsem zastavit, a vystříhat se každého sebemenšího šramotu. Pak jsme se schovali v křoví.

Nejvíce teď záleželo na tom, zda „Světцова pěst“ vůbec setrval při záměru loď přepadnout. Vzdal-li se ho, mohl náš podnik ztroskotat.

Proto jsem byl rád, když se za nějakou dobu ozval řinkot zbraní a hlasitý hovor. Lovci otroků se blížili a minuli nás chvatným pochodem. Ještě jsme malou chvíli počkali, kdyby se za nimi snad táhli opozdilci, a pak jsme spěchali dál. Cesta nás šťastně dovedla k pěšině, která ústila v El Machba.

Tady už jsem šel první a každého dalšího muže vedl ten před ním. Postupovali jsme tak opatrně a tiše, že jsem stěží slyšel kroky poručíka, který šel za mnou. Tak jsme dorazili k zavěšené trnité ohradě. Zavolal jsem. Bylo jedno co, jen když otevrou. Také teď stála uvnitř stráž. Zaslechla mě a odsunula trnité dveře stranou. Sotva se to stalo, dostal strážný pažbou, svázali jsme ho a vstrčili mu do úst roubík. Byli jsme uvnitř v El Machba.

Pak jsme dveře zase přistavili a já jsem ze svých lidí vytvořil čtyři a každé jsem dal úkol. Co nám zbývalo udělat, bylo mnohem snazší, než jsem čekal. Hořely už jen dva ohně. Budovy jsme obsadili ve mžiku. Ukázalo se, že Jumruk nechal v zeríbě pouze devět mužů, a navíc je ani neozbrojil puškami. Brzy jsme je přemohli. Jeden nám musel ukázat cestu k jižnímu břehu, kde stála ta tolikrát zmíněná stráž a vyhlížela Sokola. Také tu jsme zneškodnili.

Teď jsme začali osvobozovat otroky a já jsem ze všech nejdříve vyhledal Salu ibn Ákila. Náplast jsem už na tváři neměl. Když mě

Sala spatřil, zvolal mi vstříc:

„Hamdu li'lláh! Tak jsem se nemýlil! Jsi to ty! Jsi to skutečně ty, efendi! Podruhé zachraňuješ člověka, který tě chtěl zabít! Stále ještě jsi...“

„Teď nemluv!“ přerušil jsem ho. „Stal jsi se tenkrát mým přítelem a bratrem a poděkuj bohu, ne mně. Potom mi všechno povíš. Teď nemám kdy. Než se vaši katani vrátí, musíme tu být hotovi a přichystat se, abychom je jaksepatří uvítali.“

Salu vyprostili z pout. V přemíře štěstí se mi chtěl vrhnout k nohám, ale já jsem odkvapil, protože jsem ještě měl plno práce. Poručík se svými četami snímal zajatcům pouta. Já jsem zatím prohledával chýše a hledal zbraně a jiné předměty, které by mohly za zbraně sloužit. Konečně jsem ale našel skladiště. Zbraní tam zbylo málo, protože Machbaští si jich většinou odnesli. Udělali jsme však zbraně bodné, sečné i prosté kyje ze všeho možného a zanedlouho měl každý osvobozený otrok v rukou něco, čím se mohl ohánět.

Nadšení těch ubožáků nelze vylíčit. Za takových okolností by nebyl zůstal klidný ani nejchladnější Seveřan, a což teprve horkokrevní Afričané! To bylo skákání a tancování, to bylo křiku a jáso tu! Trvalo dlouho, než jsme je přiměli, aby nás aspoň poslouchali. A kolik času teprve uplynulo, než pochopili, co mají dělat, a než nám slíbili, že z touhy pomstít se neohrozí náš úkol. Konečně všechno utichlo a Jumruk a jeho lidé mohli přijít.

Předpokládal jsem totiž, že se Jumruk co nejrychleji vrátí, jakmile zjistí, že se Sokol uklidil do bezpečí uprostřed řeky. Byla-li moje domněnka správná, mohli jsme ho očekávat už každou chvíli. Nechali jsme hořet jediný oheň, a to tak, že záře nepadala daleko a zejména vchod tonul ve tmě. Tam jsem stál já s Ibn Nílem. Obě cesty ke břehům byly tak obsazeny, že se tamtudy nedalo uniknout, a kolem prostranství se na kraji lesa táhl nepřetržitý řetěz mužů, připravených, aby se na můj pokyn na otrokáře vrhli. Vyprostili jsme z pout asi dvě stovky otroků, měli jsme tedy s posádkou ze Sokola dost paží a pěstí, abychom boj rychle skoncovali, protože co se otrokům po dlouhém věznění nedostávalo na fyzické síle, vrchovatě nahradil hněv.

Dlouho jsme naslouchali marně, ale konečně jsme skrz trní zaslechli kroky. Očekávané volání se ozvalo. Otevřel jsem, a nepřátelé tiše proudili dovnitř. Žádný nefekl ani slovo, zřejmě byli zklamaní.

Jak by asi hlučeli, kdyby se byli vraceli jako vítězové! Jumruk stál venku a nechal míjet jednoho po druhém. Sám vešel poslední, a když spatřil, že ve tmě stojí místo jednoho strážného postavy dvě, zlostně se rozkřikl:

„Co tu děláte dva? Pořád musíte žvanit, psi!“

Rozpřáhl se, aby mě udeřil do tváře. Zachytil jsem ránu a pak jsem ho oběma rukama pevně popadl za krk, takže mi ležel bezvládně a bez odporu v náručí, jako by byl z vaty. Rychle jsme ho svázali provazy, které měl Ibn Níl pohotově. Jumrukovi lidé šli zatím nic netušíce dál. Když došli doprostřed prostranství, vykřikl jsem smluvené znamení. Z několika set hrdel zazněla ječivá odpověď. Útočníci se vyřítili ze všech stran. Obklíčili nic netušící obchodníky s lidmi, než si ti uvědomili, co se děje, a než se vůbec mohli vzchopit k odporu, bylo pozdě.

Já jsem zůstal s Ibn Nílem u vchodu, protože nebylo nutné, abych se účastnil boje, vždyť nebylo pochyb, jak skončí. Teprve když pominula první vřava a slyšel jsem, že mě poručík volá, pokročili jsme k prostranství, kde jsme se stah pány El Machba. Jediný nepřítel neunikl. Byli bohužel i mrtví. Ranění i nezranění leželi svázáni na zemi. Nástrojů ke spoutání tu bylo víc než dost. Černoši tančili u vytržení kolem dokola jako šílení, ačkoli měli několik raněných. Jiní zase tloukli přemožené otrokáře, plivali na ně a kopali je. Měl jsem plné ruce práce, abych to zamezil. Jumruka jsem dal odnést do jeho chýše a vymínil jsem si, že patří pouze mně a že se ho nikdo nesmí prstem dotknout. Hlídat ho musel Ibn Níl, ale přikázal jsem mu, aby Jumrukovi nic neříkal. Jak jsem čekal, chystali se teď osvobození otroci zeríbu vyplenit a měl jsem co dělat, abych tomu zabránil. Musel jsem dokonce použít pěstí a nakonec jsem musel slíbit vyhladovělým otrokům velkou hostinu, ze které se ovšem stala žranice. Když se rozednilo, leželi černoši porůznu na prostranství do němoty zpití přemírou merisy, prosné kořalky. To bylo pořád ještě lepší než jiné výstřelky.

Ještě za noci jsem si prohlédl kořist. Byla tak velká, že vzbudila v askarijích nadšení. Takový úspěch neměl rajjis efendiná nikdy a mne zahrnovali chválou zejména proto, že se vojákům dostalo takových bohatých podílů, a přitom nebyl ani jediný raněn ani zabit.

Když jsem splnil své povinnosti a už bych byl mohl jít klidně spát, přišel ke mně Sala a prosil mě, aby mi konečně směl poděkovat.

Nechtěl-li jsem se ho bolestně dotknout, musel jsem jeho prosbě vyhovět, a tak Sala přisedl, překypoval díky, že jsem je stěží dokázal zarazit, a pak mi vyprávěl, co se událo od té doby, kdy jsme se v chojském kraji rozloučili. Bylo toho mnoho, a přece málo, málo co do vnějších událostí, ale mnoho co do vnitřních změn.

Sala si stále ještě namlouval, že hledá mahdího. Tak přišel znovu do Egypta a požádal, aby ho přijali do kádírje. Doufal, že tam najde člověka, který ho dovede k pravému učení. Brzy však dospěl k poznání, že mu tam poskytují jen prázdné formulky, cinkot mrtvých slov, nebo snad ještě něco horšího. Chtěl zase vystoupit, ale řekli mu, že vystoupit znamená zahynout, protože ať půjde kam chce, všude mu bude v patách mstitel. Tahle záležitost ho přivedla před muže, který zastával v kádírji vysokou hodnost a měl ho před vystoupením varovat. Byl to důstojník a také v jiném ohledu vlivný člověk a zřejmě si vytkl mimořádné cíle. Jméno mi Sala ibn Ákil neprozradil, ale z několika nářezek, které mu bezděky uklouzly, jsem usoudil, že to byl Urábí paša, který skládal, jak známo, do kádírje přemrštěné naděje. Ten vznešený pán si zpočátku vzal Salu do parády hodně přísně, ale brzy se umírnil, když poznal jeho řečnické nadání. Dát mu svolení, aby z kádírje vystoupil, Urábí paša rozhodně odmítl a navíc ještě Salu upozornil, že právě prostřednictvím kádírje může dojít k cíli, neboť pouze mezi jejími vyznavači, v některém z jejích pododdílů nebo v některém podobném bratrstvu může povstat vytoužený mahdí. V kádírji je prý jeden vyznavač, který o tom může povědět víc, ba snad už dokonce zná jméno mahdího. Ten muž, na kterém spočívá Alláhova milost, prý se nyní hlásí k tarikat samáníja, jmenuje prý se Muhammad Ahmad ibn Abdalláh a bydlí na ostrově Ába na Bílém Nilu. Jako trest za své pochyby a za svou nestálost prý má Sala ibn Ákil putovat k němu, aby si u něho vyprosil odpuštění a přijetí mezi žáky. Sala uposlechl a dostal od důstojníka pro Muhammada Ahmada zapečetěný dopis.

Po dlouhé a obtížné cestě po lodi, pěšky i na koni dorazil Sala do Chartúmu a odtamtud na Ábu, a tam našel Muhammada Ahmada. Ten si dopis přečetl, byl k Salovi nezvykle přísný a nařídil mu kajicná cvičení. Sala, nadaný neobyčejně pronikavým úsudkem, prohlédl, co je v tom člověku, který si předtím říkal fakír el fukará a teď si osvojil titul záhid, odříkající se, zakrátko se dal uctívat jako marabút, světec,

a nakonec pyšně sdělil žákovi, že se bezprostředně stýká s Alláhem a dostal od něho rozkaz, aby jako dlouho očekávaný mahdí dobyl světa a všem věřícím přinesl štěstí pravého poznání. Sala kdysi po mahdím bolestně toužil a byl přesvědčen, kdyby se mu dostalo toho štěstí a našel ho, že by jeho duše zajásala v nebeském vytržení. Kde však zůstal ten jásot teď? Sala se ulekl, místo aby se zaradoval, protože z muže, který si troufal dát lidstvu blaženost všech nebi, na něho šla hrůza. Tohle že je mahdí? Na světě nemohla být větší lež, nebo aspoň větší sebeklam.

Sala pokládal za svou povinnost se svým názorem se netajit, a od té chvíle s ním jednali jako s vězněm. Ať uvedl na svou obranu cokoli, jen to jeho postavení ještě zhoršilo, protože to dokazovalo, jak neobyčejné má Sala řečnické nadání. To nadání chtěl Muhammad Ahmad stůj co stůj, třeba i krajním nátlakem, získat do svých služeb. Marabút poznal, že ho Sala prokoukl, a proto si mohl Sala podle jeho názoru zvolit pouze jednu ze dvou cest: buď přijme tarikat samáníju a přidá se ke stoupencům nového mahdího, nebo musí zmizet. Rozhodně se tenhle žák nesmí vrátit, neobráti-li se na jejich víru. Sala se však přinutit nedal.

Od té chvíle se Salovi vedlo ještě mnohem hůře než předtím. Ale jeho odpor to jen posílilo, a tak se stalo, že ho předevířem naložili s ostatními zajatci na rychlou plachtnici, jež odvážela lidi, kteří se stali „světci“ nepohodlnými, a proto propadli „Světcově pěsti“.

Seděli jsme zabráni do hovoru dlouho, až do bílého dne, kdy mě zavolaly jiné povinnosti. Když jsem vstal a chystal se odejít, Sala mě ještě na okamžik zadržel.

„Napadá mě ještě něco, co ti musím povědět, efendi, protože vím, že tě to potěší. Napomenul jsi tehdy chojského hostinského, aby nechal pít. Alí tě poslechl, a duch alkoholu už se mu nikdy nezahnízdil v duši. A tak se zbavil také špíny a chudoby, znovu si získal lásku své ženy a svých dětí a je opět váženým člověkem, jako býval. A teď jdi! Nesmím si tě už nechávat jen pro sebe.“

Sala měl pravdu. Měl jsem ještě mnoho práce. Nejdříve mi musel Ibn Níl přivést Jumruka el Marabúta, který ještě neměl potuchy, jak to s El Machba vypadá a koho je vlastně zajatcem. Když vyšel z chýše a spatřil mě, poznal mě rázem, ačkoli jsem už neměl na tváři náplast.

„Ty jsi to, Ibn Sabbe z Guradi?“ zvolal. „Tak mě tedy tušení

neklamalo: Rajjis efendíná přepadl El Machba, když jsem odešel se svými vojáky? A protože vidím tebe, svého nového přítele, jistě mě ochráníš.“

„Jsi na omylu, a hned několikerém,“ odpověděl jsem vážně. „El Machbu nepřepadl rajjis efendíná, ale podařilo se to Karovi ben Nemsí. Za druhé nejsem tvůj nový přítel a za třetí se nejmenuji Ibn Sabb, ale ostatně by tě ani ten neochránil, protože jsi ho chtěl dát zavraždit.“

„Zavraždit?“ zeptal se Jumruk užasle i polekaně zároveň. „Kdo ti to mohl – takovou lež...“

„Není to lež!“ přerušil jsem ho. „Jakmile vyslovíš uktulo, měli Ibn Sabba zezadu probodnout.“

Ačkoli měl Jumruk obličej hodně tmavý, viděl jsem, jak mu krev zmizela z tváře.

„Kdo – kdo ti to – prozradil?“ vykřikl. „A jak – jak můžeš říci – že nejsi – že nejsi Ibn Sabb?“

„Ve své nadutosti jsi se opovážil chtít zajmout Karu ben Nemsí a spoutat ho se Salou ibn Ákilem,“ prohlásil jsem. „Jak si může takový výlupek vši možné hlouposti namlouvat, že přelstí mne!“

„Tebe – tebe?“ koktal Jumruk.

„Ano, mne! Pořád ještě netušíš, že já jsem Kara ben Nemsí, ten prašivý pes, kterého chtěl vydat marabútovi?“

„Ty – ty jsi – ten...“, koktal Jumruk, neschopen otázku dokončit.

„Ano, jsem! A teď si snad domyslíš, co tě čeká. Když jsi mě ještě pokládal za Ibn Sabba, předstíral jsi srdečnost, abys tak snadno odstranil z cesty svědka svých zločinů! Hlupáku! Slyšel jsem, co mi chystáš, protože mluvím řečí Dinků mnohem líp než ty, a když jsi mě chtěl přelstít, sám jsem tě přelstil dokonale! Nazýváš se Pěstí světcovou. Tomuhle marabútovi však není nic tak vzdáleno jako svatost, a tvoje zločinné ruce se už nikdy nesevřou v pěst, ty už jsou slabší než malíčky novorozeněte a neudrží už ani tu špetku zlatého prachu, o kterém sis myslel, žeš mi ho tak mazaně sebral. Máš příliš málo mozku, než abys mohl vytušit, že jsem ty pytlíky přinesl, jen abych si tě ochočil!“

Použil jsem toho opovržlivého výrazu, abych ho pokořil ještě víc, než ho už pokořily okolnosti. Rozdíl mezi jeho pyšnou včerejší jistotou a dnešním ponížením také Jumruka natolik sklíčil, že se

slabostí opřel o kostrbatou stěnu chýše a malátně povzdechl:

„Takhle to tedy dopadlo! Ty jsi Kara ben Nemsí, d'aur! Já huzn, já musíba, já šaká – ó smutku, ó neštěstí, ó bído! Jak se to mohlo zběhnout za tak krátkou chvíli!“

„Jak se to mohlo zběhnout?“ zeptal se Sala ibn Ákil, který k Jumrukovi přistoupil a drtil ho pohledem svých tmavých očí. „Muselo se to stát. Ano, muselo! Neboť zločin musí dojít trestu zde i tam. Kdo rozdává lásku, tomu se dostane lásky. Ale kdo seje nenávisť, nemůže sklidit nic jiného než pomstu a boží trest! Přál jsem ti včera klidnou noc a radostné probuzení. Tys mi neporozuměl. Poznal jsem v Ibn Sabbovi svého přítele Karu ben Nemsí, kterého vy proklínáte, a sotva jsem ho spatřil, věděl jsem jistojistě, že má bída skončí ještě téhle noci. Naříkáš už teď nad svým neštěstím. Jak teprve budeš bédovat a naříkat, až k tobě trest, který teď vidíš jen zdálky, přistoupí a silou lvích spárů tě srazí k zemi!“

Že s ním teď smí Sala, jeho vězeň, takhle mluvit, pobouřilo Jumrukovu pýchu a znova probudilo jeho energii. Jumruk se vysoko napřímil, sevřel spoutané pěsti a výhružně je zvedl.

„Mlč, ty červe! Neboť jsi ubohý červ i teď, ačkoli ti blízkost tohoto d'aura dává odvahu mě urážet! Ještě jste nezmáhali! Sice tu vidím svázané všechny své lidi a všechny své otroky na svobodě. Jen hanebným úskokem se vám podařilo zmocnit se El Machba na několik hodin, ale vaše radost se promění v zármutek a jásot v nářky, neboť světec z Áby pozvedne svou mocnou ruku, aby mě osvobodil a vás zahubil!“

„Světec? Že pozvedne ruku? A já myslel, že jeho rukou jsi ty! Říkáš si přece Jumruk el Marabút, Světcova, pěst! Vidíme-li tuhle pěst před sebou tak slabou, jak bychom se mohli bát toho, komu patří! Nebál se kdysi váš marabút Kary ben Nemsí? Nebyl jeho zajatcem? Nevděčí mu za svůj život, neboť Kara ben Nemsí se nad ním slitoval, když ležel váš světec zkrúšený baštonádou na kraji močálu a málem umíral? Takového člověka nazýváte Marabútem? Člověk, kterému na rozkaz rajjise efendiná rozbili chodidla, že je mahdí, kterého posílá Alláh, aby přinesl lidstvu zbožnost a spravedlnost a otevřel mu brány ráje? Ach Jumruku el Marabúte, jak bych se ti musel vysmát, kdyby nebylo tak smutné poslouchat, jak člověk, kterému Alláh uštědřil rozum, plácá takové bláhovosti!“

„Mlč, nebo se udusíš vlastními slovy!“ rozkřikl se na něho Jumruk. „Vím dobře, co jsem řekl, a také proč jsem to řekl. Nechvástejte se svým vítězstvím, protože...“

„Mlč!“ zarazil jsem ho. „Jestli si ty myslíš, že víš, co mluvíš, víme my ještě mnohem líp, co děláme. Já totiž dávám činům přednost před slovy a říkám ti, že nebudeš muset dlouho čekat a odpovíme ti na tvé hrozby činem. Odved'te ho zpět a svažte mu nohy!“

Chtěl se vzpírat, ale na můj pokyn přiskočilo několik askarijů a pomohli Ibn Nílovi přimět odbojníka k poslušnosti. Skončil jsem rozmluvu tak úsečně, protože jsem zahlédl přicházet askarije, kterého jsem postavil na jižní břeh poloostrova, aby vyhlížel Sokola. Teď mi askarij ohlásil, že je loď na dohled.

S kormidelníkem jsem měl smluveno, bude-li na poloostrově všechno v pořádku, že vypálím dvě rány ze své medvědobijky, které se rozléhají široko daleko. Na to znamení měl přistát u severního břehu poloostrova, protože tam byla voda klidnější než na jižní straně. Viděl jsem, že Sokol připlouvá rychle, protože mu příznivý vítr dovolil napnout všechny plachty. Když už byla loď dost blízko, vypálil jsem z obou hlavních, načež z paluby v odpověď třikrát zavolali. Pak se Sokol otočil k západu, aby poloostrov obeplul. Zatímco plul zákrutem řeky, spěchal jsem z jižního břehu na severní a dorazil jsem tam, právě když loď vplouvala do tiché zátoky, kde kotvila také rychlá šachtúra Jumrukova, nejvítanější předmět z celé kořisti, protože se skvěle hodila pro mé záměry.

Ještě než Sokol spustil kotvu, zavolal na mne kormidelník, zda se přepadení zdařilo.

„Ještě líp, než jsem si představoval,“ odpověděl jsem. „Pošli mi na břeh nejdřív Abú Rakíka s dostatečnou stráží!“

Za několik minut mi otrokáře přivedli. Když s ním askarijové, kteří ho vedli, vystupovali ze člunů, přikročil jsem k němu.

„Tolik jsi toužil poznat El Machba a Hubahr tě k ní měl dovést. Nehodil se za průvodce, a tak jsem se toho úkolu ujal já. Pod mým vedením neuvidíš jenom El Machba, ale také Jumruka el Marabúta, který tě tak netrpělivě očekával.“

„Alláh jil'anak – Bůh tě zatrat'!“ zamumlal Abú Rakík polohlasem mezi zuby.

Tvářil jsem se, že to neslyším, a dal jsem Tameka odvést na

prostranství. Musel vejít do Jumrukovy chýše. Jumruk v ní seděl sám s Ibn Nílem a zamračeně na nás pohlédl.

„Tady ti vedu přítele, ó Jumruku el Marabúte,“ řekl jsem. „Nazývají ho Abú Rakík a je nadšen, že se mu dostalo neobyčejného štěstí a smí tě pozdravit právě pod mou vlídnou ochranou.“

Jumruk chtěl vyskočit, ale pouta mu v tom zabránila, po marném pokusu klesl zpět.

„Ty pse, nenaučil ses nic jiného než cenit zuby!“ zasípal. „Dejž Alláh, abych ti je ještě mohl vylámat!“

Políček, který dostal za tuhle urážku od Ibn Níla, ho přivedl k rozumu, od té chvíle už Jumruk nepromluvil ani slovo. Já jsem však pokračoval klidně, jako by se nic nestalo.

„Dal jsem vás sem přivést oba, abych vám pověděl, co s vámi zamýšlím. Jste moji úhlavní nepřátelé a podle zdejších zákonů bych vám mohl vzít život. Lidstvo by mi za to bylo zavázáno velkými díky. Ale za svou osobu vám odpouštím. To ovšem neznamená, že ujdete soudu. Já jsem naopak nucen vydat vás soudci k potrestání. Rajjis efendiná je zástupcem světské spravedlnosti, které jste propadli, a tak vězte, že vás vydám jemu.“

Tu vpadl Abú Rakík chvatně:

„Nevydávej nás jemu, efendi! Dal by nás ihned popravil. Sud' nás raději podle křesťanských zákonů!“

„Vida! Když jde o tvé blaho, ba o tvůj život, dáváš křesťanství přednost před islámem? Pokud jsi u mne chtěl, nalézt milost, neměl sis před chvílí přát, aby mě Alláh zatratil. Co by ti bylo platné milosrdenství zatracencovo? Když úpíš o milost k d'aurovi, který se propadl do propasti zatracení, oč hlouběji jsi poklesl sám!“

Tu se na mne Abú Rakík rozkřikl:

„Tvoje duše je tak černá, že už nemůže zčernat víc! Vydáš-li nás rajjisovi efendiná a on nás zabije, požádá od tebe Alláh naše duše v den Posledního soudu!“

„Ukážu klidně k džehenně, že si je musí vyžádat tam od šajtánů, kterým patříte pro své zločiny. Rajjis efendiná vás bude soudit podle svého pořekadla: Kdo zlé strojí, nechť se zlého bojí! Bohužel vám nemůže způsobit ani tisícinu toho zla, které jste způsobili vy. Jedno však může, a to zneškodnit vás, jako zničí člověk jedovatého hada.“

„Rozvaž si, co děláš, efendi! Jsi člověk, a my jsme také lidé.“

„A ti, co jste je zabili nebo prodali do otroctví, to nebyli lidé?“

„Černoši jsou jenom poloviční lidé. Nic necítí!“

„Na to se vymlouváte, ačkoli dobře víte, že je to pustá lež. Ale i kdybychom připustili, že je to pravda, jsou el Homrové, kteréš chtěl prodat, také černoši? Není mezi otroky, které jsem tu osvobodil, přes třicet osob jiné rasy než černoši, nejsou tu dokonce vyznavači islámu? Já rozdíl nedělám, pro mne je jeden člověk jako druhý, ať je kterékoli víry a jakéhokoli původu. Ale u rajjise efendiná vám náramně přitíží, že jste se svými souvěrci jednali jako s černými pohany. Člověk má svůj osud ve vlastních rukou. Vy jste své ruce potápěli do krve, proto bude váš konec krvavý!“

„Je to tvé konečné rozhodnutí?“

„Ano.“

„Tak zemřeš ještě dřív než já a než my všichni, ty syne malomocenství a podlosti!“

Skočil na mne, protože neměl svázané nohy, a zaťal mi prsty spoutaných rukou do krku. Chtěl mě uškrtit. Ibn Níl se rychle vymrštil, aby mi pomohl, ale nebylo třeba, dal jsem tomu padouchovi pěstí do brady, že mě pustil a se zvrácenou hlavou padl na zem. Teď ho ovšem spoutali i na nohou. Pak jsem postavil k oběma obchodníkům s otroky na stráž několik askarijů, protože Ibn Níla, který je hlídal dosud, jsem potřeboval při rozdělování kořisti, s nímž jsme měli začít.

Kořist! Jaké příjemné slovo pro všechny, kdo měli právo se na ní podílet, a dvakrát příjemné, protože rozhodnutí platné pro všechny případy neměl učinit rajjis efendiná, ale já. To rozhodnutí vyvolalo takový jásot a rozruch tak horečný, že jsem jen s námahou obnovil nezbytný klid a pořádek. Už jsme se tím sice zabývali v noci, ale vlastní dělení mělo začít teprve teď.

Ustanovil jsem, že podíl z kořisti nemají dostat pouze ti, kdo se zúčastnili nočního pochodu, ale vůbec všichni, kdo patří k lodi. Byli to tedy naši původní askarijové, pak Takílové zajatí ve Fašodě, dále vojáci ze zeríby Aliáb a konečně el Homrové. Mužstvo, které bylo kromě nich na lodi, ji opustilo ve Fašodě. Pak tu ještě bylo několik jednotlivců, které jsme nesměli pominout, totiž Abú'n Níl, Ibn Níl a čahoun Selim, který chtěl jako „největší hrdina z celého vesmíru“ dostat nejvíc, ačkoli pro zdar našeho podniku nehnul ani prstem a

vůbec mi, co jsem ho znal, spíš překážel než pomáhal. Vždyť jsem za většinu nesnází, do nichž jsme se dostali, vděčil jen a jen jemu.

Ke své obzvláštní radosti jsem se od několika osvobozených zajatců dověděl, že k El Machba patřilo několik tuctů jízdních i nákladních velbloudů a že je chovají v ohradě na kraji lesa. Ta zvířata jsem určil pro el Homry a Takíly. Dostalo se jim tak výtečné možnosti, jak se dostat domů. Postaral jsem se také, aby jim dali dostatečnou zásobu oděvů, zbraní a střeliva, bylo tu všeho dost.

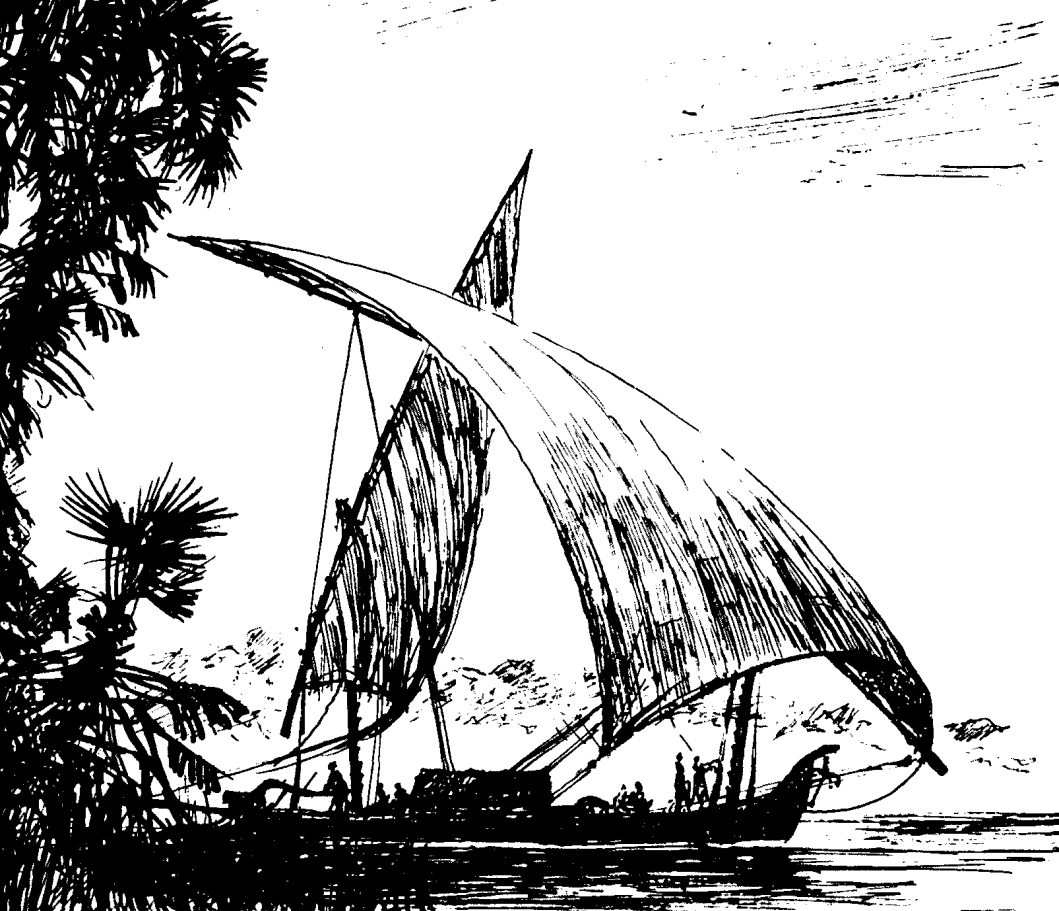
Dělení mezi tu spoustu snadno vznětlivých lidiček se neobešlo bez výstupů, ba někdy došlo i na pěsti. Sám jsem byl nucen tohohle argumentu také použít, a když jsem nedosáhl cíle důrazným slovem, podpořil jsem ho pořádným štulcem, a vždycky to pomohlo.

Tři důstojníci přišli samozřejmě na řadu první. Dostali „mezi osmi očima“ z osobního majetku Jumrukova tolik, že byli náramně rádi a spokojeni. Také Abú'n Níla, Ibn Níla a Selima jsem vyřídil beze svědků. Patřili ke mně, a proto jsem jim víc přál, ale vojáci to vědět nepotřebovali. Také Jumruk měl stejně jako lidé z Om Karnu u sebe tibr, jenže ho měl mnohem víc, a větší část ho připadla důstojníkům. Zbytek jsem rozdělil mezi ty tři své lidi.

Poddůstojníci dostali pětinasobek toho, co připadlo na každého askarije, a přece prohlásili nakonec všichni askarijové, že je za celou službu ještě nikdy nikdo tak bohatě neobdařil. A otroci? Rozumí se samo sebou, že jsem se o ty ubožáky také postaral, jak to jen šlo. Vojáci s tím nesouhlasili, ale museli se podřídít. A co muž, který by byl pro sebe zabral nejméně třetinu celé kořisti, kdyby tu býval byl, co rajjis efendiná? O tom jsem se ani nezmínil a jeho podřízení se mi ho chránili připomenout. Podle mého názoru nemohl nic žádat, a vznese-li nároky, až budu pryč, to mi už mohlo být jedno. Byl jsem s ním hotov.

Když každý dostal své, umlkly všechny nesváry a všude zavládl jásos. Chválili mě a velebili ve všech tóninách. Bohužel jsem byl nucen radost přitlumit. Prohlásil jsem, že přišla chvíle, kdy se musíme rozloučit. Nikdo tomu nechtěl věřit a mne to stálo několik dlouhých proslovů, než jsem těm lidičkám vysvětlil, že mi nesmí ani přijít na mysl, abych se s rajjise efendiná znovu setkal na palubě Sokola. Nebál jsem se sice jeho pomsty, ale po dnešním úspěchu bylo prostě vyloučeno s tím závistivým důstojníkem dál žít.

Určil jsem pro sebe k plavbě do Chartúmu Jumrukovu šachtúru a

odešel jsem s těmi, kdo mě měli provázet, k řece, abychom připravili člun k plavbě. Byli to Sala ibn Ákil, Abú'n Níl, Ibn Níl, Háfid Sachr a Selim, „hrdina všech hrdinů“. Zatímco jsme se zabývali rychlou plachetnicí, přišel ke mně člověk, který také vystoupil ze Sokola na břeh, aby si prohlédl El Machba, ale z kořisti podíl nedostal, totiž Murád Násir, Turek. Provázel nás až k Vagundě a zpět. Rajjis efendiná k němu nejdřív choval nepokrytou nedůvěru, ale pak si ho Turek ponenáhlu dokázal získat. Kupodivu k němu byl rajjis efendiná přesně o to vlídnější, oč se víc vzdaloval ode mne. To a ještě jiné okolnosti, které jsem postřehl, mě přivedlo k domněnce, že mě o rajjisovu důvěru nepřipravila pouze jeho vlastní žárlivost, ale také

tajné našeptávání Muráda Násira. Turek se mnou už dlouho mluvil jen to nejnnutnější. Rozhodně se mi chtěl pomstít, protože podle jeho názoru jsem byl jenom já vinen tím, že se mu zhatily jeho krásné plány a že se teď musel s tou líbeznou holubičkou, se svou sestrou Kumru vrátit domů s nepořízenou.

Teď přišel ke mně a prosil mě, abych vzal jeho a jeho harém na šachtúru.

„Jaks na to přišel, žádat, abych tě vzal s sebou?“ zeptal jsem se ho. „Rajjis efendiná bude nešťastný, když ho opustíš.“

„Nevěř tomu, efendi! Ty jsi mi mnohem milejší než on.“

„Odkdypak?“

„Odjakživa!“ ujišťoval tlustoch.

„Nelži! Znáš tě a dobře vím, zač ti děkuji. Také teď jsem uhodl tvé důvody, nemusíš mi je ani svěřovat.“

„Nemám k prosbě žádný jiný důvod než přátelství, které k tobě chovám, efendi.“

„To mi nenamlouvej. Povím ti, proč chceš plout se mnou. Předně tě o to poprosila tvoje sestra Kumru. Cítila by se u mne bezpečněji a líp než na Sokolu, kde je tolik askarjů, že tam žena musí žít jako ve vězení. Ale hlavním důvodem je, že máš z rajjise efendiná strach.“

„Strach? Vždyť ke mně byl vždycky tak přívětivý. Proč bych se ho měl bát právě teď? Nic jsem mu neudělal!“

„Ty ne, ale já! Ale ty máš na tom také vinu, jak dobře víš. Až vstoupí u ostrova Talek chadra znovu na loď, bude tak vzteklý, že bych každému radil, aby mu šel z cesty. A proto chceš jet s námi.“

„Kdepak! Z ryzího přátelství bych rád zůstal s tebou!“

„Opravdu? A je to přátelství tak velké, že by se se mnou podělilo také o nebezpečí?“

„Ovšem.“

„Muráde Násire, budiž, splním tvé přání. Dojdi pro svůj harém! Odplujeme nejvýš za hodinu.“

Usmál jsem se mu při těch slovech ironicky do obličeje. Zrozpačitěl, kroutil se a otálel, a nakonec se zeptal:

„A jaká jsou to nebezpečí?“

„Nejsou obyčejná, protože poplujeme na samém krajičku smrti. Světec na ostrově Ábě mě chce chytit, a tenhle člun patří ‚Světcově pěsti‘. Zná ho a nenechá mě proplout klidně kolem. V téhle končině je

Nil obsazen strážemi, které nás mají vyhlížet. A pro nás to skrývá nebezpečí, kterých si velký Sokol se silnou posádkou nemusí všimnout, ale tak malý člun jako tahle šachtúra jim sotva unikne. Tvoje přátelství ke mně se na to ovšem nebude ohlížet!“

„To ne, určitě nebude, efendi! Rád se s tebou odvážím všeho a jen tě prosím, abych si o tom směl napřed promluvit se svou sestřičkou Kumru!“

Odkvapil a dodnes se nevrátil! Ó Muráde Násire, bratře dvou sester, z nichž jedna mě měla oblažit, jak mě bolí to tvé náhlé rozloučení!

Že odplujeme už za hodinu, jsem řekl jen tak nazdařbůh. Tak rychle jsme odplout nemohli, protože jsem nechtěl El Machba opustit, dokud se nepřesvědčím, že jsou el Homrové a Takílové před rajjise efendíná v bezpečí. Museli se s velbloudy dostat na protější břeh, ale Sokol se k přepravě nehodil, protože nakládání a vykládání zvířat bylo příliš těžkopádné. Proto jsme postavili několik vorů, což se odbylo rychle, vždyť tu byla taková spousta rukou. Naložili jsme na vory velbloudy, kteří byli na lodi, a pak nastalo loučení a zabralo věru dost času. Já jsem díl určený mé maličkosti zkrátil tím, že jsem před záplavou díky utekl a vrátil se na břeh, teprve když už vory pluly daleko od El Machba uprostřed proudu. Na protějším břehu pak už stačilo, aby se zachránění lidé obrátili na západ, a dojeli na karavanní cestu k Abú Hable.

Ted' už mi nic nebránilo poloostrov opustit. Shromáždil jsem důstojníky a askaríje, abych k nim naposledy promluvil a dal jim poslední pokyny. Měli vzít zajaté otrokáře a osvobozené otroky na palubu, plout ten krátký úsek až k ostrovu Talak chadra a tam počkat na rajjise efendíná. Co potom rajjis efendíná udělá a kdy dopluje do Chartúmu, už mě nezajímalo.

Loučení pominu. Nebylo snadné ani pro jednu stranu, protože jsme, abych tak řekl, za dlouhé cesty a v mnoha společně překonaných nebezpečích srostli.

„S tebou, efendi, nám odchází radost ze života,“ řekl starý onbasi Mustafá, který mi vždycky dosvědčoval oddanost. „Bez tebe už nás tyhle jízdy nebudou těšit. Až doplujeme do Chartúmu, odepnu šavli. Alláh buď s tebou tak často a tak dlouho, jako my budeme na tebe vzpomínat!“

Oběma rukama si přejel oči a poodstoupil. Mezi všemi těmi lidmi

byl pouze jediný, kdo mi odmítl stisknout ruku. Byl to Azíz, „miláček“ rajjise efendiná, který na pánův rozkaz nemilosrdně švihal bičem. Když jsem mu na rozloučenou podával ruku, ucouvl o krok a zamračeně mi pohlédl do tváře.

„Nečekej, že ti tu ruku stisknu! Mám svého pána rád a jsem mu věrný. Tys ho urazil a ublížil mu. Nechci tě znát!“

„Raduji se z tvé věrnosti, ale to ti nedává právo mě nenávidět,“ odpověděl jsem. „Cítí-li se tvůj pán uražen, je tím vinen pouze on, ne já. Vyříd' mu ode mne poslední pozdrav a pověz mu, že od něho neodcházím jako nepřítel.“

Doprovodili nás ke břehu a my jsme nasedli a odrazili. Všem, a nejví mně, bylo těžko u srdce. Mohl jsem se se Sokolem loučit jinak. Míval jsem rajjise efendiná upřímně rád.

Dlouho jsme ve člunu mlčeli. Za námi zůstal tam na jihu krátký, ale na události bohatý kus našeho života! Veslovali jsme kolem Mandžary a pak jsme zakotvili u břehu, abychom nepluli kolem ostrova Ába ve dne. Jak rád bych tam byl přistál kvůli „velkému a svatému fakíru el fukar“! Ale byl bych nás z pouhé zvědavosti zbytečně ohrozil, a tak jsme se po setmění nechali unášet ve svitu hvězd proudem okolo ostrova, a když vyšel měsíc a zvedl se vítr od jihu, napjali jsme obě plachty, abychom vyzkoušeli rychlost šachtúry.

Mohli jsme s ní být spokojení, protože jsme se přesvědčili, že by nás rajjis efendiná do Chartúmu nedohonil, ani kdyby vstoupil na palubu Sokola ještě dnes. Za plavby údolím Nilu se neudálo nic důležitého. Jen se splnila první polovina toho, co jsem předpověděl rajjisovi efendiná: „Budu v Chartúmu i v Káhiře dřív než ty!“

Bylo časné dopoledne, když jsme se proplétali mezi spoustou bárek a přistáli u břehu.

Popis města, které opravdu stojí za zhlédnutí, si na tomto místě odpustím, vyžádal by si příliš mnoho místa. To nejdůležitější, co jsme museli udělat, bylo vyhledat Burajda el Amína, který ve spolku s Ibn Aslem oloupil onoho Hafida Sachra o jeho zlato a prodal ho do otroctví. Jeho dům stál nedaleko hákindáríja, sídla generálního guvernéra. Dům jsme našli, ale člověk, kterého jsme hledali, v něm už nebydlel. Dověděli jsme se, že na něho Alláh seslal těžké zkoušky. El asfar, žlutá zimnice, vyhladila jeho rodinu, zůstal sám a smutek a melancholie ho zkrušily. Utíkal se do samoty, ukazoval se mezi lidmi

čím dál míš a nakonec zmizel úplně. Říkalo se, že pryč si vzal život. Kam se podělo jeho jmění, nevěděl nikdo. Hafid Sachr máchl rukama, jako by něco odhazoval, a prohlásil: „Pryč se zlatem! Alláh nechťel, abych je dostal zpět. Mám zase svobodu a ta mi stojí za víc než za všechny poklady světa. Alláhovi buď chvála za to, že se smím po tak dlouhé práci v nitru země zase radovat ze slunečního světla!“

Jeho spokojenost mě dojala. Tvářil jsem se, že smýšlím jako on, ale v duchu jsem horlivě uvažoval, kde bych měl toho Burajda el Amína hledat. Ty peníze nebyly moje, ale sto padesáti tisíc piastrů s úroky a s úroky z úroků bych se já nebyl tak snadno vzdal. Kam se podělo jmění zmizelého? Neokradli ho, ani se nikdo nikdy nedoslechl, že by byl Burajd el Amín udělal ifláš, úpadek. Musel ty peníze odnést s sebou, protože v celém Chartúmu nebyl obchodník, u kterého by je byl složil.

Za toho marného pátrání uplynul týden. Pak se tu už nechtěli moji průvodci, kteří toužili po domově, déle zdržovat, a tak jsme se rozhodli, že odcestujeme.

Ani nás nenapadlo ploužit se bajúdskou stepí. Měli jsme svou šachtúru, dosud nám ji nikdo neupřel, a proto jsme chtěli plout po Nilu. Nadmíru mě udivovalo, že se ještě neukázal rajjis efendiná. Podle mých propočtů musel dorazit do Chartúmu nejvýš dva dny po nás. Často jsem zašel k řece, podívat se, zda tam nekotví Sokol, ale nespátl jsem ho.

Tu jsem, pouhý den před odjezdem, měl co dělat v obilní sýpce kvůli zásobám potravin a šel jsem kolem saráje, guvernérova paláce, který stojí hned vedle sýpky a patří k těm několika málo cihlovým budovám ve městě, jinak jsou příbytky většinou hliněné. Pojednou vykročil někdo z brány tak chvatně, že se se mnou srazil. Byl to – rajjis efendiná!

Ucouvl, aby se omluvil. Vtom mě však poznal a rázem škul rukou k šavli. Stáli jsme několik okamžiků proti sobě. Pak rajjis efendiná ruku odťáhl, opovržlivě s ní mávl a odplivl si.

„Jsi pro mne havá, havá rá'ik!“

Tak tedy vzduch, průhledný vzduch! Znělo to tak nekonečně pohrdavě, že mi přišlo zatěžko odpovědět Ahmadovi pouze klidným úsměvem. Přiznal tím svou porážku. Kdyby měl jen sebenepatrnější naději na úspěch, určitě by mě byl pohnal k zodpovědnosti. Odplivl si

ještě jednou, otočil se a pyšným krokem odcházel.

Rozhlížel jsem se tedy po Sokolu, ale nikde jsem ho neviděl. Teprve nazítří, krátce předtím, než jsme odrazili, jsem se doslechl, že loď rajjise efendiná kotví už dva dny za předhůřím, proti pozdějšímu Ummdurmánů, v takzvané Šadra Mahobe, a že rajjis nikomu ze svých lidí nedovolil vystoupit na břeh. A tak prý mu včera v noci kromě důstojníků všichni utekli i s celým svým majetkem. Bohužel jsem žádného z askarijů nepotkal, ani shledání s Murádem Násirem a s holubičkou Kumru jsem nemohl oslavit, museli jsme pryč. Jen pro úplnost poznamenám hned, že jsem se s rajjise efendiná setkal ještě několikrát. Už se nejmenuje Ahmad Abd el Insáf, má jiné jméno. Dávno už není rajjis efendiná, je vysokým úředníkem, o kterém často padne zmínka, ale to se mne nijak netkne.

Po dlouhé a šťastné plavbě zakotvila naše šachtúra u břehu v Ma'ábdě. Ptali jsme se po průvodci Ibn Vaskovi. Ještě prý tam bydlí, ale průvodce už nedělá, protože zbohatl. Dávno by se prý byl odstěhoval do Káhiry, kdyby nečekal na návrat jakéhosi německého efendiná, kterého poslal do Chartúmu pátrat po zmizelém bratrovi. Pomyslel jsem si, že asi zbohatl na zakázaném pašování mumii.

Opatrnost mi bránila přivést bratra rovnou k němu. Zašel jsem tam tedy napřed sám, abych ho na setkání připravil. Radostí mi málem padl kolem krku. Prý mě nejdřív slavnostně pohostí a pak bude vypravovat. Pohoštění jsem odmítl a chtěl jsem, aby začal vyprávět hned, ale napřed jsem mu ještě pověděl, co jsem se o něm právě doslechl.

„Je to tak, efendi, jsem teď boháč!“ potvrdil mi. „A víš, kdo mi to bohatství dal? Podivíš se, až to uslyšíš!“

„Nu, tak kdo to byl?“

„Burajd el Amín.“

„Má šá'alláh!? Ten?“

„Ten. Hořím netrpělivostí, abych se už dověděl, cos vypátral o mém bratrovi. Proto ti teď povím jenom to, že ho Burajd el Amín odevzdal tomu proklateci Ibn Aslovi. Sebrali mu moje peníze a zařídili si za ně obchod s otroky. Vynášel prý jim velké zisky. Zato však stihla Burajda el Amína Alláhova trestající ruka, ženu i všechny děti mu sklátila cholera. Bolest nad jejich smrtí tolik trápila jeho svědomí, že se Burajd el Amín rozhodl ten zločin vykoupit. Proměnil celé své

jmění a všechno, co mu ještě svěřil do správy Ibn Asl, v hotové peníze a přinesl mi to sem. Seděli jsme dole u řeky a on mi tam všechno vypověděl a tu spoustu peněz mi odevzdal. Pak odešel a nedal se zdržet. Druhý den ležel Burajd mrtvý ve vodě, utopil se. Alláh buď jeho duši milostiv! Kdyby si byl ty peníze radši nechal a řekl mi, kam zašantročili bratra!“

„Nevěděl to?“

„Nevěděl. Ibn Asl mu to místo nikdy neprozradil.“

„Už se tím nermuť, protože jsem po něm pátral a našel jsem ho.“

„To místo, nebo bratra?“

„Obojí!“

Tu vyskočil Ibn Vask a tak na mne dotíral otázkami a prosbami, že jsem už nemohl setkání dál odkládat. Musel jsem mu povědět, kde na něho Hafíd Sachr čeká. Ibn Vask vyběhl z domu. Ale já jsem zůstal, protože sdílená radost často bývá pouze poloviční radost.

Prožili jsme v Ma'ábdě dva překrásné, šťastné dny. Když jsme se s bratry loučili, dostal jsem celý balík egyptských starožitností. Abú'n Níl, Ibn Níl a Selim dostali obnos, který mi Ibn Vask tenkrát poukázal z Chartúmu, aby si ho rozdělili, a také Salu ibn Ákila obdarovali jako drahého přítele.

Chtěl-li Abú'n Níl a jeho vnuk přímo do Gutábaru k příbuzným, museli se od nás už po krátké plavbě odloučit. Rozhodli se však, že s námi doplují až do Káhiry, kam jsme podle mé předpovědi skutečně dorazili dřív než rajjis efendiná. Tam se s námi nejdřív rozloučil Selim. Koupil si za svoje peníze mahlaku, holičský krámek, kde se čistily nehty, uši a nos. Mohl tam zákazníkům vyprávět sto tisíc dobrodružství, která zažil sám a sám, kdežto my jsme jen přihlíželi. Dokud jsem zůstal v Káhiře, byl jsem jeho prvním a jediným zákazníkem, totiž sám jsem se u něho holil. Posluchačů míval Selim dost, jenže žádný nenašel odvahu vydat se v nebezpečí, že pod Selimovým hrdinským nožem vykrvácí.

Pak jsem prodal šachtúru. Co jsem za ni dostal, dal jsem Salovi. Po dvou týdnech se se mnou rozloučili Ibn Níl a jeho dědeček. Co o tom vyprávět! City se na papír napsat nedají. Když se rozcházejí přátelé, řeknou si: Na shledanou! A já jsem se s nimi shledal s oběma, s Abú Nílem krátce předtím, než zemřel – dal mi své požehnání –, a s Ibn Nílem na řece.

Mezi mými čtenáři, kteří navštíví zemi faraónů a chtějí zajet až do horního Egypta, se tu a tam najde někdo, kdo se nemusí štvát a honit, ale má dost času, může se vzdát železnice a parníku a pěkně pomalounku podniknout tu cestu na plachetnici. Kdyby se v Búláku, káhirském přístavu, zeptal na dahabíju Bárakat el fadl, Požehnání dobroty, ukážou mu pohlednou, čistou loď, jejíž rajjis rád a lacino bere zejména cestující z Německa. A řekne-li cestující, že četl knihy Kary ben Nemsí, doví se od rajjise, že se on jmenuje Ibn Níl.

OBSAH

1	<i>Lov na hrocha</i>	5
2	<i>Poprava oprátkou</i>	24
3	<i>V gohcké vesnici</i>	43
4	<i>V moci úhlavního nepřítele</i>	60
5	<i>Konec lovců otroků</i>	78
6	<i>V chojské háně</i>	96
7	<i>Muslimský potulný kazatel</i>	109
8	<i>Ach sidi, naše koně!</i>	126
9	<i>Pronásledování</i>	139
10	<i>Duch alkoholu</i>	149
11	<i>U Kaple mrtvých</i>	161
12	<i>Nesmrtelná medvědice</i>	177
13	<i>Slavnost smíření</i>	188
14	<i>V nemilosti</i>	201
15	<i>Abú Rakík</i>	217
16	<i>Rajjis efendiná, můj nepřítel</i>	234
17	<i>Světčova pěst</i>	262
18	<i>Sala ibn Ákil</i>	284

KAREL MAY

V Súdánu

Z německého originálu Im Sudan,
vydaného nakladatelstvím
Karl-May-Verlag, Bamberg, 1952,
přeložila Kamila Jiroudková.
Ilustroval Gustav Krum.
Obálku a vazbu navrhl Václav Kučera.
Mapy na předsádce nakreslil Václav Morch.
Odbornou revizi provedla
Eva Guttmannová.
Vydala Olympia, Praha, roku 1979,
jako svou 1866. publikaci.
Odpovědná redaktorka Vlasta Tafelová.
Výtvarný redaktor Antonín Kalcovský.
Technická redaktorka Věra Nekolová.
Vytiskla Severografia, n. p., závod 01, Liberec.
První vydání, 304 stran, 21,55 AA, 22,52 VA.
Náklad 95 000 výtisků.
Tematická skupina 14-74.
Cena vázaného výtisku 28,— Kčs. — 305/22/856.

27-005-79	Kčs 28, —